

C A R L O W
C O U N T Y C O U N C I L

COMHAIRLE CHONTAE CHEATHARLOCHA

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL 2017
COMHAIRLE CONTAE
CHEATHARLACH

RÉAMHRÁ

Is Contae cliste beoga í Comhairle Chontae Cheatharlach atá tarraingteach, cuimsitheach agus inrochtana. Tá an Chomhairle Contae tiomanta do sheirbhísí poiblí ar ardchaighdeán a sholáthar do chónaitheoirí áitiúla, do chuairteoirí agus do chuideachtaí nua agus atá ann cheana, ó chuideachtaí ilnáisiúnta go fiontraithe agus FBManna. Is tosaíocht don Chomhairle seo ná timpeallacht a chruthú le haghaidh fás eacnamaíochta agus cáilíocht beatha a spreagadh do gach duine.

Tá áthas orainn Tuarascáil Bhliantúil 2017 Chomhairle Contae Cheatharlach a chur i láthair, lena leagtar amach obair na Comhairle maidir le seirbhísí poiblí tábhachtacha a sheachadadh i gcaitheamh na bliana, rud a chuireann go mór le Contae Cheatharlach a bheith ina áit tharraingteach chun gnó a dhéanamh agus chun a bheith ag obair ina chónaí ann.

I rith 2017, chonacthas ról na Comhairle a neartú i bhforbairt eacnamaíoch agus i bhforbairt pobail agus chuir gach duine fáilte roimh seo. Ní mór a admháil go bhfuil tionchar sainmhínithe ag an timpeallacht eacnamaíoch, atá ag athrú, ar leibhéal náisiúnta agus áitiúil maidir leis an méid a sheachadadh ár seirbhísí. In ainneoin an laghdaithe atá tagtha ar acmhainní daonna agus airgeadais le blianta beaga anuas, leanann Comhairle Contae Cheatharlach air le seirbhís d'ardchaighdeán a sheachadadh. Is é polasaí na Comhairle ná "níos mó a dhéanamh le níos lú" agus chun éifeachtúlachtaí níos fearr a bhaint amach nuair is féidir. Leanann ár bhfoireann uirthi, le tacaíocht agus le ceannaireacht na mball tofa, seirbhísí d'ardchaighdeán a choimeád agus a sheachadadh mar atá tagartha inár bPlean Corparáideach 2014-2019, agus ag an am céanna an Chomhairle a choimeád ar bhonn airgeadais daingean chomh maith. Cosúil le gach údarás áitiúil sa tír, tá Comhairle Contae Cheatharlach ag brath go mór ar mhaoiniú an rialtais. Leanann sé gur féidir le laghdú ar an maoiniú foriomlán tionchar mór a imirt ar ár gcumas ár seirbhísí a sheachadadh. Tá tionchar fós ag na timpeallachtaí seachtracha agus inmheánacha ar leithdháileadh agus ar sholáthar acmhainní agus ar threo straitéiseach Chomhairle Contae Cheatharlach.

Ba mhaith linn buíochas a ghabháil leis an obair atá á dhéanamh ar leibhéal Dúiche Bardasaí agus ar leibhéal SPC. Tá na coistí seo fíorluachmhar chun cuidiú leis an gComhairle iomlán chun a chuspóirí a shaothrú agus a ghnó a dhéanamh. Tá Tiomantas na gcomhairleoirí agus na mball seachtrach le feiceáil ó na gníomhaíochtaí atá leagtha amach sa tuarascáil. Gabhaim buíochas as tiomantas agus obair chrua na mBall Tofa, mo chomhghleacaithe ar an bhfoireann bhainistíochta agus foireann na Comhairle. Táim muiníneach, mar gheall ar chumas agus dóchas an chomhair a thaispeánann na baill tofa agus an fhoireann go comhsheasmhach gur chóir dúinn a bheith in ann freastal ar na dúshláin atá romhainn. Is féidir linn a bheith ag tnúth le 2017 dearfach.

An Clr. William Paton
Cathaoirleach
Comhairle Contae Cheatharlach

Kathleen Holohan
Príomhfheidhmeannach
Comhairle Contae Cheatharlach

CLÁR ÁBHAIR	
Réamhrá	
Baill Tofa	
Coistí Beartais Straitéisigh	
Corparáideach & Acmhainní Daonna, Pleanáil, Forbairt Eacnamaíoch agus Sláinte agus Sábháilteacht	
Iompar, Comhshaol agus Seirbhísí Uisce	
Pobail, Tithíocht, Áineas agus Conláiste, Rialú Foirgníochta agus Seirbhísí Éigeandála	
Airgeadas, Teicneolaíocht Faisnéise, Cultúr agus Seirbhís / Músaem Leabharlainne	
Músaem Cheatharlach	
Cosaint Shibhialta	
Sábháilteacht Uisce	
Tuarascáil Achoimre 1916 Cheatharlach	

**COMHAIRLE CHONTAE CHEATHARLACH BAIL TOFA AMHAIL 31
NOLLAIG, 2017**

DÚICHE BHARDASACH CHEATHARLACH

An Clr. Fergal Browne

An Clr. John Cassin

An Clr. Anrrea Dalton

An Clr. Jim Dean

An Clr. Walter Lacey

An Clr. Ken Murnane

An Clr. Brian O'Donoghue

An Clr. William Paton

An Clr. John Pender

An Clr. Fintan Phelan

DÚICHE BHARDASACH MHUINEBHEAG

An Clr. Michael Doran

An Clr. Denis Foley

An Clr. Andy Gladney

An Clr. Thomas Kinsella

An Clr. Arthur McDonald

An Clr. Charlie Murphy

An Clr. John Murphy

An Clr. William Quinn

Comhairle Chontae Cheatharlach - Coistí Beartais Straitéisigh amhail 31 Nollaig 2017

CBS um Fhorbairt Eacnamaíoch, Tacaíocht Fiontair & Pleanála

An Clr. Michael Doran (Cathaoirleach)	Ball Tofa
An Clr. William Paton	Ball Tofa
An Clr. John Murphy	Ball Tofa
An Clr. Denis Foley	Ball Tofa
An Clr. Charlie Murphy	Ball Tofa
An Clr. Fintan Phelan	Ball Tofa
Eileen Brophy	Gnó / Tráchtáil
John Nolan	Ceardchumann
Alan Price	Comhshaol / Caomhnú
Cornelia McCarthy	Pobal / Deonach
Paul Maher	Pobal / Deonach

SPC Iompair, Comhshaoil & Infreastruchtúir

An Clr. Thomas Kinsella (Cathaoirleach)	Ball Tofa
An Clr. William Quinn	Ball Tofa
An Clr. Michael Doran	Ball Tofa
An Clr. Andy Gladney	Ball Tofa
An Clr. Ken Murphane	Ball Tofa
An Clr. John Murphy	Ball Tofa
Ashling Phelan	Forbairt / Tógáil
John Tully	Comhshaol / Caomhnú
Jackie Meally (ó Bhealtaine, 2016)	Pobal / Deonach
Paddy Gardiner	Pobal / Deonach
Patrick Kennedy	Talmhaíocht / Feirmeoireacht

SPC Pobail, Tithíochta & Taitneamhachta

An Clr. John Pender (Cathaoirleach)	Ball Tofa
An Clr. William Quinn	Ball Tofa
An Clr. Fergal Browne	Ball Tofa
An Clr. Brian O'Donoghue	Ball Tofa
An Clr. John Cassin	Ball Tofa
An Clr. Ken Murnane	Ball Tofa
An Clr. Fintan Phelan	Ball Tofa
Joe Butler	Cuimsiú Sóisialta
Lorraine Hynes	Pobal / Deonach
Eileen O'Rourke	Pobal / Deonach
Frank Comerford	Tithíocht Dheonach

SPC Cultúrtha, Sláinte & Talmhaíochta

An Clr. Walter Lacey (Cathaoirleach)	Ball Tofa
An Clr. Tommy Kinsella	Ball Tofa
An Clr. Brian O'Donoghue	Ball Tofa
An Clr. Jim Deane	Ball Tofa
An Clr. Andrea Dalton	Ball Tofa
An Clr. Denis Foley (Ionadaí FSS)	Ball Tofa
An Clr. Arthur McDonald (Ionadaí FSS)	Ball Tofa
Folamh	Ball Tofa
Eric Driver	Talmhaíocht / Feirmeoireacht
Eileen Doyle	Cuimsiú Sóisialta
Folamh	Pobal / Deonach
James Browne	Pobal / Deonach
Derek Shannon	Gnó / Tráchtáil

**Corparáideach agus Acmhainní Daonna,
Pleanáil, Forbairt Eacnamaíoch agus
Sláinte agus Sábháilteacht**

SEIRBHÍSÍ CORPARÁIDEACHA, ACMHAINNÍ DAONNA

Tá Rannóg na Seirbhísí Corparáideacha agus Acmhainní Daonna freagrach as raon leathan de sheirbhísí a sholáthar agus as iad a bhainistiú lena n-áitítear cruinnithe na Comhairle agus an Ghrúpa um Bheartas Corparáideach, Clár na dTogthóirí, Saoráil Faisnéise, agus raon leathan fosheirbhísí a bhaineann le gnó na Comhairle

SEIRBHÍSÍ CORPARÁIDEACHA

- Bainistiú de Chruinnithe Grúpa Polasaí Corparáideach agus na Comhairle, Tinreamh Comhairleoirí ag Comhdhálacha, Íocaíocht de Liúntais agus Speansais na gComhairleoirí, Fáiltithe Cathartha, Naisc le Comhlachtaí Náisiúnta ar nós LAMA agus ACCC, Coistí Comhphóilíneachta.
- Clár na dTogthóirí
- Toghcháin Áitiúla
- Seirbhís do Chustaiméirí
- Cumarsáid Chorparáideach - Preaseisiúintí
- Comhordú de Tháscairí Feidhmíochta Seirbhíse do Chustaiméirí
- Rialú Madraí
- Cúirt an Chróinéara
- Maoin na Comhairle a Bhainistiú
- Tuarascáil Bhliantúil a Ullmhú
- Plean Corparáideach a Ullmhú
- Clár na nEiticí
- Saoráil Faisnéise
- Ombudsman
- Cosaint Sonraí
- Caidreamh Poiblí
- Scéim na Gaeilge
- Plean Míchumais
- Comhpháirtíocht Cláir Gnó/Scoileanna
- Comhordú Táscairí seirbhíse.
- Tionscnaimh nua na Comhairle a chur chun cinn ar nós Fix My Street, MapAlerter
- Bainistíocht Móréigeandála - Cumarsáid. Idirchaidreamh leis an bpobal, leis na meáin agus le Comhairleoirí lena n-áirítear le linn drochaimsire

ACMHAINNÍ DAONNA

Fostaithe: 263 (WTE) amhail an 31/12/2017 (lena n-áirítear 47 Comhraiceoir Dóiteáin ar Áirithíocht)

- Pleanáil Daonchumhachta, Earcaíocht agus Roghnúchán
- Foireann a imscaradh chuig gach réimse seirbhíse.
- Oiliúint, Foghlaim agus Forbairt
- Bainistíocht Feidhmiúcháin (PMDS)
- Caidreamh Tionscail

- Clár um Fholláine Foirne agus Cúnaimh d'Fhostaithe
- Comhionannas & Éagsúlacht
- Cothromaíocht Oibre is Saoil
- Timpeallacht Oibre Dhearfach agus Shábháilte a chruthú
- Comhpháirtíocht san Ionad Oibre
- Aoisliúntas
- Forbairt Ghairmiúil Leanúnach (FGL)
- Cur i bhfeidhm an Chórais Acmhainní Daonna / Párolla / Aoisliúntas
- Bainistíocht Tinrimh
- Forbairt Bheartais AD

Cuireann an Rannóg comhordú agus ceannaireacht ar fáil maidir le cur i bhfeidhm Chomhaontú na Seirbhíse Poiblí maidir le Comhaontú Pinsean agus Pá na Seirbhíse Poiblí 2017. Cuimsíonn sé seo gníomhartha a bhaineann leis na catagóirí seo a leanas:

- Athstruchtúrú
- Seirbhísí Comhroinnte
- Soláthar
- Ríomhrialtas
- Athimlonnú

Tá roinnt spriocanna agus aidhmeanna den phlean bainte amach ag Comhairle Contae Cheatharlach, lena n-áirítear:

- Aistriú an phárolla, lena n-áirítear an fheidhm aoisliúntais go MyPay (arna feidhmiú ag Comhairle Chontae Laoise).
- Soláthar réigiúnach conartha soilsithe poiblí srl.
- Acmhainní a roinnt idir Leabharlann Cheatharlach, oifig nua Mhúsaem an Chontae agus an oifig nua Turasóireachta.
- Cuíchóiriú ar sheirbhís bhailiúcháin ioncaim.
- Plean uileghabhálach don lucht saothair a ullmhú agus a chur i bhfeidhm.
- An t-aistriú chuig údarás áitiúil aonair lena n-áirítear Cuíchóiriú ar struchtúir mhaoirseachta sa réimse innealtóireachta.

CLÁR NA dTOGHTHÓIRÍ

Tiomsaítear Clár na dToghthóirí gach bliain agus eisíodh Clár na dToghthóirí don tréimhse 2017/2018 amhail an 1 Feabhra 2017. B'ionann líon iomlán na dtoghthóirí a caitheadh vóta ar an gClár agus 41,110.

AN COIMISIÚN DÁILCHEANTAIR

Foilsíodh Tuarascáil an Choimisiúin Dáilcheantair i mí Iúil agus moladh gur chóir an chuid de Dháilcheantar Cheatharlach atá i gCill Mhantáin a aistriú ar ais go dtí an Dáilcheantar Cheatharlach-Cill Chainnigh agus ar an 23 Nollaig 2017 shínigh an tUachtarán an tAcht um Leasú Toghcháin (Dáilcheantair), 2017 (Uimh. 39 de 2017) isteach sa dhlí. Beidh an contae

iomlán de Cheatharlach agus Cill Chainnigh anois mar dailcheantar Cheatharlach agus Chill Chainnigh le cúig shuíochán. Úsáidfeadh an Clár nua (le hOirthear Cheatharlach i ndailcheantar Cheatharlach-Chill Chainnigh) le haghaidh aon Reifrinn nó toghcháin Uachtaránachta a d'fhéadfadh a bheith ann sula lánscóirfeadh an Dáil reatha.

OMBUDSMAN

Bunaíodh Oifig an Ombudsman chun scrúdú a dhéanamh ar ghearáin ó bhaill den phobal a mheasann gur caitheadh leo go héagórach ina ndéileáil le comhlachtaí ar nós Ranna Rialtais, Údaráis Áitiúla, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, srl. Ní bhfuair Comhairle Contae Cheatharlach aon ghearáin i 2017.

SAORÁIL FAISNÉISE

Leis na hAchtanna um Shaoráil Faisnéise (FOI), 1997-2014, tugtar trí cheart dhlíthiúla dóibh siúd atá ag iarraidh rochtain ar fhaisnéis atá i seilbh na gcomhlachtaí poiblí a chumhdaítear leis an Acht:

- An ceart chun rochtana ar thaifid oifigiúla a cruthaíodh tar éis an 21 Aibreán 1998 atá i seilbh Ranna Rialtais nó comhlachtaí poiblí eile atá faoi réir an Achta.
- An ceart chun sonraí pearsanta ar thaifid oifigiúla a cheartú nó a thabhairt cothrom le dáta sa chás go bhfuil eolas dá leithéid neamhiomlán, mícheart nó míthreorach; agus
- An ceart chun fáthanna a fháil le haghaidh cinntí a ghlacann comhlachtaí poiblí a dhéanann difear don iarratasóir.

Ní mór d'iarratas ar fhaisnéis faoin Acht um Shaoráil Faisnéise a dhéanamh, i scríbhinn, agus ba chóir a léiriú go bhfuil an fhaisnéis á lorg faoin Acht um Shaoráil Faisnéise. Ba é seo a leanas líon na n-iarratas a fuarthas faoin Acht um Shaoráil Faisnéise i 2016.

Líon na n-iarratas a fuarthas	59
Líon na n-iarratas a deonaíodh	35
Líon na n-iarratas a diúltaíodh	20
Líon na gcásanna beo amháin an 31 Nollaig 2017	4
Líon na n-athbhreithnithe inmheánacha	0
Líon na nAchomharc chuig an gCoimisinéir Faisnéise	1

RIALÚ MADRAÍ

Faoi Acht um Rialú Madraí 1986 & 1992, gach madra seachas na madraí a úsáidtear le haghaidh dualgas oifigiúil amháin leis na Gardaí, na Fórsaí Cosanta agus na Seirbhísi um Chustam agus Máil. Is cion é do dhuine faoi Alt 2 den Acht, madra a choinneáil mura bhfuil ceadúnas don mhadra aige/aici ná ceadúnas ginearálta d'aon líon madraí ag áitreabh sannaithe. Tá Comh-Sheirbhís um Mhaor Madraí i bhfeidhm ag Comhairle Contae Cheatharlach agus Comhairle Contae Chill Chainnigh le beirt Mhaor Madraí lonnaithe i mBaile Phóil. Tá an chomhsheirbhís seo á chur ar fáil faoi láthair ag an ISPCA go dtí mí na Nollag 2016 agus d'fhéadfadh síneadh breise a bheith ann.

Ceadúnais eisithe: 1 Eanáir 2017 go 31 Nollaig 2017 = 1,256
Ioncam: €20,734

AN tACHT UM BUNACHAIS PÓRÚCHÁIN MADRAÍ 2010

Tá prótacail forbartha ag an gComhairle freisin maidir le measúnuithe riosca agus treoirlínte cigireachta d'fhonn a bheith mar theimpléad le haghaidh measúnuithe ar an láithreán. Tá an Chomhairle ag déanamh dhá iniúchadh gan fhógra ar a laghad ar gach Bunachais Pórúcháin Madraí (DBE) gach bliain.

ÓCÁIDÍ CATHARTHA

Is iad baill foirne na Seirbhísí Corparáideacha a dhéanann gach ócáid chathartha a óstáil, agus ina measc tá buaileadh le grúpaí cuairte scoile, toscaireachtaí, Ambasadóirí, Airí, ócáidí aitheantais agus Fáiltithe Cathartha iomlána. De ghnáth bíonn na Fáiltithe Cathartha ar siúl i Seomra na Comhairle nó i spás na hAmharclainne in Iarhalla an Baile.

I rith 2017, reáchtáladh fáiltiú cathartha amháin, ceann do Chlub Rugbaí na Tulaí. Is feidhm Ghrúpa Bheartas Corparáideach na comhairle i gcoiste é Fáiltiú Cathartha a bhronnadh. Bíonn freastal mór ar Fháiltithe Cathartha agus de ghnáth reáchtáiltear iad tráthnónta Aoine. D'óstáil Ceantair Bhardasacha Cheatharlach agus Mhuine Bheag roinnt fáiltithe freisin.

GNÓ SA PHOBAL

Tá baint ag an gComhairle le roinnt blianta anois i dtionscnamh le heagraíocht ar a dtugtar 'Comhpháirtíocht Scoileanna go Gnó', trína bhfuil nasc ag an gComhairle le Gairmscoil Cheatharlach. Faoin tionscnamh seo, soláthraíonn an Chomhairle clár le daltaí idirbhliana a thugann cuairt ar an gComhairle agus freastalaíonn siad ar chainteanna gairid ó bhaill foirne éagsúla maidir lena gcuid oibre don Chomhairle ('lá sa saol'). Tá cuairt ar an láthair ag an dalta freisin, ar láithreacha ar nós an Stáisiún Dóiteáin, an Leabharlann srl. I gcéim dheiridh an chláir, tugann Roinn AD an Chomhairle comhairle CV agus ullmhúcháin agallaimh, agus ina dhiaidh sin freastalaíonn foireann na Comhairle ar an scoil, chun agallaimh bhréagacha a réachtáil agus aiseolas a sheachadadh.

Bhí measúnuithe bliantúla na scéime thar a bheith dearfach le blianta beaga anuas.

MAOIN CHORPARÁIDEACH

Tá an Rannóg um Ghnóthaí Corparáideacha freagrach as gach Maoin Corparáideach agus as í a chothabháil. Tá sí freagrach freisin as léasanna maoine chuig páirtithe eile agus ó pháirtithe eile. Ó cuireadh deireadh leis na Comhairlí Baile, tá an Chomhairle Chontae

freagrach anois as gach iarmhaoin Chomhairle Bhaile Cheatharlach agus Mhuine Bheag agus as a leasanna. Rinneadh an Rannóg Tithíochta, Pobail agus Rialtais Áitiúil staidéar maidir le luach ar airgead ar an ábhar seo agus tá athbhreithniú a dhéanamh air faoi láthair, chun a chinntiú go bhfuil bainistíocht mhaoine chorparáidí i gcomhréir le dea-chleachtas na hearnála.

TUARASCÁIL MHÍOSÚIL AN PHRÍOMHFHEIDHMEANNAIGH DON CHOMHAIRLE MAIDIR LE DUL CHUN CINN

Ullmhaíonn an Príomhfheidhmeannach tuarascáil ar fheidhmíocht gach stiúirthóireachta / rannóige le linn na míosa tar éis na tuarascála míosúla roimhe seo. Is mír chlár oibre í an tuarascáil seo i ngach cruinniú míosúil de chuid na Comhairle agus glactar le ceisteanna ó bhaill ar aon ghné den tuarascáil. Feidhmíonn an tuarascáil seo freisin mar mheicníocht, ionas go bhféadfaidh na baill maoirseacht a dhéanamh ar an dul chun cinn maidir le cur i bhfeidhm an Phlean Corparáidigh. Cuirtear cóip de thuarascáil mhíosúil an Phríomhfheidhmeannaigh ar aghaidh chuig an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil gach mí.

GNÍOMHAIREACTH BAINISTÍOCHTA AN RIALTAIS ÁITIÚIL (LGMA)

Is gníomhaireacht stáit é an Gníomhaireacht Bainistíochta Rialtais Áitiúil (LGMA) de chuid na Roinne Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil, a bunaíodh in 2012 chun raon seirbhísí a sholáthar don Earnáil Rialtais Áitiúil. Cruthaíodh an Gníomhaireacht trí chumasc Bhord Seirbhísí Ríomhaire Rialtais Áitiúil, Bord Seirbhísí Bainistíochta Rialtais Áitiúil agus An Chomhairle Leabharlanna.

Is gníomhaireacht d'údaráis áitiúla é an LGMA, arna maoiniú go príomha ag údaráis áitiúla agus oibríonn sé san earnáil rialtais áitiúil, ag tuairisciú ar fheidhmíocht de réir mar is gá don Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil. Tá sé mar aidhm ag an nGníomhaireacht freastal ar riachtanais na n-údarás áitiúil agus an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil (DHPLG) maidir le clár oibre athchóirithe na hearnála poiblí a sheachadadh san earnáil rialtais áitiúil (go háirithe i dtéarmaí cur chuige earnála maidir le seachadadh seirbhíse), ag déanamh taighde ar shaincheisteanna atá ag teacht chun cinn agus atá aitheanta cheana féin, ag cabhrú le húdaráis áitiúla maidir le hathruithe a thomhas agus a chur i bhfeidhm, agus go ginearálta, tacú le feabhas a chur ar fheidhmíocht earnála an rialtais áitiúil.

Áirítear le sainchúram reachtúil na Gníomhaireachta:

- Seachadadh de sheirbhísí comhairleacha d'údaráis áitiúla chun gnó na n-údarás áitiúil seo a chothú agus a chomhordú.
- Seirbhísí den sórt sin a sheachadadh a d'fhéadfadh a bheith riachtanach d'údaráis áitiúla sa réimse Caidrimh Thionscail (IR) agus Bainistíocht Acmhainní Daonna (AD).
- Seirbhísí den sórt sin a sheachadadh a d'fhéadfadh a bheith riachtanach d'údaráis áitiúla chun comhoiriúnacht a chomhordú agus a úsáid i dTeicneolaíochtaí Faisnéise agus Cumarsáide (TFC).

- Comhairle, cúnamh agus seirbhísí a sholáthar d'Údarás Leabharlainne maidir leis an tseirbhís leabharlainne poiblí.
- Cibé seirbhísí bainistíochta eile a sholáthar a d'fhéadfadh a bheith riachtanach d'Údarás Áitiúla
- Seirbhísí den sórt sin a sholáthar do chruinnithe de Phríomhfheidhmeannaigh na nÚdarás Áitiúil agus na seirbhísí tacaíochta den sórt sin a sholáthar atá riachtanach do Chumann Bainistíochta Contae agus Cathrach (CCMA).
- Seirbhísí den sórt sin a sholáthar de réir mar a éilítear mar Chláraitheoir Luach Saothair Iasachta Poiblí.
- Comhairle, faisnéis agus cúnamh den sórt sin a sholáthar a éilíonn an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil.

COMHDHÁLACHA AR FHREASTAIL COMHAIRLEOIRÍ ORTHU I 2017

Dáta	Comhdháil	Comhairleoirí a bhí i láthair
13-15/01/2017	An tAcht Airgeadais 2016 Óstán Four Seasons, Cairlín, Co. Lú	A. Ahern
01/02/2017	Seimineár Faisnéise Deontais 2017 Óstán Radisson Blu, Baile Átha Luain, Co. na hIarmhí.	J. Deane
24/03/2017	Seimineár Earraigh NFLA Éireann Oifigí na Comhairle an Iúir, Mhúrn & an Dún, An tIúr	J. Pender, K. Murnane, J. Deane, A. McDonald
05/04/2017	Comhdháil Turasóireachta Trasteorann 2017 Óstán Four Seasons, Cairlín, Co. Lú	J. Deane, A. McDonald, A. Gladney
26/04/2017	Seicteachas - Taibhse den Phróiseas Síochána Seomraí Ceanada, Ollscoil na mBan Ríona, Béal Feirste.	J. Pender
26-28/05/2017	Creat Náisiúnta Pleanála & An Comhairleoir Óstán Silver Tassie, Leitir Ceanainn, Co. Dhún na nGall	J. Cassin
23-25/06/2017	Céard a Chiallaíonn Breatimeacht Chrua d'Éirinn Óstán Chloich na Coillte, Cloich na Coillte, Co. Chorcaí.	D. Foley
20-22/10/2017	Céard a Chiallaíonn Breatimeacht Chrua d'Éirinn Óstán Chloich na Coillte, Cloich na Coillte, Co. Chorcaí.	F. Browne
3-5/11/2017	Atógáil Éireann, an Plean Gníomhaíochta um Thithíocht agus Easpa Dídine Óstán Four Seasons, Cairlín, Co. Lú	D. Foley
17/11/2017	Comhdháil an Phictiúr Mhóir Gleann na nDraoithe, Baile an Chinnéidigh, Co. Chill Mhantáin.	K. Murnane, A. McDonald
30/11/2017	Léacht James White 2017 Ionad Comhdhála 'The Printworks', Sráid an Dáma, Baile Átha Cliath	J. Pender
8-10/12/2017	Seirbhísí Dócmhainneachta in Éirinn Óstán Gold Coast, Baile na Cúirte, Dún Garbhán, Co. Phort Láirge.	T. Kinsella

PLEANÁIL AGUS FORBAIRT

Is é cuspóir fhoriomlán na rannóige pleanála ná forbairt an Chontae a chur chun cinn ar bhealach lena n-éascaítear dul chun cinn eacnamaíoch agus sóisialta inbhuanaithe. Clúdaíonn oibriú laethúil na rannóige pleanála roinnt réimsí ar leith, is é sin bainistíocht forbartha, pleanáil don todhchaí, forfheidhmiú pleanála, Eastáit neamhchríochnaithe agus forbairtí cónaithe a ghlacadh ar lámh.

BAINISTÍOCHT FORBARTHA

Iarratais Phleanála:

Fuair Comhairle Contae Cheatharlach 373 iarratas pleanála san iomlán i rith 2017. Is seo a leanas miondealú ar na cinní a rinne Comhairle Contae Cheatharlach le linn 2017:

Líon na n-iarratas bailí a fuarthas	277
Líon na n-iarratas neamhbhailí a fuarthas	96
Líon na n-iarratas a deonaíodh	261
Líon na n-iarratas a diúltaíodh	11

Comhairliúcháin réamhphleanála:

Le linn 2017, réachtáladh 167 comhairliúchán réamhphleanála ar an iomlán.

Is é seo a leanas an nós imeachta chun déileáil le comhairliúcháin réamhphleanála:

1. Cuireann an t-iarratasóir foirm iarratais réamhphleanála comhlánaithe isteach i dteannta leis na doiciméid ábhartha
2. Déantar an t-iarratas seo a tharchur chuig an bPleanálaí cuí a thugann comhairle dó má bhíonn aon cheanglas ann do bhaill foirne ó stiúrthóireachtaí eile a bheith páirteach sa phróiseas réamhphleanála
3. Tugann an Pleanálaí le fios an dáta agus am oiriúnach don chruinniú agus cuirtear an t-iarratasóir ar an eolas i scríbhinn maidir le sonraí a choinne. Féadtar comhairliúchán réamhphleanála a dhéanamh ar an teileafón nó trí ríomhphost más rud é nach féidir leis an iarratasóir freastal ar chruinniú foirmiúil.

FORFHEIDHMIÚ

De réir an Achta Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú), féachann an rannóg phleanála ar a chinntiú go gcomhlíontar ceada pleanála. Déanann an Chomhairle iniúchadh ar gach gearán i scríbhinn maidir le forbairt neamhcheadaithe nuair is cosúil go bhfuil údar maith leo. Tar éis imscrúdú a dhéanamh ar ghearán bone fide, cuirtear tús leis na céimeanna forfheidhmithe trí Litir Rabhaidh a eisiúint agus ina dhiaidh sin, eisiúint Fógra Forfheidhmithe más rud é nach ndéanfaí an t-ábhar a réiteach go sásúil tar éis litir rabhaidh a eisiúint. I gcás neamhchomhlíonta an Fhógra Forfheidhmithe cuirtear tús le himeachtaí dlí.

2017	Comhairle Contae Cheatharlach
<i>Gearáin a Fuarthas</i>	61
<i>Litreacha rabhaidh a eisíodh</i>	34
<i>Fógraí forfheidhmithe a seirbheáladh</i>	12
<i>Imeachtaí dlí a thionscnaíodh</i>	2

EASTÁIT A GHLACADH AR LÁIMH

De réir an Achta Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú) is féidir leis an bhForbróir nó le tromlach úinéirí a bhfuil baint acu san fhorbairt iarratas a dhéanamh ar eastáit a ghlacadh ar láimh. Faoin Acht Pleanála agus Forbartha 2010, ligtear d'údarás áitiúil eastáit a ghlacadh ar láimh.

Glacadh na forbairtí tithíochta seo a leanas ar lámh i rith 2017:

Ainm na Forbartha	Seoladh na Forbartha
Granite Court	Fionnmhach, Co. Cheatharlach
The Granary	An Ghráinseach, Co. Cheatharlach
Rathfelim	Cnoc na Tulaí, An Tulach, Co. Cheatharlach
Loch Abhainn	Bóthar Leithghlinne, Ceatharlach
Eachlann Bhaile na dTortán,	Fionnmhach, Co. Cheatharlach
The Meadows	Míseal, Co. Cheatharlach
Academy Court	Sráid Montgomery, Ceatharlach
Ráth Síoláin	Bóthar Cheatharlach, An Tulach, Co. Cheatharlach

An Tionscnamh Náisiúnta um Ghlacadh ar Láimh:

Chuir an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil maoiniú ar fáil i 2016 chun oibreacha a dhéanamh d'fhorbairtí cónaithe faoin Tionscnamh Náisiúnta um Ghlacadh ar Láimh i leith Eastáit Chónaithe.

Faoin Tionscnamh Náisiúnta um Ghlacadh ar Láimh, thug Comhairle Chontae Cheatharlach faoi oibreacha ar ocht bhforbairtí rith 2017 mar seo a leanas: Academy Court, Eachlann Bhaile na dTortán, Loch Abhainn, Eachlann Moyacomb, Coill Phelim, Rathfelim, Ráth Síoláin agus The Meadows. Glacadh seacht cinn de na forbairtí seo ar lámh i rith 2017:

EASTÁIT NEAMHCHRÍOCHNAITHE

Tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar na forbairtí neamhchríochnaithe don Suirbhé Náisiúnta a tharla i gcomhairle leis an Roinn Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil, is ionann líon na bhforbairtí tithíochta nach bhfuil críochnaithe i gContae Cheatharlach a aithníodh sa suirbhé 2017 agus 17 .

LÁITHREÁIN THRÉIGTHE AGUS STRUCHTÚIR DHAINSEÁRACHA

De réir Acht na Láithreán Tréigthe 1990 eisíodh 75 Fógra um Láithreáin Thréigthe i rith 2017. Amhail 31 Nollaig 2017 liostaíodh 41 maoin ar an iomlán ar Chlár na Láithreán Tréigthe.

De réir an Achta Rialtais Áitiúil (Seirbhísí Sláintíochta) 1964 eisíodh 24 Fógra san iomlán i rith 2017 ag iarraidh ar úinéir na maoine oibreacha a chur i gcrích ar a gcuid maoine.

PLEANÁIL DON TODHCHAÍ

Creat Náisiúnta Pleanála (NPF)

Foilsíodh Creat Náisiúnta Pleanála an Rialtais Dé hAoine an 16 Feabhra 2018, i gcomhar leis an bPlean nua deich mbliana um Fhorbairt Náisiúnta, a dtugtar Tionscadal "Éire 2040: Todchaí na hÉireann á Tógáil". Sa NPF, leagtar amach cúrsa nua le haghaidh pleanáil agus forbairt in Éirinn, chun sraith spriocanna comhroinnte a bhaint amach atá dírithe ar Thorthaí Straitéiseacha Náisiúnta. Tá sé anois mar an doiciméad uilebheartais um pholasaí pleanála náisiúnta, a bhfuil baint dhíreach aige le feidhmeanna pleanála na n-údarás pleanála réigiúnacha agus áitiúla.

Ghlac Comhairle Contae Cheatharlach páirt in ullmhúcháin an Chreat Pleanála Náisiúnta i rith 2017 agus leanfaidh sí ag cur le hullmhú na Straitéise Spásúlachta agus Eacnamaíochta Réigiúnach a fhéachann ar tacú le cur i bhfeidhm an NPF.

Straitéis Spásúlachta agus Eacnamaíoch Réigiúnach

Tá Tionól Réigiúnach an Deiscirt tar éis tús a chur leis an bpróiseas foirmiúil chun Straitéis Spásúlachta agus Eacnamaíoch Réigiúnach a chur le chéile do Réigiún an Deiscirt mar a fhoráiltear faoi Alt 21 (1) (b) den Acht Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú). Beidh sé mar chuspóir ag an RSES, tacú le cur chun feidhme an Creat Náisiúnta Pleanála agus le beartais agus cuspóirí eacnamaíochta an Rialtais trí chreat pleanála agus eacnamaíoch fadtéarmach a sholáthar a bheidh comhsheasmhach leis an NPF agus le beartais nó cuspóirí eacnamaíochta an Rialtais.

D'fhonn díospóireacht agus rannpháirtíocht sa phróiseas a spreagadh, d'ullmhaigh Tionól Réigiúnach an Deiscirt Páipéar Saincheisteanna in 2017 ina raibh mionsonraí ar na nithe a bheidh le meas sa Straitéis Spásúlachta agus Eacnamaíoch Réigiúnach. Cuirfidh Comhairle Contae Cheatharlach aighneacht leis an bpróiseas seo agus leanfaidh sí le páirt a ghlacadh i dréacht-Straitéis Spásúlachta agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Deiscirt i 2018.

Plean Forbartha Contae 2015-2021 - Athruithe

Glacadh le dhá athrú ar Phlean Forbartha Contae Cheatharlach le linn 2017 mar seo a leanas:

- a) Athrú uimh. 1 (a) den Phlean Forbartha Contae 2015-2021, ina bhforáiltear do thabhairt isteach an tobhaigh um láithreán folamh agus le linn cruinnithe na Comhairle i mí Iúil 2017, glacadh leis an gcur i bhfeidhm mar chuid den phróiseas pleanála forbartha sna Pleananna Ceantair Áitiúil / Pleananna Baile agus Sráidbhaile.
- b) Athrú uimh. 1 (b) den Phlean Forbartha Contae 2015-2021 lena n-ionchorpraítear athruithe ar Chuid V i bPlean Forbartha Contae Cheatharlach 2015-2022 agus glacadh leis an Straitéis Tithíochta ag Cruinniú na Comhairle i mí Iúil 2017.

Plean Forbartha Contae 2015-2021 - Tuarascáil Dhá Bhliana maidir le Dul Chun Cinn

Thug Comhaltaí Tofa faoi deara ag Cruinniú na Comhairle an 11 Meán Fómhair 2017 an Tuarascáil Dhá Bhliana maidir le Dul Chun Cinn an Phríomhfheidhmeannaigh ar Phlean Forbartha Chontae Cheatharlach 2015-2021 faoi Alt 15 (2) den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú).

Pleananna Ceantair Áitiúil

Ghlac Comhairle Contae Cheatharlach dhá Phlean Ceantair Áitiúil go foirmiúil i 2017 mar seo a leanas:

- An 9 Eanáir 2017, glacadh leis an bPlean Limistéir Áitiúil Mhuine Bheag /An Dair Ríoga.
- An 13 Feabhra 2017, glacadh leis an bPlean Limistéir Áitiúil na Tulaí 2017-2023.

Plean Limistéir Áitiúil Phurláin Cheatharlach 2012 -2018 - Leathnú Saolré an Phlean Limistéir Áitiúil

Ag cruinniú na Comhairle an 11 Meán Fómhair 2017 réitíodh na Comhaltaí saolré Plean Limistéir Áitiúil Phurláin Bhaile Cheatharlach 2012-2018 a leathnú mar atá sa Chomhphlean Spásúlachta do Mhórcheantar Uirbeach Cheatharlach na Gráige 2012-2018, de réir fhorálacha Alt 19-20 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000, (arna leasú). Leathnaíodh shaolré an Phlean Limistéir Áitiúil le 4 bliana eile (i.e. suas go dtí 4 Samhain 2022).

Leasú Beartaithe Uimh 2. de Chomhphlean Spásúlachta do Mhórcheantar Uirbeach Cheatharlach na Gráige 2012-2018 lena gcuimsítear Plean Limistéir Áitiúil Phurláin Cheatharlach 2012-2018 (arna leathnú)

Chuir an tÚdarás Pleanála tús leis an bpróiseas chun Plean Limistéir Áitiúil Phurláin Cheatharlach 2012-2018 (arna leathnú) a leasú i mí na Samhna 2017. Leis an Leasú Uimh. 2 atá Beartaithe, éascaítear do bhreithniú a dhéanamh ar iarratas ar theach cónaithe aonair laistigh de na tailte atá criosaithe sa chúltaca straitéiseach in imthosca eisceachtúla ach amháin nuair a léiríonn an t-iarratasóir go soiléir feidhmiúlacht eacnamaíoch / ceanglas sóisialta agus i gcás go mbeadh forbairt an láithreáin, ar shlí eile, i gcomhréir le pleanáil cheart agus le forbairt inbhuanaithe an cheantair. I mí an Mhárta 2018 breithneoidh na Comhaltaí Tofa an Leasú Beartaithe, Tuairisc an Phríomhfheidhmeannaigh, tuarascálacha comhshaoil agus déanfaidh siad cinneadh an ndéanfar an Chomhphlean Spásúlachta do Mhórcheantar Cheatharlach agus don Ghráig, lena gcuimsítear Plean Limistéir Áitiúil Phurláin Cheatharlach

2012-2018 (arna leathnú) le gach cuid de na hathruithe ábhartha nó gan aon cheann de na hathruithe ábhartha.

TOBHACH NA LÁITHREÁN TRÉIGTHE

De réir an Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht 2015, lean an Roinn Pleanála in 2017 le dul chun cinn a dhéanamh ar an mbunú de Chlár na Láithreán Tréigthe. D'fhonn cur chun feidhme an tobhaigh a éascú, rinneadh dul chun cinn ar an méid seo a leanas:

- a. Athrú uimh. 1(a) den Phlean Forbartha Chontae Cheatharlach 2015-2021 arna nglacadh an 10 Iúil 2017 lena n-ionchorpraítear forálacha d'Acht um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht 2015.
- b. Sa Phlean Limistéir Áitiúil Muine Bheag /An Dair Ríoga 2017-2023 agus i bPlean Limistéir Áitiúil na Tulaí 2017-2023 a glacadh i mí Eanáir agus i mí Feabhra 2017 faoi seach, ionchorpraítear beartais agus cuspóirí i ndáil le forálacha an Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht 2015 agus forbairt de láithreáin thréigthe, lena n-áirítear tailte athghiniúna féideartha a aithint.

Le linn 2018, déanfar dul chun cinn ar mheasúnú ar láithreáin thréigthe féideartha, lena gcuimsítear iniúchtaí láithreáin, stair phleanála agus cuardaigh úinéireachta talún, dréachtú de thuiriscí láithreán agus litreacha agus fógraí teimpléid agus atreoruithe chuig ranna inmheánacha le haghaidh tuairimí / breithniú. Eiseofar Fógraí Tobhaigh um Láithreáin Thréigthe in 2018.

Is féidir breathnú ar an gClár um Láithreáin Tréigthe ar líne ar shuíomh gréasáin na Comhairle ag www.carlow.ie . Déanfar iontrálacha ar an gClár sa bhliain 2018 tar éis measúnuithe láithreáin a chur i gcrích agus fógraí a eisiúint de bhun an Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht 2015.

SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHT

1. Tá tiomantas soiléir ag Comhairle Chontae Cheatharlach maidir le timpeallacht shábháilte agus shlán a sholáthar dá fostaithe go léir agus d'úsáideoirí seirbhíse agus do dhaoine eile a d'fhéadfadh a bheith faoi thionchar gníomhaíochtaí an Údaráis Áitiúil. Tá ardmheas ag an gcomhairle chontae ar phrionsabail na hoscailteachta agus na cuntasachta, lena n-áitítear monatóireacht a dhéanamh ar na seirbhísí a sholáthraíonn sí.
2. Is é cuspóir na tuarascála bliantúla sláinte agus sábháilteachta seo ná tiomantas Chomhairle Chontae Cheatharlach maidir leis an méid seo a leanas a léiriú:
 - cur i bhfeidhm leanúnach agus éifeachtach de bheartais, eagrúcháin agus socruithe sláinte agus sábháilteachta na Comhairle Chontae
 - iarracht a dhéanamh cloí leis na hachtacháin dlí go léir a bhaineann le Sábháilteacht, Sláinte agus Leas san ionad oibre.
 - monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht i leith sláinte agus sábháilteachta agus í a thomhas, d'fhonn béim a chur ar réimsí ina bhfeidhmíonn an Chomhairle go maith chomh maith le réimsí feabhsúcháin.
 - Timpeallacht shábháilte agus shlán a chinntiú d'fhostaithe, d'úsáideoirí seirbhíse agus do chuariteoirí ar áitreabh na Comhairle Chontae.
3. Tá súil ag an gComhairle Chontae go mbainfear amach gach cuid den mhéid thuasluaite trí leanúint le bheith ag obair i gcomhpháirtíocht lenár bpáirtithe leasmhara go léir, inmheánacha agus seachtracha araon.

FORBHREATHNÚ AR GHNÍOMHAÍOCHTAÍ I 2017

Baineadh amach roinnt móréachtaí/tionscnamh sláinte agus sábháilteachta ar fud an Údaráis Áitiúil ó ullmhaíodh an tuarascáil bhliantúil dheireanach.

- Fuair an tSeirbhís Dóiteáin agus Tarrthála Chontae Cheatharlach iniúchadh athdheimhnithe OHSAS 18001 i mí na Samhna ón NSAI agus choinnigh siad a deimhniú go rathúil. Tá deimhniú OHSAS 18001 aici anois le cúig bliana anuas.
- Rolladh amach modúl nua de Core ar bhonn náisiúnta a bhaineann le hiniúchadh, imscrúdú agus tuairisciú teagmhais um Shláinte agus Sábháilteacht agus tá sé á thástáil sa chomhairle faoi láthair. Cuireadh tús leis an bhforbairt.
- Lean an rannóg Sábháilteachta le hiniúchtaí a dhéanamh ar an 'láthair' ar fheithiclí oibre a bhaineann leis na rannóga seo a leanas i 2017:
 1. Leabharlann
 2. Timpeallacht
 3. Dúiche Bardasach Cheatharlach
 4. Dúiche Bardasach Muine Bheag
 5. Iompar
 6. Seirbhís Dóiteáin agus Tarrthála Cheatharlach
- Rinneadh cigireachtaí Cothabhála Foirgníochta i rith na bliana 2017 ar na foirgnimh seo a leanas:
 1. Oifig Chathracha agus Leabharlann na Tulaí
 2. Halla McGrath
 3. Halla Bhaile Cheatharlach
 4. Seomraí tionóil
 5. Foirgnimh an Chontae
- Rinneadh na doiciméid seo a leanas a nuashonrú / a dhréachtú le linn 2017:
 1. Aontaíodh beartas agus Nósanna Imeachta i Spásanna Cúnga; Bainistiú a dhéanamh ar Thimpistí Tromchúiseacha ina bhfuil Riosca d'imscrúdú coiriúil; Gníomhairí bitheolaíochta; ag obair sna harda agus trealamh Scáileáin Taispeána.
 2. Athbhreithníodh Measúnuithe Riosca le haghaidh Airgeadais agus Pleanála
- Déantar comhairliúchán le fostaithe ar shaincheisteanna sláinte agus sábháilteachta ag roinnt leibhéal:
 1. Coiste Comhairleach Sábháilteachta, comhdhéanta d'Ionadaithe Sábháilteachta na Rannóige agus ball den Choiste Bainistíochta Sábháilteachta, agus an Comhairleoir Sláinte agus Sábháilteachta. Tháinig an coiste le chéile dhá uair le linn 2017.
 2. Coiste Bainistíochta Sábháilteachta, comhdhéanta de bhainistíocht rannóige, cathaoirleach an Choiste Comhairleach Sábháilteachta agus

an Comhairleoir Sláinte agus Sábháilteachta. Tháinig an coiste le chéile 3 uair le linn 2017.

3. Mar chuid den obair leanúnach chun Córas Bainistíochta Sábháilteachta na Comhairle a fheabhsú, tháinig an grúpa oibre Feidhmiúcháin SMS le chéile 4 huair agus rinne sé athbhreithniú ar 3 dhoiciméad polasaí i gcomhar cur chun feidhme. Tá an grúpa comhdhéanta de bhaill foirne ó gach grád agus stiúrthóireacht laistigh den eagraíocht. Leis seo, cinntítear go ndéantar comhairliúchán cuí agus go mbaineann na doiciméid pholasaí a fhaightear le hobair na Comhairle Contae agus go bhfuil siad de réir na gceanglas reachtaíochta.

OILIÚINT SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHTA

Chuir Comhairle Chontae Cheatharlach clár fairsing de chúrsaí oiliúna sláinte agus sábháilteachta ar fáil i rith 2016. Tugtar tús áite d'oiliúint reachtúil agus sholáthair an Oifig Oiliúna na cúrsaí seo a leanas le linn 2017:

- Athnuachan Garchabhrach d'fhoireann na leabharlainne i mí an Mhárta 2017
- Oiliúint um Theagmhais Thromchúiseacha a Bhainistiú á cur ar fáil ag La Touche Training Summer 2017 don Bhainistíocht Shinsearach.

FORFHEIDHMIÚ

Ní raibh aon chigireachtaí sceidealta ón Údarás Sláinte agus Sábháilteachta i 2017.

TIMPISTÍ/TEAGMHAIS

Rinneadh trí theagmhas tuairiscithe don FSS a bhain le Foireann a thaifeadadh i 2017.

ATHRUITHE REACHTAÍOCHTA

- In 2017 d'fhoilsigh an FSS Achoimre ar na Príomhdhualgais faoi na Riachtanais Soláthair, Deartha agus Bainistíochta Suímh de na Rialacháin um Shábháilteacht Sláinte agus Leas ag an Obair (Tógáil), 2013, a bhfuil in ionad an leagan a bhí ann roimhe sin.
- Rinne nuashonrú ar chórais tástála do mhúchtóirí dóiteáin iniompartha & rílí píobáin, scaoileadh dorais uathoibríoch, córais rialaithe deataigh agus aeráil agus aerchóirithe le Cód Cleachtais BS 9999:2017 maidir le sábháilteacht dóiteáin i ndearadh, bainistiú agus úsáid foirgnimh I gcás duchtanna aerála agus aerchóirithe, ba chóir socruithe a dhéanamh ionas go ndéanfaidh duine inniúil tástáil ar mhaolaire dóiteáin nuair a chríochnaíonn siad an tsuiteáil agus uair amháin ar a laghad gach bliain, in ionad gach dhá bhliain, an ceanglas a bhí ann roimhe seo.
- Foilsíodh Treoir um Nósanna Imeachta Sábháilteachta Oibriúcháin (HSA0468) maidir le hArdáin Oibre Ardaithe Soghluaiste (MEWP).

- Rinne an FSS an Leabhar Acmhainní d’Ionadaithe Sábháilteachta a athbhreithniú agus a nuashonrú. Foilsíodh an leagan roimhe seo i mí Aibreáin 2015.
- Tháinig an Cód Cleachtais um Obair i Spásanna Cúnga i ngníomh an 1 Bealtaine 2017. Leis seo, leasaítear an Cód Cleachtais a d'eisigh an FSS i 2010.
- Le Rialacháin an Aontais Eorpaigh (Brú-Threalamh) 2017 (IR Uimh. 233 de 2017) déantar forálacha Threoir 2014/68 / AE a thrasú agus déantar Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Trealamh Brú) (IR Uimh. 400 de 1999) a chúlghairm agus a athsholáthar.
- Le Rialacháin an Aontais Eorpaigh (Ardaitheoirí agus Comhpháirteanna Sábháilteachta d’Ardaitheoirí) 2017 (IR Uimh. 232 de 2017) déantar forálacha Threoir 2014/33 / AE a thrasú agus déantar Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Ardaitheoirí) 1998 (IR Uimh. 246 de 1998) arna leasú, a chúlghairm agus a athsholáthar.
- Le Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Comhoiriúnacht Leictreamaighnéadach) 2017 (IR Uimh. 69 de 2017) tugtar tuilleadh éifeachta dlí do Threoir 2014/30 / AE maidir le comhchuibhiú dhlíthe na mBallstát a bhaineann le comhoiriúnacht leictreamaighnéadach (athmhúnlú).
- Leis an tOrdú fán Acht um Thrácht ar Bhóithre 2016 (Tosach Feidhme) 2017 (IR Uimh. 129 de 2017) tugtar éifeacht d’fhorálacha áirithe den Acht um Thrácht ar Bhóithre 2016 (Uimh. 21 de 2016) i ndáil le cionta tiomána faoi thionchar drugaí agus réamhthástáil drugaí ar thiománaithe.

FORBAIRT EACNAMAÍOCH

Tá an Oifig Fiontair Áitiúil freagrach as tacaíocht ghnó agus forbairt gheilleagrach Chontae Cheatharlach le páirtithe leasmhara éagsúla a sholáthar de réir mar atá sainmhínithe faoin bPlean Forbartha Fiontair Áitiúil, faoi Phlean Gníomhaíochta do Phoist agus faoi dhoiciméid straitéise eile. Feidhmíonn an oifig faoi Chomhaontú Leibhéal Seirbhíse le Fiontraíocht Éireann agus clúdaítear 4 phríomhfheidhm:

- Seirbhísí Comhairleacha & Faisnéise Gnó
- Seirbhísí Tacaíochta Fiontair
- Seirbhísí Tacaíochta Fiontraíochta
- Seirbhísí Forbartha Fiontair Áitiúil

D’fhaomh an SPC an Plean Forbartha Fiontair Áitiúil i rith 2017 ar feadh tréimhse 3 bliana agus chuir Fiontraíocht Éireann maoiniú ar fáil chun seachadadh den Chlár Tacaíochta Fiontair a éascú i gcomhréir leis an bplean do 2018. Tá forálacha déanta ag Comhairle Contae Cheatharlach ina bhuiséad ionas go bhféadfar an Chlár Forbartha Eacnamaíochta agus an fheidhmiúchán a sheachadadh ar bhonn leanúnach le haghaidh maoinithe iomaíoch i gcomhar tacaíochtaí a sheachadadh. Is ionann an buiséad atá beartaithe don Thacaíocht um Fhorbairt Eacnamaíoch agus Gnó arna n-oibriú ag Oifigí LEO agus timpeall € 3.1 milliún i 2018

agus soláthraíonn Comhairle Contae Cheatharlach 21% agus tháinig 79% ón státchiste, ó fhoinsí an AE agus ó ioncam a ghintear.

Mheall an clár Forbartha Eacnamaíochta infheistíocht shuntasach i rith 2017 i dtéarmaí Tionscadail Bhaile & Sráidbhaile, Criosanna Forbartha Eacnamaíochta Tuaithe, Maoiniú Turasóireachta Bhia, Maoiniú Straitéise Diaspóra agus Clár um Fhiontraí Óg is Fearr in Éirinn.

I gcomhréir le ceanglais mhúnla maoinithe Fiontraíocht Éireann is iad seo a leanas foireann an chláir:

- Ceann Fiontair
- Oifigeach Forbartha Fiontair Sinsearach
- Comhairleoir Gnó
- Riarthóir

Tá comórtas oscailte ar siúl faoi láthair maidir leis an Oifigeach Forbartha Fiontair Sinsearach (post athsholáthair), Oifigeach Tionscadail Eorpach agus Oifigeach Forbartha Eacnamaíochta chun oibriú ar bhonn trasfheidhmeach ar thionscadail éagsúla maidir le forbairt eacnamaíoch.

Achoimre 2017 Príomh-Staitisticí

- Cliant-Chuideachtaí Infheistíochta: 216
- Glanmhéadú Post 2017: 95 Post
- Infheistíochtaí Ceadaithe: €449k
- 25 Faomhadh Tionscadail
- Meánluach ceadaithe € 17,960
- 81 Cúrsa Oiliúna & Imeacht Líonraithe
- 1589 Rannpháirtithe ar na Cúrsaí Oiliúna & Líonraithe
- 1473 Mac Léinn a ghlac páirt i gClár Fiontraíochta na Mac Léinn
- 309 Cruinniú um Chomhairle Gnó Duine le Duine
- 301 Seisiún Meantóireachta Speisialaithe
- Seachadadh 100% de na Tionscadail um Scéim Athnuachana Baile agus Sráidbhaile
- Infheistíocht de €884,000 bainte amach i Scéim Athnuachana Baile & Sráidbhaile le haghaidh Seachadadh na bliana 2018
- Seachadadh an Scéim Féile & Imeachtaí
- Cuireadh i gCrích Criosanna Forbartha Eacnamaíochta Tuaithe - Tionscadal Contae Digiteach
- Tacaíocht Curtha ar fáil do Shoilse & Clár na Nollag
- Cuireadh i gcrích Straitéis Diaspóra & Nasctha
- Seachadadh den Scéim um Fhiontraí Óg is Fearr in Éirinn
- Seachadadh den Chiste Infheistíochta & Nuálaíochta LEO
- Cuireadh i gcrích dhá Iarratas ar Mhaoiniú ón AE le haghaidh Meastóireachta i 2018
- Cur Chun Cinn agus Forbairt Dhírithe

- Seachadadh Tionscadal Turasóireachta Agraibhia
- Tacaíocht do Thurasóireacht Cheatharlach
- Tacaíocht d'Ionaid Fiontraíochta Pobail Cheatharlach Teo
- Forbraíodh Clár Forbartha Eacnamaíochta

Seirbhísí Comhairleacha & Faisnéise Gnó

- Le linn na tréimhse 1 Eanáir 2017-31 Nollaig 2017 d'éascaigh Feidhmiúchán na hOifige Fiontair Áitiúil 309 Cruinniú Duine le Duine san Oifig agus ar an Láithreán. Sna cruinnithe seo, tugtar comhairle do ghnóthais nuathionscanta agus atá i mbun forbartha maidir le cúrsaí éagsúla, lena n-áirítear pleanáil ghnó, airgeadas, tacaíochtaí stáit, margaíocht agus soláthar. Sa tseirbhís seo, cuimsítear rannpháirtíocht ghníomhach agus comharthaíocht ar éagsúlacht de Chomhpháirtithe Prótacail Náisiúnta ina bhféadfaidh cliant teacht ar thacaíochtaí Airgeadais agus Neamh-Airgeadais eile ón Stát.

Seirbhísí Tacaíochta Fiontraíochta

- **An Clár Fiontraíochta do Dhaltaí** , tá sé deartha chun páirt a thabhairt do dhaltaí ón gceathrú bhliain i bhforbairt Micri-Fiontar mar chuid de thionscadal atá bunaithe ar iomaíochas, a bhfuil mar aidhm aige feasacht ar fhiontraíocht mar rogha gairme a spreagadh. Faoi láthair tá 10 scoil as 11 scoil páirteach sa chlár seo.
- D'éascaigh an LEO Imeacht Lá Fhiontraíochta **Náisiúnta Réigiúnach an Oirdheiscirt do Mhná** sa 4ú Ráithe, 2017
- Tá an **Comórtas Coincheapa do Mhic Léinn** deartha chun cruthaitheacht a fhorbairt i measc daltaí agus seachadtar é i gcomhar le IT Cheatharlach, Ionad Siopadóireachta Fairgreen, AIB, Seirbhísí Óige Cheatharlach & VISUAL.
- **Duaiseanna Fiontraíochta 2017:** Le linn 2017, d'éascaigh an Oifig Fiontair Áitiúil na Dámhachtainí Fiontraíochta Áitiúla 2017 inar ghlac 10 gcuideachta páirt i bhForbairt agus Meastóireacht an Phlean Gnó. Óstáladh lón dámhachtainí agus d'fhreastail 50 duine air, d'éirigh le Paul & Olivia McNally dul chun cinn chuig an mBabhta Ceannais Náisiúnta i mí na Bealtaine 2017.
- **Is Clár Náisiúnta é Fiontraí Óg is Fearr na hÉireann atá deartha chun páirt a thabhairt do dhaoine óga atá idir 18-35** bliain d'aois chun a gcuid smaointe agus fiontar gnó a thabhairt ar aghaidh go dtí an chéad leibhéal eile. Áirítear leis seo ciste infheistíochta de € 50,000 do gach Limistéar Údaráis Áitiúil. Le linn an Ceathrú Ráithe de 2017, rinne an Oifig LEO an clár seo a rolladh amach agus d'fhreastail 26 fiontraí óg agus roghnaíodh seisear le haghaidh na hinfheistíochta.
- **Seachtain Fiontraíochta 2017:** Bhí páirt ag an bhFeidhmeannacht i seachadadh an chéad Seachtain Fiontraíochta Áitiúil ina raibh 6 imeacht dírithe ar an leibhéal éagsúil rannpháirtíochta ag oifigí LEO le cliant.

- **Forbairt Chnuasach:** Meastar gur mhodheolaíocht éifeachtach é cnuasú le haghaidh cuideachtaí earnála ar leith a fhorbairt. I rith na bliana bhí an Oifig Fiontar Áitiúil páirteach i ngníomhaíochtaí cnuasaithe éagsúla i réimse na Ceardaíochta (FORM) agus faoi láthair tá sí i mbun tionscadail a fhorbairt sa réimse Innealtóireachta
- **Gníomhaíochtaí um Chur Chun Cinn Fiontar:** Bhí páirt ag an Oifig Fiontair Áitiúil i ngníomhaíochtaí éagsúla fiontair, inar cuimsíodh rannpháirtíocht ó chuideachtaí Cheatharlach sa Sráidbhaile Fiontraíochta Áitiúla, Craobhchomórtais Náisiúnta Treabhaidh.

Seirbhísí Tacaíochta Fiontair

- Chuir an Oifig Fiontair Áitiúil **cúnamh airgeadais díreach** ar fáil i bhfoirm Deontais um Fhorbairt Ghnó, Nuálaíochta, Prímeáil (Nuathionscanta). (Féach ar Achoimre Aschur)
- Seachadadh Clár **Réamh-Nuathionscanta** le Comhpháirtíocht Forbartha Chontae Cheatharlach faoin SICAP do dhaoine atá ag smaoineamh dul ar an Liúntas Fiontraíochta um Fhilleadh ar Obair.
- Chuir an Oifig Fiontair Áitiúil réimse gníomhaíochtaí tacaíochta agus **líonraithe** gnó ar fáil i rith 2017. (Féach ar Achoimre Aschur)
- D'óstáil an Oifig Fiontair Áitiúil " **An Picnic Ghnó** " a d'fhreastail 300 gnólacht ar fud an Oir-Dheiscirt uirthi i gcomhar le Netwatch agus Arboretum.
- Sholáthair an Oifig Fiontair Áitiúil meantóireacht chun fiontair a thosú agus a fhorbairt (Féach ar Achoimre Aschur)
- Chuir an Oifig Fiontair Áitiúil rochtain ar fáil ar **Mhicreairgeadas**
- Chuir an Oifig Fiontair Áitiúil tacaíocht ar fáil d' **Fhorbairt Ionaid Fiontraíochta Pobail & Gorlainne** i gContae Cheatharlach. Tá Comhairle Contae Cheatharlach faoi láthair ag déanamh athbhreithnithe straitéisigh ar Lárionaid Fiontar Pobail Cheatharlach T / A Teach Fiontair d'fhonn straitéis 3 bliana a fhorbairt.
- Rinne an Oifig Fiontar Áitiúil an **Scéim Bee Visible Signage** i mBaile Cheatharlach a bhainistiú agus ghlac sí páirt san fhorbairt den Lamp Post Banner Solution mar chuid de Chiste Forbartha Lár an Bhaile.
- Bhí páirt ghníomhach ag an Oifig Fiontair Áitiúil le Fiontraíocht Éireann maidir le cliaint LEO agus **tionscadail HPSU a fhorbairt.**
- Bhí páirt ghníomhach ag an Oifig Fiontar Áitiúil le IT Ceatharlach i leith **tionscadal forbartha táirge agus seirbhíse.**

- Tá páirt ghníomhach ag an Oifig Fiontar Áitiúil i **bhFóram Scileanna an Oirdheiscirt**
- Tá páirt ag an Oifig Fiontar Áitiúil i seachadadh an **Sráidbhaile Fiontraíochta Áitiúil @ NPA** trí Choiste Náisiúnta a bhainistiú. Beidh 31 cuideachta sa Sráidbhaile, lena n-áirítear 2 Chuideachta ó Cheatharlach.

Seirbhísí Forbartha Fiontar Áitiúil

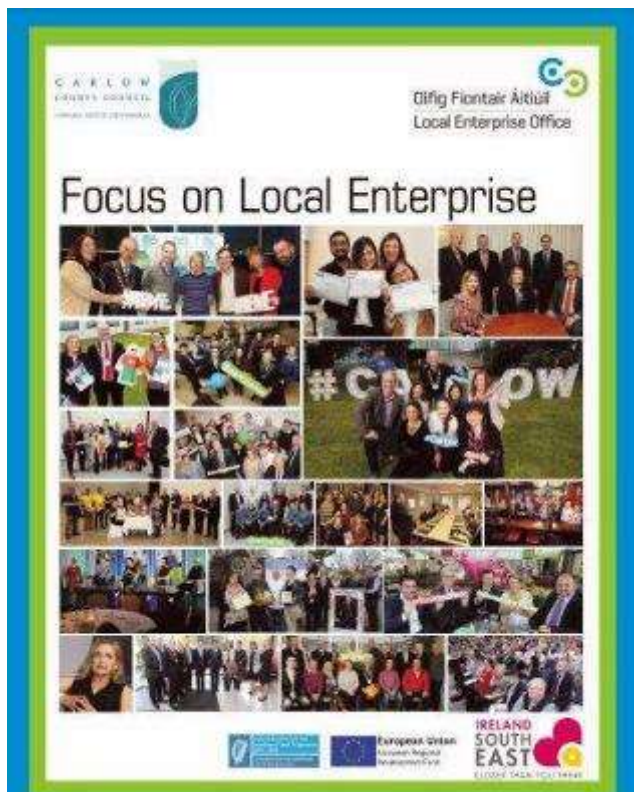
- **Seirbhísí Siopa Chéad Stop:** Chuir an Fheidhmeannacht seirbhísí faisnéise, comhairleacha agus éascaithe ar fáil do thionscadail eacnamaíochta féideartha le linn na bliana.
- **Athghiniúint Bhaile Cheatharlach:** Thug an Fheidhmeannacht tacaíocht don obair i leith Lár Bhaile Cheatharlach agus bhí páirt aici i seachadadh an tionscadail forbartha eacnamaíoch de luach € 150,000. Ag deireadh 2017, seachadadh € 50,000 den tionscadal agus tá an mhéid eile le seachadadh i 2018 tar éis athbhreithniú inmheánach ar na meicníochtaí cuí chun an tionscadal a chur ar aghaidh go straitéiseach.
- **Taispeántas FORM:** D'éascaigh an Fheidhmeannacht i gcomhar leis na Seirbhísí Leabharlainne taispeántas a fhorbairt do FORM mar chuid d'Fhéilte Ealaíon Cheatharlach & Chill Chainnigh 2017.
- **Plean Gníomhaíochta an Oir-Dheiscirt do Phoist:** Thug an Fheidhmeannacht tacaíocht do Phleananna Gníomhaíochta an Oirdheiscirt do Phoist.
- **Scéim Ionad, Imeachtaí, Turasóireachta & Féilte Pobail:** Chomhordaigh an Fheidhmeannacht an ciste thuasluaite a bronnadh € 100k ar 13 tionscadal ar fud Chontae Cheatharlach.
- **Margaíocht IDA & FDI:** D'oibrigh an Fheidhmeannacht go gníomhach i leith Margaíocht IDA & FDI trí:
 - Cuairteanna Láithreáin a éascú le IDA
 - Suirbhéanna Réitigh Maoine a Éascú
 - Tacaíocht Roghnaithe Maoine a Éascú do Thógáil na hArd-Teicneolaíochta
 - Rannpháirtíocht le príomh-úinéirí maoine
- **Turasóireacht Cheatharlach :** Thacaigh an Fheidhmeannacht le hobair Turasóireachta Cheatharlach, lena n-áirítear tacaíochtaí a sholáthar d'Aonaigh Trádála agus Tomhaltóirí.

Ionadaíocht a dhéanamh do Chomhairle Chontae Cheatharlach: Faoi láthair tá Foireann LEO ag déanamh ionadaíochta do Chomhairle Chontae Cheatharlach ar na grúpaí tionscadail agus cláir seo a leanas:

- Coiste Forbartha Pobail Áitiúil Cheatharlach
- CLG Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach
- CLG Turasóireachta Cheatharlach
- CLG Ionaid Fiontraíochta Pobail Cheatharlach
- CLG Seirbhísí Oiliúna Luathbhlianta Cheatharlach
- Fóram Scileanna an Oirdheiscirt
- Plean Gníomhaíochta an Oir-Dheiscirt do Phoist - Grúpa Chur i bhFeidhm
- Plean Gníomhaíochta an Oir-Dheiscirt do Phoist -Grúpa Monatóireachta Gníomhaíochta
- Oifig Fiontair Áitiúil - Líonra Náisiúnta
- Oifig Fiontair Áitiúil - An Grúpa Cumarsáide Náisiúnta
- Oifig Fiontair Áitiúil - An Grúpa Stiúrtha Náisiúnta
- Oifig Fiontair Áitiúil - Coiste Taispeántas

Cumarsáid, Caidreamh Poiblí agus Meáin Shóisialta:

Bhí páirt ghníomhach ag an bhFeidhmeannacht mar chuid de thionscadail éagsúla i ngníomhaíochtaí Meán agus PR dírithe ar bhonn náisiúnta. Áiríodh leis seo ailt shainiúla sa Sunday Business Post.

Seachadtar Cumarsáid na Meán Sóisialta mar chuid de Phlean Cumarsáide Náisiúnta LEO agus déantar é a mheas agus a thomhas. D'éascaigh an LEO éagsúlacht d'iarratais PR i gcaitheamh na bliana, lena n-áirítear seoladh cliant, ullmhú teilifíse do chliant, ullmhú agallaimh do chliant, deiseanna meán náisiúnta do chliant, seoltaí clár srl.

Méadrach	LEO Cheatharlach	Comhairle Contae Cheatharlach	Iomlán
Facebook			
Leathanaigh 'Is maith liom'	3426		3426
Teacht air	1,299,215		1,299,215
Imprisin	2,218,855		2,218,855
Rannpháirtíocht	34,765		34,765
Twitter			
Leantóirí			
Imprisin	1,236,600	808,700	2,045,300
Tráichtaí	2295	2,275	4570
Cuairteanna Próifíle	35,975	22,689	58,664
Retweet	5636	2628	8264
'Is maith liom'	6760	2695	9455
Clíceáil Naisc	2750	2031	4781
Freagraí	252	134	386

SEIRBHÍSÍ UISCE AGUS SEIRBHÍSÍ IOMPAIR BÓITHRE AGUS COMHSHAOIL

SEIRBHÍSÍ UISCE

Leanann Comhairle Chontae Cheatharlach le huisce agus le seirbhísí dramhuisce a sholáthar ar son Uisce Éireann faoi Chomhaontú Seirbhíse. Leagtar amach sa chomhaontú seo, ar aontaíodh é an 1 Eanáir 2014, mionsonraí na socrúchán oibre le haghaidh soláthar leanúnach uisce atá ar ardcháilíocht agus le haghaidh seirbhísí dramhuisce a fhreastalóidh ar riachtanais ár gcustaiméirí i gCeatharlach i gcomhréir leis na ceanglais reachtúla agus rialála ar bhealach éifeachtúil.

Plean Seirbhíse Bliantúil (ASP)

I 2017, d'aontaigh Uisce Éireann agus Comhairle Contae Cheatharlach obair faoi théarmaí an SLA chun seirbhísí uisce éifeachtacha d'ardchaighdeáin a sholáthar chun freastail ar riachtanais na gcustaiméirí i gcomhréir le ceanglais reachtúla agus rialála. San ASP, déantar na cuspóirí agus na caighdeáin fheidhmiúcháin chomhaontaithe a dhoiciméadú agus cuirtear san áireamh Measúnú Feidhmiúcháin Uisce Éireann a mhol an Coimisiún um Rialáil Fóntais (CRU), riachtanais an EPA agus cuspóirí an Phlean Gnó Uisce Éireann. San ASP, leagtar amach Sprioc Feidhmiúcháin don bhliain chun na caighdeáin atá riachtanach do sheachadadh na seirbhíse ag Comhairle Contae Cheatharlach a léiriú i gcomhthéacs na maoinithe atá ar fáil, na seirbhísí do chustaiméirí, agus na ceanglais rialála agus na gníomhaíochtaí LA a bhfuiltear ag súil leo sa bhliain. Áirítear sa Phlean Seirbhíse an Feidhmiúcháin Stairiúil do gach beart feidhmiúcháin nuair atá sé ar fáil mar aon leis an Sprioc Feidhmiúcháin.

Áirítear san ASP:

- An buiséad agus an líon arna gcomhaontú ag Uisce Éireann agus Comhairle Contae Cheatharlach.
- An stádas de Chlár Caipitil Uisce Éireann.
- Bealach an Phlean um Bhunathrú Ardleibhéil don bhliain.
- Na cuspóirí sonracha agus na spriocanna feidhmiúcháin don bhliain.

Sa bhliain 2017 tá 62 cuspóir shonrach agus sprioc feidhmiúcháin arna dtomhas, lena n-áirítear saincheisteanna a bhaineann le cáilíocht uisce óil, cáilíocht um urscaoileadh fuíolluisce, saincheisteanna maidir le seirbhísí do chustaiméirí, lena n-áirítear freagraí ar cheisteanna ó ionadaithe áitiúla, rialú buiséid, fógraí ar eascair, sceitheadh, oibreacha cothabhála imoibríoch ar nós deisiú sceite agus faoiseamh na bhfuascailtí ar an ngréasán séarach.

Is ionann an scór feidhmiúcháin do ASP Cheatharlach in 2017 agus 95%.

I 2017, d'oibrigh 52 ball foirne ó Chomhairle Contae Cheatharlach i gcomhar le hUisce Éireann chun an Plean Seirbhíse Bliantúil a sheachadadh, agus iad ag feidhmiú le buiséad de bheagnach € 7.0m in oibríochtaí ó lá go lá maidir le táirgeadh uisce óil, cóireáil fuíolluisce agus cothabháil ghréasáin.

Foireann na Seirbhísí Uisce, glacadh an grianghraf ag Ionad Cóireála Uisce Ráth Bhile

Áirítear leis an gComhaontú Seirbhíse do Phlean Bhun-Athraithe, cuspóir don thionscal a bhunathrú agus cuidiú le seirbhís den scoth a sheachadadh laistigh de theorainneacha maoinithe, rialála agus ioncaim.

Is iad seo a leanas tionscnaimh eile a áirítear sa phlean bunathraithe seo: Caighdeánú de Nósanna Imeachta Oibriúcháin, Cláir um Chothabháil Bheartaithe, Seachadadh Caipitil, Caighdeánú de Naisc Nua, Lámhleabhar do Chustaiméirí, Rialú agus Ceadúnú Foinse Fuíolluisce, Straitéis Náisiúnta na Saotharlainne, Teiliméadracht Náisiúnta agus Scada agus an Creat Oibriúcháin um Thionscal Uisce (WIOF).

Is é cuspóir luaithe an Chláir WIOF múnla seachadta seirbhísí uisce níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla a phleanáil agus a chur i bhfeidhm d'Éirinn a fhreastalaíonn ar na riachtanais shocháí agus gheilleagrach nua-aimseartha, agus ag an am céanna leanúint ar aghaidh mar fhóntas rialaithe poiblí faoi úinéireacht an Stáit.

Faoi láthair tá líon ionadaíoch de bhaill foirne an Údaráis Áitiúil agus Uisce Éireann ag obair le chéile maidir le scóipeáil a dhéanamh ar an gcaoi is fearr is féidir obair seirbhísí uisce a sheachadadh, agus conas a d'fhéadfaí feidhmeanna agus foirne a eagrú chun oibriú le chéile sa todhcháí.

WIOF (Creat Oibre Tionscail Uisce)

Chuir Uisce Éireann dearadh den tSamhail Áisiúlachta Aonair is fearr leo i gcrích agus tá idirbheartaíocht ar bun leis an CCMA, Ceardchumann agus an Roinn maidir leis an gcur i bhfeidhm den tsamhail seo agus an próiseas bunathraithe a bheidh i gceist.

Tá rogha léirithe go soiléir ag Uisce Éireann maidir lena aistriú go dtí an tsamhail áisiúlachta aonair sula gcuirfear deireadh leis an SLA i 2025.

D'oibrigh Comhairle Contae Cheatharlach i gcomhar le hUisce Éireann chun Oibreacha Caipitil Uisce Éireann a sheachadadh. Áiríodh leis na tionscadail a cuireadh i gcrích i 2017 bhí:

- Uasghrádú ar Stáisiún Caidéalaithe Bhóthar Loch Garman
- Uasghrádú ar Stáisiún Caidéalaithe Fhaiche Chuinneach
- Brath sceite a Aimsiú agus a Dheisiú i Muine Bheag agus sa Tulach
- Cuireadh i gcrích athsholáthar na bpíopaí seirbhíse sa Tulach

Stáisiún Caidéalaithe Bhóthar Loch Garman

Uasghráduithe Mion-Oibreacha iomadúla chun Riachtanais Sláinte agus Sábháilteachta, Barrfheabhsú Próisis agus Éifeachtúlacht Feabhsaithe ag Ionaid Chóireála ar fud an chontae de luach de bhreis agus €600,000.

Rianaire Sláinte agus Sábháilteachta (HSQE)

Cuireadh i gcrích Oibreacha Feabhsaithe mar chuid den Rianaire HSQE ag roinnt suíomhanna, lena áiríodh an méid seo a leanas: Stáisiún Caidéalaithe Bhaile an Fheamrógaigh; Ionad Cóireála

Fuíolluisce (WWTP) na hUrnaí; WWTP Thigh an Réileáin; Taiscumar Bhalana; Taiscumar Chluain na nGall; Stáisiún Caidéalaithe Shráid Philib; Ionad Cóireála Uisce (WTP) na Tulaí ; WWTP Moling agus WWTP an Ghleanna.

Droichead Iompair & Siúlbealach nua ag WWTP na hUrnaí;

Córas Dhroichead Iompair & Ardaitheoir ag WWTP Thigh an Réileáin

Chomhoibrigh Comhairle Contae Cheatharlach le Uisce Éireann freisin chun tionchar a imirt ar infheistíocht straitéiseach sa Chontae.

Tá tús curtha leis an gCéim Deartha le haghaidh Uasghrádú Mórchaipitil a dhéanamh ar Ionad agus Líonra Cóireála Fuíolluisce na Tulaí agus táthar ag tabhairt faoi fheabhsuithe líonra uisce agus uisce buacaire araon.

Cheap Uisce Éireann Atkins Consultants chun tús a chur leis an gcéim deartha d'uasghrádú mórchaipitil a dhéanamh ar Ionaid Chóireála Fuíolluisce Bhaile Mhoirtéil agus Mhuine Bheag sa Chontae.

Ceapadh Coffee Northumberland (CNL) Ltd. mar Chonraitheoir Réigiúnach de Chlár Líonra Uisce de chuid Uisce Éireann. Tá CNL le tús a chur ar athsholáthar uisce buacaire ag Bóthar An Dair Ríoga i Muine Bheag agus ag Sráid na Tulaí, Ceatharlach mar chuid d'infheistíocht euro ilmhiliúin in athsholáthar uisce buacaire i gContae Cheatharlach.

Cheap Uisce Éireann Ryan Hanley Consulting Engine chun uasghrádú a dhéanamh ar WTP Ráth Bhile. Tá sé seo mar chuid de Thionscnamh Uisce Éireann dar teideal, Tionscadal Evolve, trína ndéantar uasghrádú ar líon mór d'ionaid chóireála uisce san oirdheisceart agus beidh infheistíocht ilmhiliúin euro i gceist sa thionscadal um tháirgeadh seirbhísí uisce i gContae Cheatharlach, lena gcinntítear go mbeidh an soláthar leordhóthanach chun freastal ar an éileamh sa todhcháí.

Ar an Aoine, 29 Meán Fómhair 2017 d'oscail Uisce Éireann agus Comhairle Chontae Cheatharlach na hIonaid Chóireála Fuíolluisce nua i Ráth Bhile agus i mBaile Haicéid, tionscadail d'infheistíocht iomlán de luach €2.8 milliún i gcóireáil fuíolluisce i gContae Cheatharlach.

Leis na hionaid chóireála nua i Ráth Bhile agus i mBaile Haicéid, tabharfar go leor buntáistí do na pobail, lena n-áirítear cosaint na n-uiscebhealaí áitiúla trína chinntiú go ndéantar an fuíolluisce a chóireáil go héifeachtach sula gcuirtear ar ais é sa timpeallacht. Le forbairt an dhá ionad cóireála seo, éascófar fás sóisialta agus eacnamaíoch freisin tríd an acmhainn chóireála a sholáthar do dhaonra reatha an phobail agus do dhaonra na todhcháí.

James O'Toole, Uisce Éireann; An Comhairleoir William Paton, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach
Oscailt Oifigiúil d'Ionaid Chóireála Fuíolluisce Ráth Bhile & Baile Haicéid

James O'Toole, Uisce Éireann; An Comhairleoir William Paton, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach;
Kathleen Holohan, Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, Comhairle Contae Cheatharlach; An Teachta Dála Pat Deering TD.
Oscailt Oifigiúil d'Ionaid Chóireála Fuíolluisce Ráth Bhile & Baile Haicéid

Oibríochtaí Uisce Óil

Déantar 17,000m³ d'uisce óil a tháirgeadh gach lá i gCeatharlach ar fud 16 Ionad Cóireála Uisce. Freastalaíonn sé seo ar thart ar 44,000 duine, tionscal, seirbhís, agus talmhaíocht. Go dtí seo tá na spriocanna riachtanacha go léir atá leagtha síos ag Uisce Éireann agus an EPA agus an FSS maidir le Comhlíonadh Uisce Óil do pharaiméadair Miocróbach, Ceimiceacha agus Táscaire bainte amach ag Comhairle Contae Cheatharlach.

Comhordaítear gach teagmháil chustaiméara anois tríd an ionad glaonna Uisce Éireann agus leanann Comhairle Chontae Cheatharlach ag comhlíonadh na spriocanna atá leagtha síos ag Uisce Éireann tríd na ceisteanna seo a fhreagairt, ceisteanna ar nós easpa uisce, sceitheadh tuairiscithe, brú uisce íseal agus ceisteanna maidir le cáilíocht an uisce.

Leanann Comhairle Contae Cheatharlach le sceitheadh a laghdú go gníomhach trí chothabháil an Chórais Mhéadraithe Dúiche, córas um laghdú brú oíche agus trí bhainistíocht ghníomhach den líonra. Tá beirt bhall foirne nua tar éis tús a chur le hobair ar an gClár "Aimsigh agus Deisigh" in 2017 agus déantar suirbhéanna oíche chun cur isteach ar chustaiméirí a íoslaghdú. Is ionann na coigiltis a baineadh amach i 2017 agus 1.1 milliún lítear in aghaidh an lae.

Oibríochtaí Fuíolluisce

Tá 24 Ionad Cóireála Fuíolluisce (WWTP) laistigh de Chontae Cheatharlach. Tá an raon idir 39,000 Comhionannas Daonra (PE) go 30 PE.

Tá Ceadúnas Scaoilte ag 11 WWTP agus tá Teastais Údaraithe ag 13 WWTP. Is é an EPA a leagann síos na ceanglais maidir le sampláil na n-ionad faoi seach. Déantar Ionaid Cheadúnais Scaoilte a shampláil ar bhonn míosúil agus déantar na hionad a bhfuil Teastas acu ar bhonn ráithiúil. Glactar 4 sampla ag gach WWTP, eadhon srutha, in aghaidh an tsrutha agus le sruth ón bpointe scaoilte, insilteach agus eisilteach, déantar thart ar 11 paraiméadair ag gach sampla a sheiceáil.

Rinne an EPA iniúchadh ar ocht Ionad Cóireála Uisce i 2017.

Thug Veolia faoi Phróiseas Barrfheabhsaithe le haghaidh Fáscaidh Sloda sa Mhuine Bheag, an Tulach & Baile Mhoirtéil ionas go bhféadfaí tréachur na bhfáisceán bandaí a uasmhéadú.

Rinneadh athruithe ar an bpróiseas soláthair ag Uisce Éireann le tabhairt isteach de Chreatlaí do Cheimiceáin, Sloda & Sampláil. Chuir Foireann an Údaráis Áitiúil na hathruithe seo i ngníomh gan uaim.

D'infheistigh Uisce Éireann i gcothabháil chaipitil ar stáisiúin chaidéalaithe agus ar ionaid chóireála agus d'infheistigh sé freisin i bhfeithiclí agus trealamh nua d'fhoireann Chomhairle Chontae Cheatharlach, rud a ligfidh éifeachtacht mhéadaithe ar sheachadadh seirbhísí fuíolluisce don phobal i gContae Cheatharlach.

Cuireadh an Clár Náisiúnta um Dheimhniú Údaraithe NCAP i bhfeidhm laistigh de Cheatharlach de réir mar a bhí iarrtha ag an EPA.

Is é seo a leanas achoimre ar Staitisticí Ordú Oibre (Uasmhéid) do 2017:

Cineál Ordú Oibre	Líon
Orduithe um Obair Imscrúdaithe	665
Ceangail Nua	81
Ceisteanna Neamh Dom	21

Pat Doyle, Oibríteoir - Veain Scairdeála Nua na Seirbhísí Fuíolluisce

AN COISTE um BHEARTAS STRAITÉISEACH (SPC)

Phléigh an Coiste um Beartas Straitéiseach Iompair, Comhshaoil agus Infreastruchtúir na saincheisteanna seo a leanas ag cruinnithe a tionóladh i rith na bliana 2017 maidir le Seirbhísí Comhshaoil & Uisce:

- Oifig Uisce agus Pobail Údaráis Áitiúil / Dréachtphleananna Bainistíochta Abhantraí d'Éirinn 2018-2021
- Plean Gníomhaíochta um Fhuinneamh Inbhuanaithe
- Soláthairtí Uisce Príobháideacha
- Seirbhís Bhus Baile
- Príomh-Údaráis Réigiúnacha um Fhorfheidhmiú Dramhaíola (WERLAnna)
- Staidéar ar Lár Bhaile Cheatharlach
- Clár Ilbhliantúil Uisce Tuaithe 2016-2018
- Bearta Maolaithe Tuile
- Clinicí Comhairleora Uisce Éireann
- Speicis Ionracha (Forbairt de Dhoiciméad Comhairle don Ghréasán)
- Beartas um Chomharthaí & Póstaeir Shealadacha
- Coiste Meastóireachta an Chiste Phobail Bhaile an Phaoraigh
- GPP4 (Interreg Soláthar Glas)
- Líonra na bPobal um Fhuinneamh Inbhuanaithe (CSS)
- Nuashonrú ar Líonra Rannpháirtíochta Poiblí Cheatharlach (PPN)
- Tosaíochtaí Náisiúnta um Fhorfheidhmiú Dramhaíola
- Deontas Tionscnaimh Frithbhruscair

BÓITHRE AGUS IOMPAR

BÓITHRE AGUS IOMPAR - 2017

Is cuid lárnach do rachmas geilleagrach na tíre líonra bóithre agus iarnróid a bheith aici. Tá sé ríthábhachtach rochtain mhaith a bheith ann ar Bhaile Átha Cliath, ar na calafoirt, agus ar bhailte móra an réigiúin. Chun críocha áitiúla eacnamaíocha, sóisialta agus fóillíochta tá sé ríthábhachtach freisin go ndéantar an bonn sócmhainní bóithre áitiúil agus réigiúnach a chothabháil de réir na gcaighdeán is airde i gcomhréir leis an maoiniú atá ar fáil.

Is é beartas na Comhairle ná bóithre atá ann cheana a choimeád, a fhorbairt agus a fheabhsú agus bóithre nua a thógáil de réir mar a cheadaítear le hacmhainní airgeadais. Tá gréasán bóthair de 1,212 km i limistéar riaracháin Cheatharlach atá comhdhéanta de:

Mótarbhealach	24 km
Bóithre Tánaisteacha Náisiúnta	54 km
Réigiúnach	186 km
Áitiúil	948 km

Tá Comhairle Contae Cheatharlach tiomanta do líonra bóithre a chothabháil agus a fheabhsú, lena n-áirítear feabhas a chur ar shábháilteacht ar bhóithre. Déantar gach ceann díobh a bhainistiú le líon foirne de 10 ball foirne teicniúil agus 5 bhall foirne riaracháin ag baint úsáide as oifig lárnach agus 2 oifig dúiche cathrach.

Mótarbhealach

Is é Bonneagar Iompair Éireann (TII), an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta roimhe seo, a bhainistíonn agus a sholáthraíonn maoiniú do gach scéim mótarbhealaigh. Faoi láthair tá conraitheoir ag an TII atá freagrach as an 24km de mhótarbhealach an M9 trí Chontae Cheatharlach a choimeád.

Bóithre Tánaisteacha Náisiúnta

Cuireann Bonneagar Iompair Éireann (TII) maoiniú ar fáil do bhóithre náisiúnta. Fuarthas leithdháileadh de €1,519,455 le linn 2017, cuireadh €1,344,580 ar fáil d'oibreacha feabhsaithe ar dhroichid agus ar iomparbhealaí ar bhóithre náisiúnta an chontae. Leithdháileadh an t-iarmhéid eile de € 174,875 chun costais mhaoirseachta fhoireann theicniúil na comhairle, soilsíú poiblí ar an ngréasán bóithre náisiúnta agus costais chothabhála ginearálta an ghréasáin bóithre náisiúnta a íoc. Déantar tionscadail feabhsúcháin ar a dtugtar faoi a rangú faoi na ceanteidil seo a leanas agus tá siad comhdhéanta de:

Oibreacha Forleagain Cosáin

Is clár spriocdhírthe de thionscadail feabhsaithe sonracha í an scéim Forleagan Cosáin bunaithe ar shuirbhé cuimsitheach ar an ngréasán bóithre náisiúnta a rinne Comhairle Contae Cheatharlach i gcomhar le Bonneagar Iompair Éireann (TII). Fuair Comhairle Contae

Cheatharlach leithdháileadh de € 480,000 lenar ligeadh d’oibreacha feabhsaithe a dhéanamh ar an N80 ag Bóthar na Tulaí, i mBaile Cheatharlach agus ar Bhóthar Bhun Clóidí an N81, an Tulach.

Oibreacha oíche ar an tionscadal N80, Bóthar na Tulaí, Baile Cheatharlach

Áirítear le pleanáil chun cinn ar oibreacha forleagain cosáin tá:

- Eiseofar an chuid de Chaisleán an Ghrásaigh den N81 le haghaidh tairiscintí in Eanáir 2018 agus beidh sé mar aidhm aige go ndéanfar forghníomhú i 2018.
- Scéim Forleagan Cosáin Bhaile Cheatharlach. Tá sé i gceist timpeall Timpeallán Bhóthar an Dr Cullen a athdhromchlú go dtí timpeallán na bPáirc na bhFianna. Tar éis idirbheartaíochtaí agus plé a dhéanamh leis an TII, déanfar an tionscadal seo a leathnú chun an dhá timpeallán agus an chuid is mó de Bhóthar O'Brian a ionchorprú chun nascadh leis na hoibreacha a rinneadh roimhe seo.
- Cuireadh tús le hobair dhearaidh maidir le hathdhromchlú Sheachbhóthar Chill Damháin, tabharfaidh an tionscadal seo aghaidh ar shaincheisteanna maidir le feabhsúchán draenála nuair is gá. Ina theannta sin, i gcás ina gcaithfear na bacainní sábháilteachta a athnuachan chun comhlíonadh leis na caighdeáin reatha agus go mbeidh air iad a thabhairt isteach, beidh na hoibreacha seo mar chuid den tionscadal foriomlán freisin. Is í Oifig Deartha Bóithre Náisiúnta Chill Dara a dhéanfaidh na hoibreacha a dhearadh.
- Tá Innealtóirí Comhairleacha fostaithe chun tabhairt faoi dhearadh agus soláthar oibreacha feabhsúcháin bóthair ag Carraig Dhubh lena cuimseofar oibreacha ar Príomhshráid Bhun Clóidí freisin. Cuirfear tús le tógáil ar an tionscadal seo i 2018.
- Tá sé i gceist an Timpeallán Strawhall agus an stráice bóthair a athdhromchlú go Droichead Bill Duggan, (lena n-áirítear an leathnú ar an nasc droichid). Tá sé i gceist go dtabharfar faoin obair seo i 2018.

Cigireachtaí Sábháilteachta ar Bhóithre HD17

Rinne Comhairle Chontae Cheatharlach suirbhé cuimsitheach ar an N80 agus an N81 trí Cheatharlach i gcomhar le hinnealtóirí comhairliúcháin a bhí fostaithe ag an TII. Ba é aidhm an tsuirbhé ná measúnú a dhéanamh ar shaincheisteanna sábháilteachta féideartha ar na

bealaí seo. D'aithin an suirbhé sraith idirghabhálacha a dhéanfaidh Comhairle Contae Cheatharlach le linn 2018 chun an bhféidearthacht de thimpistí tráchtá a tharlaíonn ar an mbealach a laghdú.

Clár Dromchlais HD28

Is clár spriocdhírithé ar deisiúcháin chosáin í an scéim HD28 bunaithe ar shuirbhéanna meicniúla arna ndéanamh thar ceann Bonneagar Iompair Éireann (TII). Fuair Comhairle Contae Cheatharlach leithdháileadh de €710,000 don chlár dromchlais HD28. Leis seo, ligeadh d'oibreacha athchóirithe agus athdhromchlais a dhéanamh. I measc na dtionscald a críochnaíodh tá Timpeallán Bhóthar na Tulaí, Timpeallán Bhóthar Bhaile Haicéid, agus ar roinnt suíomhanna ar an N80 & N81.

Athbheochan uige ar siúl ar an N80

Tionscadal um Shoilsiú Poiblí

Chuir Bonneagar Iompair Éireann (TII) tús le scéim chun feabhas a chur ar shoilsiú poiblí ar an ngréasán Bóithre Náisiúnta. Chuir Comhairle Contae Cheatharlach iarratas isteach ar an scéim maidir le soilsiú poiblí uile a athnuachan agus éifeachtúlacht fuinnimh ar an N80 timpeall Bhaile Cheatharlach. Fuair Comhairle Contae Cheatharlach leithdháileadh de €100,000 le haghaidh dearadh agus soláthar an uasghrádaithe soilsithe poiblí. Tosóidh seachadadh agus suiteáil na lasairneoirí nua go dtí R1 2018. Dhearbháigh TII go mbeidh maoiniú ann chun an scéim a chríochnú.

Iarratais Bhreise ar Mhaoiniú Cothabhála

Le linn na bliana, thug Comhairle Contae Cheatharlach faoi shuirbhéanna rialta agus cuimsitheacha ar an N80 agus an N81 trí Cheatharlach. Sainithníonn na suirbhéanna seo saincheistean a bhfuil aird phráinneach ag teastáil uathu. Iarann Comhairle Contae Cheatharlach ar Infrastruchtúr Iompair Éireann (TII) ag baint úsáide as córas suirbhéireachta teicneolaíochta faisnéise (GeoApp) le haghaidh maoinithe chun na lochtanna a leigheas. (.i. deisiúcháin comharthaíochta, deisiúcháin marcála bóthair, dromchlaí bóthair agus cosáin a bhfuil drochbhail orthu agus saincheistean draenála, srl.). D'éirigh le Comhairle Chontae

Cheatharlach iarratas a chur isteach ar 9 ionad agus fuair sí maoiniú breise de luach €178,000 le haghaidh beart feabhsúcháin práinneach.

Seirbhísí Cothabhála Gheimhridh.

Tá Comhairle Contae Cheatharlach i gcónaí ag iarraidh feabhas a chur ar a sheirbhís cothabhála geimhridh. Mar gheall ar fhad an ghréasáin bóthair i gContae Cheatharlach, áfach, níl sé indéanta gach bóthar a chóireáil sa chontae le linn shéasúr an gheimhridh (Deireadh Fómhair-Aibreán). Dá réir sin, tá gá le cineál tosaíochta agus d'fhorbair Comhairle Contae Cheatharlach Plean Seirbhísí Geimhridh chun bealaí a aithint ar bhonn tosaíochta leis an aidhm, na bóithre tosaíochta seo a choinneáil sábháilte agus chomh saor agus is féidir ó ghuaiseacha geimhridh. Le linn tréimhse an gheimhridh 2016/2017, rinne Comhairle Contae Cheatharlach 54.5km de líonra bóithre a chóireáil 47 uair, le 22 chóireáil bhreise ar 180.5km de bhóithre neamhnáisiúnta, agus cainníocht iomlán de 850 tonna de shalann á gcur.

Feithiclí na Comhairle á luchtú le salann le haghaidh na sneachta i mí na Nollag

Bóithre Neamhnáisiúnta

Soláthraíonn an Roinn Iompair, Turasóireachta & Spóirt maoiniú do bhóithre neamhnáisiúnta. Tá an clár seo dírithe ar oibreacha feabhsúcháin atá ag teastáil go mór ar bhóithre réigiúnacha agus áitiúla sa chontae faoi na nithe seo a leanas :

Feabhsúcháin Athchóirithe agus Tionscadail Chotheabhála Athchóirithe.

Tá an clár seo dírithe ar fheabhsúcháin ar chomhtháthú struchtúracha agus dromchlaí na mbóithre réigiúnacha agus áitiúla sa chontae. Fuair Comhairle Chontae Cheatharlach leithdháileadh de € 2,666,579, lenar ligeadh di oibreacha struchtúrtha agus athdhromchlaith a dhéanamh ar 44 áit ar fud an chontae.

Oibríochtaí Cothabhála Athchóirithe (Cóiriú Dromchla)

Deontas Lánroghnach

Áirítear leis an gclár seo oibreacha cothabhála ar fud an 1,134km de líonra bóithre réigiúnacha agus áitiúla ar fud an chontae, lena n-áirítear feabhsúcháin shainiúla spriocdhírthe. I measc na dtionscadal feabhsúcháin sonracha seo tá suiteálacha comharthaíochta, marcálacha bóthair & deisiúcháin, feabhsúcháin chosáin agus feabhsúcháin draenála, srl.). Fuair Comhairle Contae Cheatharlach leithdháileadh de € 910,089, lenar ligeadh di tabhairt faoi thionscadail feabhsúcháin shonracha & cothabhála ginearálta a dhéanamh ar fud an chontae.

Tionscadal Feabhsúcháin Draenála mar thoradh ar an Deontas Lánroghnach

Scéimeanna feabhsúcháin ar chostas íseal .

Tá Comhairle Contae Cheatharlach tiomanta do shábháilteacht ar bhóithre a fheabhsú ar bhóithre Cheatharlach. I 2017 fuarthas leithdháileadh de €80,000 chun mionoibreacha feabhsúcháin aomhail a dhéanamh chomh maith le feabhsúchán ar chomharthaíocht i gceantair ina bhfuil stair timpiste acu. Rinneadh oibreacha feabhsúcháin ag na háiteanna seo a leanas:

Acomhal R724 & R448,
Acomhal L1026, L1027 & L4016
Stráice R725 ar feadh 1.5km
Stráice R727

Scéim Athshlánúcháin Droichid .

Déanann Comhairle Contae Cheatharlach suirbhéanna rialta ar bhail droichid ar fud an chontae. Le torthaí na suirbhéanna seo, éascaítear clár oibreacha cothabhála atá riachtanach chun comhtháthú struchtúrach an ghréasáin droichead a chothabháil. Tá an clár seo dírithe ar dhroichid ar bhóithre réigiúnacha agus áitiúla sa chontae a dheisiú. I 2017 fuair Comhairle Contae Cheatharlach leithdháileadh de €160,000, lenar ligeadh di deisiúcháin a dhéanamh ar Dhroichid a bhí suite ag Spearpoint, Níocáin & an Ghráinseach.

Tochailt le haghaidh measúnaithe struchtúraigh ar Dhroichead Spearpoint, Baile Uí Mhurchú

Deisiúcháin Chríochnaithe ar Dhroichead Spearpoint, Baile Uí Mhurchú

Scéim Luasteorann

I 2017 chuir Comhairle Contae Cheatharlach iarratas isteach ar mhaoiniú chun díriú ar fheabhsuithe comharthaíochta ar leith. Fuarthas leithdháileadh de € 3,400 chun comharthaí aiseolais tiománaithe a shuiteáil chun feacht tiomána a fheabhsú. I measc na suíomhanna inar cuireadh comharthaí bhí Sráidbhaile an Bhaile Nua, Fionnmhach, Sean-Bhaile Leithghlinne, Balana & An Charraig Dhubh.

Scéim Feabhsúcháin Áitiúil.

I 2017 d'fhógair an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail scéim chun feabhas a chur ar bhóithre tuaithe príobháideacha. D'iarr Comhairle Contae Cheatharlach ar leithdháileadh tosaigh de € 250,000 agus fuair sí é. Mar gheall ar rath na scéime fuarthas leithdháileadh breise de €190,000, € 440,000 san iomlán.

Táscairí Feidhmíochta

Is córas casta é córas na dtáscairí feidhmíochta lena ndéantar staid bóthair a mheas trí rátáil staid dromchla cosáin (PSCI) do gach aicme bóthair agus lena ndéantar na bóithre a rangú ina ngrúpaí difriúla ag brath ar an idirghabháil cothabhála atá de dhíth orthu.

Tá na torthaí ó staidéar náisiúnta bóithre i gCeatharlach níos fearr ná an meán náisiúnta i ngach ceann de na haicmí bóthair.

Forbairt Bheartais SPC le haghaidh Iompair

Straitéis um shábháilteacht ar bhóithre 2017 - 2020

Thug Comhairle Chontae Cheatharlach faoi straitéis um shábháilteacht bóithre le linn 2016 chun an tréimhse ó 2017 go 2020 a chlúdach. D'fhorbair Comhairle Chontae Cheatharlach an straitéis i gcomhpháirt leis na páirtithe leasmhara go léir, is iad sin RSA, TII, An Garda Síochána, FSS, agus baill tofa na Comhairle.

Dearadh an straitéis le gné cur i bhfeidhm a chaithfidh gach ceann de na gníomhaireachtaí rannpháirteacha an ghné sin a chur i bhfeidhm. Tá sé beartaithe go mbuailfidh an coiste le chéile ar bhonn bliantúil chun dul chun cinn ar chur i bhfeidhm na straitéise a iniúchadh.

Rinne an Coiste um Beartas Speisialta um Iompar ar Bhóithre breithniú ar bheartais maidir le:

- Cothabháil ar Bhóithre, go háirithe cothabháil bóithre áitiúla d'Aicme III.
- D'fhorbair an coiste polasaí maidir le soilsíú poiblí a ghlacadh ar láimh.
- Pléadh forbairt Seirbhís Bhus Baile do Bhaile Cheatharlach. Tá sé beartaithe le cúnaimh ón NTA go bhféadfar an tseirbhís seo a fhorbairt tuilleadh agus go mbeidh sí i ngníomh i 2018.
- Pléadh uasghrádú ar soilsíú poiblí atá ann cheana féin chun soilsíú atá éifeachtach ó thaobh fuinnimh.

Tionscadail Shonracha agus Pleanáil Chun Cinn

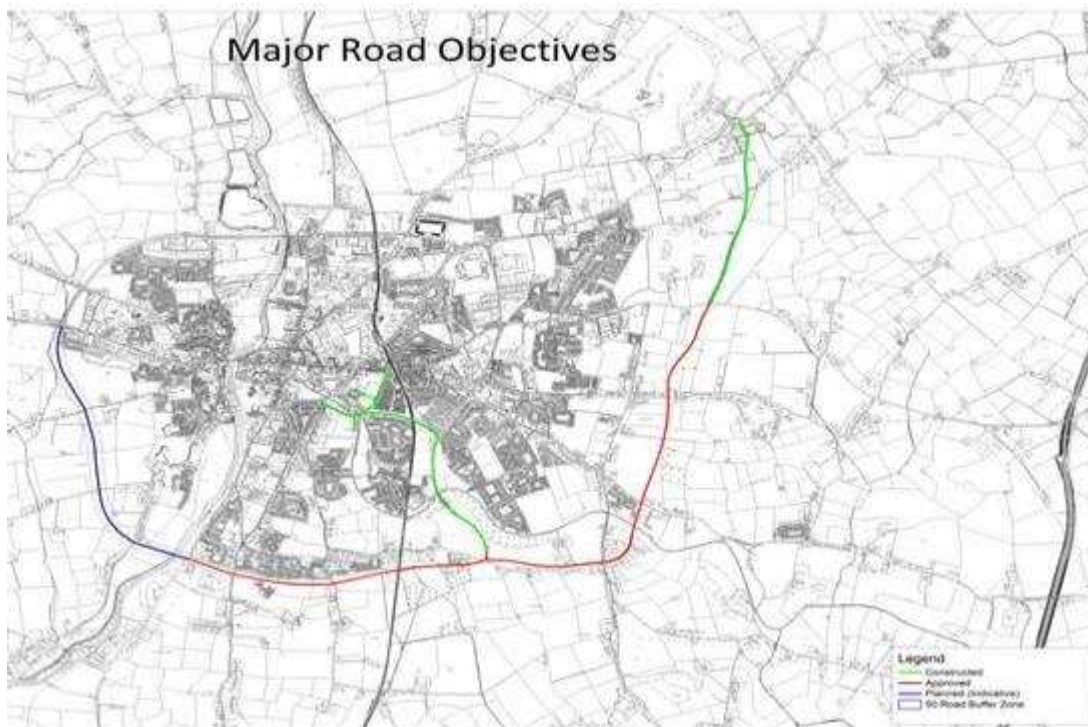
Bruachbhóthar Faoisimh Cheatharlach

Fógraíodh Scéim Bóthar Faoisimh an Deiscirt de réir riachtanais na nAchtanna Rialtais Áitiúil (Pleanáil & Forbairt) 1963 -2000 agus na Rialacháin Rialtais Áitiúil (Pleanáil agus Forbairt), 1994 - 2001 (arna leasú) (Nós Imeachta Cuid 8), an 7 Feabhra 2004. Bhí pleananna agus sonraí na Scéime beartaithe, lena n-áirítear tuarascálacha seandálaíochta agus comhshaoil ar taispeáint agus ar fáil le haghaidh iniúchta agus tráchtá in oifigí na Comhairle go dtí an 8 Márta 2004. Ba é an Scéim a fógraíodh ná tógáil de bhóthar ag nascadh an Bóthar N9 (anois R448) Ceatharlach go Chill Chainnigh ag Baile Mhoirtéil agus an Bóthar R725 Ceatharlach go Tulach ag Baile an Teampaill.

Tá go leor dul chun cinn déanta ar ullmhú na bpleananna riachtanacha ag Innealtóirí Comhairleacha na Comhairle.

Rinne Comhairle Contae Cheatharlach an scéim a mheas agus a fhaomhadh ag a cruinniú a tionóladh an 5 Iúil 2004. Mar gheall ar an tréimhse ama a bhí caite ó 2004 agus mar gheall ar an tabhairt isteach d'fhorálacha reachtacha nua a bhaineann le breithniú cuí measúnachta, timpeallachta agus éiceolaíochta san idirthréimhse, agus mar gheall ar stair cháis le déanaí, meastar go bhfuil gá le tuarascálacha comhshaoil lena cuimsítear Tuarascáil Scagtha um Ráiteas Tionchar ar an gComhshaoil agus Measúnú Cuí. Cabhróidh na tuarascálacha sin le heolas a thabhairt don cheanglas maidir le Cuid 8 nua nó le ceadú ón mBord Pleanála de réir mar a mheastar cuí.

Ina dhiaidh sin cuirfear tús leis an bpróiseas CPO.

Plean Imlíne ar phríomhchuspóirí bóthair do Bhaile Cheatharlach

Seirbhís Bhus Baile Cheatharlach

Leagadh béim ar an acmhainneacht do sheirbhís bus inmheánach ag an gcruinniú SPC de mhí na Nollag 2016. Ó shin i leith, bhí an oifig sin i dteagmháil leis an Údarás Iompair Náisiúnta (NTA) an comhlacht a choimisiúnaíonn, a thugann ceadúnais agus a bhainistíonn seirbhísí inmheánacha bus.

Tá seirbhísí i roinnt bailte den mhéid chéanna agus baile Cheatharlach, go háirithe i gCill Chainnigh agus i Sligeach. Feiceann an NTA soláthar na seirbhísí seo mar bhealach chun an spleáchas ar ghluaisteáin a laghdú agus dá bhrí sin soláthraíonn sé seirbhís iompair níos inbhuanaithe.

Bhí sraith cruinnithe ag oifig na mbóithre leis an NTA d'fhonn roghanna bealaigh a fhorbairt le haghaidh seirbhís bus don bhaile. Toisc go gcuimseofar seirbhís bus ar bith cuid mhór den Ghráig, i sainchúram Chomhairle Contae Laoise táimid i dteagmháil le foireann innealtóireachta Chomhairle Contae Laoise chun na críche sin.

Ag cruinniú le déanaí leis an NTA, pléadh bealaí molta agus tá gá le tuilleadh breithniú a dhéanamh chun clúdach fairsing agus eacnamaíoch an bhaile a sholáthar. Faoi réir maoiniú agus bunaithe ar thaithí atá ag an NTA, d'fhéadfadh an tseirbhís seo a bheith i bhfeidhm go déanach i 2018 nó i dtús 2019.

Plean Gníomhaíochta Torainn Cheatharlach

Mar atá leagtha amach i gcomhfhreagras a fuarthas ón Roinn Cumarsáide, Gníomhaíocht Aeráide & Comhshaoil, tá Comhairle Contae Cheatharlach ag déanamh athbhreithniú faoi

láthair ar Phlean Gníomhaíochta Torann agus Mapáil Torann 2013. Cuirfear an dréacht-athbhreithniú faoi bhráid an EPA le haghaidh tráchta sula gcuirfear é ar taispeáint phoiblí. Tá sé i gceist go ndéanfar an dréacht-athbhreithniú a chur faoi bhráid an EPA i R2 de 2018.

Scéim Droichid Choisithe N81 na Tulaí agus Oibreacha Athchumraíochta Bóithre Gaolmhara

Ag cruinniú i mí Iúil 2016 de Chomhairle Contae Cheatharlach, cheadaigh baill tús le Comhaontú Alt 85 riachtanach le Comhairle Chontae Chill Dara, rud a éascódh dearadh na scéime thuasluaite agus na hoibreacha le hinfreastruchtúr Iompair Éireann (TII). Ag an gcruinniú i mí Mheán Fómhair 2017 de Chomhairle Contae Cheatharlach, cuireadh in iúl do bhaill gur cuireadh tús le próiseas comhairliúcháin phoiblí Cuid 8.

Cuireadh tús leis an bpróiseas Cuid 8 ina dhiaidh sin le pleananna agus sonraí na forbartha beartaithe curtha ar fáil lena n-íniúchadh le dáta deiridh chun glacadh le haighneachtaí i mí na Nollag 2017. Tá go leor suime taispeáinte ag muintir na Tulaí sa tionscadal atá beartaithe agus fuarthas líon suntasach aighneachtaí. Tá Oifig Deartha Bóithre Náisiúnta an TII ag déanamh breithnithe ar na haighneachtaí uile.

Tuigtear gur mian le baill Chomhairle Chontae Cheatharlach bualadh le hionadaí ón NRDO chun an tionscadal a phlé tuilleadh.

Athbhreithniú ar Fhodhlí Luasteorainn

Tar éis tréimhse fhada comhairliúcháin agus ceaduithe, ghlac an Chomhairle na hathruithe fodhlí ag cruinniú na Samhna. Tá Comhairle Chontae Cheatharlach ag iarraidh socrú a dhéanamh le Bonneagar Iompair Éireann chun na comharthaíochta a athlonnú mar a ghlactar leis ar na bóithre náisiúnta agus trí shaothar díreach chun suíomhanna comharthaíochta a athrú mar a ghlactar leo ar bhóithre neamhnáisiúnta. Nuair a bheitear cinnte faoin dáta a athrófar na comharthaí, eiseofar "Dáta Éifeachtach" agus cuirfear isteach iad sna fodhlíthe. Táthar ag súil go mbeidh sé i bhfeidhm i R2 de 2018.

Scoir

Tar éis 42 bliain sa tSeirbhís Phoiblí, inar caitheadh beagnach 39 bliain astu sin i seirbhís Chomhairle Chontae Cheatharlach, d'imigh ár gcomhghleacaí Liam Fitzgerald, Innealtóir Sinsearach, Bóithre ag ar scor ag deireadh 2017. Guíonn Roinn na mBóithre go mbeidh scor fada agus sona ag Liam.

*Cur i láthair le Liam Fitzgerald ar a scor
(Liam Fitzgerald, Pat Harrington, James Grogan, Ray Wickham & Noel Dillon)*

AN COMHSHAOL

Tá an Rannóg Chomhshaoil freagrach as raon feidhmeanna reachtúla agus neamhreachtúla le Contae Cheatharlach lena n-áirítear: -

- Bainistiú Comhlíontach Comhshaoil
- Bainistiú Dramhaíola - Forfheidhmiú, Ceadúnú & Baile an Phaoraigh
- Cosc & Rialú Bruscair
- Seirbhísí Athchúrsála
- Oideachas & Feasacht Chomhshaoil
- An Chreat-Treoir Uisce/ Truailliú Uisce
- Cigireacht Feirme agus Bainistíocht Chothaithe
- Pleanáil Chomhshaoil
- Truailliú Aeir
- Truailliú Torainn
- Reiligí
- Uisce Tuaithe / Soláthairtí Príobháideacha Beaga
- Tréidliachta
- Reachtaíocht Chomhshaoil / Fuinnimh Ilghnéitheach

Gach bliain mar chuid de thiomantais agus oibleagáidí Chomhairle Contae Cheatharlach faoi rialacha AE agus Stáit, déantar an Plean RMCEI (na hÍos-Chhritéir Molta d'Iniúchtaí Comhshaoil) a fhorbairt lena leagtar amach cuspóirí iniúchta Chomhairle Chontae Cheatharlach. Tá critéir neamhcheangailteach ag an RMCEI maidir le pleanáil, cur i gcrích, athleanúint agus tuairisciú ar iniúchtaí comhshaoil. Is é an aidhm atá aige ná comhlíonadh le dlí comhshaoil an AE a neartú agus cur lena chur chun feidhme agus lena fhorfheidhmiú níos comhsheasmhaí i ngach Ballstát.

Tosaíochtaí Náisiúnta um Fhorfheidhmiú Dramhaíola

Is iad seo a leanas na Tosaíochtaí Náisiúnta um Fhorfheidhmiú Dramhaíola 2017

- Dumpáil neamhdhleathach lena n-áirítear dramhaíl tógála agus scartála;
- Comhlíonadh bainistíochta dramhaíola tí lena n-áirítear bruscar donn;
- Feithiclí deireadh-saoil;
- Boinn - tionscnamh freagrachta táirgeora (PRI)
- Rialacháin Pacáistithe

Tionscnamh Frithdhumpála

D'éirigh leis an Rannóg Chomhshaoil ina n-iarratas chuig WERLA faoin Scéim Náisiúnta Tionscnaimh Frithdhumpála 2017.

Fuarthas €22494.80 san iomlán i mbabhta a haon, agus fuarthas €19,331.50 eile i mbabhta 2.

Deonaíodh maoiniú faoi na tionscadail seo a leanas:

Tionscnamh Glantacháin Chorrán Chillín:	€12,919.90
Tionscnamh Glantacháin agus Frithdhumpála Sean-Leithghlinne	€9,574.90
Tionscnamh Frithdhumpála Bhaile Uí Dhonnagáin / Mhuilinn Sábhadóireachta Lennon	€ 7,226.50
CCTV Banc Buidéal na hEasca	€6,948.00
Tionscnamh um Aibhneacha Glana Cheatharlach	€5,157.00

I measc na dtionscadal bhí meascán de thionscadail ghlantacháin mar aon le CCTV sealadach faoi cheilt.

Cuireadh tús leis an tionscnamh i gCorrán Chillín i mí Mheán Fómhair i gcomhpháirtíocht le hIarnród Éireann, Eir agus cónaitheoirí áitiúla. Baineadh breis agus 250 tonna dramhaíola ón suíomh.

Tá measúnú déanta ag an EPA ar fheidhmíocht chomhshaoil na n-údarás áitiúil agus bhain siad úsáid as 26 táscaire chomhshaoil bunaithe ar thrí bliana de shonraí iniúchta agus forfheidhmithe ó 2014 go 2016.

Is iad seo a leanas gníomhaíochtaí iniúchta agus forfheidhmithe comhshaoil bliantúla a rinne Comhairle Contae Cheatharlach: -

- 1,700 iniúchadh comhshaoil in aghaidh na bliana
- Os cionn 200 gníomh forfheidhmithe
- Láimhseáil de 1,100 gearán comhshaoil in aghaidh na bliana, mar shampla gearáin maidir le bruscar, dumpáil mhídhleathach, truailliú uisce, aeir agus torainn

Rinneadh toradh iomlán Cheatharlach do 2014 - 2016 a rátáil mar 'Os Cionn Sprice'. Is é an fócas do 2018 ná aghaidh a thabhairt ar gach réimse a bhfuil gá le feabhsúchán agus go ndéantar athbhreithniú ar / nó forbairt ar chórais ina leith seo.

Ionad Fág Anseo / Ionad Fóntas Poiblí

Soláthraíonn Comhairle Contae Cheatharlach 25 saoráid athchúrsála saor in aisce ar fud an Bhaile agus an Chontae. Glacann na hionaid Fóntais Phoiblí seo raon leathan d'ábhar tirim in-athchúrsáilte, lena n-áirítear Gloine, Cannaí agus Stáin. Níl na suíomhanna seo ach d'úsáideoirí baile amháin Folmhaítear na saoráidí seo trí chonradh réigiúnach le Cill Chainnigh, Port Láirge, Tiobraid Árann agus Loch Garman. Déanfar athbhreithniú ar an gconradh i 2018 chun a chinntiú go bhfuil minicíocht leordhóthanach bailiúcháin. Is cion é ábhar a fhágáil in aon áit eile seachas sna hionaid athchúrsála. Má tá na haonaid lán, ba chóir áis eile a úsáid nó na hábhair in-athchúrsáilte a choinneáil go dtí go bhfolmhaítear na bainc.

Fágadh 856 tona d'ábhair in-athchúrsáilte ag 26 ionad fóntas poiblí saor in aisce ar fud an Chontae i 2017.

- 826 tonna Gloine
- 5 tonna Cruach (cannaí bia)
- 25 tona d'alúmanam (cannaí dí)

Leanann an tIonad Fóntas Poiblí ag Baile an Phaoraigh raon leathan roghanna athchúrsála a thairiscint do nithe a fhéadtar a chur sa bhosca athchúrsála tí nó le haghaidh nithe breise lena n-áirítear: -

- Plaisteach (Neamhéilithe - Buidéil / Tráidirí Torthaí)
- Cumhdach Plaisteach (Neamhéilithe)
- Tetra Pac (Cartáin Bhainne / Sú - Neamhéilithe)

- Ola Dramhaíola (Inneall & Cócaireacht)
- Scagairí ola
- Cadhnaí (Carr & Teaghlach)
- Feadáin Fhluaraiseacha & Bolgáin Solais
- Teileafóin Phóca
- Cartúis Phrintéar / Tonóra
- Dramh-mhiotail (Rothair / folctha iarainn / téitheoirí gáis)
- Éadaí (Ath-inúsáidte Amháin)
- Péinteáil ola agus vearnaisí amháin
- Polaistiréin
- Cannaí Aerasóil Beaga
- Dramhbhia Tí
- Dramhthrealamh Leictreach agus Leictreonach (DTLL)

Glactar le Dramhaíl Ghlas, Adhmaid, Gloine, Tochtanna agus Gipseam ag muirear chun costais bhailiúcháin a chlúdach.

Foireann an Rannóg Comhshaoil i mbun Agallaimh le haghaidh 'Eco Eye' ag Ionad Athchúrsála Bhaile Mhic Thiarnáin

Bailiúcháin Dramhaíola Tí

Tugadh roinnt athruithe isteach ar bhonn náisiúnta maidir le Seirbhísí Bailiúcháin Bruscair Tí. Mar chuid de na Tosaíochtaí Náisiúnta um Dramhaíl, tá Comhairle Contae Cheatharlach ag déanamh suirbhé dhoras go doras agus

iniúchtaí ar bhailitheoirí dramhaíola. Rinneadh combhiniúchadh le hOifig Bainistíochta Dramhaíola an Deiscirt (SWMO) agus leis an bPríomh-Oifig Údarás Réigiúnach um Fhorfheidhmiú Dramhaíola (WERLA). Leanfaidh na hiniúchtaí sin ar aghaidh chun a chinntiú go gcomhlíonann bailitheoirí lena gcuid oibleagáidí. Is iad na príomhathruithe a tugadh isteach ná: -

- Dramhbia - Le héifeacht ó mhí Iúil 2017 tá sé de dhualgas ar bhailitheoirí Seirbhís na nAraidí Donna a rolladh amach d'ionaid daonra ina bhfuil níos mó ná 500 cónaitheoir iontu. Ní chumhdaítear limistéir le daonra an-bheag agus oileáin bheaga, áit nach bhfuil sé praiticiúil dramhbia a bhailiú ar leithligh
- Muirear 'ar ráta comhréidh uile' a ghearradh ar dhramhaíl tí le céimniú amach de réir mar a dhéanann custaiméirí conarthaí seirbhíse nua a athnuachan nó a thosú. Éilítear ar bhailitheoirí roghanna praghsála spreagúla a thabhairt isteach dá gcustaiméirí. I measc na roghanna seo tá gnéithe nó teaghlaim de tháillí seasta, agus in aghaidh an bhailiúcháin, in aghaidh an chileagraim, bannaí meáchain, agus muirir liúntais meáchain.
- Cuireadh deireadh le córais clib-araide i gCeatharlach ó Mheán Fómhair 2017.
- I liosta nua, clúdaítear na hearraí ar féidir iad a athchúrsáil san araid athchúrsála tí a sheoladh ar na Meáin Náisiúnta. Spreagtar custaiméirí cóip den liosta sin a bheith acu chun a chinntiú nach bhfuil na haraidí athchúrsála truailithe le hábhair neamh-inathchúrsáilte.

Rialacháin um Boinn agus Boinn Dhramhaíola

Leis na Rialacháin nua um Bainistiú Dramhaíola (Boinn agus Boinn Dramhaíola) 2017 tugadh isteach struchtúir rialála nua don earnáil bonn le héifeacht ón 1 Deireadh Fómhair 2017. Tógann na rialacháin seo ar leithdháileadh de €1 milliún chun stoicphointí de bhoinn dramhaíola a ghlanadh suas, a dhéantar a dhumpáil go neamhdhleathach ar fud na tíre, a bhfuil ina mbagairtí dóiteáin tocsaineacha agus a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh do shláinte an duine.

Leis na rialacháin nua d'earnáil na mbonn, tabharfar isteach scéim iomlán comhlíontachta a bheidh le feidhmiú ag Repak ELT le ról clárúcháin agus tuairiscithe ag an Producer Register Limited (PRL). Beidh an scéim bunaithe ar an tsamhail Freagracht Táirgeora a d'oibrigh go rathúil sa tír seo le haghaidh sruthanna dramhaíola eile, mar shampla pacáistiú, cadhnaí agus dramhaíl leictreachais, earraí leictreonacha (WEEE). Mar chuid den scéim, ceanglófar go mbeidh gach páirtí atá i mbun

láimhseála boinn dramhaíola cláraithe. Cuireadh tús le hiniúchtaí sa réimse seo i lár mhí Dheireadh Fómhair. Seoladh 32 litir chuig rannpháirtithe scéime féideartha ag tús mhí Dheireadh Fómhair 2017 agus tá tús curtha le hiniúchtaí.

Déanfar na struchtúir nua a mhaoiniú le Costas infheicthe Bainistíochta Comhshaoil (VEMC) de € 2.80 in aghaidh an bhoinn ghluaisteáin agus € 1.50 in aghaidh na mbonn gluaisrothair. Tabharfar isteach vEMCanna breise in am trátha le haghaidh bonn trucaile, tógála agus talmhaíochta.

Rialacháin Pacáistithe

Ba é cheann de na Tosaíochtaí Náisiúnta Dramhaíola le linn 2017 ná a chinntiú go raibh na mór-tháirgeoirí ag comhlíonadh leis na rialacháin phacáistithe. I mí Mheán Fómhair, rinneadh 2 cuairt comhphárteach leis WERLA chun iniúchadh a dhéanamh. Aithníonn an Rannóg Comhshaoil an páirt dhearfach a bhí ag cuideachtaí sa phróiseas. Tá na suíomhanna seo ag cloí leis na rialacháin agus tá siad ina mbaill de Repak.

Scoileanna Glasa

Bronnadh a gcéad Bhratach Glas eile ar Scoileanna Glasa i gCeatharlach sa searmanas Bronnta Réigiúnach in Óstán Chill Chainnigh an 23 Bealtaine 2017. Is iad seo a leanas an 14 bhratach a bronnadh:

School	Flag Awarded
Ballymurphy NS, Ballymurphy, Borris, Co. Carlow.	Litter & Waste
St. Michaels NS. Newtown, Borris	Energy
St. Marys NS. Bagenalstown.	Energy
Carlow Vocational School. Carlow Town	Water
Carrigduff NS. Bunclody.	Water
Newtown Dunleckney NS. Bagenalstown	Water
St. Brigid's NS. Bagenalstown	Travel
BEAM Services Centre	Biodiversity
Grange NS. Grange	Biodiversity
Ballon NS. Ballon	G.C. Litter & Waste
Holy Family BNS. Carlow Town	G.C Litter & Waste
St. Leo's College, Carlow Town	G.C. Litter & Waste
St Patricks NS. Rathvilly	G.C. Litter & Waste
Scoil Mhuire Gan Smal. Carlow Town	G.C. Energy

“Dámhachtainí Scoil Uisce na Bliana” na Scoileanna Glasa

Aithníonn "Dámhachtainí Scoil Uisce na Bliana" na Scoileanna Glasa an dúthracht agus an nuálaíocht a léiríonn scoileanna a bhí ag obair ar théama an Uisce agus i mblia na ceiliúradh iad siúd a fuair an Bratach Glas Uisce atá aitheanta go hidirnáisiúnta.

Ainmníodh scoil áitiúil na bliana seo, SN an Bhaile Nua /Dhún Leicne mar Scoil Uisce na Bliana do réigiún an Oirthir Lár Tíre.

Ainmníodh Emily Miller, dalta na hidirbhliana i Naomh Leo, mar cheann de bhuaiteoirí Chomórtas Póstaeir na Scoileanna Glasa 'Sprioc Domhanda 6: Uisce Glan agus Sláintíocht '.

Comórtas Náisiunta na mBailte Slachtmhara 2017

Comhghairdeas le gach rannpháirtí sna Bailte Slachtmhara agus bhí sé iontach Ceatharlach a fheiceáil arís mar cheann den taibheoir is fearr sa tír. Choinnigh Cluain na nGall agus Leighlinbridge stádas an bonn óir agus fuair Baile Cheatharlach bonn airgid agus fuair Cluain Mór bonn cré-umha. Bhuaigh an Bhuiríos an Gradam Díchill le méadú 9 phointe (méadú % is airde) ar anuraidh. Bhí 21 iontráil sna comórtais agus mhéadaigh go leor acu a gcuid pointí, rud a léiríonn tiomantas agus obair chrua Choistí na mBailte Slachtmhara agus dá gcuid oibrithe deonacha. Tá Tuarascálacha Aonair ar fáil ar www.tidytowns.ie/reports.php.

Tionscadal Lár Bhaile Cheatharlach (#cleancarlow)

Reáchtáladh ócáid ghlantacháin Lár Bhaile Cheatharlach an Satharn 16 Meán Fómhair 1-7in. D'éirigh go hiontach leis an ócáid agus ghlac 100 duine deonach páirt sa lá. Meascán de Ghrúpaí Pobail, Gnó, Gníomhaireachtaí agus teaghlaigh lena n-áirítear: - Gach Scoil ó Bhaile Cheatharlach, Bailte Slachtmhara Cheatharlach, TF Ceatharlach, Gach Eagraíocht Spóirt, Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach, Cumann Meabhair-Shláinte Cheatharlach, Grúpaí Scóthaíochta, Gnó Áitiúil, Cumann Forbartha Bóthar na Tulaí, Bothán na bhFear Cheatharlach, Club Sub Aqua Cheatharlach na Gráig, Preabsiopa i Margadh an Phráta le caoinchead Niall Mcloughlin, Comhairle Contae Cheatharlach, (An Rannóg Chomhshaoil & Oifig Fiontraíochta Áitiúil), Comhlachas Tráchtála Cheatharlach (Love Carlow) agus Ionad Oibrithe Deonacha Cheatharlach.

Ábhair a Bailíodh

- 40 Mála Dramhaíola (athchúrsáladh 75% den dramhaíl seo saor in aisce)
- Ba iad buta toitíní na ciontóirí is mó i Lár an Bhaile, agus go dlúth ina dhiaidh sin bhí cupáin indiúscartha agus buidéal phlaisteacha
- Chuaigh foireann fo-uisce Cheatharlach na Gráige isteach sa Bhoirinn agus bhailigh siad breis agus 70 tralaí agus rothar!

- I measc na nithe a bailíodh bhí Táblaí & Cathaoireacha, umair ocsaigine 3 troigh agus nóta deich phunt ádhúil.
- Leagadh béim ar an gceist maidir le mí-úsáid araidí poiblí ag daoine inár sochaí a úsáideann iad chun a ndramhaíl tí féin a dhiúscairt, agus leagadh béim freisin ar an gceist maidir le salú ag madraí.

Chuir tacaíocht KCLR go mór le rath an lae (Eimear Ni Bhrennan) agus Náisiúnach Cheatharlach a chuidigh leis an ócáid a chur chun cinn.

Fíneálacha Bruscair a Eisíodh i 2017

I 2017 eisíodh 160 fíneáil bruscair san iomlán le 27 láthair cúirte. Aithnítear úsáid leanúnach na mbailitheoirí mídhleathacha mar cheann de na príomhrannchuidithe i ndumpáil neamhdhleathach ar fud an chontae. Leanfaidh Comhairle Contae Cheatharlach ar aghaidh a bheith réamhghníomhach maidir leis na himscrúduithe seo agus déanfaidh sé suirbhéanna ó dhoras go doras chun a chinntiú go mbíonn teaghlaigh agus gnólachtaí ag baint úsáide as bailitheoirí údaraithe.

Iniúchtaí Comhshaoil

Rinne Comhairle Contae Cheatharlach, faoina bplean iniúchta bliantúil (RMCEI) na hiniúchtaí pleanáilte seo a leanas i 2017: -

Cineál Iniúchta	Iomlán go dtí seo
Tuarascálacha Pleanála Talmhaíocht	54
Iniúchtaí Pleanála eile	64
Bithsholaid - Athbhreithniú NMP & Iniúchadh Talún	46
Iniúchtaí faoin gClár Monatóireachta Náisiúnta WFD & measúnuithe WFD gaolmhara	335
Iniúchadh Feirme GAP	14
Iniúchadh Talamh Feirme um Chosaint Foinse	11
Iniúchadh Dramháiola Tí	99
Plean Náisiúnta Iniúchta do Dhabhcha Séarachais	11

Iniúchadh Ceadúnais Scaoilte	16
Boinn Dramhaíola	7
Iniúchadh Ceadúnais Dramhaíola / COR	25
Iniúchadh cairéil	15
Bainc 'fág anseo'	75
Gal Peitiriam (garáistí)	24
Tuaslagóirí (glantóirí tirime)	6
Iniúchtaí Tráchtála Dramhbhia	11
ELVanna	23
Péinteanna Maisiúcháin	10

An chomhphointe seiceála Garda / Ioncaim / Comhairle Contae Cheatharlach ag Bóthar Bhaile Átha Í, Ceatharlach

Gearáin

Tá cuid mhór den ghníomhaíocht sa Rannóg Comhshaoil dírithe ar ghearáin a fuarthas ón bpobal agus fuarthas beagnach 700 gearán. Bruscar is ea an príomhchineál gearán agus imscrúdaíonn oifigeach forfheidhmithe gach gearán. Is é an deireadh a bhíonn ag gearáin go hiondúil ná go ndéantar fíneáil, fógra nó ionchúiseamh a eisiúint. Tugtar an miondealú thíos: -

Cineál Comhlíonta	Líon a Fuarthas
Gearáin Bhruscair	554
Gearáin Dhramhaíola	18
Truailliú Uisce	32
Truailliú Torainn	17
Truailliú Aeir	33

Líonadh Talún Bhaile an Phaoraigh

Cuireadh tairiscint chun críche chun sainchomhairleoirí a fhostú chun an plean deiridh agus athchóirithe a dhearadh do Bhaile an Phaoraigh. Críochnófar an obair dheartha i gcomhar é a chomhaontú leis an EPA i dtús 2018 d'fhonn tús a chur leis na hoibreacha i 2018. Rinneadh roinnt beart idirmheánach ar an suíomh roimh dheireadh 2017 chun caidhpeáil shealadach agus bhuan a sholáthar, lena gcruthófar coinníollacha níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla d'oibríochtaí bladhaire.

Tá ullmhúcháin á ndéanamh chun oibríochtaí líonta talún a dhúnadh i 2018 agus chun tús a chur le dramhaíl iarmharach a bhailiú d'fhonn é a aistriú ón láithreán. Beidh atheagrú i gceist ar na háiseanna iontrála ag an suíomh seo. Táthar ag súil go gcuirfear deireadh leis na hoibríochtaí líonta talún le haghaidh oibríochtaí tráchtála agus tí faoi dheireadh mhí Aibreáin 2018.

Eisíodh litreacha tairisceana i leith Céim 4, Ciste Pobail Bhaile an Phaoraigh i mí na Samhna 2017. Tosóidh na hoibreacha i 2018.

Iniúchtaí ar Dhabhcha Séarachais

Le hAcht na Seirbhísí Uisce (Leasú) 2012, éilítear freisin ar Údaráis Áitiúla iniúchtaí ar dhabhcha séarachais a chríochnú agus an t-iniúchadh a thuairisciú chuig an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. Rinneadh 15 iniúchadh, líon atá os cionn ceanglas íosta Cheatharlach don bhliain 2017.

An Dréachtphlean Bainistíochta Abhantraí

Foilsíodh an Dréachtphlean Bhainistíocht Abhantraí (RBMP) d'Éirinn an 28 Feabhra. Sa dréachtphlean, tugtar breac-chuntas ar bhearta atá dírithe ar an gcomhshaol uisce a chosaint agus a fheabhsú agus oibriú i dtreo cuspóirí an Chreat-treoir Uisce (WFD) a bhaint amach. Is é cuspóir uileghabhálach na Treorach caighdeán uisce maith a bhaint amach inár n-aibhneacha, lochanna, inbhir agus uiscí cósta eile. Tá sé seo le baint amach trí phleanáil bainistíochta abhantraí bunaithe ar dhobharcheantar.

I measc phríomhbhearta an phlean tá: -

- infheistíocht phleanáilte ag Uisce Éireann de thart ar € 1.7 billiún i dtionscadail agus cláir fuíolluisce agus bainistíocht fheabhsaithe sócmhainne thar an tréimhse suas go dtí 2021 - lena soláthraítear ionaid chóireála fuíolluisce nua nó

uasghrádaithe i 105 ceirtleán nó ceantar uirbeach, agus mar sin de, beidh Éire ag comhlíonadh an Treorach um Chóireáil Fuíolluisce Uirbeach ;

- 353 measúnú riosca ar fhoinsí uisce óil ag Uisce Éireann faoi 2021;
- 50,000 feirmeoir le páirt a ghlacadh i gníomhaíochtaí agus iad a chur i bhfeidhm chun an timpeallacht tuaithe a fheabhsú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí chun caighdeán uisce a fheabhsú faoi Scém GLAS an Chláir Forbartha Tuaithe (RDP) (2014-2020) de € 1.4 billiún. Chun tacú leis na gníomhartha seo, bunóidh an Fóram Náisiúnta Inbhuanaitheachta Déiríochta clár aistrithe eolais píolótach faoi stiúir comharchumann déiríochta maidir le bainistiú cothaithe níos fearr agus bainistiú truaillithe foinse feirme. Cuirfear seo i bhfeidhm d'fheirmeoirí déiríochta a sholáthraíonn comharchumainn;
- 'Clár Dobharcheantar na mBall Gorm', clár chun feasacht a chruthú agus dea-chleachtas a chur chun cinn chun ár n-uiscí den chaighdeán is airde a chosaint;
- rialachas agus struchtúir seachadta RBMP feabhsaithe agus bonn fianaise neartaithe a fhorbairt chun cinntí a dhéanamh;
- fóram náisiúnta uisce a bhunú chun rannpháirtíocht na bpáirtithe leasmhara agus an phobail a mhéadú maidir le gach saincheist a bhaineann le huisce, lena n-áirítear cur i bhfeidhm WFD - i gceist anseo beidh leathnú de shainchúram an Fhóram Uisce Poiblí atá ann cheana féin, fóram tomhaltóra do chustaiméirí Uisce Éireann; agus
- Bunachar sonraí cuimsitheach a bhunú d'astarraingt uisce a bheidh níos mó ná 25 méadar ciúbach in aghaidh an lae.

Tá an plean faoi réir tréimhse comhairliúcháin 6 mhí, ba é an 28 Lúnasa 2017 an dáta deiridh a glacadh le haighneachtaí. Chuir Comhairle Chontae Cheatharlach aighneacht isteach maidir leis an dréachtphlean.

Reáchtáil Oifig Uiscí agus Pobail sraith cruinnithe poiblí chun na huiscí nádúrtha a phlé ag trí shuíomh i gCeatharlach i mBealtaine / Meitheamh. Chuir Ann Phelan, Oifigeach Uiscí Pobail do Cheatharlach, faisnéis ar an dréachtphlean Bainistíochta Abhantraí is déanaí ar fáil, le mionsonraí faoi conas is féidir le daoine aighneachtaí a dhéanamh maidir leis an bplean. Tionóladh díospóireachtaí maidir le leasanna áitiúla ar nós; caighdeán uisce, slatiascaireacht, oidhreacht, bithéagsúlacht, úsáid chonláiste nó saincheisteanna a bhaineann leis an gcomhshaol uisce áitiúil.

Reáchtáladh ceardlanna réigiúnacha breise d'fhonn aontú ar thosaíochtaí iniúchta d'fho-dhobharcheantair, aontaíodh dréacht-thosaíochtaí agus cuirfear

faoi bhráid an Choiste Réigiúnaigh um Bainistíocht Uisce agus Comhshaoil an Oir-Dheiscirt lena gceadú. Is iad seo na fo-dhobharcheantair do Chontae Cheatharlach:

An tSláine 12-16: An tSláine ó Bhealach Conglais go dtí an Tulach

An Doirín 12-9: Réimse uachtair an Doirín

An tSláine 12-10: Réimsí íochtair an Doirín

An Bhearrúin 14-13: Boirinn

An Bhearrúin 14-10: Sliabh

Rinneadh iarratas go n-áireofaí Sruth Sean-Leithghlinne sna Limistéir Ghníomhaíochta Tosaíochta. Tá an t-iarratas seo á mheas anois i gcomhthéacs foilsiúcháin an phlean deiridh.

Clár Uisce Tuaithe

Tá 4 Ghrúpscéim Uisce i limistéar feidhmiúil Chomhairle Chontae Cheatharlach. Is iad seo:

- Grúpscéim Uisce Bhaile na mBreathnach
- Grúpscéim Uisce An Ghleanna Naomh Moling
- Grúpscéim Uisce Bhaile Eilín
- Grúpscéim Uisce Bhaile an Locháin

Déanann Comhairle Chontae Cheatharlach monatóireacht ar na Grúpscéimeanna Uisce maidir le cáilíocht uisce, agus déanann sí íocaíochtaí na bhfordheontas do na Grúpscéimeanna Uisce a riaradh. Chomh maith leis sin déanann Comhairle Chontae Cheatharlach leithdháileadh deontas caipitil a mhaoirsiú agus iad a bhainistiú ar bhonn bliantúil. Rinne na Deontais Caipitil a lean a leithdháileadh ar na Grúpscéimeanna Uisce i rith 2017.

Ainm an Ghrúpscéime Uisce	Deontas	Aidhm
Grúpscéim Uisce Bhaile na mBreathnach	€62,428.55	Uasghrádú ar Líonraí & Caomhnú Uisce
Grúpscéim Uisce An Ghleanna Naomh Moling	€11,963.75	Caomhnú agus Bainistíocht Uisce

Déanann Comhairle Chontae Cheatharlach monatóireacht, sampláil agus maoirseacht freisin ar 34 Soláthar Príobháideach Beag ar fud an Chontae, Scoileanna agus lóistíní den chuid is mó a bhfuil tobair phríobháideacha acu. Déanann an FSS monatóireacht agus sampláil ar 67 Soláthar Príobháideach Beag eile do Chomhairle Contae Cheatharlach.

Oibreacha Faoiseamh Tuile

Le roinnt blianta anuas thug Oifig na nOibreacha Poiblí faoi Scéim Measúnuithe Riosca agus Bainistíochta i gCás Tuilte de Dhobarcheantair (CFRAMS) i gcomhairle leis na hÚdaráis Áitiúla. Rinneadh samhaltú tuile mionsonraithe ar fud Chontae Cheatharlach agus díriodh go háirithe ar limistéir inar tharla tuile abhann. Tá na léarscáileanna foilsithe ar láithreán gréasáin Oifig na nOibreacha Poiblí. Beidh an Scéim Measúnuithe Riosca i gCás Tuilte de Dhobarcheantair ina treoir d'infheistíocht i Scéimeanna Cosanta Tuile amach anseo agus cabhróidh sí le cinní forbartha amach anseo.

Tobar nua ag Tigh na hInse

Tá na Léarscáileanna Measúnuithe Riosca i gCás Tuilte de Dhobarcheantair (CFRAMS) tar éis dul tríd an bpróiseas comhairliúcháin deiridh. Tá leasuithe agus athruithe déanta ar na léarscáileanna tuile i ndiaidh aiseolas a fháil ón bpróiseas comhairliúcháin. Tá na léarscáileanna leasaithe le feiceáil ar láithreán gréasáin Oifig na nOibreacha Poiblí: www.southeastcframstudy.ie .

Ag leanúint ar obair leanúnach an OPW ar thionscadal CFRAM, tá Dréachtphleananna Bainistíochta Riosca um Thuile foilsithe do gach Dobarcheantar anois. Is iad pleananna na Bearú agus na Sláine na Pleananna Tuile a bhaineann le Ceatharlach. Tá na Pleananna á bhfoilsiú chun an próiseas comhairliúcháin poiblí ar Chlár Measúnuithe Riosca i gCás Tuilte de Dhobarcheantair (CFRAMS) a chur i gcrích.

Comhlíonfaidh na Pleananna Bainistíochta Riosca Tuile le hoibleagáidí na hÉireann faoi Threoir an AE maidir le Tuilte 2007 (2007/60/AE). Leagtar amach sna dréachtphleananna na céimeanna a bhfuil beartaithe ag an OOP don limistéar atá clúdaithe ag gach phlean agus do gach Limistéir ina bhfuil Measúnú Breise molta dóibh laistigh den Dobarcheantar sin.

Rinne Comhairle Chontae Cheatharlach iarratas ar mhaoiniú leis an OOP faoi Thionscadail na Mionoibreacha le haghaidh na suíomhanna seo a leanas:

- Cnoc an Fhuaráin
- Droichead Gotham
- Cé Thigh na hInse
- Teach an Loic, Tigh na hInse

Déanfar limistéir a aithníodh gur tharla tuile nó a bhfuil baol tuile ann a mheas le haghaidh bearta maolaithe tuile agus déanfaidh Oifig na nOibreacha Poiblí i gcomhpháirt le Comhairle Chontae Cheatharlach na limistéir atá i mbaol a mheas. Cuireadh na scéimeanna a leanas i bhfeidhm i rith 2017:

Ainm	Aidhm
Cé Thigh na hInse	Tuilte de mhaoin a chosc ag Cé Thigh na hInse
Cnoc an Fhuaráin	Tuilte de mhaoin a chosc ag Cnoc an Fhuaráin
Teach an Loic, Tigh na hInse	Tuilte de mhaoin a chosc ag Teach an Loic, Tigh na hInse
Droichead Gotham	Tuilte de mhaoin a chosc ag Droichead Gotham ar an Lír

Deontais Tobair Aonair

Déanann Comhairle Chontae Cheatharlach Deontais Tobar a phróiseáil d'iarratasóirí incháilithe. Is é €2,031.58 uasmhéid an deontais in aghaidh an iarratais nó 75% den chostas a thabhaítear.

Eanáir - Nollaig 2017	Líon
Líon na n-iarratas a fuarthas	66
Líon iomlán na ndeontas a íocadh	49
Méid Iomlán Íoctha	€86,874.95

**SEIRBHÍSÍ TITHÍOCHTA AGUS
ÉIGEANDÁLA**

TITHÍOCHT

Is é beartas Rannóg Tithíochta Chomhairle Contae Cheatharlach;

- Ligean do gach teaghlach áitreabh inacmhainne, atá ar cháilíocht mhaith, atá oiriúnach dá riachtanais, atá suite i dtimpeallacht mhaith agus a oiread agus is féidir in áit dá rogha féin.
- Úinéireacht tí a chur chun cinn chomh maith le hearnáil cíosa rachmasach níos éagsúlaí agus dea-bhainistithe, idir phoiblí agus phríobháideach.
- Ardchaighdeán maireachtála agus tógála de gach mhaoin a choimeád.
- A bheith rannpháirteach lenár dtionóntaí agus lenár bpáirtithe sóisialta chun a chinntiú go seachadtar na riachtanais reatha agus riachtanais na todhchaí.

Is féidir achoimre a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí Chomhairle Contae Cheatharlach mar Údarás Tithíochta faoi na ceannteidil seo a leanas:

- Soláthar, bainistíocht agus cothabháil Tithíochta Sóisialta ar cíos.
- Athbhreithniú agus nuashonrú ar éileamh tithíochta sóisialta
- Deontais féinchúnaimh a sholáthar a ligeann do thionóntaí feabhsúcháin a dhéanamh ar a dtithe.
- Úinéireacht tí a chur chun cinn trí na roghanna soláthair tithíochta a spreagadh (liúntas morgáiste, iasachtaí tí srl.).
- Feabhas chur ar chóiríocht do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas, trí chúnaimh deontais faoi Dheontais um Oiriúnú Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumais, Deontais Áiseanna Soghluasteachta agus Deontais um Chúnaimh Tithíochta do Dhaoine Scothaosta.
- Soláthar agus bainistíocht chóiríochta do ghrúpaí soghonta.
- Eagraíochtaí tithíochta deonacha agus neamhbhrabúsacha faofa a éascú maidir le soláthar tithíochta agus saoráidí comhchoiteanna.
- Oibriúchán na scéime Cóiríochta ar Cíos/Scéimeanna Léis agus an Íocaíocht um Chúnaimh Tithíochta um sholáthar tithíochta sóisialta.
- Oibriúchán na Scéime Morgáiste chuig Cíosa.

Coiste Beartais Straitéisigh um Thithíocht agus Beartas Sóisialta

Thionóil an Coiste Beartais Straitéisigh um Thithíocht, Fhóillíocht, Fhóntais agus Phobail cruinnithe i mí Feabhra, Bealtaine agus mí na Nollag i 2017. I measc na saincheisteanna ar breathnaíodh orthu sna cruinnithe sin, bhí:-

- Straitéis Aoisbhá
- Iompar Frithshóisialta
- Deontais
- Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta
- Scéim Leithdháilte Tithíochta
- Tionscadail Chaipitil 2015-2017
- Easpa Dídine
- Measúnú Riachtanais Tithíochta

Gníomhaíocht Tithíochta i 2017

Freastalaíonn an Chomhairle ar riachtanais tithíochta an chontae trí sholáthar díreach cóiríochta nó trí chúnamh a thabhairt do dhaoine aonair a gcóiríocht féin a sholáthar. Chabhraigh Oibreacha Feabhsúcháin in ionad Athchóiríochta, Cúnamh Tithíochta do Dhaoine Scothaosta, agus Deontais d'Oiriúnú Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas leis an gComhairle freastal ar riachtanais tithíochta trí thithe reatha a chur in oiriúint chun freastal ar riachtanais reatha na n-áititheoirí.

Críochnaíodh na tionscadail seo a leanas i 2017: -

- 24 aonad ag Bóthar na Dara Ríoga, Mhuine Bheag
- 4 aonad ag Lána an Phóna, Buiríos
- 4 aonad i bPáirc Shliabh Laighean, Ceatharlach.
- 5 árasán ag Sráid Maryborough, Ceatharlach.
- 10 aonad ag Ráth an Bhile, Co. Cheatharlach
- 1 aonad sa Droimín, Co. Cheatharlach.
- Ceannaíodh 14 aonad agus cuireadh i gcrích iad i 2017.

Aonaid i bPáirc Shliabh Laighean.

Bhí na tionscadail seo a leanas ar siúl agus le críochnú i 2018: -

- 5 aonad ag The Laurels, Ceatharlach.
- 4 aonad ag Míseal, Co. Cheatharlach
- 63 aonad ag Bóthar na Tulaí, Forbairt Lándéanta Cheatharlach
- 5 aonad ag Castleoaks, Ceatharlach

Ba iad seo a leanas na scéimeanna a bhí ag céim togra sa Rannóg: -

- 4 aonad ag Míseal, Co. Cheatharlach
- 16 aonad ag Ard na Gréine, an Tulach
- 21 aonad ag Bóthar Bhaile Átha Cliath, an Tulach
- 8 aonad ag Ráth an Bhile, Co. Cheatharlach.
- 4 aonad ag Baile Haicéid, Co. Cheatharlach
- 2 aonad ag Biolbó, Co. Cheatharlach

Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta

Bhí na scéimeanna a leanas ar bun i rith 2017:-

- 10 aonad ag Sráid Barrett, Muine Bheag Tinteán
- 26 aonad ag Sráid Sléibhte, Ceatharlach - Cluain
- 5 aonad ag Bóthar na Dara Ríoga, Mhuine Bheag

RAS agus Léasú

Bhí 434 maoin iomlán ag an Rannóg Tithíochta faoin Scéim um Chóiríocht ar Cíos ag deireadh 2017, tá sé seo comhdhéanta de 5 mhaoín a cuireadh leis i 2017. I 2017, glacadh le 24 aonad nua sa tionscnamh um Léasú Tithíochta Sóisialta, agus mar thoradh air seo, tá 62 áitreabh sa scéim seo ar an iomlán.

Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta

Lean Comhairle Contae Cheatharlach le tacaíocht a chur ar fáil tríd an Scéim HAP agus bhí 588 maoin ghníomhach ann san iomlán i 2017. Leanfaimid orainn lenár sprioc seachtainiúil a chomhlíonadh maidir le maoin a fháil.

Cóiríocht don Lucht Siúil

Leanann an Rannóg Tithíochta le Clár Cóiríochta don Lucht Siúil 2014 - 2018 a chur i bhfeidhm. Tá spriocanna faoin gClár maidir le cóiríocht don Lucht Siúil á mbaint amach.

Iasachtaí Tithíochta

Fuarthas 67 iarratas ar iasacht tithíochta in 2017, agus ceadaíodh 13 díobh sin.

Deontais

Ceadaíodh trí chéad agus dhá iarratas déag ar dheontais do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine scothaosta i rith 2017. Fuair Comhairle Contae Cheatharlach leithdháileadh de € 2.18m, ar cuireadh € 436,000 ar fáil as a acmhainní féin, chun Deontais Oiriúnaithe Tithíochta do Dhaoine Scothaosta agus Deontais do Dhaoine faoi Mhíchumas a íoc.

Scéimeanna

- Scéim Deisiúcháin chuig Ligin - 34 léiriú spéise faighte a ndearnadh 4 cinn díobh a chur ar aghaidh.
- Scéim Ceannaigh agus Athnuachana - Scrúdaíodh 15 áitreabh agus cuireadh i gcrích díolacháin de 4 áitreabh.

An Clár um Éifeachtúlacht Fuinnimh

Lean an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil le maoiniú a chur ar fáil d'fheabhas a chur ar an stoc tithíochta sóisialta i 2017 le cúnamh deontais de € 280,000 le haghaidh oibreacha éifeachtúlachta fuinnimh ar an stoc tithíochta.

SEIRBHÍSÍ ÉIGEANDÁLA

Réamhrá.

Leagtar amach sa tuarascáil seo achoimre ar ghníomhaíochtaí agus ar fheidhmíocht Údarás Dóiteáin Chomhairle Contae Cheatharlach i rith 2017.

Tá achoimre ar fáil anseo thíos ar na príomhréimsí gníomhaíochta faoinar thug an fhoireann laistigh den údarás dóiteáin i rith na tréimhse 12 mhí agus soláthraítear staitisticí i gcás go bhfuil siad riachtanach. Is iad seo a leanas na réimsí ar a dtugtar achoimre:

- Infheistíochtaí Caipitil
- Bainistíocht Sláinte & Sábháilteacht
- Gníomhaíocht Oibríochtúil & Oiliúint
- Gníomhaíocht & Forbairt Lárionad Oiliúna
- Buiséid
- Gníomhaíocht Fhoireann Tarrthála
- Bainistíocht Mórreigeandála
- Cosc Dóiteáin
- Rialú Tógála

Infheistíochtaí Caipitil.

Ionad Oiliúna

Deonaíodh faomhadh caipitil €440,000 chun foirgneamh nua 2 stór a thógáil chun saoráidí athraithe, cithfholctha, leithris, triomaithe agus cóir leighis a éascú ar urlár na talún agus chun 2 sheomra oiliúna a thógáil ar an gcéad urlár ag an Ionad Oiliúna Bhaile Haicéid. Bronnadh an conradh ar John Gray Construction i mí Mheán Fómhair 2016. Críochnaíodh tógáil an chéim seo i mí na Samhna agus d'oscail an tAire Phelan é go hoifigiúil i mí na Nollag 2017. Is é an foirgneamh ded 980M² an foirgneamh bunúsach chun an t-ionad a fhorbairt agus soláthar a dhéanamh chun cúrsaí seirbhíse tine creidiúnaithe náisiúnta a éascú. Chomh maith leis seo, faomhadh €40,000 breise chun 3 aonad Oiliúna Iompair Dóiteáin Rannáin a athsholáthar atá ríthábhachtach chun oiliúint a sholáthar do bhriogáidí ar camchuart. Is é an chéad chéim eile atá le tabhairt faoi i 2018 ná clós druileála, túr oiliúna, stóráil uisce stataigh, fálú agus na hoibreacha láithreáin gaolmhar a sholáthar.

Stáisiún

Tá athchóiriú agus forbairt Stáisiún Dóiteáin Mhuine Bheag ar cheann de na Tionscadail Chaipitil is mó a dtugann an tseirbhís tús áite dó. D'aontaigh an rannóg Tithíochta thart ar € 450,000 i bhfaomhadh caipitil i 2016 chun uasghrádú a dhéanamh ar an stáisiún. Is ábhar idir Comhairle Chontae Cheatharlach agus an NDFEM an méid nó an raon feidhme ach táthar ag súil go ndéanfar an faomhadh a chur ar aghaidh go dtí an chéim tairisceana le linn 2018.

Feithiclí & Trealamh

Deonaíodh ceadú caipitil d'fhonnadh nua tancaer uisce chun ionad tancaer uisce atá suite i gCeatharlach a cailleadh ag eachtra tráchta bóthair i 2014. Bronnadh an tairiscint don bhfeithicil seo a thógáil ar HPMP sa Tulach agus táthar ag súil leis an seachadadh i mí Aibreáin

2018. Deonaíodh faomhadh caipitil de €84,000 chun an fheithicil athsholáthair a éascú don fheithicil seo.

Tugadh ceadú caipitil do threalamh tarrthála timpiste nua a fheidhmíonn le ceallraí agus tugadh € 25,000 breise do threalamh oiliúna Fearas Análaithe.

Faomhadh Iomlán Deontas Caipitil 2017

Cineál Faofa	Suim Faofa €
Fonnadh Tancaeir Uisce	€ 84,000
Aonaid Iompair Dóiteáin Rannáin	€ 40,000
Forbairt Lárionad Oiliúna	€ 440,000
Uirlisí Tarrthála Imbuailte Leictreacha	€ 25,000
BA Trealamh Oiliúna	€ 25,000
Muine Bheag (ar feitheamh)	€ 450,000
Iomlán	€ 1,064,000

Bainistíocht Sláinte & Sábháilteacht

I mí na Nollag 2017, fuair Córas Bainistíochta Sláinte agus Sábháilteachta Ceirde de Sheirbhís Dóiteáin & Tarrthála Chontae Cheatharlach (OHSAS 1800: 1) athchreidiúnú ó Údarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann (NSAI). Ba phróiseas dúshlánach í seo mar gheall ar easpa foirne, ach ba cheart go gcuideoidh an cur i bhfeidhm de sheomra rialaithe teagmhais, táibléad agus formáidiú leictreonach leis an ualach oibre a laghdú sa todhcháí.

Rinne an córas monatóireacht agus bainistiú ar 19 cáipéis bheartais agus nós imeachta, agus ag gabháil le gach ceann acu, bhí na doiciméid tacaíochta. Leis an gcóras, ligtear don tSeirbhís Dóiteáin smacht níos mó a bheith aici agus bainistíocht a dhéanamh ar réimsí ríthábhachtacha ar nós Conraitheoirí Seachtracha, Oiliúint, Cothabháil Flít & Trealaimh, Riachtanais Reachtúla agus Garchabhair.

Gníomhaíochtaí Oibriúcháin

Slógadh Briogáid Dóiteáin

Tá leibhéal na gníomhaíochta oibriúcháin ar fud an Chontae do 2017 i gcomparáid le leibhéal na gníomhaíochta oibriúcháin do 2016 leagtha amach anseo thíos.

Station	Number of Incidents	
	2016	2017
Carlow Fire Brigade	210	221
Bagenalstown Fire Brigade	90	110
Tullow Fire Brigade	88	85
Hacketstown Fire Brigade	26	24
Total	414	440

- Bhain 53% de na slógaidh uile le glaonna dóiteáin i gContae Cheatharlach, agus 8% de ghlaonna dóiteáin eile i gContaetha eile
- B'ionann Imbhualtí ar Thrácht ar Bhóithre agus 21% de na slógaidh Seirbhíse Dóiteáin
- B'ionann Rabhadh Bréige - Dea-Intinn (teip ar threalamh, agus glaonna dóiteáin a rinneadh le hintinn mhaith araon) agus 12% de na slógaidh Seirbhíse Dóiteáin
- B'ionann glaonna dóiteáin eile a cuireadh, lena n-áirítear glaonna ilghnéitheaha, glaonna mailíseacha, agus tarrtháil neamhdhóiteáin, agus 6% de na Glaonna Dóiteáin a cuireadh le linn 2017.
- Is ionann dóiteáin Foraoise/Phortaigh/Féir agus 21% de na slógaidh uile
- Is ionann Dóiteáin Simléir agus 17% de na slógaidh
- Is ionann dóiteáin in áitreabh tí agus 16% de na slógaidh
- B'ionann dóiteáin feithicle agus 12% de na slógaidh

dteannta a chéile, is ionann na 5 shaghas de ghlaon dóiteáin agus 79% de gach Fios a Cuireadh ar Ghlaon Dóiteáin ar Sheirbhís Dóiteáin & Tarrthála Chontae Cheatharlach

Na Meáin Shóisialta agus Nascacht Phobail

Tá os cionn 1,000 leantóir ag leathanach Facebook Sheirbhís Dóiteáin & Tarrthála Chontae Cheatharlach agus táthar ag súil go gcuirfidh an t-ardán seo na modhanna agus na huirlisí riachtanacha ar fáil don tSeirbhís Dóiteáin chun faisnéis a sholáthar don phobal, maidir le heachtraí, Mór-Éigeandálaí, Sábháilteacht Dóiteáin, Rialú Tógála, Sábháilteacht ar Bhóithre, agus faisnéis chriticiúil eile. Chomh maith le húsáid an ardáin seo beidh tionscnaimh náisiúnta á gcur chun cinn nó á bhforbairt chun feabhas a chur ar shábháilteacht agus feasacht an phobail maidir le contúirtí tine sa bhaile agus sa phobal, mar shampla feasacht náisiúnta maidir le Monocsaíd Charbóin, sábháilteacht dóiteáin sa bhaile, sábháilteacht na Nollag, rannpháirtíocht phobail agus an tseachtain náisiúnta um chosc dóiteáin.

Oiliúint agus Forbairt

Tugadh faoi oiliúint agus forbairt an phearsanra i measc réimse fairsing disciplíní i rith na bliana i gcomhréir le clár oiliúna na briogáide don bhliain 2017. Forbraítear an clár bliantúil oiliúna gach bliain i ndiaidh comhairliúcháin a dhéanamh ar gach leibhéal ar fud na seirbhíse. Cinntíonn an comhairliúchán seo go bhfuil an oiliúint a sholáthraítear, ar mór an costais e don Údarás Dóiteáin, ábhartha, agus go bhfreastalaíonn sé ar riachtanais chomhraiceoirí dóiteáin, oifigigh, agus an phearsanra riaracháin agus an phearsanra eile theicniúil agus tacaíochta.

I 2017, cuireadh oiliúint ar fáil do chomhraiceoirí dóiteáin sna réimsí seo a leanas:

- Fearas anála
- Iompar Dóiteáin in Urrann
- CAFS
- Oibríochtaí Caidéalaithe
- Forbairt Comhraiceoir Dóiteáin
- Oiliúint an Chéad Fhreagróra
- Ardán Hidrálach
- Oiliúint Tiománaithe

- Bainistíocht Tráchtá Éigeandála
- Cúrsaí um Fheasacht Uisce agus Céadfhreagróirí Tuilte

Oiliúint sa Stáisiún.

Tugtar faoi Oiliúint sa Stáisiún gach seachtain i gcomhréir leis na Cláir Bhliantúla Oiliúna sa Stáisiún a eisítear do gach Oifigeach Stáisiúin agus faoi mhaoriseacht Oifigh Shinsearaigh. Tá an tinreamh ag an oiliúint seachtainiúil sa stáisiún fós an-ard sa cheithre bhriogáid, agus is ábhar spreagtha é seo agus dearbhaíonn sé go bhfuil na comhraiceoirí dóiteáin tiomanta do chinntiú go ndéantar a n-eolas agus a scileanna a athnuachan ar bhonn leanúnach.

Caiteachas 2017

Leagtar amach sa tábla thíos caiteachas iomlán an Údaráis Dóiteáin don bhliain 2017

	Meastachán	Iarmhéid
COSTAIS CHIGIREACHTA RIALAITHE TÓGÁLA	63000	-520.36
RIALÚ TÓGÁLA A FHORFHEIDHMIÚ - COSTAIS FOIRNE	43800	9289.61
PLEANÁIL ÉIGEANDÁLA	45300	25861.11
ACFO RÉIGIÚNACH	83300	32733.52
SEIRBHÍS DÓITEÁIN ARNA SOLÁTHAR AG ÚDARÁS ÁITIÚIL EIL	30000	-12321.7
SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHT SEIRBHÍSE DÓITEÁIN	23300	5088.81
IONAD RIALAITHE RÉIGIÚN AN OIRTHIR	61000	0
STÁISIÚIN DÓITEÁIN CHEATHARLACH	675000	-75321.29
STÁISIÚIN DÓITEÁIN NA TULAÍ	311800	-36014.29
STÁISIÚIN DÓITEÁIN MHUINE BHEAG	419800	20733.35
STÁISIÚIN DÓITEÁIN BHAILE HAICÉID	234800	-31816.21
PÁ BREOITEACHTA - SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHOIMEÁDTA	0	-41966.11
OILIÚINT SEIRBHÍSE DÓITEÁIN CHEATHARLACH	51000	14150.44
OILIÚINT SEIRBHÍSE DÓITEÁIN NA TULAÍ	35000	14345.98
OILIÚINT SEIRBHÍSE DÓITEÁIN MHUINE BHEAG	35000	14483.2
OILIÚINT SEIRBHÍSE DÓITEÁIN BHAILE HAICÉID	25000	-2738.38
COSTAIS OIBRIÚCHÁIN SHAORÁID OILIÚNA BHAILE HAICÉID	58800	-66690.43
COSTAIS DEIMHNITHE RIALAITHE UM SHÁBHÁILTEACHT DHÓITEÁN	74300	4777.53
COSC AGUS OIDEACHAS DÓITEÁIN	20500	7049.97
CIGIREACHT AGUS MONATÓIREACHT AR SHAORÁIDÍ TRÁCHTÁLA	39300	23.62
	2,330,000	-118,851

Foireann Cheatharlach um Dhaoine a Bhaint ó Fheithiclí

Tá Seirbhís Dóiteáin & Tarrthála Chontae Cheatharlach ar thús cadhnaíochta i dtaobh feithiclí a bhaint ón láthair agus i dtaobh cúram a sholáthar d'othair le roinnt blianta anuas, ón mbaint a bhí aici sa chéad Dúshlán Náisiúnta um Astarraingt Feithicle siar i 1992 suas go dtí bunú Eagraíocht Tarrthála Éireann in 2008.

I 2017, bhuaigh Ceatharlach an dúshlán Náisiúnta Eagraíocht Tarrthála Éireann i gCill Dhéagláin, Co. na Mí i mí na Bealtaine seo caite, i ngach catagóir, idir an t-oifigeach is fearr, an fhoireann theicniúil agus na foirne liachta agus na catagóirí i ngach éabhlóidí astarraingthe agus an duais iomlán. Cháiligh an fhoireann chun ionadaíocht a dhéanamh ar Éirinn ag an imeacht WRO sa Rómáin i mí Mheán Fómhair seo caite agus bhí siad laistigh den 10 n-iomaitheoir ar barr.

Ionad Oiliúna Bhaile Haicéid

Leanann an t-ionad oiliúna atá lonnaithe i Stáisiún Dóiteáin Bhaile Haicéid ag soláthar oiliúint riachtanach um Ghaireas Análaithe agus Iompair Dóiteáin in Urrann do phearsanra na seirbhíse dóiteáin i gContae Cheatharlach agus do phearsanra ar fud na tíre freisin. Mhéadaigh an t-ionad a leibhéal gníomhaíochta i 2017, i gcomparáid le húsáid agus oibriú an ionaid i 2016.

D'óstáil an Lárionad Oiliúna cúrsaí oiliúna do na Seirbhísí Dóiteáin i gContaetha Loch Garman, Laoise, an Mhí, Uíbh Fhailí, Dún na nGall, Port Láirge, Tiobraid Árann, an Stiúrthóireacht Náisiúnta (NDFEM) agus ó Óglaigh na hÉireann.

Tugann an t-údarás dóiteáin deis iontach don ionad oiliúna feabhas a chur ar ár naisc leis an tionscal áitiúil agus leis an bpobal. Tá sé beartaithe chun tabhairt faoi staidéar indéantachta chun an fhéidearthacht a fhiosrú chun forbairt bhreise a dhéanamh ar sholáthar oiliúna do na hearnálacha poiblí agus príobháideacha agus chun ioncam don tseirbhís a ghiniúint, trí amhlaidh a dhéanamh. Bhain an tSeirbhís Dóiteáin agus Tarrthála Saineolas agus Taithí Shuntasach amach trí Theagascóirí intí a fhorbairt chun oiliúint ardchaighdeán ag an ionad a oibriú agus a sholáthar.

Bainistíocht Mórreigeandála

I 2017, lean Údarás Áitiúil Réigiún an Oirdheiscirt le cathaoirleacht a dhéanamh ar an nGrúpa Oibre Réigiúnach agus ar an nGrúpa Stiúrtha Réigiúnach araon. Ba é an tUasal Dan McInerney, Stiúrthóir Seirbhísí, Comhairle Contae Cheatharlach, Cathaoirleach an Ghrúpa Stiúrtha Réigiúnaigh agus ba é an tUasal Niall Curtin, Príomhoifigeach Dóiteáin, Seirbhís Dóiteáin Chontae agus Cathair Phort Láirge an Cathaoirleach ar an nGrúpa Oibre Réigiúnach.

Bhí drochaimsir - "Stoirm Ophelia" ann i mí Dheireadh Fómhair agus rinneadh na prótacail drochaimsire a fheidhmiú ag leibhéal áitiúil, réigiúnach agus náisiúnta.

Cuireadh an clár Oiliúna BMÉ Réigiúnach ar fáil trí obair an Fhoghrúpa BMÉ Oiliúna agus Cleachtaidh.

Cosc Dóiteáin, Sábháilteacht Dóiteáin Pobail & Rialú Tógála

Clár Scoileanna um Shábháilteacht Dóiteáin

Rinne comhraiceoirí dóiteáin an clár Náisiúnta um Shábháilteacht ó Dhóiteán a sholáthar do leanáí rang a trí i mbunscoileanna ar fud an Chontae arís eile faoin gclár um shábháilteacht ó dhóiteán do scoileanna, agus d'éirigh go hiontach leis. Fuarthas aiseolas an-dearfach ó mhúinteoirí agus ó thuismitheoirí araon.

Clár Náisiúnta Aláirim Deataigh

Sholáthair agus shuiteáil comhraiceoirí áitiúla dóiteáin aláirim dheataigh, arís eile, do go leor daoine leochaileacha dár bpobal ar fud an chontae faoin gClár Náisiúnta Aláirim Dheataigh. Tá aláirim deataigh tugtha do go leor daoine le roinnt blianta anuas agus cuirfear an clár seo i bhfeidhm arís i 2018.

Iniúchtaí Sábháilteachta Dóiteáin

Rinne an tÚdarás Dóiteáin 108 iniúchadh faoi na hAchtanna um Sheirbhísí Dóiteáin, lena n-áirítear Iniúchtaí Feidhmíochta ar áiteanna ina mbíonn daoine ag teacht le chéile.

Ina theannta sin, sheirbheáil an tÚdarás Dóiteáin 2 Fógra Sábháilteachta Dóiteáin agus 1 Fógra Dúnta i 2017.

Mar fhreagra ar an dóiteán tragóideach ag Grenfell an Aibreán seo caite, rinneadh roinnt measúnuithe ar fhoirgnimh os cionn 18 méadar ar airde lena n-ionchorpraítear aghaidheanna claonta i 2017 freisin.

Ceadúnais le haghaidh Deochanna Meisciúla

Fuair agus phríoiseáil an tÚdarás Dóiteáin 86 Iarratas ar Cheadúnas le haghaidh áitribh éagsúla ar fud an chontae faoin Acht Seirbhísí Dóiteáin, 1981 & 2003 in 2017.

Iarratais ar Cheadúnas le haghaidh Substaintí Contúirteacha

Fuair agus phríoiseáil an tÚdarás Dóiteáin 3 Iarratas ar Cheadúnais d'áitreabh éagsúla ar fud an chontae faoi Acht na Substaintí Contúirteacha 1972 & 1979, i 2017.

Iarratais ar Phléascáin a Chlárú

Fuair agus phríoiseáil an tÚdarás Dóiteáin 0 Fógra ar Phléascáin a Chlárú le haghaidh áitribh éagsúla ar fud an chontae faoin Acht Pléascán, 1875 i rith 2016.

Pleanáil

Chuir an tÚdarás Pleanála 247 comhad Iarratais Phleanála ar aghaidh chuig an Údarás Dóiteáin i 2017, a próiseáladh, ar gineadh tuairiscí dóibh, agus ar seoladh ar ais iad.

Rialú Tógála

Teastais um Shábháilteacht Dóiteáin

Fuair an tÚdarás um Rialú Tógála 39 Iarratas ar Theastas um Shábháilteachta Dóiteáin san iomlán i 2017, atá comhsheasmhach le blianta roimhe sin. Cuireadh i gcrích roinnt Iarratais ar theastas casta um thabhairt chun rialtachta a cuireadh isteach sna blianta roimhe sin i 2017.

Teastais Rochtana do Dhaoine faoi Mhíchumas

Fuair an tÚdarás um Rialú Tógála 39 iarratas ar Theastas Rochtana do Dhaoine faoi Mhíchumas san iomlán i 2017. Arís i mbliana, bhí líon na dTeastas Rochtana do Dhaoine faoi Mhíchumas mar i gcéanna le líon na dTeastas Sábháilteachta Dóiteáin a phróiseáladh.

Fógraí um Thosach Feidhme

Fuair an tÚdarás um Rialú Tógála 148 Fógra um Thosach Feidhme in 2017 agus rinneadh 175 cigireacht ar an iomlán. Cuireadh béim ar an tábhacht a bhaineann le comhlíonadh leis na Rialachán Tógála agus bhí agus tá fós an tÚdarás um Rialú Tógála ag spreagadh na ngnólachtaí príobháideacha agus comhairle a thabhairt dóibh agus do bhaill an phobail maidir leis an gcéanna.

**COMHPHÁIRTÍOCHT PHOBAIL,
FHÓILLÍOCHTA, FHÓNTAIS & SPÓIRT**

TIONSCNAIMH PHOBAIL

Lean Comhairle Chontae Cheatharlach leis an idirchaidreamh láidir oibre atá aici leis na pobail go léir i gContae Cheatharlach a neartú rith 2016. Le cúnamh na Comhairle, tá pobail ag leanúint lena gcuid réimsí a fheabhsú agus a fhorbairt ar bhonn sóisialta, cultúrtha, comhshaoil agus ar bhealach inbhuanaithe.

Bailte Slachtmhara

Sa bhliain 2017, choinnigh Ceatharlach a cháil mar chontae atá bródúil as a sráidbhailte agus as a bhailte galánta a dhéanann iarracht a bheith saor ó bhruscar agus neamhdhíobhálach don chomhshaol.

I gComórtas Náisiúnta na mBailte Slachtmhara 2017, fuair Cluain na nGall arís na marcanna is airde i gContae Cheatharlach ní raibh sé ach 4 phointe taobh thiar den bhuaiteoir foriomlán Béal an Átha, Co. Thiobraid Árann. Choinnigh Cluain na nGall agus Leithghlinn an Droichid stádas an bonn óir agus choinnigh Baile Cheatharlach a bhonn airgid agus choinnigh Cluain Mór a bhonn cré-umha. Bhuaigh Buiríos an Gradam Díchill le méadú de 9 bpointe ar thorthaí anuraidh (an % méadú ab airde ar mharcanna anuraidh).

Mhéadaigh go leor den 21 iontráil ó Chontae Cheatharlach a gcuid pointí, rud a léiríonn tiomantas agus obair dhian Choistí na mBailte Slachtmhara agus dá gcuid oibrithe deonacha. Tá an caighdeán ard bainte amach agus á chothabháil ag an gcomhoibriú agus ag na comhpháirtíochtaí dearfacha atá ann idir na grúpaí pobail, Comhairle Contae Cheatharlach agus gníomhaireachtaí eile. Tugann pearsanra sa Rannóg Pobail tacaíocht do Ghrúpaí Bailte Slachtmhara ar fud an chontae.

Mórtas Áite Cheatharlach

Tá ag éirí go hiontach fós le Mórtas Áite Cheatharlach, chuir breis is 100 grúpa ón gcontae isteach air i 2017, agus breis is 187 iontráil sna catagóirí difriúla ó Ghrúpaí na mBailte Slachtmhara, Cumainn na gCónaitheoirí, agus Gníomhaireachtaí Pobail agus Deonacha, Scoileanna agus Gnólachtaí. Spreagtar gach duine agus gach pobal sa chontae tríd an tionscnamh seo chun feabhas a chur ar a mbailte, a sráidbhailte nó a n-eastáit; a cheantar a choinneáil saor ó bhruscar, a n-oidhreacht áitiúil a chaomhnú; a spiorad pobail a neartú agus chun an mórtas a n-eascraíonn as feabhas a chur ar an timpeallacht ina bhfuil cónaí orthu a léiriú, rud a mheallann tairbhe sóisialta agus geilleagrach araon.

Ba é Leithghlinn an Droichid an buaiteoir foriomlán sa Chatagóir Bhaile agus Sráidbhailte.

Ba iad Cathaoirleach Chomhairle Chontae Cheatharlach An Comhairleoir William Paton, Méara Cheantar Bardasach Cheatharlach An Comhairleoir Jim Deane agus Cathaoirleach Cheantar Bardasach Muinebheag An Comhairleoir Willie Quinn a chuir na dámhachtainí i láthair.

Eastát Nua Darach, bhuaigh Ceatharlach an Dámhachtain Foriomlán 2017 don Eastát.

Chuir Comhairle Contae Cheatharlach os cionn 60 duais i láthair ar luach € 20,750 do ghrúpaí pobail ar fud an chontae faoin tionscnamh seo.

Comórtas Mórtas Áite Comhoibriú na hÉireann IPB 2017

Ainmníodh Eastát na Darach Nua chun ionadaíocht a dhéanamh ar Chontae Cheatharlach i gComórtas Mórtas Áite Comhoibriú na hÉireann IPB 2017. Tionóladh Oíche Aitheantais chun ceiliúradh a dhéanamh ar an obair agus an tiomantas a léirigh cónaitheoirí in Eastát na Darach Nua maidir le hionadaíocht a dhéanamh don Chontae sa chomórtas i mí Mheán Fómhair sa tSeomra Comhairle i bhFoirgnimh an Chontae.

Scéim Deontas Comhshaoil / Fóntais 2017

Bronnadh 152 deontas san iomlán ar Ghrúpaí Pobail / Cumainn Cónaitheoirí agus ar scoileanna ar fud an chontae. I measc na n-oibreacha cáilitheacha bhí tírdhreachú agus forbairt de spásanna oscailte; forbairt fhóntais ar bhruachanna abhainn / srutha; soláthar áiseanna picnic; péinteáil; tionscnaimh araidí/ frithbhruscair a sholáthar, feabhsuithe ar reiligí agus feabhas ginearálta ar cheantair. Bronnadh maoiniú deontais de € 48,000 i 2017.

Scéim Deontas Forbartha Pobail 2017

Bronnadh 27 deontas san iomlán ar Ghrúpaí Pobail ar fud an Chontae faoin scéim seo. Is í aidhm na scéime ná tacú le grúpaí pobail agus deonacha i gContae Cheatharlach a thugann faoi thionscadail a dhéanfaidh an méid seo a leanas:

- Seirbhís nó gníomhaíocht a chuireann le caighdeán maireachtála ina bpobail áitiúil
- Gníomhaíocht dheonach a mhéadú.
- Díriú orthu siúd ata eisiata go sóisialta agus a ndeiseanna rannpháirtíochta a mhéadú.
- Tacú le ranníocaíocht luachmhar eagraíochtaí pobail agus deonacha i gContae Cheatharlach.

Bronnadh maoiniú deontais de € 11,200 i 2017

Maoiniú Lánroghnach

Bhronn na Baill Tofa 122 deontas san iomlán ar Chumainn Cónaitheoirí, Grúpaí Bailte Slachtmhara, Eagraíochtaí Pobail Deonacha, Scoileanna agus Eagraíochtaí Spóirt as a gCistí Lánroghnacha de luach €58,203.51

Clár Áitiúil 21 Ciste Comhpháirtíochta Comhshaoil

Leithdháileadh €19,500 san iomlán ar 24 grúpa pobail i gContae Cheatharlach trí mhaoiniú ón Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus trí mhaoiniú meaitseála ó Chomhairle Chontae Cheatharlach. Thug na grúpaí seo faoi thionscadail a chuireann le feasacht chomhshaoil ag an leibhéal áitiúil nó a chuireann chun cinn an cruthú de phobail atá níos glaise agus níos inbhuanaithe .

Deontais Eile

D'ullmhaigh an Rannóg Pobail iarratais, agus rinne sí na scéimeanna deontais seo a leanas a mhaoirsiú agus a riar: € 19,000 Frithghraifítí & Frithbhruscair, Saoráidí Caipitil Pobail €64,500 agus € 64,500 RAPID

CLÁR

Fuarthas maoiniú CLÁR de € 178,760 le haghaidh cúig thionscadal mar seo a leanas:

- Ionad Pobail Bhaile Uí Mhurchú € 30,000
- SN Naomh Mhicheáil Baile an Bhuiríos € 50,000
- SN Dhroim Féich €30,000
- Halla an Bhaile Nua €18,760
- Ionad Pobail Dhroim Féich €50,000

Is príomhchumasóir é an Clár seo chun tacú le pobail tuaithe trí infheistíocht spriocdhírthe do cheantair thuaithe a bhfuil sé mar aidhm aige maoiniú a sholáthar do thionscadail bheaga infrastruchtúir i gceantair a bhfuil faoi mhíbhuntáiste.

Scéim um Bonneagar Áineasa Lasmuigh

Tá an Scéim um Bonneagar Áineasa Lasmuigh mar chuid de Phlean Gníomhaíochta an Rialtais um Fhorbairt Tuaithe agus soláthraíonn sé maoiniú d'fhorbairt de bhonneagar nua áineasa lasmuigh agus don bhonneagar áineasa lasmuigh atá ann faoi láthair a chothabháil, a fheabhsú agus a chur chun cinn in Éirinn. Fuarthas maoiniú de €32,500 le haghaidh na dtionscadal seo a leanas

Féile Siúlóide an Fhómhair Cheatharlach, Foraois na Beitheánaí, Bealach Chill Mhantáin agus forbairt bhealaí rothaíochta.

An Tionscadal um Cheapacha Gairdín & Cuibhrinn Pobail

Tá sé seo fós ina chomhpháirtíocht oibre an-rathúil idir pobail Pháirc Naomh Muire agus Ráth na Píse, Ionad Seirbhíse Pobail Naomh Cairtriona agus Comhairle Contae Cheatharlach.

D'éirigh leis an gCoiste Stiúrtha ina n-iarratas ar scéimeanna deontais Áiseanna Pobail agus RAPID le haghaidh maoinithe chun limistéar na gceapacha a leathnú. Tógfar leapacha ardaithe sa limistéar nua a chinnteoidh rochtain níos fearr do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas.

Grúpa Idirghníomhaireachta don Lucht Siúil Cheatharlach

Déanann Grúpa Idirghníomhaireachta don Lucht Siúil Cheatharlach (TIG) monatóireacht ar chur i bhfeidhm ghníomhartha Straitéis Idirghníomharachta don Lucht Siúil. D'éagraigh Líonra an Luchta Siúil Cheatharlach Seachtain Mhórtais an Luchta Siúil, a raibh an-ráth uirthi, i mí an Mheithimh le tacaíocht Naomh Cairtriona. D'óstail Céimeanna ar Aghaidh na Tulaí agus Clár Críochnaithe Scolaíochta na Tulaí maidin inar ceiliúradh Cultúr an Lucht Siúil.

Rinneadh aighneacht maoinithe rathúil chuig an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais chun Oibrí Forbartha Pobail páirtaimseartha a fhostú chun Fóram Lucht Siúil Cheatharlach a fhorbairt agus chun tacú leo.

Siúlóid an Ghorta

Gach bliain, eagraíonn Afri (Gníomhaíocht ó Éirinn) i gcomhar le IT Cheatharlach, Gael Scoil Cheatharlach agus Comhairle Contae Cheatharlach Siúlóid an Ghorta chuig Reilig Ceapacha Teach Oibre. Cuirtear crann darach gach bliain. Labhair Mohammed Rafique ó Chomhphobal Rhingyan Cheatharlach maidir leis na huaireachtaí idir ghorta na hÉireann agus an taithí a bhí ag pobal Rhingyan i mBurma.

Éire Shláintiúil

Rinne an Rannóg Pobail forbairt d'aighneacht rathúil Snáithe 1 Éire Shláintiúil de €100,000 a chomhordú agus a thacú thar ceann Choiste Forbartha Pobail Áitiúil Cheatharlach. Maoiníodh seacht gcinn de thionscadail: Plean Straitéiseach Cheatharlach do 'Éire Shláintiúil' a Fhorbairt; Clár Teaghlaigh Allamuigh le fócas ar chuimsiú sóisialta; clár Spóirt Cuimsitheach do Dhaoine

a bhfuil Riachtanais Bhreise acu, Clár Folláine Pobail um Chuimsiú Sóisialta, Clár Gníomhaíochta um Chuimsitheacht Óige do lucht fágála scoile agus iad siúd atá i mbaol na scoile a fhágáil; Clár saor ó thobac a sheachadadh i gcomhar le ceithre Choiste Forbartha Pobail Áitiúil eile atá faoi stiúir Choiste Forbartha Pobail Thiobraid Árann Áitiúil agus tionscadal rannpháirtíochta pobail LGBTI i gCeatharlach. Ní mór na tionscadail a chur i gcrích faoi 31 Márta 2018.

Tionscadail Speisialta

Chuir an Rannóg Pobail tús le tionscadal le IT Ceatharlach agus le Bailte Slachtmhara na Buiríse chun measúnú oidhreachta a dhéanamh ar an mBuiríos. Rinne cúig dhéag mac léinn dara bliain ón BA i gCultúr agus Staidéar Oidhreachta ag IT Carlow an measúnú oidhreachta ar an mBuiríos le linn na bliana acadúla 2016/17. Sa staidéar, rinneadh scrúdú ar luach oidhreachta an tírdhreacha tógtha agus nádúrtha araon. Sa taighde rinneadh catalógú de na comhpháirteanna atá ann cheana agus a cailleadh den lonnaíocht eastáit agus thug sé comhairle freisin ar conas a fhéadtar na heilimintí seo a chaomhnú agus a fheabhsú sa todhchaí. Rinne na scoláirí roinnt póstaer inar cuimsíodh a gcuid taighde. Tá siad seo ar taispeánt i Halla Baile na Buiríse.

Ionad Pobail Nua na Darach

Leanann foireann an phobail ar aghaidh le tacaíocht a thabhairt do Choiste Stiúrtha Ionad Pobail Nua na Darach. Baineann Promhadh & Leas, Tusla agus Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach úsáid as an ionad chomh maith le cumainn áitritheoirí áitiúla.

Tacaíochtaí do Ghrúpaí Eile

Tacaíonn an Rannóg Phobail le Coiste Lá Fhéile Pádraig Cheatharlach, le Fo-Ghrúpa an Comhchoiste Póilíneachta Raise & Give, le Grúpa Forbartha na Dara Ríoga i dtionscadail reatha.

Garrán Duckett agus Garraí Daingean

Tá Bainisteoir / Garraíodóir tionscadail fostaithe ar an tionscadal seo ó mhí Iúil 2017 agus tá feabhas curtha ar thaithí an úsáideora trí na Gairdíní Cistine Seoirseacha agus na tailte a chothabháil agus a choinneáil. Fuarthas maoiniú faoin gclár Bailte agus Sráidbhailte don tionscadal seo a chuirfidh feabhas breise ar thaithí na gcuairteoirí ar na gairdíní.

Coiste Forbartha Pobail Áitiúil Cheatharlach (LCDC)

Is coiste den Chomhairle é an LCDC ach tá sé neamhspleách maidir lena cuid feidhmeanna a chomhlíonadh.

Is éard atá sa LCDC ná 19 ball, reachtúil agus neamhreachtúil araon, lena n-áirítear ceathrar chomhalta tofa. D'éirigh na comhaltaí seo a leanas as an gcoiste i 2017, Brian Hand (Cumann Cathartha), Mary Walsh (Leasanna Sóisialta Eacnamaíochta agus Pobail), na Comhairleoirí William Quinn agus Arthur McDonald, Andrea Dalton agus Josephine Tierney (Cuimsiú Sóisialta).

Tá Jules Michael (Cumann Cathartha), Karl Duffy (Leasanna Sóisialta Eacnamaíochta agus Pobail), an Comhairleoir John Murphy, na Comhairleoirí Andrea Dalton, Eileen Doyle agus Ann Shortall (Cuimsiú Sóisialta) faoi seach in ionad na gcomhaltaí sin.

D'éirigh an tUasal Eamonn Moore Cathaoirleach agus an tUasal Thomas Kelly Leas-Chathaoirleach as, i gcomhréir le téarmaí na dtreoirínte agus na rialachán LCDC tar éis dóibh seirbhís trí bliana a thabhairt ina bpoist faoi seach, ag cruinniú a tionóladh an 15 Meitheamh 2017. Tá an tUasal Andrea Dalton in ionad an Uasail Moore agus tá an tUasal Kelly in ionad an Uasail Noel Barry. D'éirigh an tUasal Dalton as mar Chathaoirleach mar gheall ar a chomhthoghadh le comhaltas na Comhairle Contae Cheatharlach an 9 Deireadh Fómhair 2017. Toghadh an tUasal Noel Barry mar Leas-Chathaoirleach ag feidhmiú mar Chathaoirleach go dtí gur toghadh an tUasal John Brophy, comharba Dalton, ag cruinniú LCDC a tionóladh an 14 Nollaig 2017.

Is iad baill LCDC Cheatharlach:

Leasanna Reachtúla		
Earnáil	Ainm Chomhalta	Eagraíocht
Rialtas Áitiúil	Michael Doran Charlie Murphy John Murphy Andrea Dalton Kathleen Holohan Kieran Comerford	Comhaltaí Chomhairle Contae Cheatharlach Príomhfheidhmeannach Ceann Fiontair
Gníomhaireachtaí Stáit	Noel Barry Cynthia Deane Anna Marie Lanigan	An Roinn Coimirce Sóisialaí Bord Oideachais & Oiliúna Chill Chainnigh / Cheatharlach Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
Leasanna Neamh-Reachtúla		
Earnáil	Ainm Chomhalta	
	Eagraíocht	

Forbairt Áitiúil & Pobail	Thomas Kelly Mary Doyle Ann Shortall Eileen Doyle Eamonn Moore	Coiste Reilige Dhroim Féich (Ionadaí Pobail agus Deonach PPN) Grúpa Pobail Bhaile Haicéid (Ionadaí Pobail agus Deonach PPN) Ionad Acmhainne Teaghlaigh Mhuine Bheag (Ionadaí PPN um Chuimsiú Sóisialta) Ionad Cairdeas na Tulaí (Ionadaí PPN um Chuimsiú Sóisialta) An Táisce (Ionadaí PPN Choláiste Comhshaoil)
Leasanna Sóisialta Eacnamaíochta agus Pobail	Karl Duffy John Brophy John Nolan Jules Michael Eileen O'Rourke	CLG Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach Comhlachas Cheatharlach (Fostóir Gnó) Talmhaíocht/Feirmeoireacht Ealaíon & Cultúr - Cumann Cathartha Turasóireacht Cheatharlach

Tionóladh dhá chruinniú déag LCDC / LAG in 2017 mar seo a leanas:

- 12 Eanáir 2017
- 9 Feabhra 2017
- 9 Márta 2017
- 13 Aibreán 2017
- 11 Bealtaine 2017
- 15 Meitheamh 2017
- 13 Iúil 2017
- 17 Lúnasa 2017
- 14 Meán Fómhair 2017
- 17 Deireadh Fómhair 2017
- 16 Samhain 2017
- 14 Nollaig 2017

Tá maoirsiú cláir agus bainistíocht chláir ag an LCDC/LAG maidir leis na gníomhaíochtaí seo a leanas:

- Clár Forbartha Tuaithe 2014-2020 (LEADER)
- Clár Gníomhachtaithe Pobail um Chuimsiú Sóisialta (SICAP) 2015-2017.
- Plean Eacnamaíoch agus Pobail Áitiúil (LECP) 2016-2021.

Clár Forbartha Tuaithe 2014-2020 (LEADER)

Leithdháileadh € 6,416,803.43m do Cheatharlach faoin gClár Forbartha Tuaithe don tréimhse 2014-2020. Tá CLG Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach faofa ag an LCDC mar Phríomh-chomhpháirtí Feidhmiúcháin. Cheadaigh an LCDC/LAG 40 Léiriú Leasanna LEADER de luach €2,088,890 maidir le Turasóireacht Tuaithe, Cóiríocht Turasóireachta, Féilte, Fiontair, Bailte Tuaithe, Cuimsiú Sóisialta agus tionscadail Chomhshaoil. Cheadaíodh 9 tionscadal ar luach € 810,556.72 freisin.

D'fhormheas/bhreithnigh an LCDC / LAG na nithe seo a leanas:

- Lámhleabhar Nósanna Imeachta LEADER.
- Taifead Scórála Meastóireachta LEADER.
- Grúpa Monatóireachta LEADER a bhunú.
- Polasaí maidir le Cóiríocht Turasóireachta.
- Polasaí ar Fhiontair os cionn 10 bhfostaí.
- Foirm Meastóireachta Tionscadail LEADER.
- An Prótacal idir Comhairle Contae Cheatharlach, Coiste Forbartha Pobail Áitiúil Cheatharlach agus Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach maidir le socruithe maidir le tacaíocht fiontar tráchtála ag an leibhéal áitiúil idir an Oifig Fiontar Áitiúil arna feidhmiú faoi Chomhaontú Seirbhíse le Fiontraíocht Éireann agus le LAG, feidhmiú an chláir LEADER arna seachadadh ag Comhpháirtíocht Forbartha Chontae Cheatharlach.
- Leasuithe Buan-Orduithe.
- Comhaontú Seirbhíse idir LCDC Cheatharlach (Grúpa Gníomhaíochta Áitiúil), Comhairle Contae Cheatharlach (Comhpháirtí Airgeadais) agus CLG Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach (Comhpháirtí Feidhmiúcháin) i leith an Chláir LEADER.
- Tuarascáil Airgeadais LEADER.
- Coigeartú ar Bhuiséad Turasóireachta um Fhorbairt Eacnamaíoch.
- Iarratas Achomhairc LEADER.

Clár Ionchuimsithe Sóisialta agus Gníomhachtaithe Pobail (SICAP)

Tugadh isteach Clár Ionchuimsithe Sóisialta agus Gníomhachtaithe Pobail (SICAP) in ionad Clár Forbartha Pobail Áitiúil. Is clár ionchuimsithe sóisialta áitiúil é SICAP atá dírithe ar na daoine is imeallaithe i sochaí na hÉireann.

Fís SICAP

Feabhas a chur ar sheansanna agus ar dheiseanna saoil na ndaoine atá imeallaithe sa tsochaí, atá ag maireachtáil sa bhochtaineacht agus dífhostaíocht, trí chur chuige forbartha pobail, tacaíochtaí a dhíriú agus comhoibriú idirghníomhaireachta ina gcuirtear luachanna cuimsitheachta chun cinn agus ina meastar cearta daonna.

Aidhm SICAP

D'fhonn bochtaineacht a laghdú, cuimsiú sóisialta agus comhionannas a chur chun cinn trí rannpháirtíocht agus comhoibriú áitiúil, réigiúnach agus náisiúnta.

Tá trí sprioc ag an SICAP:

1. Tacú le pobail faoi mhíbhuntáiste agus le spriocghrúpaí imeallaithe chun dul i ngleic le páirtithe leasmhara áitiúla agus náisiúnta ábhartha maidir le heisiamh sóisialta agus saincheisteanna comhionannais a shainathint agus aghaidh a thabhairt orthu.
2. Tacú le daoine aonair agus le spriocghrúpaí imeallaithe atá faoi mhíbhuntáiste oideachais ionas gur féidir leo páirt a ghlacadh go hiomlán, dul i ngleic le agus dul chun cinn trí dheiseanna foghlama fadtéarmacha trí úsáid a bhaint as cur chuige forbartha pobail.
3. Chun dul i ngleic le spriocghrúpaí/daoine aonair imeallaithe agus le cónaitheoirí i bpobail atá faoi mhíbhuntáiste, atá dífhostaithe ach nach dtagann faoi sholáthar seirbhísí fostaíochta príomhshrutha, nó a tharchuirtear iad chuig an SICAP, chun iad a bhogadh níos gaire don mhargadh saothair agus chun ullmhacht oibre a fheabhsú, agus chun tacaíocht a thabhairt dóibh maidir le rochtain a fháil ar fhostaíocht agus ar fhéinfhostaíocht agus chun deiseanna fiontraíochta sóisialta a chruthú.

Spriocghrúpaí an SICAP

Is iad na spriocghrúpaí:

- Leanáí agus Teaghlaigh ó cheantair faoi mhíbhuntáiste;
- Tuismitheoirí aonair;
- Pobail Nua (lena n-áirítear Dídeanaithe / Iarrthóirí Tearmainn);
- Daoine atá ina gcónaí i bPobail faoi Mhíbhuntáiste;
- Daoine faoi Mhíchumas;
- Romaigh;
- Daoine Dífhostaithe (lena n-áirítear iad siúd nach bhfuil ar an gclár beo);
- Oibrithe / Teaghlaigh ar Ioncam Íseal;
- Lucht Siúil;
- Daoine dífhostaithe óga ó cheantair faoi mhíbhuntáiste;
- NEETanna-Daoine Óga idir 15-24 bliana d'aois nach bhfuil i mbun fostaíochta, oideachais nó oiliúna.

Leithdháileadh maoiniú SICAP de € 536,428 ar Chontae Cheatharlach don bhliain 2017. Is é an LCDC an t-údarás conarthacha agus

is é Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach Feidhmeoir an Chláir. Is Mír amháin é Contae Cheatharlach chun críocha an chláir seo. Tá an clár SICAP reatha seo á reáchtáil ar feadh trí bliana 2015 - 2017.

Rinne an LCDC athbhreithniú ar Phlean Bliantúil an SICAP 2016 in Eanáir 2017 agus cheadaigh sé Plean Bliantúil an SICAP do 2017. Rinne na baill athbhreithniú le linn 2017 ar Athbhreithniú Meántearma an Phlean Bliantúil SICAP 2017 don tréimhse Eanáir-Meitheamh 2017 agus measfar Plean Bliantúil SICAP do 2017 in Eanáir 2018. Thionóil fo-ghrúpa den choiste LCDC, comhdhéanta de Andrea Dalton agus Noel Barry, lena n-áirítear Michael Brennan, Príomhoifigeach agus Margaret Moore, Rannóg Pobail Chomhairle Contae Cheatharlach, roinnt uaireanta i rith 2017 chun cur i bhfeidhm an chláir a scrúdú agus a athbhreithniú le Karl Duffy, Comhpháirtíocht Forbartha Chontae Cheatharlach, Feidhmeoir an Chláir. Bainfidh Feidhmeoir an Chláir amach gach sprioc ceannlíne sa Chlár SICAP do 2017.

Tugadh tairiscint don Chlár SICAP nua don tréimhse 2018-2022 i rith 2017 agus is é CLG Comhpháirtíocht Forbartha Contae Cheatharlach Feidhmeoir an Chláir rathúil. Is ionann an buiséad don bhliain 2018 agus €547,157 agus caithfear maoiniú de €2,682,140 ar an gclár thar thréimhse an chláir.

Plean Eacnamaíoch & Pobail Áitiúil (LECP)

Soláthraíonn an tAcht um Athchóiriú an Rialtais Áitiúil 2014 ról níos láidre agus níos soiléire don rialtas áitiúil i bhforbairt eacnamaíoch agus pobail. Is gné thábhachtach é seo chun an fhís a leagtar amach sa *Chlár Gníomhaíochta um Rialtas Áitiúil Éifeachtach - Tús Áite do Dhaoine* a bhaint amach, "beidh an rialtas áitiúil mar phríomhfheithicil rialachais agus seirbhíse poiblí ag an leibhéal áitiúil, a bheidh mar chúis le forbairt eacnamaíoch, shóisialta agus phobail."

Le hAlt 44 den Acht um Athchóiriú an Rialtais Áitiúil 2014 foráiltear do Phlean Áitiúil agus Pobail Áitiúil (LECP) comhtháite sé bliana a chur le chéile.

Bhí Coiste Forbartha Pobail Áitiúil Cheatharlach (LCDC) agus Comhairle Contae Cheatharlach freagrach as an bPlean a ullmhú. D'fhorbair an Coiste Forbartha Pobail Áitiúil na gnéithe Pobail den Phlean agus d'fhorbair Comhairle Contae Cheatharlach na gnéithe eacnamaíocha tríd an gCoiste Beartais Straitéisigh (SPC) um Fhorbairt Eacnamaíoch, Tacaíocht Fiontair agus Pleanáil.

Ba é cuspóir an Plean Eacnamaíoch & Pobail Áitiúil (LECP) do Chontae Cheatharlach gníomhaíochtaí a aithint agus a chur chun feidhme chun gnéithe eacnamaíochta agus forbartha pobail de cheantar an údarais áitiúil a neartú agus a fhorbairt sa tréimhse sé bliana 2016-2021 agus ar bhealach a léiríonn agus a thacaíonn le cur i bhfeidhm Phlean Forbartha Contae Cheatharlach atá ann cheana féin, Comhphlean Spásúlachta do Cheatharlach agus na Dréacht-Treoirínthe agus na Straitéisí Spásúlachta agus Eacnamaíocha Réigiúnacha atá molta, atá le hullmhú ag an Tionól Réigiúnach agus an Creat Náisiúnta Pleanála nua a bheidh in ionad an Straitéis Náisiúnta Straitéis Spásúlachta. Agus an LECP á ullmhú, bhí sé riachtanach freisin an Straitéis Forbartha Tuaithe atá beartaithe do Chontae Cheatharlach 2014-2020 a mheas, chomh maith leis an gClár um Chuimsiú Sóisialta & Gníomhachtú Pobail (SICAP) agus Plean Gníomhaíochta an Rialtais do Phoist.

Is é ról an LCDC an plean a chur i bhfeidhm, a mhaoirsiú, a chomhordú, agus a athbhreithniú i gcomhpháirtíocht le Comhairle Contae Cheatharlach. Beidh ról monatóireachta ag an gCoimisiún Iniúchta um Maoirseacht Náisiúnta (NOAC) agus ag an nGrúpa Stiúrtha Comhairleach LECP freisin i gcur i bhfeidhm an Phlean.

Cuirfear an Plean i bhfeidhm i dtrí thimthriall de thréimhsí dhá bhliana trí phlean Forfheidhmithe agus tríd an bPlean Forfheidhmithe don tréimhse 2016-2018. Le linn

2017 thuairiscigh na Gníomhaireachtaí LEAD seo a leanas don LCDC trí thuarascáil ar dhul chun cinn ó bhéal / i scríbhinn a sheachadadh ar na gníomhartha a sonraíodh sa Phlean Forfheidhmithe:

- Ionad Oibrithe Deonacha Cheatharlach
- Líonra Rannpháirtíochta Poiblí Cheatharlach.

- Tascfhórsa Réigiúnach Drugaí & Alcóil an Deiscirt.
- An Coiste Um Sheirbhísí do Pháistí agus do Dhaoine óga Cheatharlach.
- Coiste Comhpháirtíochta Spóirt Áitiúil Cheatharlach.
- Comhairle Contae Cheatharlach - An Rannóg Chomhshaoil.
- Comhairle Contae Cheatharlach - Seirbhís Leabharlainne.
- An Roinn Gnóthaí Fostaíochta agus Cosaint Shóisialaigh.
- Comhchoiste Póilíneachta Chontae Cheatharlach.
- Fóram um Imeachadh Cheatharlach.

D'fhormheas/bhreithnigh an LCDC na nithe seo a leanas:

- Tuarascáil Bhliantúil LCDC, 2016.
- Ról/Feidhm an LCDC.
- Cur i láthair ag Uiscebhealaí Éireann - Bealach Gorm an Bhearrúin.
- Éire 2040 - Ár bPlean - Creat Náisiúnta Pleanála (NPF).
- Plean Gníomhaíochta um Fhorbairt Tuaithe "Ár nAchmhainneacht Tuaithe á Baint Amach"
- Comhordú Seachadadh Seirbhíse ag Leibhéal Áitiúil.
- Scéim Chaipitil um Áiseanna Pobail 2017-Rinneadh 95 iarratas a bhreithniú agus moladh 76 iarratas ar mhaoiniú do Cheantair Bhardasacha Cheatharlach agus Muinebheag ar luach € 64,500 i gcomhar iad a cheadú.
- Clár CLAR 2017 - fuarthas agus faomhadh 5 iarratas ar luach € 178,760.
- Bunaíodh Fóram um Chuimsiú Sóisialta agus aontaíodh Téarmaí Tagartha .
- Clár Pathfinder - Clár Píolótach chun Coistí Forbartha Pobail Áitiúil a Fhorbairt.
- Cathracha agus Contaetha Sláintiúla na hÉireann.
- Scéim Athnuachana Baile agus Sráidbhaile.
- Cur i láthair ag Ospidéal Naomh Lúcas, Cill Chainnigh ar Thionscnaimh Aoisbhá.
- Clár RAPID - Rinneadh 15 iarratas a bhreithniú agus moladh 10 iarratas chuig Ceantair Bhardasacha Cheatharlach agus Muine Bheag ar luach € 64,500 i gcomhar iad a cheadú.
- Fuarthas maoiniú de €100,000 agus ullmhaíodh an clár le haghaidh Éire Sláintiúil.
- Straitéis Réigiúnach Spásúlachta agus Eacnamaíochta RSES do Réigiún an Deiscirt - Próiseas comhairliúcháin.

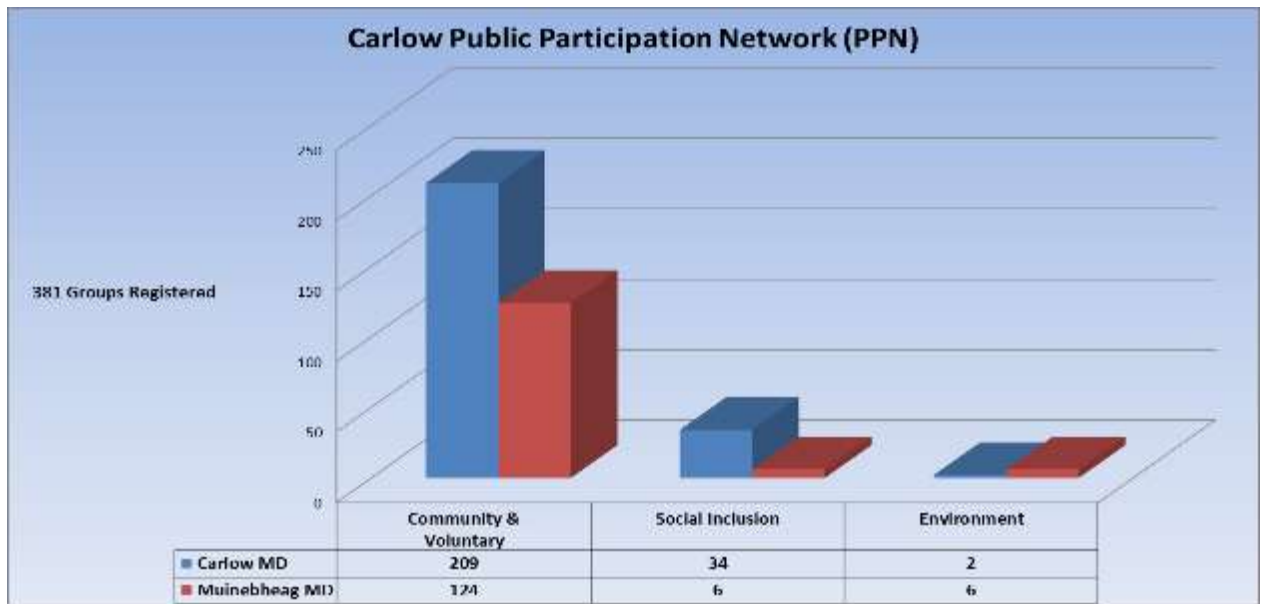
D'eagraigh an Rannóg um Fhorbairt Phobail agus Réigiúnach an oiliúint ar Leibhéal Náisiúnta do bhaill den LCDC maidir le:

- Oibríochtaí an LCDC
- SICAP
- LEADER

Líonra Rannpháirtíochta Poiblí Cheatharlach (PPN)

Ballraíocht

Ag deireadh 2017 bhí 381 grúpa cláraithe le PPN Cheatharlach.

Oiliúint agus Acmhainn an Phobail a Fhorbairt

- Reáchtáladh 2 Chlár Oiliúna do bhaill i 2017.
- Reáchtáladh Clár Oiliúna do bhaill Rúnaíochta agus d'Ionadaithe. Bhí an oiliúint seo dírithe ar 'conas tionchar a imirt ar bheartas'.
- Reáchtáladh forbairt acmhainne do chomhaltaí agus Comhordaitheoir na Rúnaíochta le linn na bliana freisin.

Cruinnithe Iomlánacha agus Cruinniú Grúpa Nascála

- 2 Chruinniú Iomlánach i 2017.
 - Bhí an chéad chruinniú Iomlánach dírithe ar 'rannpháirtíocht' agus úsáideadh an 'Join in Festival' mar shampla mhaith de rannpháirtíocht an phobail. Reáchtáladh ceardlann ar scileanna rannpháirteacha freisin a bhí an-éifeachtach agus taitneamhach.
 - Bhí an dara chruinniú Iomlánach dírithe ar 'chomhairliúchán' agus úsáideadh 'My Ceatharlach' agus an tionscadail 'The Tullow Road Take A Part' mar deashamplaí de chomhairliúchán pobail i gCeatharlach. Ansin chuir an Roth tionscadal PPN Ceatharlach atá le teacht i láthair 'Consultation - Bridging the Gap' áit a mbeidh Ceatharlach PPN ag dul i gcomhairle lena gcuid baill agus leis an bpobal i gcoitinne chun a fháil amach conas is mian leo dul i gcomhairle sa todhcháí.
- Reáchtáladh cruinniú de na Grúpaí Nasctha uile i mí na Bealtaine agus dhírigh siad ar obair na ngrúpaí nasctha. Cealaíodh an dara cruinniú den Ghrúpa Nasctha mar gheall ar mhéid na leithscéalta.

Teideal: An Chéad Chruinniú Iomlánach

Teideal: 2ú Cruinniú Iomlánach

Cruinniú Grúpa Nascachta

Plean Straitéiseach

- Leanadh leis an obair i rith na bliana ar Phlean Straitéiseach PPN Cheatharlach 2018 - 2021 a sheolfar ag ár gCruinniú Iomlánach an 24 Aibreán 2018.

Sraith Comhairliúcháin Straitéise - 'Comhairliúchán - An Bearna a Dhruidim'

- Reáchtáladh tairiscint don tionscadal thuas. Bhuaigh an Roth, comhlachas náisiúnta eagraíochtaí pobail agus deonacha na hÉireann, an tairiscint agus éascóidh sé an próiseas seo agus déanfaidh sé do chuid smaointe a ghabháil ar bhealach rannpháirteach agus cruthaitheach.

Foireann PPN Cheatharlach

- 2 fhoireann páirtaimseartha fostaithe ar feadh 15 uair an chloig i mí Dheireadh Fómhair: -
 - Riarthóir
 - Oibrí For-rochtana
- Spás oifige leithdháilte i Halla Baile Cheatharlach

Éachtaí eile

1. Cuireadh faoi bhráid an LCDC mar Phríomhghníomhaireacht ar 3 Phlean Gníomhaíochta Áitiúla um Eacnamaíocht agus Pobail
2. Fuarthas € 32,400 faoi Scéim Bhaile & Sráidbhaile 2017 chun Straitéis Dhigiteach a chruthú do phobail Chontae Cheatharlach
3. Freastalaíodh ar agus tugadh cur i láthair ag cruinnithe réigiúnacha SJI agus freastalaíodh ar chruinnithe náisiúnta
4. Scaipeadh ríomhfheasachán ar bhonn míosúil
5. Cuireadh suirbhé oiliúna i gcrích dár mbaill
6. Glacadh páirt i Seó ar Chamchuart sa Chontae inar freastalaíodh ar imeachtaí agus ar áiteanna éagsúla chun próifíl an PPN a ardú
7. Beochan faoin PPN ar fáil ar ár leathanach Youtube - @CarlowPPN agus ar ár suíomh gréasáin - www.carlowppn.ie
8. Salesforce - Córas Bainistíochta um Chaidreamh Cliant bunaíodh agus i bhfeidhm i mí Dheireadh Fómhair
9. Fo-Ghrúpaí Rúnaíochta atá i bhfeidhm anois: -
 - Fo-Ghrúpa Straitéise agus Tacaíochta
 - Fochoiste Airgeadais
 - Fo-Ghrúpa Idirchaidrimh na Comhairle

Coiste um Sheirbhísí do Leanaí agus do Dhaoine Óga (CCYPSC)

Tá an Coiste Idirghníomhaireachta seo freagrach as saoil páistí agus teaghlaigh a fheabhsú ag leibhéal áitiúil agus pobail trí phleanáil, trí oibriú agus trí sheachadadh seirbhíse chomhtháite agus cinntíonn sé go n-oibríonn gairmithe agus gníomhaireachtaí le chéile. Ba bhliain ghnóthach í 2017 don choiste idirghníomhaireachta seo.

- Chonacthas maoiniú de € 25,000 ó DCYA chun tacaíocht a thabhairt do 4 ghníomhaíocht trí CCYPSC:
- Suíomh gréasáin a bhunú
- Oiliúint éascaitheoirí ag Seirbhísí Óige Réigiúnach Cheatharlach chun cláir 'Cairde' a sheachadadh do leanaí i suíomhanna lasmuigh den scoil
- Cláir chun aghaidh a thabhairt ar an tsaincheist de dhrochíde sa teaghlach sa chontae
- Bileoga a fhoilsiú chun tacú le leanaí atá i gcúram páirt a ghlacadh níos iomláine ina bpleanáil chúraim
- Foilsíodh féilire ina bhfuil cúrsaí agus tacaíochtaí tuismitheoireachta uirthi a dáileadh i ngach ráithe de 2017
- Tá an fo-ghrúpa Sláintiúil & Gníomhach tar éis póstaer Cosáin Atreoraithe a oiriúnú do sheirbhísí meabhairshláinte sa chontae
- D'oibrigh an fo-ghrúpa Sábháilte & Cosanta le Barnardos chun oiliúint a dhéanamh maidir le Friotáocht Neamh-Dhíobhálach, TLC Kidz (clár iar-drochíde sa teaghlach do leanaí agus a máthar) agus ceardlann feasachta ar drochíde sa teaghlach agus a leitheadúlacht sa chontae

- Bhunaigh an fo-ghrúpa seo Lónra Gníomhaíochta um Drochíde sa Teaghlach idirghníomhaireachta chun tacú leis an obair i gcoinne drochíde sa teaghlach sa chontae
- Fuarthas maoiniú d'Éirinn Sláintiúil chun tacú le clár píolótach um cothaitheach sláintiúil agus stíl mhaireachtála 'Healthy Streets' a sheachadadh sna 2 ionad Acmhainní Teaghlaigh agus i Naomh Cairtriona agus do cheardlann um Shláinte Gnéasach chun tús a chur leis an gcomhrá ar straitéis sláinte ghnéis do Chontae Cheatharlach
- Cuireadh seisiún eolais ar fáil maidir le seoladh na reachtaíochta nua maidir le Tús Áite do Leanaí.
- Chuir fo-ghrúpa tuismitheoireachta sraith maidine 'Buailleadh Isteach' ar fáil maidir le tacaíocht tuismitheora i mBaile Haicéid.

Teideal: D'fhreastail líon mór ar an gceardlann um Drochíde sa Teaghlach arna seachadadh ag Linda Finn don CCYPSC

Comhairle na nÓg

Bunaíodh Comhairlí na nÓg mar thoradh ar an Straitéis Náisiúnta 10 mBliana um Pháistí a sheol an Roinn Sláinte agus Leanaí i 2001 agus bunaíodh iad i 34 Bhord Forbartha Cathrach agus Contae ar fud na tíre. Faoi choimirce na mBord Forbartha Cathrach/Contae seo, fanann an fhreagracht as Comhairle na nÓg leis an údarás áitiúil i ngach limistéir. I gContae Cheatharlach, bainistíonn Seirbhísí Réigiúnacha Cheatharlach don Oíge Comhairle na nÓg i gcomhar le Rannóg Pobail Chomhairle Chontae Cheatharlach. Is fóram í chun go dtabharfaidh páistí agus daoine óga ionchur struchtúrtha maidir le forbairt seirbhísí agus beartais áitiúla a mbíonn tionchar acu ar shaoil daoine óga.

- I mí Eanáir, rinne an Rannóg Pobail agus feidhmeoir an chláir de Sheirbhísí Óige Réigiúnach Cheatharlach athbhreithniú ar phlean gníomhaíochta 2016 agus

ullmhaíodh Plean 2017 agus cuireadh faoi bhráid an Roinn Leanaí agus Gnóthaí Óige é.

- Fuarthas dearbhú an 28 Feabhra 2017 go raibh rath ag an athbhreithniú agus plean na bliana 2017 i gcomhar an t-uasdeontas de € 20,000 a fháil.
- An 26 Deireadh Fómhair, reáchtáil Comhairle na nÓg Cheatharlach cruinniú chinn bhliana le rannpháirtíocht den scoth ó na Iarbhunscoileanna ar fud an Chontae. Osclaíodh an CCB le seoladh taifeadta speisialta ón Taoiseach Leo Varadkar ar iarratas ó Brian O'Donoghue chomhalta an Choiste Chomhairleach de chuid Comhairle Contae na nÓg. Is é sláinte meabhrach an téama a roghnaíodh don bhliain seo chugainn.

Teideal: Comhaltaí Comhairle ag CGB agus An Taoiseach Leo Varadkar ag seachadadh a sheoladh taifeadta speisialta do rannpháirtithe an CCB.

Ceatharlach - Contae Aoisbháúil

Lean Foghrúpa Aoisbháúil Cheatharlach le tacaíocht a thabhairt do sheachadadh ghníomhartha Straitéis Aoisbháúil an Chontae. Is é seo a leanas formhór na nithe ar leag an Coiste béim orthu le linn 2017;

- Tá an Coiste Idir-Ghníomhaireachta um Aoisbhá tar éis tús a chur le pleanáil ar aghaidh chun an straitéis 5 bliana nua a fhorbairt don tréimhse 2017-2022. Ba í Debra O'Neill, Comhairleoir a bhí i gceannas forbairt na straitéise seo ó mhí na Nollag 2016 go dtí Feabhra 2017. I gceist anseo, bhí suirbhéanna aonair, agallaimh leis na geallsealbhóirí ábhartha agus dhá chruinniú poiblí i ngach ceantar Bardasach - Ceatharlach i gColáiste Cheatharlach an 6 Feabhra agus Muine Bheag in Ionad Paróiste Dhroichead Leithghlinne an 7 Feabhra.
- Tugadh cur i láthair don SPC um Chomhphobal, Tithíocht agus Fóillíocht i mí Feabhra agus ag cruinniú na Comhairle i mí an Mhárta i leith na Straitéise Aoisbhá 2017-2022.
- Sheol an tAire Stáit um Mheabhairshláinte agus Daoine Scothaosta, Jim Daly, Plean Straitéiseach Chontae Cheatharlach um Aoisbhá 2017 - 2022 an 13 Meán Fómhair sa Ghairdín Beo.

Teideal: Ag seoladh an Plean Straitéiseach Chontae Cheatharlach um Aoisbhá 2017 - 2022 (L go R) Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach An Comhairleoir William Patton, An tAire Stáit um Shláinte Mheabhrach agus Daoine Scothaosta, Jim Daly, Cathaoirleach Choiste Aoisbhá Cheatharlach Eileen Brophy, Cathaoirleach d’Fhóram do Dhaoine Scothaosta Joe Butler, Pat Deering, TD

Ionad na nOibrithe Deonacha Cheatharlach

Bhí bliain an-ghnóthach ag Ionad na nOibrithe Deonacha Cheatharlach agus sháraigh sé go leor dá spriocanna a bhí leagtha amach agus ghlac sé páirt i raon gníomhaíochtaí a thacaigh go héifeachtúil le hobair dheonach ar fud Chontae Cheatharlach, gníomhaíochtaí ar nós na seirbhíse socrúcháin ríthábhachtaí, Oiliúint um Bhainistíocht Deonach, Grinnfhiosrúchán na nGardaí, obair le grúpaí pobail agus forbartha áitiúla.

- Mar gheall ar ciorruithe leanúnacha sa bhuiséad le blianta beaga anuas, d’fhan Ionad na nOibrithe Deonacha Cheatharlach sa chóiríocht arna soláthar ag Comhairle Chontae Cheatharlach.
- Tar éis an t-éirí as de Regina Duane ag deireadh mhí Mheán Fómhair, reáchtáladh agallaimh an 13 Deireadh Fómhair agus roghnaíodh iarrthóir rathúil - Helen Rothwell a chuaigh i mbun fostaíochta mar Bhainisteoir nua d’Ionad na nOibrithe Deonacha Cheatharlach an 19 Deireadh Fómhair.
- Is Príomh-Ghníomhaireacht é Ionad na nOibrithe Deonacha Cheatharlach i bPlean Eacnamaíoch agus Pobail Áitiúil Cheatharlach 2016-2021
- Lean an Pearsanra sa Rannóg Chomhphobail le tacaíocht a thabhairt d’Ionad na nOibrithe Deonacha.

Chun blaiseadh a thabhairt ar a phríomhobair is é sin an tSeirbhís Socrúcháin, cuimsíonn a n-obair leis an Deonaí an méid a leanas:

- Eolas ar roghanna oibre deonaí
- Tacaíocht agus comhairle dóibh siúd a bhfuil riachtanais bhreise tacaíochta de dhíth orthu
- Socrúchán & bróicéireacht
- Imeachtaí aitheantais agus buíochais
- Foláirimh Téacs
- Próifílí meáin/Múscailt Feasachta
- Na Meáin Shóisialta
- Obair Dheonach san Idirbhliain
- Obair Dheonach for-rochtana ag 3ú leibhéal
- Gradam I.T Cheatharlach um Obair Dheonach
- Laethanta Oibre Deonaí um Fhoirne Corparáideacha
- Cuir i láthair ar théamaí sainiúla maidir le hobair dheonach - i.e. comhshaol, míchumas, dífhostaíocht

Ina gcuid oibre leis na hEagraíochtaí Deonacha, cuimsítear an méid seo a leanas;

- Folúntais um Obair Dheonach a Fhógairt
- Comhairle agus tacaíocht
- Teimpléid cháipéisíochta – m.sh. Beartas maidir le hobair dheonach, sonraíochtaí ról srl.
- Comhairliúcháin ar cheisteanna faoi leith.
- Oiliúint Bainistíochta na hOibre Deonaí
- Rochtain ar Ghrinnfhiosrúchán na nGardaí
- Seimineáir ar Théamaí Ábhartha
- Imeachtaí Earcaíochta - Volunteer Expo, Aonach Oibre Deonaí It Cheatharlach
- Liosta “Oibrithe deonacha aon uaire/imeachta”
- Nuashonruithe Rialta trí Ríomhphost
- Rochtain ar aitheantas deonach náisiúnta

COMMUNITY, RECREATION & AMENITY

Summary of 2017 Outputs

21

Community Groups Participants
NATIONAL TIDY TOWNS
AWARDS

100

Community Groups / Resident
Associations Participants
CARLOW'S PRIDE OF PLACE

152 Communities received a total of €48,000 in funding through the Environmental/Amenity Grants Scheme

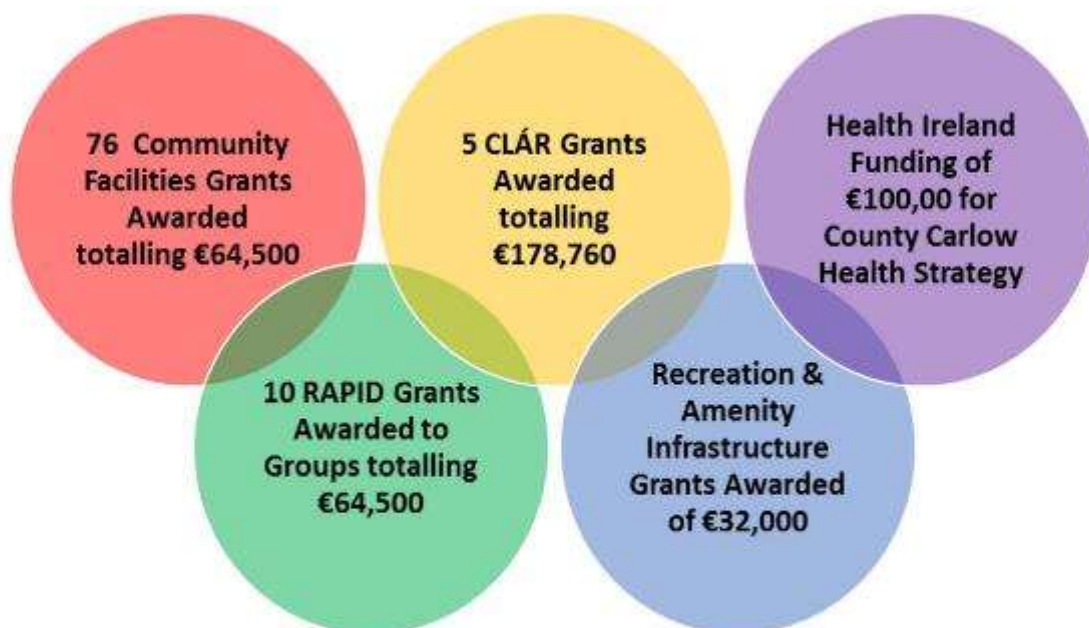
27 Communities received a total of €11,200 in funding through the Community Grants Scheme

122 Communities received a total of €58,203.51 in funding through Councillors Discretionary Funding

24 Communities received a total of €19,550 in funding through the Local Agenda 21 Grants Scheme

11 LCDC & 12 LAG MEETINGS

LEADER FUNDING OF €6.4 MILLION

40 LEADER EOI's APPROVED TOTALLING €2,688,890

9 LEADER PROJECTS APPROVED TOTALLING €810,556.72

SICAP FUNDING OF €536,428

LECP - 10 LEAD AGENCIES PRESENTED PROGRESS REPORTS TO THE LCDC

381 GROUPS REGISTERED WITH CARLOW PPN

COMHPHÁIRTÍOCHT SPÓIRT CHONTAE CHEATHARLACH

Cuireann Comhpháirtíocht Spóirt Áitiúil Chontae Cheatharlach (LSP) raon leathan gníomhartha i bhfeidhm chun an ráta rannpháirtíochta a mhéadú sa phobal áitiúil. Déantar na gníomhartha seo a ghrúpáil laistigh de cheithre réimse toraidh:

1. Ag obair chun leibhéal rannpháirtíochta a mhéadú, go háirithe i measc spriocghrúpaí sonracha agus le hoibriú le comhlachtaí rialaithe náisiúnta spóirt, eagraíochtaí, áiseanna príobháideacha, scoileanna, clubanna spóirt agus grúpaí pobail chun cláir a fhorbairt chun dul i ngleic le bacainní ar rannpháirtíocht;
2. Bonneagar spóirt áitiúil inbhuanaithe a thógáil trí thacaíocht a thabhairt do NGBanna, clubanna, cóistí agus oibrithe deonacha agus tacú le comhpháirtíochtaí idir clubanna spóirt áitiúla, eagraíochtaí pobail agus gníomhaireachtaí eanála;
3. Deiseanna níos mó a chruthú chun rochtain a fháil ar oiliúint agus ar oideachas agus ar chumas ceannairí spóirt a fhorbairt maidir le spóirt agus fisiciúil trí oiliúint ar ardchaighdeán;
4. Pointe lárnach faisnéise a sholáthar maidir le spórt agus gníomhaíocht fhisiceach chun feacht agus rochtain a chruthú. Buntáistí agus tionchar dearfach spóirt ar mhurtall, cuimsiú sóisialta agus sláinte mheabhrach a chur chun cinn.

FOIREANN AGUS PEARSANRA

Faoi láthair tá ceathrar ball foirne lánaimseartha ag an gComhpháirtíocht Spóirt Áitiúil:

- Comhordaitheoir: Martha Jane Duggan (post buan maoinithe ag Sport Ireland).
- Riarthóir: Sandra Corrigan (post buan maoinithe ag Sport Ireland).
- Oifigeach Forbartha Spóirt Pobail: Tomás Kinsella (conradh 1 bhliain arna maoiniú ag Sport Ireland)
- Oifigeach Míchumais um Chuimsiú Spóirt: Teresa O'Meara (conradh 6 mhí arna maoiniú ag Sport Ireland, FSS & Comhairle Contae Cheatharlach)

Leis an bhfoireann, comhoibríonn Comhpháirtíocht Spóirt Áitiúil le clubanna, scoileanna, oifigigh forbartha agus teagascóirí gníomhaíochta fisiceacha áitiúla chun deiseanna rannpháirtíochta a sheachadadh, ceannairí gníomhaíochta fisiceacha a uasghrádú agus bonneagar spóirt áitiúil a fheabhsú.

Baill Choiste Chomhpháirtíocht Spóirt Áitiúil Chontae Cheatharlach 2017

Liostaítear na baill reatha thíos a bhfuil neart taithí agus faisnéise acu maidir le haclaíocht, forbairt spóirt, traenáil oibrithe deonacha agus cuimsiú sóisialta:

AINM	GNÍOMHAIREACHT / GRÚPA / POBAL
Carmel Lynch (Cathaoirleach)	Ionadaí Pobail Spóirt
Garry Coady	Ionadaí Pobail Spóirt

Olive Fanning	Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
Tom Geoghegan	Ionadaí Pobail Spóirt
Kathryn Wall	Seirbhísí Óige Réigiúnacha Cheatharlach
Donal McNally	Institiúid Teicneolaíochta Cheatharlach
Michael Brennan	Comhairle Contae Cheatharlach
Regina Duane	Ionad Oibrithe Deonacha Cheatharlach
Julie Doyle	Ionadaí Pobail Spóirt
John Hayden	Ionadaí Pobail Spóirt
Declan Doyle	Ionadaí Pobail Spóirt
Karl Duffy	Comhpháirtíocht Forbartha Chontae Cheatharlach
Ronan Dempsey	CLG Cheatharlach
Pat Bolger	Ionadaí Pobail Spóirt

BUAICPHOINTÍ FEIDHMÍOCHTA 2017

Fuair Comhpháirtíocht Spóirt Áitiúil Chontae Cheatharlach maoiniú iomlán de € 321,725 le linn 2017 chun rannpháirtíocht sa spórt agus i ngníomhaíocht fhisiceach a mhéadú. Áiríodh leis seo € 29,500 chun líon na ndeiseanna a mhéadú do dhaoine faoi mhíchumas a bheith gníomhach go fisiciúil, € 58,000 chun méadú a chur ar leibhéil rannpháirtíochta daoine óga, teaghlaigh, agus daoine fásta níos sine, agus € 47,000 chun mol gníomhaíochta uirbeach a fhorbairt, ag comhoibriú le comhlachtaí náisiúnta rialaithe spóirt, eagraíochtaí, áiseanna príobháideacha, scoileanna, clubanna spóirt agus grúpaí pobail chun cláir a fhorbairt chun dul i ngleic le bacainní rannpháirtíochta agus chun raon leathan deiseanna a chur ar fáil do rannpháirtíocht. Féach thíos le haghaidh achoimre gearr ar bhuaicphointí feidhmíochta do 2017:

- Obair Mhaoinithe - Fuair an LSP € 321,725 san iomlán d'fhorbairt spóirt i gContae Cheatharlach, le ranníocaíochtaí suntasacha ó Spóirt Éireann, Éire Sláintiúil, Cuntais Dhíomhaoine, Comhairle Contae Cheatharlach agus FSS.
- Imeachtaí Pobail - Ghlac breis agus 4,000 duine páirt i gcláir phobail LSP a bhí dírithe ar dhaoine óga, mná, daoine fásta níos sine, daoine faoi mhíchumas, teaghlaigh agus limistéir faoi mhíbhuntáiste, m.sh., Parkrun, Gníomhaíochtaí Eachtraíochta Allamuigh do Theaghlaigh, Operation Transformation, Lá Súgartha, Seachtain Áineasa,

Generation Games srl. Thug an Comhpháirtíocht Spóirt Áitiúil tacaíocht chun 2 x rith pháirce a bhunú i mBaile Cheatharlach agus sa Tulach

- Clár Míchumais - fuarthas € 25,500 chun clár gníomhartha a sheachadadh chun freastal ar riachtanais do dhaoine faoi mhíchumas sa spóirt agus bhí deiseanna rannpháirtíochta curtha ar fáil do níos mó ná 200 duine;
- Forbairt Acmhainne & Oiliúint - Ghlac 267 ceannaire spóirt, oibrí deonach agus cóiste áitiúil páirt i gcúrsaí oiliúna Comhpháirtíochta Spóirt Áitiúla le hionadaíocht á déanamh do 65 club spóirt áitiúil;
- Scoileanna - ghlac 16 bunscoil áitiúil páirt i gclár Chomhpháirtíochta Spóirt Áitiúla chun rannpháirtíocht daoine óga sa spóirt a mhéadú;
- Obair Forbartha Club - Tugadh cúnamh do 84 club áitiúil spóirt le saincheisteanna forbartha, tacaíocht mhaoinithe agus bainistíocht deonach;
- Mol Gníomhaíochta Spóirt Uisce - ghlac 389 duine páirt i ngníomhaíochtaí eachtraíochta allamuigh agus spóirt uiscí tríd an Mol Gníomhaíochta Allamuigh Pháirc Bhaile Cheatharlach a bhunú;
- Aclaí os cionn 50 - ghlac 135 duine páirt inár gclár 'Aclaí os cionn 50';
- Beartas - Ghlac an LSP páirt i 5 choiste, líonra agus fóram áitiúla agus réigiúnacha chun rannpháirtíocht sa spóirt agus teachtaireacht an LSP a chur chun cinn;
- Soláthar Faisnéise - Tacaíodh le níos mó ná 3,800 duine le tacaíocht faisnéise i rith 2017.

Léiríonn na buaicphointí feidhmíochta don bhliain 2017 an raon leathan clár spóirt agus gníomhaíochta fisiceacha a sheachadadh. Go háirithe, d'éirigh go hiontach leis an gclár míchumais um Chuimsiú Spóirt do Dhaoine faoi Míchumas (SID) le breis is 300 rannpháirtí. Sa chlár SID, tugtar aghaidh ar éagothroime deiseanna do dhaoine faoi míchumais fhisiciúla, foghlama agus céadfacha chun páirt a ghlacadh i spóirt agus i ngníomhaíocht fhisiceach. Tá gníomhaíochtaí bunaithe ar riachtanais a aithníonn daoine faoi mhíchumas, a gcúramóirí, a dtuismitheoirí agus a n-eagraíochtaí.

Ba fhorbairt shuntasach don LSP é an Club Gníomhaíochta II-Spóirt do dhaoine óga idir 3 bliana d'aois agus 7 mbliana d'aois lena ndírítear ar scileanna gluaiseachta bunúsacha le IT Carlow, agus leis sin leathnaítear an caidreamh agus baintear an úsáid is mó as acmhainní áitiúla chun dul i ngleic le bearnaí i soláthar spóirt. Imeachtaí LSP bliantúla lena n-áirítear: Tá an-tóir fós ar an tSeachtain Rothair, an tSeachtain Áineasa, an Lá Súgartha, an Seachtain Eorpach Spóirt, Generation Games & Operation Transformation agus d'fhreastail níos mó ná 4,000 duine ar na himeachtaí seo i rith 2017. D'éirigh go hiontach leis an Mol Gníomhaíochta Allamuigh Pháirc Bhaile Cheatharlach maidir le gníomhaíochtaí allamuigh agus spóirt uisce a chur chun cinn le 389 rannpháirtí san iomlán thar thréimhse ceithre seachtaine. Ba é an tionscadal seo bunaithe ar aighneacht maoinithe do Spóirt Éireann agus cuntais Díomhaoin le € 47,000 daingnithe chun an tionscadal seo a fhorbairt tuilleadh i 2018.

Tá comhoibriú na ngeallsealbhóirí agus na gcomhpháirtithe áitiúla ríthábhachtach d'obair na Comhpháirtíochta Spóirt Áitiúil. Tá sé tábhachtach aitheantas a thabhairt don ról lárnach a bhí ag Comhairle Chontae Cheatharlach san fhorbairt agus tacaíocht leanúnach na Comhpháirtíochta Spóirt Áitiúil. Chuir an FSS, Seirbhísí Óige Réigiúnacha Cheatharlach agus IT Ceatharlach, acmhainní suntasacha ar fáil chomh maith agus ba mhaith linn aitheantas a thabhairt freisin don rannchuidiú ollmhór a thugann scoileanna, clubanna agus pobail áitiúla

trína n-áiseanna a oscailt agus cóistí agus ceannairí spóirt a chur ar fáil ionas go bhféadtar na cláir a sheachadadh.

AG FÉACHAINT AR AGHAIDH GO DTÍ 2018

Tá sé ríthábhachtach ag breathnú ar aghaidh go dtí 2018 go leanfaimid le naisc a neartú le comhlachtaí rialaithe náisiúnta spóirt, scoileanna, clubanna agus grúpaí pobail chun na deiseanna rannpháirtíochta a uasmhéadú trínár **gClár um Oifigeach Forbartha Spóirt Pobail** agus an **Clár um Chuimsiú Spóirt do Dhaoine faoi Mhíchumas**. Tá ról tábhachtach ag an gComhpháirtíocht Áitiúil Spóirt maidir le seachadadh na ngníomhaíochtaí faoin **bPlean Gníomhaíochta Fisiceach Náisiúnta** agus an **Phlean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail**. Tá LSP Cheatharlach ag comhoibriú faoi láthair le príomhpháirtithe leasmhara áitiúla maidir le plean straitéiseach **Éire Sláintiúil a fhorbairt** agus a chur i bhfeidhm don chontae. Leanfaidh LSP Cheatharlach ar aghaidh ag méadú rannpháirtíochta sa spórt agus i ngníomhaíocht fhisiceach trí bhacainní a bhriseadh agus an líon daoine atá **rannpháirteach a mhéadú** agus fad na rannpháirtíochta leanúnaí **ar fud an tsoilré**, agus a chinntiú go n-úsáidtear acmhainní áitiúla chun na héifeachtaí is fearr. Tabharfaidh LSP Cheatharlach tacaíocht d'fhorbairt **ghníomhaíocht fhisiceach do chultúr sláinte** i gContae Cheatharlach le béim ar leith ar siúl, ar rith, ar rothaíocht agus ar snámh, atá ailínithe leis an bPlean Náisiúnta um Gníomhaíocht Fisiceach agus pleananna forbartha áitiúla.

RANNPHÁIRTITHE NS BHALANA I TSEACHTAIN AN ROTHAIR 2017

COUNTY CARLOW LOCAL SPORTS PARTNERSHIP

SUMMARY OF 2017 OUTPUTS

4,000+
people took part in LSP community based programmes targeting youth, women, older adults, people with a disability, families and disadvantaged areas

1,013
people took part in the Generation Games NGB & club showcase event

1,352
people registered in 2 x new parkrun weekly events established by Carlow LSP in 2017

1,200+
people took part in Bike Week activities

210 LOCAL CLUBS WERE ASSISTED WITH PROMOTION, DEVELOPMENT, MANAGEMENT, POLICY, VOLUNTEER, PROGRAMME AND EQUIPMENT SUPPORTS

321,725
WAS INVESTED IN COUNTY CARLOW
(secured by County Carlow Local Sports Partnership)

Carlow LSP planned and delivered **28** training and education courses, **267** local sports leaders, volunteers and coaches participated with **65** local clubs represented

213 people completed 14 Safeguarding Courses

389 participants took part in the Carlow Town Park Outdoor Activity Hub pilot programme to increase activity on the site and in the park in collaboration with NGBs and sports clubs

Funding directly from Sport Ireland accounted for **31%** total Carlow LSP funding in 2017

Additional funding was also secured through the HSE, County Council, Dormant Accounts, Dept Transport Tourism and Sport and the Dept Community & Youth Affairs

362 people participating in LSP adapted physical activity programmes for people with a disability

Funding secured to employ a Community Sports Development Officer and a Sports Inclusion Disability Officer to ensure the delivery of actions under the National Physical Activity Plan and the Local Economic & Community Plan. The Disability Officer and Community Sports Officer increase participation in sport and physical activity by addressing barriers and creating opportunities through collaboration with NGBs, sports clubs, community and commercial groups developing a physical activity for health culture.

SEIRBHÍS LEABHARLAINNE CHONTAE CHEATHARLACH

Réamhrá:

Is gréasán de cheithre leabharlann í Seirbhís Leabharlainne Chomhairle Contae Cheatharlach áit a mbíonn daoine de gach aois ag teacht le chéile chun tabhairt faoi eolas agus faisnéis agus taitneamh a bhaint as an saol. Cuireann leabharlanna i gCeatharlach seirbhís ar fáil a bhfuil an-éileamh air, le rochtain neamhchlaonta, nach bhfuil a leithéid eile ann, ar eolas, faisnéis cruthaitheacht agus cultúr. Bhí an-éileamh ar Sheirbhís Leabharlainne Chomhairle Chontae Cheatharlach arís i 2017.

Feidhmíonn Seirbhís Leabharlainne Chontae Cheatharlach, sna pobail Bhaile Cheatharlach, Buiríos, Tulach agus Muine Bheag. D'fhan na huaireanta oscailte ag 124 in aghaidh na seachtaine, lena n-áirítear óicheanta déanacha agus oscailt Dé Sathairn. Tugann ranna riaracháin cheathrúcheann na leabharlainne tacaíocht do na brainsí leabharlainne, ina bhfeidhmíonn an tseirbhís staidéir áitiúil agus an tseirbhís ginealais ann chomh maith. Bíonn an tSeirbhís Staidéir Áitiúil oscailte don phobal 35 uair sa tseachtain. Bíonn Ginealeolaí tiomanta ar fáil trí choinne dhá lá sa tseachtain, trí chomhaontú le Irish Family History Foundation.

Oibríonn Seirbhís Leabharlainne Cheatharlach go comhoibríoch le réimse eagraíochtaí áitiúla agus náisiúnta, a chabhraíonn leis an leabharlann í féin a chur chun cinn mar spás lánach a bhíonn rannpháirteach go gníomhach leis an bpobal. I 2017,, lean an tSeirbhís Leabharlainne ar aghaidh leis an gcur chuige comhoibríoch sin chun a chinntiú gur spás sóisialta agus ilghnéitheach í an leabharlann do gach duine.

Bailiúchán na Leabharlainne:

Faoi láthair tá níos mó ná 170,000 mír ag Bailiúchán na Leabharlainne le 8,464 mír nua curtha leis in 2017. Cinntíonn infheistíocht rialta bliantúil go bhfuil an bailiúchán reatha ábhartha do riachtanais na n-úsáideoirí. Eisíodh 185,490 mír in 2017, rud a léiríonn cé chomh minice is a úsáideann daoine Cheatharlach an bailiúchán.

Is mór an tairbhe a bhaineann le hinfheistíocht i mbailiúcháin speisialaithe do go leor daoine, lena dtugtar deis don tseirbhís díriú ar chodanna áirithe den daonra agus úsáid mhéadaithe na leabharlainne a spreagadh. Chonacthas infheistíocht bhreise i mbailiúchán na Leanaí i 2017 chun tacú leis an gclár *Ceart chun léamh* agus bailiúcháin *Éireann Shláintiúil* a thabhairt isteach, arna maoiniú ag an Roinn. Leanadh le agus ábhair a d'fhoilsigh go háitiúil agus ábhair Éireannach a cheannach i gcaitheamh na bliana.

Fíricí agus Figiúirí:

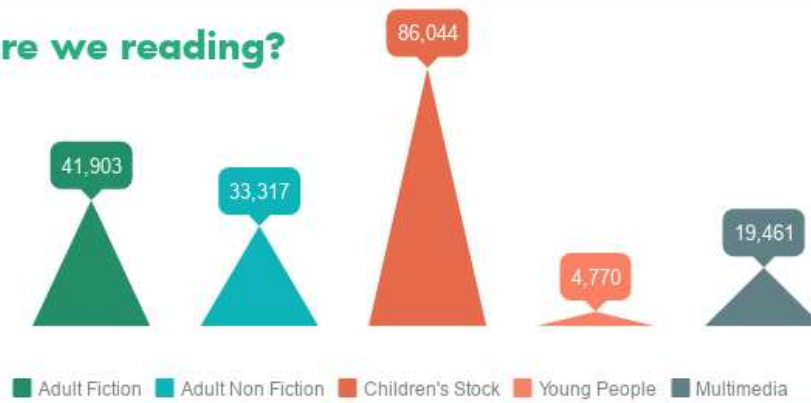

Facts & Figures Carlow County Library Service

2017 in numbers

What are we reading?

38,815

Public Computer Sessions

33,027

Visits to www.carlowlibraries.ie

896

Visits to the Local Studies Department

Tionscnaimh Náisiúnta:

Is clár nua é **Ceart chun Léimh** do thacaíocht agus forbairt litearthachta ar fud Bhaile agus Contae Cheatharlach. Is í an tSeirbhís Leabharlainne an príomhghníomhaireacht, agus tá Leabharlannaí an Chontae agus Comhordaitheoir an Chláir ag obair le chéile ar:

- An clár a stiúradh agus maoirseacht a dhéanamh ar dhul chun cinn an Phlean Gníomhaíochta Litearthachta i gcomhpháirtíocht le baill den Lónra Áitiúil Ceart chun Léimh.
- Tacaíocht litearthachta níos córasaí ar leibhéal áitiúil a sheachadadh
- Seachadadh an chláir a chomhordú
- Eolas agus taithí na mball foirne oilte i seirbhísí na nÚdarás Áitiúil agus gníomhaireachtaí áitiúla a thabhairt le chéile

Bunaíodh an Gréasán Áitiúil Ceart chun Léimh i mí na Nollag 2017 agus cuireadh tús le hobair ar fhoirmlíú an Phlean Gníomhaíochta. Toisc go bhfuil an fócas reatha ar leanaí agus ar theaghlaigh, déantar ionadaíocht ar ghníomhaireachtaí ábhartha ar an ngréasán seo leis an aidhm de chomhpháirtíochtaí a neartú agus plean struchtúrtha a sholáthar chun freastal ar riachtanais litearthachta ar fud limistéar an Údaráis Áitiúil.

De réir mar a fhorbraíonn an clár sna blianta amach romhainn, athrófar an fócas chun réimsí eile a chur san áireamh ar nós litearthachta digití, aoisbhá, cuardaitheoirí poist srl. agus déanfar athbhreithniú ar bhallaíocht an líonra chun é seo a léiriú.

Tionscnamh náisiúnta é **Éire Shláintiúil** atá i do Leabharlann atá ag iarraidh daoine a spreagadh chun roghanna dearfacha a dhéanamh chun a sláinte fhisiceach agus mheabhrach a fheabhsú, agus tacaíocht agus faisnéis a sholáthar freisin chun cabhrú le daoine roghanna níos sláintiúla a dhéanamh.

Tá Seirbhís Leabharlainne Cheatharlach páirteach sa tionscnamh le béim ar fhaisnéis sláinte fheabhsaithe a sholáthar agus tá ríomhleabhair, fuaimne agus ríomhírisí ag gach brainse leabharlainne ar shaincheisteanna éagsúla ar nós bia shláintiúil, aosú dearfach, sláinte agus folláine óige.

Seoladh an tseirbhís i Leabharlann Cheatharlach le Cathaoirleach Chomhairle Chontae Cheatharlach William Patton a d'fhreastail ar cheann de na himeachtaí "Find Your Voice Workshop" de chuid Éire Shláintiúil le Ann Moylan, Stiúrthóir Córúil agus Teiripeoir Ceoil.

Chomh maith le bheith ina acmhainn luachmhar laistigh den phobal le haghaidh faisnéise sláinte, tá clár imeachtaí saor in aisce agus cainteanna ar siúl ar fud líonra na leabharlainne contae in 2017 agus 2018. I measc na n-imeachtaí a réachtáladh cheana féin tá "Tips for a Happy Healthy Christmas" le Claire Healy, "Find your Voice Workshop" le Ann Moylan agus "Be Well, Feel Well, Eat Well" le Evelyn Cronly, Cleachtóir um Cothú agus Cleachtadh.

Tá Éire Sláintiúil ag Do Leabharlann á mhaoiniú ag an Roinn Sláinte tríd an nGníomhaireacht Bainistíochta Rialtais Áitiúil mar chuid dá Chreat Éire Sláintiúil i gcomhar Sláinte agus Folláine Níos Fearr 2013 - 2025.

Tá Leabharlann Chontae Cheatharlach páirteach sa chlár Work Matters ó 2015 ar aghaidh. Is clár náisiúnta é anois, cuireann gach leabharlann poiblí in Éirinn seirbhísí gnó agus fostaíochta tacaíochta ar fáil.

The poster features a large, stylized rainbow arch at the bottom. On the left, the Carlow County Library logo is displayed above the text: "Leabharlann Chontae Cheatharlach Carlow County Library". Below this, it states: "Carlow Library Service supports business & employment, with staff available to point you in the right direction." It then mentions: "There is no charge for library membership – to register at your local library bring photo ID and proof of address. Our branches are located in:" followed by a list of branches and their phone numbers: Carlow Central Library: – (059) 9129701; Tallow Library: (059) 91 36299; Muinebhéag Library: (059) 9129703; Borris Library: (059) 9771 605. Contact information includes library@carlowccco.ie and www.carlowlibraries.ie. A QR code is present, with the text: "Ask at your local library or visit: www.librariesireland.ie for further information on business and employment support." On the right, a target icon with a pencil is shown above the text: "Work Matters at the Library" and "SUPPORT FOR BUSINESS & EMPLOYMENT". At the bottom left, there is a grid of icons representing various services and a "Download our App" button.

Áirítear ar an tSeirbhís Work Matters:

- Ballraíocht saor in aisce
- Treoir agus cabhair le do thaighde
- Leabhair agus irisí gnó agus fostaíochta, irisí, nuachtáin, tuarascálacha, fothaí sreinge
- Ríomhleabhair, ríomhfuaim, ríomhirisí
- PCanna agus rochtain ar an Idirlíon

- Spás do chruinnithe, staidéar agus taighde
- Foghlaim agus seirbhísí ar líne le rochtain ar níos mó ná 500 cúrsa ríomhfhoghlama
- Priontáil, scanadh agus fótachóipeáil
- Ceardlanna, cur i láthair agus deiseanna líonraithe
- Foghlaim teanga

I 2017, roghnaíodh Ceatharlach le dhá chontae eile chun an chéad chéim eile den chlár a phíolótú ina raibh comhoibriú agus comhpháirtíocht leis na Seirbhísí Faisnéise do Shaoránaigh áitiúla i gceist. Tá plean gníomhaíochta á fhorbairt d'fhonn é a rolladh amach go luath i 2018.

Maoiniú Seachtrach:

- Fuarthas maoiniú d'Éire Shláintiúil ag an Leabharlann tríd an Aonad Forbartha Leabharlann, LGMA. Rinneadh an tionscnamh nua seo a chur i bhfeidhm i ngach leabharlann Cheatharlach i ndeireadh 2017 le cúnamh deontais ar fáil chun tacú le bailiúchán Mind Matters agus roinnt cláir imeachtaí.
- Tarraingíodh cúnamh deontais de 50% ar luach € 987.08 chun tacú le tabhairt isteach RFID chuig Leabharlann na Buiríse i mí Dheireadh Fómhair.
- Fuarthas maoiniú chun tacú le tabhairt isteach na Straitéise nua Náisiúnta Leabharlainne i 2018 tríd an Aonad Forbartha Leabharlann, LGMA i mí na Samhna. Is ionann an cúnamh deontais iomlán a chuirtear ar fáil do Cheatharlach agus é € 67,000 le maoiniú comhoiriúnach de bheagnach € 17,000 ag teacht ó Chomhairle Contae Cheatharlach.

Leis an gcúnamh deontais éascaíodh:

- tabhairt isteach de RFID chuig Leabharlann na Buiríse
- an suiteáil de gheataí slándála i gCeatharlach, sa Tulach agus sa Bhuiríos
- suiteáil d'áiseanna priontála / scanadh / cóipeála féinseirbhíse i gCeatharlach, sa Tulach agus sa Bhuiríos
- leabhair chun tacú leis an gclár Ceart chun Léimh
- iPad Pros chun tacú leis an gclár Work Matters

Imeachtaí agus Clársceidealú:

Rannpháirtíocht i gClár **Imeachtaí Náisiúnta agus Contae** :

- Bhí Seachtain Náisiúnta na nInnealtóirí ar siúl ón 4 -10 Márta agus reáchtáladh imeachtaí éagsúla i líonra uile na mbrainsí leabharlainne lena n-áirítear:
 - An Taispeántas Innealtóireachta le Michael Moylan do pháistí bunscoile i Leabharlanna Lár Cheatharlach agus Tulaí a d'fhreastail ranganna ó Scoileanna Náisiúnta Bhaile Haicéid, Naomh Colmain agus Easpaig Foley.
 - Reáchtáil Leabharlann na Tulaí Tráthnóna Scéalaíochta do na páistí le daltaí ó Acadamh Cainte agus Drámaíochta ag léiriú na tráchtairachta ar thráthnóna dé Céadaoin 9 Márta.
- Ghlac gach brainse leabharlainne Cheatharlach páirt sa tionscnamh náisiúnta scéalta, *Spring into Storytime* i mí Aibreáin. Sa tionscnamh seo, ceiliúradh an tábhacht a bhaineann le teaghlach ag léamh le chéile agus scéalta a roinnt.
- Reáchtáladh Oíche Chultúir 2017 ag Leabharlann Cheatharlach an 22 Meán Fómhair 2017:
 - Bhí taispeántas Grianghrafadóireacht le Jarlath Breitheamh lena n-ionchorpraítear Taispeántas de Tírdhreach, Oidhreacht Thógtha agus Grianghrafadóireacht Dhigiteach Chruthaitheach agus bhí sé ar siúl suas go dtí an 28 Meán Fómhair 2017
 - Chruthaigh Scríbhneoirí Leabharlainne Cheatharlach, faoi threoir Scríbhneoir Cónaithe Leabharlainne Cheatharlach, an tUas. John McKenna, próis agus filíocht faoi na ceantair is fearr leo i gContae Cheatharlach. I mí Lúnasa, rinne John Loftus déantóir scannán a gcuid píosaí a thaifeadadh agus a scannánú in áiteanna éagsúla ar fud an chontae. Ar Oíche Chultúir, cuireadh torthaí a gcuid saothair ar an scáileán mór ag Leabharlann Cheatharlach.
 - Thug Scéalaitheoirí Cheatharlach cuireadh do Carlow Little Theatre Society páirt a ghlacadh leo ar oíche inar ceiliúradh rannpháirtíocht Cheatharlach in Ealaín agus Cultúr. Agus ómós a thabhairt do dhaoine ar nós Barry McKinley, Jim Nolan nach maireann agus daoine eile trí shamplaí dá gcuid saothar a cur i láthair. I rith na hoíche, cuireadh páirt den léiriú "Sive" i láthair freisin.
- Mar chuid d'Fhéile an Fhómhair agus i gcomhpháirtíocht le Glór Ceatharlach, reáchtáil Áine Ní Ghlinn Ceardlann Scéalaíochta le trí Scoil áitiúla an 6 Deireadh Fómhair .

I measc na dtaispeántas a bhí ar siúl sa Seomra George Bernard Shaw i rith na bliana bhí:

Eanáir - *Sense of Freedom* le Elwira Bernaciak

Feabhra - *Growing up in Carlow* le Jean Robertson agus leanaí áitiúla

Márta - Taispeántas Grianghrafadóireachta Hook Head

Aibreán - *The Whisperings of Nature* le Caroline Cunningham

Bealtaine - *African Heritage* le Olaniyan Oladimeji

Meitheamh - Comhchoiteann FORM na gceardaithe agus *Art through the Eyes of Anxiety* le Damien Tallon

Iúil - Taispeántas de chriadóireacht le rannpháirtithe Lá Nua

Lúnasa - Taispeántas de *Old Carlow Photos* le Dermot O'Brien

Meán Fómhair - Taispeántas ealaíne coincheapúil *Shapes of One* le Amy Guilfoyle & taispeántas grianghrafadóireachta ar *Carlow's Built and Natural Heritage* le Jarlath Judge

Deireadh Fómhair - *Autumn Leaves* le Caroline Cunningham

Samhain - Comórtas póstaer *My Invention* agus *Believe in Science* mar chuid d'fhéile Eureka Science & Technology. *The Red Apple Arts Christmas Show*, taispeántas le healaíontóirí linbh agus daoine fásta faoi stiúir Lorraine Fenton.

Nollaig - *Artisan Creations* le Designadelica déanta as adhmaid annamha. *Let it Snow*, Taispeántas Nollag ina raibh obair shnáthaide i bhfeilt le Carmel Flahavan. Reáchtáil Grúpa Ealaíontóirí Ghleann an Bhearrúin a taispeántas bliantúil ó 7-13 Nollaig. Tháinig Damian Tallon ar ais le Taispeántas de shaothar nua, *Art as Therapy for the Soul*.

Imeachtaí Comhoibríocha :

- Reáchtáil Cumann Meabhairshláinte Cheatharlach clinic 'buailadh isteach' sa Seomra GB Shaw, Leabharlann Lár Cheatharlach gach maidin Déardaoin i mí Eanáir.
- Reáchtáladh The Luck of Love, léitheoireacht le scríbhneoirí nua Leabharlann Cheatharlach faoi stiúir Scríbhneoir Cónaithe John MacKenna sa Seomra Shaw ar oíche Vailintín, 14 Feabhra.

- Chomhoibrigh Leabharlann Mhuine Bheag le Leabharlann Ghráig na Manach chun an tionscnamh "One Book, Pobal Amháin" a sholáthar le linn míonna na Feabhra agus an Mhárta, agus ag an deireadh bhí tráth na gceist idirghníomhach sa dá leabharlann an am céanna an 9 Márta.
- An 7 Nollaig, reáchtáil Scríbhneoirí Leabharlann Ceatharlach faoi threoir scríbhneoir cónaithe, John McKenna "Songs for a Winter Night" ina raibh dánta, próis agus cuimhní cinn ón Nollaig san am atá thart agus ón Nollaig reatha fite fuaite le hamhráin don séasúr.
- Chomhoibrigh Leabharlanna Cheatharlach le VISUAL sa *Join in Festival* a reáchtáladh sa chéad deireadh seachtaine d'Aibreán. I measc na dtionscnamh bhí:

- Preab-fhilíocht timpeall bhaile Cheatharlach arna soláthar ag Scríbhneoir Cónaithe, John MacKenna agus a chuid mac léinn scríbhneoireachta cruthaithí.
- *All Sorts Teen Creativity Camp* le Dave Lordan a reáchtáladh i Leabharlann Lár Cheatharlach ar an Satharn 1 Aibreán agus VISUAL ar an Domhnach 2 Aibreán.
- Léitheoireacht de shaothar leis an ngrúpa scríbhneoireachta cruthaithí in VISUAL ar an tráthnóna Dé Sathairn, 1 Aibreán.
- I measc na n-imeachtaí comhoibrithe a reáchtáladh i Leabharlann Lárnach Cheatharlach le haghaidh *Cruinniú na Cásca* mar chuid de Chlár um Éire Chruthaitheach 2017-2022 bhí:
 - Am scéalta do leanaí
 - Taispeántas ealaíne *The Whisperings of Nature* le Caroline Cunningham
 - Taispeántas de *Old Carlow Photos* le Dermot O'Brien
- Ghlac an tseirbhís leabharlainne páirt sa Fhéile Pan Cheilteach le linn an tríú seachtain d'Aibreán, agus d'óstáil sí roinnt imeachtaí difriúla chun an cultúr a cheiliúradh. Ina measc bhí:
 - Scéalaíocht le Fran O'Boyle, Deirdre O'Byrne, Aideen McBride agus Sarah Myres.
 - Oíche Amhránaíochta agus Scéalaíochta le Scéalaitheoirí Cheatharlach
 - Caint ar damhsa agus litríocht na hÉireann le Deirdre O'Byrne

- 'Come all ye boys and girls' - Chuir Aileen Lambert and The Pan Celtic Children's Singing Project ceolchoirm ghairid d'amhráin thraidisiúnta i nGaeilge agus i mBéarla ar an

Spotlight:

Summer Stars Reading Programme

- ❖ 2nd year as a national initiative
- ❖ 8th year as a local initiative
- ❖ 818 children participated countywide
- ❖ 18,000 children's books borrowed in July & August
- ❖ Celebration night on October 12th
- ❖ Part of Right to Read Programme

Satharn 22 Aibreán.

- Reáchtáil Cumann Sláinte Meabhrach Cheatharlach sraith cainteanna i Leabharlann Lár Cheatharlach i mí Aibreáin. Ina measc bhí:
 - *Getting to grips with Anxiety* le Darren Reid, Síctearipeoir
 - *Positive Thinking* le Brenda O'Brien
 - *Letting Go* le Sylvia Shirley
- 'The Seeds Were Well Planted', DVD eagrán speisialta coimisiúnaithe ag Oifig Ealaíon Cheatharlach i gcomhar le Seirbhís Leabharlainne Ceatharlach agus léirithe ag Michael Fortune, a seoladh i Scoil Náisiúnta Bhaile Uí Mhurchú ar an Aoine 23 Meitheamh. Beidh an DVD ina bhfuil sé amhrán déag traidisiúnta a bhaineann leis an tréimhse seo i stair na hÉireann ar fáil don phobal sna leabharlanna go léir agus sa spás Staidéir Áitiúil agus Cartlainne
- I measc imeachtaí Mensana i mí Dheireadh Fómhair i Leabharlann Lár Cheatharlach bhí:
 - *Food for Thought* le Conor Saunders
 - *Peace of Mind Moment by Moment* le Jack Byrne

- *Coping with Technostress* le Dr Tim Dunne
- Ón 13 go dtí an 18 Samhain, reáchtáladh an chéad Fhéile Eolaíochta & Teicneolaíochta riamh i gCeatharlach (www.eurekafestival.ie) Ba chomhoibriú idir IT Cheatharlach, Leabharlann Cheatharlach agus Músaem Cheatharlach í an fhéile. I measc gnéithe comhoibrithe na féile bhí:
 - Bhí comórtas póstaer do scoileanna "My Invention" agus "Believe" ar taispeántas i Leabharlann Lár Cheatharlach ar feadh na seachtaine le ceiliúradh bronnta duaiseanna ar an Aoine, 17 Samhain 2017 agus bhí an Méara Jim Deane i láthair.
 - Reáchtáladh ceardlann déantóireachta Engineering & Robotics Lego ag Leabharlann Cheatharlach ar an Aoine 17 Samhain, tugadh cuireadh do scoileanna áitiúla páirt a ghlacadh inti.
 - Mar chuid den Fhéile, chuir Leabharlann Cheatharlach chun tosaigh foireann don tráth na gceist S.T.E.M. A reáchtáladh sa Woodford Dolmen ar an Déardaoin, 16 Samhain agus d'fhreastail siad ar an taispeántas tinte ealaíne áille ag deireadh na féile.

Scannán, Léiriú agus Imeachtaí Ceoil :

- Mar chuid de Fhéile Scannán Idirnáisiúnta Cheatharlach a tharla thar an gcéad deireadh seachtaine de mhí na Samhna, d'éascaigh Lucht Déanta Scannán Óga na hÉireann ceardlann maidine le daoine óga i Leabharlann Lár Cheatharlach. Ina dhiaidh sin, taispeánadh sraith de ghearrscannáin don tráthnóna. Taispeánadh dhá scannán fada an oíche sin roimh C & F le stiúrthóirí de ceann de na scannáin a taispeánadh, *JFK the Badgeman Conspiracy*.
- Reáchtáladh Ceolchoirm bliantúil le carúil na Nollaig le Regina Hanley, as an Tulach ó dhúchas, agus cairde i Leabharlann na Tulaí an 13 Nollaig .
- Tionóladh tráthnóna féilteúil leis na Scéalaithe Cheatharlach ar an 20 Nollaig ar a dtugtar "The Carlow Storytellers Christmas Rambling Night" inar reáchtáladh amhráin, scéalta agus rannpháirtíocht ón lucht féachana i Leabharlann Lár Cheatharlach.

Imeachtaí Liteartha :

- Ar an Aoine, 3 Márta sheol Gypsy Ray leabhar 'Once We Sang Like Other Men' le Scríbhneoir Cónaithe John MacKenna, i Leabharlann Lár Cheatharlach. Foilsithe ag New Island Press, is é an t-ochtú leabhar déag de John agus d'fhreastail os cionn 130 duine ar an ócáid.
- Reáchtáladh Tráthnóna Filíochta leis an McHenry County College Heart Theatre Group & Comharchumann Scríbhneoirí Cheatharlach i Leabharlann Lár Cheatharlach sa tráthnóna an 17 Meitheamh .

- Ar an tráthnóna den 21 Meitheamh ' sheol údar agus leabharlannaí Niamh Boyce leabhar nua de scéalta gearra leis an údar Martin Malone arna fhoilsiú ag Doire Press.
- Reáchtáil Caroline Busher ceardlann scríbhneoireachta cruthaitheach do leanaí i

Spotlight:

PenFest 2017

- ✦ Part of Carlow's Creative Ireland Programme
- ✦ Creative Writing Festival - 7th year
 - ✦ Culture Night
 - ✦ Carlow Library Writers
 - ✦ Poetry workshops
 - ✦ Writing Local History
 - ✦ Animation for children
 - ✦ Digital Storytelling for Teens
 - ✦ Panel discussion
 - ✦ Author Readings

Leabharlanna Cheatharlach, na Tulaí agus Muine Bheag i mí Dheireadh Fómhair mar chuid de Fhéile Leabhar na Leanaí. Is Léitheoir Cónaithe í i Leabharlanna Loch Garman.

- Ar an gCéadaoin, an 22 Samhain, d'óstáil Leabharlann Lár Cheatharlach seoladh leabhair "Prelude to the 1916 Rising in an Irish town – Carlow" leis an staraí áitiúil Seamus Connellan.
- Ar an Máirt 28 Samhain léigh Comharchumann Scríbhneoirí Cheatharlach le haíonna speisialta, an tAthair Michael McCarthy, Scríbhneoir Cónaithe Choláiste Naomh Pádraig agus an t-údar Mark Roper a sheol a bhailiúchán nua "Bindweed" i Leabharlann Lár Cheatharlach.

Theicneolaíocht Faisnéise:

Cuireadh i gcrích obair ar an gCóras nua náisiúnta Bainistíochta Leabharlainne, **Siarra** i mí Feabhra agus chuaigh gach brainse leabharlainne Beo go héasca an 28 Feabhra. Ba é tabhairt isteach an chórais Siarra an chéim dheireanach i bpróiseas lena n-éascaítear ballraíocht saor in aisce do gach duine, athrú ar struchtúr na bhfíneálacha go dtí € 0.05 in aghaidh an mhír in aghaidh an lae do mhíreanna atá imithe thar an téarma, cuóta méadaithe na míreanna ar féidir le gach ball a fháil ar iasacht ó 6 go 12 agus tabhairt isteach de chóras iasachta idirchontae. Tá rochtain ag bail leabharlainne anois, trí chatalóg comhroinnte amháin ar líne ar www.librariesireland.ie. Is féidir iarradh ar 18 milliún mír agus iad a bhailiú i mbrainse áitiúil ar bhealach tráthúil.

Sheol an tUasal Damien English, TD an tAire Tithíochta agus Athnuachana Uirbí 'Libraries Ireland: makes every library your local library service', i Leabharlann na hUaimhe an 29 Bealtaine. Ag seoladh na scéime, dúirt an tAire "Is tionscnamh spreagúil agus nuálach é an tabhairt isteach den tseirbhís ag na leabharlainne poiblí ar fud na tíre, an chéad cheann dá leithéid ar domhan. I ndáiríre, tá gach leabharlann in Éirinn anois i do leabharlann áitiúil".

Forbairtí eile sa theicneolaíocht faisnéise:

- Síntiús le seirbhís nua ar líne, cuireadh tús le Cartlann na Nuachtán Éireannach i mí Lúnasa. Is é an bunachar sonraí is mó ar domhan de nuachtáin Éireannacha, ina bhféadfar cuardach a dhéanamh ar Éirinn san am atá caite, í a aisghabháil agus a fheiceáil sa bhformáid chéanna inar foilsíodh é ar dtús. Le go leor de na teidil réigiúnacha, laethúla agus lasmuigh den chló is suntasaí in Éirinn, leis an mballraíocht, féadtar teacht ar an gcartlann nuachtáin is cuimsithí agus is iomláine atá ar fáil. Tá bunachar sonraí iomlán de The Nationalist and Leinster Times ó 1883 go dtí an lá atá inniu ann ar fáil tríd an suíomh.
- Leis an maoiniú tacaíochta le straitéis nua leabharlainne 2018-2022 ligtear do mheaisíní RFID nua agus geataí slándála a cheannach. Cumasófar RFID i Leabharlann na Buiríse go luath i 2018, ionas go mbeidh sí ag teacht le leabharlanna Cheatharlach, na Tulaí agus Muinebheag. Tugadh maoiniú chun iPad Pros a cheannach chun tacú leis an gclár Work Matters chomh maith agus bainfear úsáid astu chun tacú le háiseanna um sealaíocht deisce i ngach leabharlann i rith 2018. Is ionann an cúnamh deontais iomlán a chuirtear ar fáil do Cheatharlach agus é € 67,000 le maoiniú comhoiriúnach de bheagnach € 17,000 ag teacht ó Chomhairle Contae Cheatharlach.
- Cuireadh oiliúint fón póca ar fáil do dhaoine scothaosta, i gcomhpháirtíocht le Vodafone Carlow, ar feadh maidine amháin in aghaidh na míosa i Leabharlann Lár Cheatharlach.

- Mar chuid den chlár um Scileanna Digiteacha, reáchtáladh ranganna ríomhaireachta i mí Dheireadh Fómhair / mí na Samhna i Leabharlann Lár Cheatharlach. Ba thionscnamh comhpháirtíochta é seo le Ionad Pobail Naomh Caitríona.

1,952
eMagazines
downloaded

1,538 times
Library App
used

1,288
eAudiobooks
downloaded

1,267
eBooks
downloaded

482 eLanguage
& 500 eLearning
sessions

Cartlann Chontae, Staidéar Áitiúil agus Ginealas:

Bhí **Seirbhís Ghinealais** Leabharlann Cheatharlach an-ghnóthach le linn na bliana 2017 ag cur fáilte roimh chliant éagsúla. Úsáidtear an tseirbhís go mór leis na hacmhainní ar líne www.rootsireland.ie, Cartlann Nuachta na hÉireann agus Plotbox, lena mealltar go leor spéise. Is é aidhm na Seirbhíse Ginealais seirbhís phearsanta a thabhairt do chliant agus freastalaíodh ar an riachtanas seo le linn 2017. Tá daoine sásta coinne a dhéanamh chun cuairt a thabhairt ar an n ginealeolaí, Bernie Walsh agus tá spéis ar leith maidir le stair teaghlaigh a rianú dóibh siúd a d'imircigh as Éirinn go dtí an Bhreatain Mhór, SAM, Ceanada, an Nua-Shéalainn agus an Astráil chomh maith le suim mhór áitiúil i taighde ginealais.

Mar thoradh ar go leor uaireanta taighde, tharla scéal iontach nuair a d'éirigh le cliant teacht le chéile arís le bonn bainise a cuireadh i láthair do mhac Onah agus William Stanley. Tá scéal ag gach duine a thugann cuairt ar an tseirbhís ghinealais, agus is é an aidhm atá againn ná cabhrú leo é a insint do na glúine atá le teacht.

Rinne Seirbhís Leabharlainne Chontae Cheatharlach **Sheachtain Oidhreachta** na bliana seo a chomhordú. Reáchtáil an tSeirbhís Leabharlainne na himeachtaí seo a leanas:

- Taispeántas Grianghrafadóireachta, Old Carlow Photos, a bhailigh agus a thiomsaigh Dermot O'Brien ó fhoinsí áitiúla éagsúla agus a bhí le feiceáil sna leabhair Old Carlow Photos I & II
- Taispeántas *Growing Up in Carlow* a reáchtáladh sa Rannóg um Staidéar Áitiúil. Reáchtáil Jean Butler, Ealaíontóir Áitiúil ceardlann do pháistí i mí Feabhra agus le cabhair ó Scríbhneoir Cónaithe Leabharlann Cheatharlach, John MacKenna, chuir na páistí seo leabhair ar fáil lán le léaráidí álainne faoina gcuid scéalta.
- An 19 Lúnasa, chuir Edward Hayden agallamh ar Bernie Walsh, Ginealeolaí ar KCLR Radio inar cuireadh chun cinn Seachtain Oidhreachta agus an tSeirbhís Ghinealais arna cur ar fáil ag Rannóg um Staidéir Áitiúil Cheatharlach
- An 19 Lúnasa, sheol Richie Kavanagh a CD de Carlow Songs i Leabharlann Cheatharlach
- An 22 Lúnasa, reáchtáil Bernie Walsh, Ginealeolaí, ceardlann *Tracing Your Family Tree* i Leabharlann Cheatharlach, inar taispeánadh na hacmhainní atá ar fáil saor in aisce ar an idirlíon.
- An 22 Lúnasa, reáchtáladh siúlóid stairiúil threoraithe le Myles Kavanagh ó Leabharlann Mhuine Bheag
- An 23 Lúnasa, chuir Michael Moylan, Speisialtóir Oidhreachta le www.irishhistorylive.com seo i láthair i Leabharlann Cheatharlach agus i Leabharlann Mhuine Bheag araon. Sa seó seo ar a dtugtar "Ancient Ireland", cumhdaíodh an Chlochaois agus an Chré-umhaois ag baint úsáide as culaithe agus déantúsáin
- An 23 Lúnasa, thug Michael Conry, údar áitiúil caint ar a dtugtar *County Carlow's Rich Heritage* sa Seomra Shaw.

Fuair an Rannóg um Staidéir Áitiúil go leor foilseachán áitiúil spésiúil i 2017. Ina theannta sin, ceannaíodh 101 fáltas ó Phríosún Cheatharlach dar dáta 1877 ag ceant. Tá na fáltais go léir

sínithe ag na faighteoirí uile, agus tá stampa an Ioncaim Intíre ar go leor acu, le pá a íoc leis an nGobharnóir, an Mátrun, an Leas-Mhátrún, an t-Altra Ospidéal, an Ceanncheannasaí, an tUasallann, an Teachtaire/ an Searbhónta, na Póilíní le haghaidh dualgas coimhdeachta.

Ár nDaoine:

Athruithe foirne:

- Chuir Sandra Turner, Leabharlannaí Feidhmiúcháin tús le hobair le Seirbhís Leabharlainne Chontae Cheatharlach an 6 Eanáir 2017 agus chríochnaigh sí an 21 Iúil 2017 chun post a ghlacadh le Leabharlanna Chontae Chill Dara.
- Chuir Patricia Nolan, tús Leabharlannaí Feidhmiúcháin tús le hobair le Seirbhís Leabharlainne Chontae Cheatharlach an 17 Iúil 2017.
- Chríochnaigh Jonathan Dunne, Cúntóir Leabharlainne le Seirbhís Leabharlainne Chontae Cheatharlach i mí Aibreáin 2017 chun post a ghlacadh le Comhairle Chontae Cheatharlach agus chuir Christopher Power, Cúntóir Leabharlainne tús le hobair an 5 Bealtaine 2017.
- Chuir Kevin Berney tús le hobair leis an tseirbhís leabharlainne an 17 Meitheamh 2017.

Oiliúint foirne:

Feabhra- Ag Déileáil le hAthrú le Blaise Brosnan
Oiliúint Sierra agus cruinniú foirne bliantúil

Márta - Garchabhair Athnuachana

Bealtaine -	Oiliúint na Meán Sóisialta Ceardlann Ceart chun Léimh Bridging the Information Gap (NCBI) Ard-Ghinealais McGrath Barrett Oiliúint Sierra (Leabharlann an Phiarsaigh)
Meitheamh -	Cúrsa réamhscoir Láimhseáil Láimhe
Meán Fómhair -	Scileanna Taighde do Leabharlannaithe Fondúireacht Eolaíochta na hÉireann Oiliúint Borrow Box Oiliúint an Chomhordaitheora um Cheart chun Léimh
Deireadh Fómhair -	Seimineár Bliantúil LAI, Corcaigh Oiliúint Work Matters
Samhain -	Comhdháil Leabharlanna Poiblí LAI Cruinniú Pleanála Seachtain na nInnealtóirí Éire Shláintiúil Train the Trainer
Nollaig -	Oiliúint um Éire Shláintiúil (Líne Tosaigh) Oiliúint an Chomhordaitheora um Cheart chun Léimh Oiliúint an Chomhordaitheora um Éire Shláintiúil Oiliúint an Chomhordaitheora um Work Matters Ceardlann an Chomhordaitheora um Cheart chun Léimh

“Más rud é nach raibh an leabharlann phoiblí ann an gcumadh muid í anois?”

- Anon

NA hEALAÍONA 2017

Maoiniú ón gComhairle Ealaíon 2017

Maoiniú ón gComhairle Ealaíon i gcomhar soláthar ealaíon áitiúil i 2017:

Bhronn Comhairle Ealaíon na hÉireann € 69,992 ar Oifig Ealaíon Cheatharlach trína Dheontas Iarratais Bhliantúil do Mhaoiniú Ioncaim 2017. Chomh maith leis an méadú de 4% seo, thug an Chomhairle Ealaíon deis do na hÚdaráis Áitiúla iarratas a dhéanamh ar mhaoiniú breise de 4.4% i 2017.

I 2017, b'ionann infheistíocht Chomhairle Contae Cheatharlach sna healaíona agus **€ 748,500**.

Leanann Comhairle Chontae Cheatharlach ar aghaidh le hinfheistíochtaí suntasacha i bpríomhréimsí straitéiseacha, lena n-áirítear réimsí cosúil le VISUAL. Déanaimid infheistiú inár n-ealaíontóirí agus inár bpobail trí fhorbairt ghairmiúil, comhairle, tacaíocht, tionscnaíochtaí agus deontais agus trí phríomhthionscnaimh ealaíon straitéiseacha ar nós Music Generation Carlow agus Amharclann Óige Chontae Cheatharlach. Ina theannta sin, thug Oifig na nEalaíon tacaíocht do roinnt buaichionscnaíochtaí, cosúil leis an Oíche Chultúir a eagrú agus a chomhordú, agus ceapadh Sinéad Dowling chun clár Creative Ireland Cheatharlach a chomhordú.

Chomh maith leis an Oifig Fiontair Áitiúil, déanann Comhairle Chontae Cheatharlach infheistíocht i bhFéilte cosúil le Féile Ealaíon Cheatharlach, Féile na Scríbhneoireachta agus Smaointe sa Bhuiríos, Contae Cheatharlach agus roinnt féilte cultúir eile ar fud na tíre, a chuireann na healaíontóirí Éireannacha agus idirnáisiúnta is fearr ós comhair an phobail, agus a mheallann turasóirí cultúir chun na tíre. I 2017 lean Oifig na nEalaíon Cheatharlach ar aghaidh ag obair le Féile Ealaíon Cheatharlach chun coimisiún ealaíon sealadach ildisciplíneach sealadach a fhorbairt ar a dtugtar Site Works a fheiceann idirghabhálacha ealaíontóirí ag gníomhaíochtú ar shuíomhanna timpeall baile Cheatharlach le linn na féile.

D'óstáil an Chomhairle Ealaíon *seimineár Creative Places* i gCeatharlach an 28 Meán Fómhair mar thoradh díreach ar fhorbairt ealaíon áitiúil i gContae Cheatharlach agus an tionscnamh Take A Part Carlow. Bhí an seimineár seo mar chuid de chéim taighde den chlár nua Creative Place, agus tá sé beartaithe é a

rolladh amach i 2018/2019. Sa chlár, déantar iarracht níos mó pobal a éascú chun a bheith rannpháirteach, agus páirt a ghlacadh i dtaithí ealaíon suntasach sna háiteanna ina gcónaíonn siad.

Ba é Ceatharlach ceann de dhá ionad a roghnaíodh mar Creative Place in éineacht le Baile Átha Cliath. Óstáladh an seimineár ag ionad Pharóiste na hEasca agus d'fhreastail líon mór air agus bhí go leor rannpháirtithe ó Cheatharlach chomh maith le rannpháirtithe a tháinig as Gaillimh, an Chlár, Corcaigh, srl. chun freastal air.

Artlinks

I mí Feabhra, d'fhógair na comhpháirtithe Artlinks d'Oifigí Ealaíon na n-údarás áitiúil Cheatharlach, Chill Chainnigh, Port Láirge agus Loch Garman, le tacaíocht ón gComhairle Ealaíon, gur thug Artlinks breis agus € 50,000 i sparánachtaí d'ealaíontóirí ón Oirdheisceart. ealaíontóirí atá ag teacht chun cinn agus atá bunaithe ar na ceithre chontae comhpháirtíochta i réigiún an Oir-Dheiscirt chun rochtain a fháil ar dheiseanna forbartha gairmiúla i ngach cineál ealaíne.

Bronnadh deontais ar na 5 ealaíontóir seo a leanas ó Chontae Cheatharlach: Damhsa: Sinead McCormack; Na hAmharcealaíona: Mark Buckeridge, Tadhg O'Sullivan, Maree Hensey; Ceol: Nuala Dalton,

Deontais Ealaíontóirí agus Pobail

I 2017, bhronn Oifig Ealaíon Chomhairle Contae Cheatharlach maoiniú ar roinnt ealaíontóirí agus grúpaí pobail trí Acht Deontais na nEalaíon 2003. Leis na Deontais, ceadaítear d'údarás áitiúil cúnamh airgeadais a chur ar fáil chun leas an phobail a spreagadh sna healaíona, eolas, meas agus cleachtais maidir leis na healaíona a chur chun cinn, nó caighdeáin sna healaíona a fheabhsú. San acht seo, ciallaíonn an nath "na healaíona" léiriú cruthaitheach nó léirmhínteach (traidisiúnta nó comhaimseartha) i cibé foirm agus cuimsítear amharcealaíona, amharclann, litríocht, ceol, damhsa, ceoldráma, scannán, sorcais agus ailtireacht go háirithe. Socraítear na deontais seo i dhá chomórtas, ceann d'ealaíontóirí aonair atá ina gcónaí i gCeatharlach nó atá ó Cheatharlach ionas gur féidir leo a gcleachtas a shaothrú agus a fhorbairt laistigh dá smacht roghnaithe.

Carol Nelson a fuair Deontas na nEalaíon Acht 2017

B'ionann an leithdháileadh Deontais Ealaíontóra Buiséad 2017 iomlán agus €14,000. Fuarthas 30 iarratas agus b'ionann an ciste iomlán a bhí á lorg agus €64,414.77. Tar éis don phainéal seachtrach measúnú a dhéanamh bronnadh 16 iarratas deontais aonair d'ealaíontóirí ó gach cearn den Chontae.

Baineann an dara scéim deontais atá ar fáil le heagraíochtaí / grúpaí pobail ar mian leo dul i mbun gníomhaíochta nó tionscadal a bhaineann le healaíon, fuair 19 eagraíocht agus grúpa pobail maoiniú i 2017, ina measc bhí: Ospidéal Naomh Dympna; Banna Ceoil Scoil na Toirbhearta; Scoil Polainnis na Seansanna Comhionanna; Comharchumann Scríbhneoirí Cheatharlach; Líonra na mBan Chontae Cheatharlach; Grúpa Péintéirí Ghleann na Berrúin; CIFE; Aspiro; Lá Nua, Muine Bheag; Líonra Ealaíontóirí Blueprint; Ceolfhoireann Óige Cheatharlach; Grúpa Pobail Oakley Wood; Cumann Córúil Cheatharlach; Comhlachtaí Urghnácha, CAF; Scor Gníomhach Cheatharlach; Striking Productions; Between Your Love & Mine agus Amharchlann Bheag Ceatharlach Little.

Lorgaíodh € 46,677.55 ar fad agus bhí buiséad iomlán de € 22,000 in 2017 ar fáil agus bronnadh é.

Clár Scríbhneora Cónaithe, Cheatharlach

Mar gheall ar an rath a bhain Chlár Scríbhneora Cónaithe, Cheatharlach amach, arna eagrú ag an Oifig Ealaíon le deich mbliana anuas mar chlár fadtéarmach chun scríbhneoirí atá ag teacht chun cinn ó gach cearn den chontae a chothú, lean Oifig Ealaíon Cheatharlach ag tacú leis an tionscadal seo le linn 2017.

Le linn na bliana, d'oibrigh Oifig Ealaíon Chomhairle Chontae Cheatharlach i gcomhar le Seirbhísí Leabharlainne Chontae Cheatharlach le Drámadóir agus Údar John MacKenna ar an tionscnamh spreagúil seo le 28 scríbhneoir nua atá ag teacht chun cinn ar fud Chontae Cheatharlach agus atá siad ag leanúint lena dturas ar an mbealach scríbhneoireachta trí cheardlanna rialta. Bhí breis is 75 duine áitiúil i dteagmháil le John MacKenna le linn fad na tréimhse cónaitheachta 2 bhliana.

Chuir Grúpa Scríbhneoirí Leabharlann Cheatharlach a gcéad léitheoireacht phoiblí de 2017 i láthair an 14 Feabhra seo caite. Chuir an grúpa a gcuid tuairimí in iúl maidir le grá i bprós agus san fhilíocht ag an ócáid íogair seo a bhí saor in aisce i Leabharlann Lár Cheatharlach. Reáchtáladh léitheoireacht rathúil eile i VISUAL le linn na preabfhéile nuair a léigh siad cuid dá gcuid saothair nua os comhair tí iomláin. Mar chuid d'Oíche Chultúir Cheatharlach, chuir an grúpa sraith de ghearrscannáin dá léitheoireacht fhilíochta i láthair den chéad uair. Coimisiúnaíodh na gearrscannáin seo trí Oifig Ealaíon Cheatharlach agus is féidir iad a fheiceáil ar líne ar https://www.youtube.com/channel/UCaeBNeqlklgfpjbrzcXv_3Q

Music Generation Cheatharlach

Le linn 2017, lean Music Generation Cheatharlach ag tacú le breis is 5,500 duine óg a ghlac páirt ghníomhach i gclár ceoil na scoileanna agus na bpobal ar fud an chontae. Is é seo an chomhpháirtíocht oideachas ceoil is mó sa tír.

Léiriú Córúil Music Generation Cheatharlach

Faoi stiúir an Chomhordaitheora Music Generation Cheatharlach, Paula Phelan atá bunaithe i mBord Oiliúna Oideachais Chill Chainnigh-Cheatharlach, an príomh-chomhpháirtí de Music Generation Cheatharlach arna mhaoiniú agus arna thacú ag Comhairle Contae Cheatharlach.

An 3^ú Music @ Mount Leinster, Féile Cheoil Thraidisiúnta i nGairmscoil i na Buiríse i mí na Feabhra 2017. Tugadh cuireadh do ghrúpaí traidisiúnta ó gach cearn den tír, lena n-áirítear Ceatharlach, Laois agus Corcaigh. San áireamh san fhéile, bhí dhá phríomhcheolchoirm, ceardlanna agus seisiún do cheoltóirí óga ón gcontae.

Le linn seachtaine an 9 Aibreán, thaistil daltaí ó Ghairmscoil Cheatharlach agus Coláiste Ceoil Cheatharlach go Cathair Chorcaí chun freastal ar Scoil Cheoil Chorcaí CIT mar chuid de BRASS OFF! Tionscadal Comhpháirtíochta Náisiúnta um Music Generation. Bhí an t-ádh ag baill Music Generation Cheatharlach oibriú leis an mBanc Barrack Street Band agus Foxford Brass and Reed Band dochreidte, a rinne ionadaíocht do Music Generation Chathair Chorcaí agus do Music Generation Mhaigh Eo. Ba dheis iontach é seo do cheoltóirí óga ó Cheatharlach a gcuid buanna a thaispeáint ar stáitse náisiúnta.

I 2017 reáchtáladh Ceolchoirmeacha Ceiliúrtha Music Generation Cheatharlach an 24 agus 25 Bealtaine san Amharclann George Bernard Shaw. Leis na

Ceolchoirmeacha Ceiliúrtha seo, tugadh deis do na rannpháirtithe a gcuid buanna a thaispeáint thar dhá oíche draíochta le hambasadóirí ceoil óga ar fud Chontae Cheatharlach.

B'imeacht iontach seachtaine ann do scoileanna a bhí páirteach i gclár córúil Music Generation Cheatharlach é **Sing Carlow Encore Vocal Performances!** Ghlac sé léiriú le níos mó ná 1,000 páiste ar fud Chontae Cheatharlach páirt san imeacht seo a reáchtáladh ó 15 Bealtaine - 22 bealtaine ag ionaid sa Bhuiríos, Muine Bheag, sa Tulach agus i gCeatharlach.

Bhí sé de phribhléid do ReelÓg agus Reelig, ensemble Ceol traidisiúnta Music Generation Cheatharlach a bheith ar an stáitse Gig Rig ag an bhFleadh in Inis Co. an Chláir an 17 Lúnasa.

Ball den ensemble ceol traidisiúnta ReelÓg

Chuir 13 ceoltóir óga ó [Music Generation Cheatharlach](#) n-ionstraimí ina málaí agus d'eitilt siad go dtí Sitges, Barcelona chun léiriú a thabhairt in éineacht le 'Velocity' damhsa ceiliúradh ar an Satharn 28 Deireadh Fómhair, mar chuid de [Creative Connexions](#) Féile Cultúir na hÉireann agus na Catalóine. Is é seo an [dara bliain ina dhiaidh a céile](#) gur thug 'Reelig' léiriú in Sitges.

I rith na Nollag thug ceoltóirí óga ó Music Generation Cheatharlach léiriú i go leor imeachtaí ceoil, lena n-áirítear ceoltóirí traidisiúnta sóisearacha ReelOg i bhFéile Bia agus Ceardaíochta na Nollag i Ducketts Grove agus an léiriú i Mol Cheoil Cheatharlach ag Scoil Mhuire.

Bhí ceoltóirí traidisiúnta ó [Reelig](#) ó Chontae Cheatharlach i gCaisleán Bhaile Átha Cliath ag Fóram Creative Ireland an 13 Nollaig leis an Taoiseach, bhí an taispeántas seo ina eiseamláir agus aithníodh go náisiúnta é, bhí Contae Cheatharlach an-bródúil gur tugadh an deis seo dó.

I mí na Samhna, sheol Music Generation Cheatharlach a bPlean Straitéiseach 2017 - 2021 go hoifigiúil agus tá Oifig Ealaíon Cheatharlach ag súil go mór lena gcéad chéim fáis eile atá le teacht.

Take A Part Carlow

Daoine óga ó Bhóthar na Tulaí, Ceatharlach ag léiriú mar chuid de Take A Part Carlow i 2017

Bhí an chéad chruinniú den Ghrúpa Gníomhaíochta Ealaíon Take a Part Carlow ar siúl an 26 Eanáir ag Teach John Sweeney ar Bhóthar na Tulaí. Tá an Grúpa Gníomhaíochta Ealaíon seo comhdhéanta de chónaitheoirí, daoine óga agus gníomhaireachtaí áitiúla ó cheantar Bhóthar na Tulaí. Gníomhaíonn an grúpa mar ionadaithe de phobal Bóthair na Tulaí agus gníomhaíonn sé mar chomhairleoir/ rannpháirtí i Take A Part Carlow de réir agus a fhorbraíonn an tionscadal.

Tá sé mar aidhm ag Take A Part Carlow na baic timpeall na n-ealaíon a bhriseadh síos agus chun léiriú gur uirlis iad na healaíona chun pobail áitiúla a athrú ó bhonn, deiseanna i gcomhair malartuithe sóisialta, rannpháirtíocht agus rochtain maidir le cinntí a bhaineann lena bpobail áitiúla a chruthú. Is í an Oifig Ealaíon i gcomhpháirtíocht le Take A Part UK bunaithe i Plymouth, a dhear agus a stiúraigh an tionscnamh seo.

I mí na Bealtaine, ceapadh Sile Penkert mar Bhainisteoir Tionscadail do Take A Part Carlow chun obair in éineacht le Grúpa Gníomhaíochta Ealaíon Bóthair na Tulaí chun clár imeachtaí a fhorbairt do Phobal Bóthair na Tulaí. Rinneadh tuilleadh forbartha ar lógó agus brandáil don tionscadal ag cur le haitheantas na ngrúpaí.

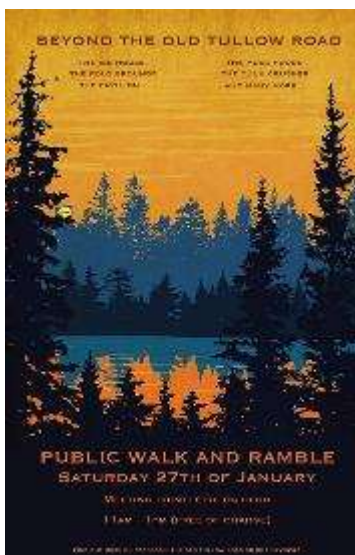
I measc na dtionscadal agus na n-imeachtaí a reáchtáladh trí Take A Part Carlow i rith 2017 bhí:

- Cuairt suímh i mí Feabhra ar Ealaíona Óige Phort Láirge agus Féile Spraoi Phort Láirge chun tuilleadh eolais a fháil faoi thionscnaimh ealaíon pobail atá bunaithe cheana féin san Oirdheisceart. Tháinig breis agus 10 duine áitiúil ó cheantar Bhóthar na Tulaí ar an gcuairt seo.
- Rinneadh ionadaíocht ar TAP Cheatharlach ag Lá Spraoi an Teaghlaigh ar Bhóthar na Tulaí ar an Domhnach 16 Iúil. Ag an imeacht seo, bhí Dublin Circus Project, have a BIG DOODLE, Make some artistic noise, agus thug sé deis do phobail áitiúla roinnt spraoi ealaíne a bheith acu, ghlac os cionn 643 duine áitiúil páirt san imeacht seo.
- Ceardlanna do Phobal Bóthair na Tulaí le healaíontóirí Spoken Word, ealaíontóir Sarah Clancy & Déantóir Prionta Kate O'Shea i rith an deireadh seachtaine den 9 agus 10 Meán Fómhair. Ní raibh áit ar bith fagtha don cheardlann agus b'imeacht thar a bheith rathúil a bhí inti.
- D'fhreastail Sile Penkert, Comhordaitheoir Tionscadail le haghaidh Take ar chomhdháil idirnáisiúnta dar teideal *Plymouth Art Weekender* arna óstáil ag Take A Part UK.
- *Maisc na Samhna a chruthú* Reáchtáil Ceardlann um Chruthú Masc leis an ealaíontóir Caitriona McGowan dhá cheardlann saor in aisce i rith Oíche Shamhna, lenar tugadh an deis do dhaoine óga ó cheantar Bhóthar na Tulaí iad féin a choinneáil gnóthach agus a bheith i spiorad Oíche Shamhna.

Ceardlann um Chruthú Masc de Take A Part Carlow 2017

- Le linn mí na Nollag, chuir Comhordaitheoir Take A Part Carlow tús le comhoibriú le hOifig Ealaíon Chomhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin maidir le bealaí a fhorbairt chun Tionchar Sóisialta an tionscadail ealaíon pobail seo a thomhas sa cheantar sin agus conas is féidir na healaíona a úsáid mar uirlis le haghaidh comhtháthú agus cuimsiú sóisialta, forbairt pobail agus folláine a bhaint amach. Mar bhuaicphointe den chlár Take A Part Carlow go dtí seo tá coimisiúnú an ealaíontóra Michael Fortune. Coimisiúnaíodh Michael chun dul i mbun oibre i gCeantar Bóthair na Tulaí ar feadh ocht mí. Ag cuidiú le TAP Cheatharlach chun cultúr agus béaloideas Cheatharlach a iniúchadh, agus é ag obair le pobal Bóthair na Tulaí.

Amharclann Óige Chontae Cheatharlach

Tá Amharclann Óige Chontae Cheatharlach, arna mbainistiú ag Oifig Ealaíon Cheatharlach, lonnaithe in VISUAL agus tionóllann na daoine óga uirthi ar bhonn seachtainiúil ar oíche Dé Luain. Faoi láthair glacann 45 duine óg páirt ghníomhach inti gach seachtain.

An 6 Feabhra chuir CCYT tionscadal nua i láthair dar teideal *Rún* a bhí mar bhunús dá n-imeacht chláir ealaíon do 2017. Faoi stiúr an cheannaire YT, Eimear Cheasty, rinne baill CCYT iniúchadh ar fhocail labhartha, filíochta léiriúcháin agus amharcfhocail mar fheithicil chun a gcuid scéalta féin a iniúchadh. Chun an tionscadal seo a chur i gcrích, bhí tráthnóna lán le hoibreacha nua scríofa agus léiriúcháin arna gcur i láthair in VISUAL ag baill CCYT.

Tar éis maoiniú Scéim Ensemble Óg na Comhairle Ealaíon a fháil le haghaidh obair nua a léiriú i 2017, d'oibrigh Amharclann Óige Chontae Cheatharlach leis an amharcealaíontóir Yvonne McGuinness chun léiriú nua a chruthú dar teideal *You Can't Feel What You Feel* a cuireadh i láthair mar chuid d'Fhéile Ealaíona Cheatharlach i mí an Mheithimh i nGailearaithe Bunurláir VISUAL.

I rith an tsamhraidh, reáchtáil CCYT a *Campa Samhraidh Ealaíona* san Amharclann George Bernard Shaw ón 24 - 28 Iúil agus d'fhreastal slua mór air agus fuarthas aiseolas an-dearfach.

I bhFómhar na bliana 2017, cuireadh tús le spreagadh earcaíochta do dhaoine óga / baill CCYT a bhí idir 11 agus 15 bliana d'aois, anois mar thoradh air sin tá grúpa óg bunaithe de 15 ball a ghlacann páirt go rialta agus go seachtainiúil san amharclann óige.

An Tionscadal Pan-Cheilteach Amhránaíochta Traidisiúnta do Leanáí

D'fhoilsigh Oifig Ealaíon Chomhairle Chontae Cheatharlach tionscnamh nua i gcomhar le Féile Pan Cheilteach Idirnáisiúnta Cheatharlach 2017 - tionscadal

amhránaíochta traidisiúnta do leanaí arna cheapadh agus arna sheachadadh ag an amhránaí traidisiúnta Aileen Lambert, a bhfuil saibhreas taithí aici ag obair ar thionscadail amhránaíochta traidisiúnta le go leor pobail éagsúla agus is saineolaí í ar amhrán traidisiúnta leis an scéim Oidhreacht-i-Scoileanna.

Aileen Lambert ag an Tionscadal Pan-Cheilteach Amhránaíochta Leanaí 2017

Bhí an tionscadal ar siúl ar feadh sé seachtaine i mBalana agus le bailchríoch a chur ar an tionscadal bhí léiriú i Leabharlann Chontae Cheatharlach ar an Satharn 22 Aibreán mar chuid d'Fhéile Pan-Cheilteach na bliana seo. Bhí an tionscadal curtha in áirithe go tapa agus ghlac deichniúr páiste páirt i gceardlanna. D'fhreastail breis is caoga duine ar a léiriú a mhair aon uair an chloig agus bhí sé ina dheis iontach do na daoine óga a gcuid oibre a chur ar thaispeáint.

Creative Ireland

Is tionscnamh cúig bliana uailmhianach é Clár Creative Ireland, ó 2017 go 2022, lena n-éascaítear cruthaitheacht i ngach pobal, rud a chuirfidh ár sócmhainní is láidre - ár gcultúr agus ár bpobail chruthaitheacha - ag croílár an bheartais phoiblí.

Chuir Comhairle Chontae Cheatharlach agus an fhoireann náisiúnta Creative Ireland fáilte roimh breis is céad duine ar chruinniú oscailte a bhí ar siúl an 21 Márta ag Sean-Halla an Bhaile Cheatharlach. Ba é an cruinniú seo an chéad deis don Chomhairle Contae sonraí a roinnt faoi Chlár Creative Ireland agus chun deiseanna a iniúchadh chun rochtain, rannpháirtíocht agus comhoibriú a mhéadú sna healaíona áitiúla agus sna tionscail chruthaitheacha i gCeatharlach.

Reilig le Music Generations ag léiriú ag cruinniú oscailte Creative Ireland Carlow i mí an Mhárta 2017

Ina dhiaidh sin, d'óstáil an Fhoireann Cultúir Creative Ireland Carlow clár imeachtaí ar Luan na Cásca, 17 Aibreán mar chuid de Chruinniú na Casca tionscnamh náisiúnta de chuid Creative Ireland. Le Cruinniú na Cásca, Ceatharlach, tugadh deis do gach duine páirt a ghlacadh sna hinstiúidí Cultúrtha i gCeatharlach nuair a d'osclaíomar doirse Visual, Músaem Chontae Cheatharlach agus Leabharlann Cheatharlach le haghaidh raon d'imeachtaí teaghlaigh saor in aisce agus chuir siad fáilte roimh na Náisiúin Phan-Cheilteacha nuair a shroich siad Ceatharlach don Fhéile Phan-Cheilteach Idirnáisiúnta 2017.

I measc na n-imeachtaí bhí turas teoraithe d'uair an chloig ar Mhúsaem Chontae Cheatharlach leis an gcoimeádaí músaem, Dermot Mulligan. Chuir Leabharlann Contae Cheatharlach taispeántas saothar den ealaíontóir Caroline Cunningham i láthair, taispeántas Old Carlow Photos le Dermot O'Brien agus seisiún scéalta teaghlaigh do na páistí óga agus do thuismitheoirí ag *Spring into Storytime*. Chuir VISUAL spás 'buaileadh isteach agus déan' d'ealaíontóirí atá ag teacht i gcrann ionas go bhféadfaidh ealaíontóirí triail a bhaint as a spás súgartha

idéalach a dhearadh agus iad ag tabhairt cuairte ar an taispeántas reatha, *The Playground Project*.

Ar an Déardaoin 25 Bealtaine, seoladh 31 Plean Cultúir agus Cruthaitheachta Údaráis Áitiúil mar chuid den Chlár Cruthaitheach Éireann. D'fhógair An Taoiseach Enda Kenny TD, agus an tAire Ealaíon, Oidhreachta, Réigiúnach, Tuaithe agus Gaeltachta, Heather Humphreys TD, go rollfar amach [31 Plean Cultúir agus Cruthaitheachta an Údaráis Áitiúil ar fáil](#) do 2017, ag imeacht speisialta i gCaisleán Bhaile Átha Cliath, lena n-áirítear léiriú le Music Generation Carlow, comharghnó iontach de cheoltóirí óga traidisiúnta Éireannacha. Le plean gníomhaíochta Chontae Cheatharlach le haghaidh 2017, chonacthas breis agus 92 imeacht á gcur chun cinn ar fud an chontae.

Baill Fhoireann Chultúir Creative Ireland Carlow ag seoladh Plean Cultúir agus Cruthaitheachta Cheatharlach do 2017

I ndiaidh an tseolta náisiúnta, sheol Oifig Ealaíon Chomhairle Contae Cheatharlach Plean Cultúir agus Cruthaitheachta Creative Ireland Carlow do 2017 i mí an Mheithimh agus féadtar é a íoslódáil ó www.carlow.ie nó <https://creative.ireland.ie/en/local-plans/carlow>. Sa phlean, léirítear Féilire Imeachtaí Cultúrtha i gCeatharlach do 2017, rud a chuidíonn leis an bhfocal faoi chultúr agus cruthaitheacht a scaipeadh i gCeatharlach. I mí Iúil 2017, chonacthas foireann Chultúir Creative Ireland Carlow babhta maoinithe nua a sheoladh do 2017 trí chiste Creative Ireland Carlow.

Leis seo, ligeadh d'Oifig Ealaíon Cheatharlach tacaíocht a thabhairt do raon leathan grúpaí ealaíon, ceardaíochta, ceoil agus cultúrtha, pobail, spásanna poiblí, scoileanna agus clubanna ó gach cearn den chontae a raibh suim acu in Imeacht Pobail chruthaitheach (Oíche Shamhna) a fhorbairt, arna maoiniú ag Scéim Deontas Cultúr Éireann nua.

Trail Féile na Samhna de chuid Creative Ireland Carlow

Bhí 11 grúpa ar fad cáilithe don dheontas seo agus bhí an fhéile ar siúl ón 27 Deireadh Fómhair go dtí an Samhain le himeachtaí rathúla á reachtáil i gCeatharlach, Míseall, Balana, Tigh an Réileáin agus Baile Haicéid. D'óstáil grúpaí ar nós Aspiro, Take A Part Carlow, Cumann Cathaoireacha Rothaí na hÉireann, SN Tigh an Réileáin, Grúpa Feabhsúcháin Balana, An Gairdin Beo agus Ionad Cúram Naomh Seán a cheiliúradh Samhna féin mar chuid den Fhéile agus d'fhreastail líon mór duine ar gach imeacht go háirithe ag Ceiliúradh Teaghlaigh Oíche Samhna ag Ducketts Grove, inar díoladh na ticéid go léir.

Bhí sé de chúram ar Foireann Chultúir Creative Ireland Chomhairle Contae Cheatharlach, arna chomhordú ag an Oifigeach Ealaíon, Sinead Dowling plean Straitéise Cultúir agus Cruthaitheachta a tháirgeadh agus a fhorbairt do Chontae Cheatharlach don tréimhse 2018-2022.

D'fhonn plean a sheachadadh go rathúil ina dtugtar páirt don phobal áitiúil agus ina gcothaítear cruthaitheacht i measc gach duine as Ceatharlach, reachtáil an Fhoireann Chultúir trí cheardlann i mí na Samhna agus i mí na Nollag sa dá Cheantar Bardasach agus cuireadh fáilte roimh ionchur na bpáirtithe leasmhara agus ionchur poiblí trí 'Ceardlanna Rannpháirtíochta Oscailte'. Bhí na ceardlanna

seo thar a bheith idirghníomhach agus comhoibríoch d'fhonn forbairt chultúrtha a chruthú i gContae Cheatharlach sa todhchaí chomh maith le héisteacht agus freagairt go hábhartha ar an leibhéal áitiúil agus d'fhreastail líon mór orthu agus ghlac an pobal páirt mhór inti.

CREATIVE IRELAND CARLOW OPEN ENGAGEMENT WORKSHOPS

Carlow Culture Team welcomes your input
into the development of a
Culture and Creativity Strategy Plan for Co.Carlow

29th November **4th December**
7pm - 9pm **7pm - 9pm**
County Library, Tullow St **Muinebhéag Library**

RSVP by 27th Nov to kmooney@carlowoco.ie

Cuireadh chun páirt a ghlacadh i gceardlanna rannpháirtíochta oscailte

Féile **Ealaíon** **Cheatharlach**

Seoladh an clár Féile Ealaíon Cheatharlach 2017, le tacaíocht ó Oifig Ealaíon Cheatharlach, go hoifigiúil ar an gCéadaoin 26 Aibreán i gColáiste Cheatharlach, Phádraig. Is ceiliúradh é Féile Ealaíon Cheatharlach den saibhreas iontach a chuireann na healaíona ar fáil le healaíontóirí náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Comhlachtaí Urghnácha, faighteoirí den Deontais um Acht na nEalaíon 2017, ag Féile Ealaíon Cheatharlach

I mbliana, ag an bhféile, roghnaíodh réamhamhairc dhomhanda, taispeántais a bhfuil duaiseanna buaite acu, tionscadail amharcealaíne thumthacha, na gigeanna is fearr a d'fhéadfadh a bheith ann do **O'Haras Pavilion** agus clár iomlán d'imeachtaí a bhí oiriúnach do theaghlach agus saor in aisce leis an **Festival HQ** ar na tailte áille de Choláiste Cheatharlach.

Cuairteoirí ar Fhéile Ealaíon Cheatharlach ag tailte Choláiste Cheatharlach.

Straitéis Forbartha Ealaíon Óige do Chontae Cheatharlach

Tá Oifig Ealaíon Cheatharlach i gceannas de chur chuige comhtháite a fhorbairt ar fud an chontae maidir le soláthar ealaíon don aos óg. Chuathas i gcomhairle le 22 eagraíocht áitiúil páirtithe leasmhara le ETB Chill Chainnigh Cheatharlach agus le Seirbhísí Óige Réigiúnacha Cheatharlach agus rinneadh obair dhlúth leo.

Ghlac Comhairle Contae Cheatharlach a Plean Forbartha Ealaíon Áitiúil i 2016. Leagtar amach sa phlean seo uailmhian, fíis agus misean na Comhairle maidir le forbairt na n-ealaíon, mar aon lena thosaíochtaí infheistíochta don tréimhse cúig bliana 2016-2021. Faoin téama straitéiseach: Cothabháil; Forbróimid Beartas Ealaíon don Óige a bhreathnóidh ar an soláthar fadtéarmach d'Ealaíona Óige i gContae Cheatharlach.

Déanfaidh Comhairle Contae Cheatharlach, trína hOifig Ealaíon, Beartas Ealaíon don Óige a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm sna trí bliana atá romhainn, rud a

chuirfidh samhail phíolótach ar fáil do sholáthar comhtháite d'Ealaíona don Óige. Díreoidh sé seo ar mhúnla cuimsitheach ealaíon a fhorbairt chomh maith le soláthair chultúrtha a dhíríonn ar leanaí agus ar dhaoine óga ar fud an chontae. Tá sé seo mar thoradh ar phróiseas comhairliúcháin dhian a cuireadh i gcrích le déanaí a raibh baint ag beirt pháirtí leasmhara is fiche, lena n-áirítear na healaíona óige náisiúnta, áitiúil, comhpháirtithe pobail agus oideachais, chomh maith le heagraíochtaí ealaíon áitiúla agus an fhoireann chultúrtha san údarás áitiúil.

Is comhpháirtíocht leabaithe fadtéarmach é an príomhthogra gníomhachtaithe lena ndéanfar iarracht acmhainní a dhaingniú chun an tionscnamh píolótach seo a chur chun feidhme. Thar ceann na trí bliana atá amach romhainn, aistrefaí an cheannaireacht agus rialachas den chlár ealaíon agus cultúrtha iomlán, a bheidh forbartha agus curtha ar fáil do leanaí agus do dhaoine óga, go dtí struchtúr nua, an chéad cheann dá leithéid in Éirinn, Comhpháirtíocht Forbartha Ealaíon Óige Chontae Cheatharlach.

Oíche Chultúir Cheatharlach

D'éascaigh Oifig Ealaíon Chomhairle Chontae Cheatharlach Oíche Chultúir Cheatharlach ar an **Aoine 22 Meán Fómhair** ó 3in-10in le **16 + imeachtaí saor in aisce** a reáchtáladh timpeall Chontae Cheatharlach ar an oíche. Chruthaigh Oíche Chultúir fíor-mhuintearas trí thaispeántas saibhir d'ealaíon, oidhreacht, siamsaíocht agus gníomhaíochtaí don teaghlach ar fad. Agus d'fhreagair lucht féachana ina gcuid céadta chun tacú leis an oíche agus chun taitneamh a bhaint as.

Clár Oíche Chultúir Cheatharlach 2017

Le gach rud ó cheiliúradh ilchultúrtha ag Ionad Acmhainne Forward Steps, An Tulach. Turais threoraithe ar Mhúsaem Chontae Cheatharlach, agus ar an Institiúid Teicneolaíochta. Gan dearmad a dhéanamh ar oícheanta oscailte i gColáiste Naomh Pádraig, Ceatharlach, Leabharlann Cheatharlach agus in Visual, a d'óstáil gach rud ó phreabthaispeántais, léirithe ceoil, léiriú scannáin, scéalaíocht agus ceardlanna ealaíne ar fud an tráthnóna.

Ba bhuaicphointe ar leith ar an oíche ná an Léiriú Tine iontach le cúigear bean dar teideal *Firefly* ar thailte Chultúr Naomh Pádraig Cheatharlach a bhí **le feiceáil ar nuacht Naoi a chlog RTE!**

Dublin Circus Project ag léiriú Fire Fly mar chuid d'Oíche Chultúir Cheatharlach

Visual

In 2017, bhain VISUAL roinnt clocha míle suntasacha amach, le héachtaí agus gníomhaíochtaí mar seo a leanas:

- Foilseachán dár bPlean Straitéiseach 2017 - 2021
- Méadú de 7% ar lucht féachana Amharclainne
- Méadú de 14% ar chéatadán VISUAL d'ioncam Oifig na dTicéad
- Méadú de 11% ar Dhíolacháin Bheáir VISUAL
- Íocadh breis is € 103,000 le grúpaí léiriúcháin áitiúla i rith na bliana
- Coinníodh ár méadú de 19% ar mhaoiniú clár Chomhairle na nEalaíon 2016
- Bronnadh € 20,000 tríd an sreabhadh maoinithe 'Engaging with Architecture' de chuid Chomhairle na nEalaíon don tionscadal Pleanálaithe Baile 2018
- Maoiniú de €10,000 ón gComhairle Oidhreachta chun tionscadal My Carlow Town Narrative a chur ar fáil
- Inbhuanaitheacht de 39 post lánaimseartha agus páirtaimseartha
- Éifeachtaí eacnamaíocha seachtháirgí, lena n-áirítear thart ar 350 oíche leaba áitiúil le haghaidh léiritheoirí agus foirne ar chamchuairt
- Dáileadh maoinithe caipitil de € 20,000 ón Roinn Ealaíon, Oidhreachta, Réigiúnach, Tuaithe agus Gnóthaí Gaeltachta

Ba phríomhbhéim é cuimsiú sóisialta, le 35% de dhíolacháin ticéid amharclainne ag dul chuig grúpaí sóisialta spriocdhírthe, agus comhpháirtíochtaí chun rochtain ionchuimsitheach a fhorbairt le Comhairle Náisiúnta na nDall, Fóram Comhtháite Ceatharlach agus Equinox Theatre Company.

Lean VISUAL le tacaíocht a thabhairt do chleachtóirí trí obair nua a choimisiúnú, trí tháillí ealaíontóra cothroma a íoc agus trí úsáid a bhaint as ár n-acmhainní chun leas a bhaint as cleachtóirí agus grúpaí sa réigiún:

- Sinéad McCormack - úsáid as seomra cleachtaidh mar chuid den scéim Mermaid Art Centre Gap Day
- John McKenna - spás cleachtaidh le haghaidh Between your Love and Mine
- An t-ealaíontóir damhsa Emma Martin - tugadh tacaíocht di le cleachtadh seachtaine san amharclann roimh a seó nua i bhFéile Amharclainne Bhaile Átha Cliath mar chuid dá cónaitheacht in VISUAL
- An t-amharcealaíontóir Rennie Bunting - tugadh tacaíocht di lena

hiarratas ar Oíche Chultúir chun ceardlanna priontála a reáchtáil

- Thug VISUAL tacaíocht do dhá thionscadal na Samhna de chuid Creative Ireland a sholáthraíonn ceardlanna do dhaoine óga, ag Amharclann Óige Cheatharlach agus Aspiro Choir.
- Annabel Koenig - taispeántas póstaer mar chuid de thionscadal Lá Domhanda na nDídeanaithe
- Cumann Grianghrafadóireachta Cheatharlach - tugadh tacaíocht dó trína n-íomhánna de Cheatharlach a thaispeáint mar chuid den tionscadal scéalaíocht baile 'My Carlow'
- Cónaidhm Grianghrafadóireachta na hÉireann - tugadh tacaíocht di trí shaothar na gcomhaltaí nua a glacadh san IPF in 2017 a chur ar thaispeáint
- Amharc-ealaíontóir Saidhbhin Gibson - tugadh tacaíocht di le taispeántas aonair sa Gailearaí Lobby thuas staighre mar chuid de shéasúr taispeántais an Fhómhair
- Chuir ealaíontóir áitiúil Gala Hutton preabthaispeántas agus seoladh sa bheár i mí na Nollag.
- Monkeyshine Theatre Company - tugadh tacaíocht do nuair a cuireadh isteach é inár séasúr Samhraidh mar chuid de Penfest
- Óstáladh an preabthaispeántas agus an ceant ealaíne Drummin Bog, arna eagrú ag ealaíontóirí ón ngrúpa Nine Stones chun cabhair a thabhairt do Phortach na a Dromainne i gCeatharlach. Ghlac breis is 100 ealaíontóir ón réigiún páirt ann.
- D'fhostaigh VISUAL ealaíontóir Bridget Flannery atá bunaithe i gceantar Cheatharlach mar éascaitheoir neamhspleácha scoile agus ceardlainne
- I measc léiriúchán áitiúil bhí Carlow Little Theatre's Philadelphia Here I Come, Striking Productions A Christmas Carol agus oíche ceoil le Eric Butler, agus d'fhreastail líon mór orthu agus baineadh an-sult astu.
- Lean VISUAL ag tabhairt spás cleachtaidh saor in aisce d'eagraíochtaí pobail áitiúla nuair a bhí an amharclann ar fáil roimh léiriúcháin, agus cuireadh tacaíocht agus comhairle ar fáil maidir le gnéithe de cheardaíocht stáitse, dearadh soilsithe agus margaíochta.
- Thug VISUAL tacaíocht do Dennis McNulty agus Michelle Browne lena n-iarraitais rathúil ar Mhaoiniú Tionscadail chuig Comhairle na nEalaíon

Lean VISUAL ag cur le rannpháirtíocht sna healaíona a fhorbairt tríd imeacht chláir. I 2017 i measc na tionscadal rannpháirtíochta suntasacha bhí:

- **Tionscadal taighde** ar Lár Bhaile Cheatharlach le Scoil Ailtireachta DIT
- **Tionscadal taighde** ar Lár Bhaile Cheatharlach le CORE dearadh IT Cheatharlach
- **Tionscadal Dearadh Grafach** le IT Phort Láirge
- **Togra do Tionscadal Scéalaíochta Bhaile Cheatharlach** arna cheapadh le designCORE ITC
- **Pleanálaithe Baile** - Bronnadh maoiniú de € 20,000 ar VISUAL ó scéim Chomhairle na nEalaíon 'Engaging with Architecture' dár dtionscadal, Pleanálaithe Baile, comhtháirgeadh le Workhouse Union. Tá pleananna cláir á bhforbairt ag VISUAL agus cuirfear tús leis an gclár san Earrach 2018 le dearadh agus tógáil de phlás cathartha i nGailearaí Studio le Todo Por La Praxis, comhghnó dearadh Spáinnis cáiliúil agus taispeántas de thorthaí Thionscadal Scéalaíochta Bhaile Cheatharlach 2017.
- **Join In Festival** i gcomhpháirtíocht le Leabharlann Cheatharlach, le gníomhaíochtaí lena n-áirítear Lá Súgartha le Comhpháirtíocht Spóirt Cheatharlach, gníomhaíochtaí do dhéagóirí agus do theaghlaigh. D'fhreastail 1100 duine ar na himeachtaí thar an 4 lá
- **Playtime Symposiume** - Lá cainteanna agus ceardlanna faoi spraoi, a gcaidreamh leis an gcultúr agus leis na healaíona agus ceart an linbh chun imirt agus rochtain a fháil ar na healaíona agus ar an gcultúr. I measc na gcainteoirí bhí Adrian Voce OBE, Gabriela Burkhalter, Kunsthalle Zurich, Debbie Clarke, Comhairle Cathair Bhaile Átha Cliath, an Dr Tim Stott DIT. Ar an lá bhí ceardlann le healaíontóirí Rhona Byrne agus Tom Watt.
- **This Thumping Heart:** Léiriú le cóiréagrafaíocht le hEalaíontóir Damhsa Cónaithe Emma Martin le rannpháirtithe ó Sheirbhísí Óige Réigiúnach Cheatharlach agus Ceolfhoireann Óige Cheatharlach, arna gcomhtháirgeadh le Féile Ealaíon Cheatharlach. Bhí é an léiriú seo, ina raibh de 140 ina seasamh chun bualadh bos a thabhairt dó, mar thoradh ar Youthhall Youth, a chuir VISUAL tús le i 2015 i gcomhpháirtíocht le Seirbhísí Óige Réigiúnach Cheatharlach.
- **Scannáin Áitiúla IFI do Dhaoine Áitiúla** - clár tráthnóna scannáin maidir le Ceatharlach nó le lucht déanta scannáin Cheatharlach, a tógadh ó

chartlanna IFI, arna chur i láthair i gcomhpháirtíocht le Féile Ealaíon Cheatharlach

- **You Can't Feel What You Feel:** Yvonne McGuinness ag obair le Amharclann Óige Cheatharlach. 2 léiriú, a chuireadh i láthair le linn Fhéile Ealaíon Cheatharlach, a mheall lucht féachana de thart ar 250 duine.
- **Sun Trap:** Mar fhreagra ar théamaí an Earraigh agus an tSamhraidh, chruthaigh Tom Watt spás bailithe ar chéimeanna tosaigh VISUAL agus bhí sé ann go dtí Deireadh Fómhair 2017.
- **Cónaitheachtaí** - thug VISUAL tacaíocht do Emma Martin chun leanúint ar aghaidh lena cónaitheacht damhsa arna mhaoiniú Comhairle na nEalaíon
- **Leabharlann Ábhair** - Coimisiúnaíodh an tAntraipeolaí Juliette Harvey chun taighde a dhéanamh ar obair Paul Mosse agus an Leabharlann Ábhair a fhorbairt i gcomhar le VISUAL
- **HUDDLE** - thug VISUAL tacaíocht do phlé ealaíontóra agus grúpa léitheoireachta a dhear agus a bhí faoi stiúir Saidhbhin Gibson
- **Comhpháirtíocht CIFET** - Reáchtáladh cainteanna agus ceardlanna do na scoláirí ealaíne, dearadh agus cumarsáide VISUAL le Paul Mosse agus Dennis McNulty i rith séasúr an Fhómhair, agus chruthaigh siad saothair dá bharr, a taispeánadh sa spás fáiltithe VISUAL.

Lean VISUAL ag obair i gcomhpháirtíocht áitiúil chun caipiteal sóisialta, cruthaitheacht agus nuálaíocht a fhorbairt, lena n-áirítear:

- D'óstáil VISUAL, i gcomhpháirtíocht le Cultivate, eagraíocht náisiúnta inbhuanaitheachta, ócáid áitiúil mar chuid de Convergence 2017, lenar cuireadh chun cinn inbhuanaitheacht, feasacht ar an gcomhshaol agus rannpháirtíocht phobail
- Thug VISUAL tacaíocht d'eagraíocht nua, Happy Carlow, trí spás cruinnithe a sholáthar le linn an tSamhraidh
- Thug VISUAL tacaíocht do Líonra na mBan Cheatharlach i dtionscadal scríbhneoireachta cruthaithí a reáchtáladh idir mí Dheireadh Fómhair agus mí na Nollag 2017, agus mar bhallchríoch seoladh imeacht chun a gcuid scríbhneoireachta a cheiliúradh agus a roinnt.
- D'fhorbair VISUAL clár nua rannpháirtíochta na hIdirbhliana inar oibrigh daltaí linn ar feadh seachtaine agus ghlac siad freagracht as imeacht a reáchtáil.

- D'óstáil VISUAL dhá Chruinniú Iomlánach de chuid PPN Cheatharlach
- D'óstáil VISUAL roinnt fiontraíochta, lena n-áirítear dianchampa nuálaíochta don tionscal closamhairc
- Leanann VISUAL ar aghaidh ag tacú le cruthaitheacht i measc daoine óga tríd Amharchlann Óige Cheatharlach a óstáil i gcónaitheacht bhuan, trínár ranganna ealaíne seachtainiúla Tuismitheora agus Leanaí, agus lenár dtiomantas spás ealaíne saor in aisce a chur ar fáil do theaghlaigh i gcaitheamh na bliana.
- Fuair VISUAL acmhainní Oideachais agus cuireadh ceardlanna nua Sinsearacha lena chlár chomh maith le scéim nua taithí oibre na hidirbhliana agus córas cumarsáide do scoileanna. Mar thoradh air sin, chonacthas méadú suntasach ar áirithintí ceardlainne scoile in VISUAL.
- Chuaigh VISUAL i gcomhpháirtíocht leis an Oifig Fiontair Áitiúil chun Digital Carlow a sheachadadh, le cláir chruthaitheacha digiteacha faoi stiúir ealaíontóirí le haghaidh bunscoileanna agus meánscoileanna. Ghlac 10 mbunscoil agus dhá bhunscoil páirt ann.

Lean VISUAL le hinbhuanaitheacht a fhorbairt. Is ionann fóirdheontas Chomhairle Contae do VISUAL anois agus 43% dá láimhdeachas bliantúil; i gcomparáid le 68% i 2013. Sa tréimhse sin, mhéadaigh VISUAL céatadán an mhaoinithe de chuid na Comhairle Ealaíon le 3% agus mhéadaigh sé an céatadán a ghintear le gníomhaíochtaí VISUAL le 22%.

Lean VISUAL ar aghaidh ag cur Ceatharlach chun cinn mar spás cruthaitheach agus nuálaíoch, le go leor gnéithe náisiúnta preas agus raidió maidir le gnéithe éagsúla dár ngníomhaíochtaí. San iomlán bhí 9 ghné-alt preas náisiúnta, 2 ghné teilifíse agus trí ghné raidió náisiúnta. Dúirt Lizzie Fairrie in The Times go raibh VISUAL 'the coolest arts centre outside of Dublin'. D'fhreastail an tUachtarán Michael D Higgins ar léiriúchán in VISUAL i 2017, roghnaigh Comhairle na Ealaíon VISUAL mar ionad d'imeacht deiridh dá hurraitheoir tosaigh d'Fhicsean Éireannach, Anne Enright, agus thug Rúnaí Cúnta na Roinne Ealaíon, Oidhreachta, Réigiún, Tuaithe agus Gnóthaí Gaeltachta cuairt chun an spás a fheiceáil.

MÚSAEM CHONTAE CHEATHARLACH

Ceiliúradh Naomh Willibrord, Pátrún Lucsamburg agus a Cheangal le Ceatharlach

Le linn mhí an Mheithimh 2017, reáchtáladh ceiliúradh idirnáisiúnta le haghaidh 'Naomh Willibrord, Pátrún Lucsamburg agus a Cheangal le Co Cheatharlach 'i gContae Cheatharlach agus in Echternach, Lucsamburg. Thosaigh an pleanáil le haghaidh na n-imeachtaí seo dhá bhliain go leith ó shin agus is é an Músaem a d'fhorbair an tionscadal i gcomhpháirtíocht idir Comhairle Contae Cheatharlach; Cumann Stairiúil agus Seandálaíochta Cheatharlach; Paróiste Ardeaglais Cheatharlach; Deoise Chill Dara & Leithghlinne; Deoise Leithghlinne; Ardeaglais Naomh Laserian, Sean Leithghlinn; an Rannóg Staire, Ollscoil na hÉireann, Gaillimh; an Willibrordus Bauverein (Fondúireacht Willibrord), Echternach, Lucsamburg agus Tully's Travel, Ceatharlach. Chuir an Músaem an comhordú foriomlán ó thaobh Cheatharlach de ar fáil thar ceann Chomhairle Contae Cheatharlach.

Grianghráf de chuid d'oilithreachtaí Cheatharlach go Echternach i gCearnóg an Bhaile, Echternach le Easpaig Burrows agus Nulty agus an Comhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach.

Tá tóir ar an Naomh Willibrord i measc go leor pobal Críostaí go háirithe na Caitlicigh Rómhánacha, na hAnglacánaigh agus na Sean-Chaitlicigh. Le himeacht ama, rinneadh dearmad ar a cheangal le Ceatharlach den chuid is mó, ach trí thaighde acadúil ón Ollamh Dáibhí Ó Cróinín, Rannóg Staire, OÉ Gaillimh le tríocha bliain anuas, tá an ceangal seo athbhunaithe.

Sa bhliain 2000, thug grúpa ó Echternach cuairt ar an gcontae. Sa bhliain 2002, thug Henri, Ard-Diúc Lucsamburg cuairt stáit ar Éirinn agus i 2009, thug an tUachtarán Máire Mhic Giolla Íosa mar chuid dá chuairt stáit ar Lucsamburg cuairt ar Echternach agus labhair sí faoin gceangal. Ó shin i leith tá caidreamh gníomhach forbartha idir eagraíochtaí i gCeatharlach agus in Echternach, go háirithe idir Fondúireacht Willibrord agus Músaem Chontae Cheatharlach, arna n-oibriú ag Comhairle Contae Cheatharlach. D'oscail Músaem Chontae Cheatharlach taispeántas saor in aisce a mhair an bhliain ar fad faoi Naomh Willibrord, a chuid ama i gCeatharlach, a mhisean, a thionchar ar an lae atá inniu ann, agus faoin 'hopping procession' stádas UNESCO Láithreán Oidhreachta Domhanda, a reáchtáiltear go bliantúil in Echternach. Tá cóip de scríbhinn Willibrord ar taispeántas sa taispeántas chomh maith le samplaí de na lámhscríbhinní álainne a tháirgeadh in Echternach. Tá sé soiléir agus ag féachaint orthu go bhfuil tionchar mór ag lámhscríbhinní na hÉireann a bhfuil cáil mhór ar na hoileáin seo maidir leo.

An Sár-Oirmhinneach Jean-Claude Hollerich, Ardeaspag Lucsamburg ag cur 'Relic of St. Willibrord', Pátrún Lucsamburg, arna choimisiúnú go speisialta, i láthair don Sár-Oirmhinneach Denis Nulty, Easpag Chill Dara agus Leithghlinne.

Chuir an Sár-Oirmhinneach Jean-Claude Hollerich, Ardeaspag Lucsamburg 'Relic of St. Willibrord', Pátrún Lucsamburg, arna choimisiúnú go speisialta, i láthair don Sár-Oirmhinneach Denis Nulty, Easpag Chill Dara agus Leithghlinne ar an Luan 5 Meitheamh sa Basilica Naomh Willibrord chun onóir a dhéanamh ar na ceangail stairiúla idir baile Echternach i Lucsamburg agus i gContae Cheatharlach. Sheol an tEaspag Denis Nulty, agus an Fíor-Oirmhinneach, an tEaspag Michael Burrows, **Easpag Chaisil, Phort Láirge, an Leasa Mhóir, Fhearna, Osraí agus Leithghlinne** an oilithreacht chomhdheoiseach go Echternach, Lucsamburg de bheagnach seasca daoine ó Cheatharlach go dtí Echternach, ní amháin chun glacadh leis an iarsma ach chun páirt a ghlacadh sa 'hopping procession' stádas UNESCO Láithreán Oidhreachta Domhanda, in ómós de Naomh Willibrord in Echternach.

Ar an oíche Luain chonacthas an Basilica Naomh Willibrord seirbhís paidre a óstáil faoi stiúir an Ardeaspag Augustine Kasujja, Papa Nuncio go Lucsamburg. Le linn na seirbhíse seo, labhair an t-Ardeaspag Hollerich a bhí i leis an Basilica a bhí plódaithe agus mhínigh sé go raibh grúpa Cheatharlach ann agus gur thug sé cead do Thaise Naomh Willibrord a chur i láthair do Cheatharlach chun buíochas a ghabháil le Ceatharlach agus Éire as oiliúint a thabhairt do Willibrord, as é a oirniú agus as a mhisean misinéireachta a thabhairt dó. Tá dealbh cré-umha de Naomh Willibrord óg leis an Taise aige, cuid dá chnámh, atá i samhail den Basilica. Tá Willibrord ina seasamh ar phíosa gaineamhchloch a tógadh ó iarsmaí a mhainistir bhunaidh, atá i gcroílár na Basilice.

Ar an Máirt, tar éis an aifrinn maidine, threoraigh an cléire a tháinig le chéile an Taise de Naomh Willibrord as Basilica Naomh Willibrord isteach sa chearnóg in aice leis an meánscoil ina raibh na mílte bailithe. Thosaigh an mórshiúl le grúpa mór ag siúl ar an mbealach ag aithris Liodáin Naomh Willibrord. Ansin, d'iompar comhraiceoirí áitiúla dóiteáin an Taise ar an mbealach. Ina dhiaidh sin bhí níos mó ná 10,000 duine ag léim óna dtaobh clé agus go dtí a dtaobh deas ina onóir. Bhí gach ceann den 39 grúpa máirseála ag léim agus iad ag seinm an fhoinn chéanna.

Is iad na hoilithrigh Cheatharlach an chéad ghrúpa Éireannach a ghlac páirt sa mórshiúl seo, a fuair Stádas Oidhreachta Domhanda UNESCO i 2010. Threoraigh baill de Bhanna Ceoil Scoil na Toirbhearta, baile Cheatharlach an grúpa Cheatharlach faoi stiúir Edwina Hayden, Múinteoir Ceoil. Léim an grúpa, cosúil leis na grúpaí go léir, i sraitheanna de chúigear duine nasctha le chéile le ciarsúir bhána. Tugtar 'daoine a ghuíonn lena gcosa' ar an mórshiúl seo, oilithreacht fhisiceach. Cuireadh fáilte mhór roimh Banna Ceoil Scoil na Toirbhearta agus roimh na hoilithrigh ó Cheatharlach, ó na mílte duine a bhí ar na sráideanna chun breathnú ar an mórshiúl, agus iad á moladh go minic. Chuaigh an grúpa isteach sa Basilica ansin, ag léim síos an pasáiste, síos go dtí an uaimh faoin altóir agus thar iarsmaí Naomh Willibrord. Agus iad ag teacht anuas ón Basilica, cuireadh deireadh leis an gcéad mórshiúl léime stairiúil don ghrúpa Cheatharlach, agus bhain siad go léir taitneamh as an taithí agus fuair siad tuiscint níos doimhne ar Naomh Willibrord agus ar cé chomh tábhachtach is atá sé do mhuintir Lucsamburg.

Banna Ceoil Scoil na Toirbhearta ag treorú oilithreacht Cheatharlach le linn an mórshiúil 'hopping' bhliantúil.

In éineacht leis an gComhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Chontae Cheatharlach ar an oilithreacht bhí an Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Músaem Chontae Cheatharlach; Martin Nevin, Bord Músaem Chontae Cheatharlach; Pat Delaney, Stiúrthóir Seirbhísí agus Dermot Mulligan, Coimeádaí an Mhúsaem. Chuir H.E. An tUasal Peadar Carpenter, Ambasadóir na hÉireann sa Lucsamburg, fáilte roimh an grúpa chuig Lucsamburg ar an Luan 5 Meitheamh. Níos déanaí sa lá sin, chuir Méara Yves Wengler agus Comhaltaí Chomhairle Echternach fáilte speisialta roimh an ngrúpa i Halla an Bhaile Echternach.

Tugadh an Taise Naomh Willibrord, Pátrún Lucsamburg, go dtí a bhaile buan in Ardeaglais na Deastógála, baile Cheatharlach ar an Satharn 24 Meitheamh. Rinneadh siúlóid leis an Taise os cionn 13km ó Ardeaglais Naomh Laserian, Sean Leithghlinne (Eaglais na hÉireann) go dtí Ardeaglais na Deastógála, Ceatharlach (Caitliceach Rómhánach) trí Bhealach álainn na Bearrúin, bealach náisiúnta marcáilte, ar bruach na Bearrúin. Ghlac beagnach dhá chéad duine ó Éirinn agus ó Lucsamburg páirt sa siúlóid a bhí faoi threoir an Fíor-Oirmhinneach Michael Burrows, **Easpag Chaisil, Port Láirge, an Leasa Mhóir, Fhearna, Osraí agus Leithghlinne agus an Sár-Oirmhinneach Denis Nulty, Easpag Chill Dara agus Leithghlinne.**

Tháinig fiche a naoi cuairteoir ó Echternach go Ceatharlach ar an Déardaoin 22 Meitheamh agus chaith siad ceithre lá anseo. Ba é an bhuaicphointe ná 'Siúlóid le Willibrord' a thosaigh ag an Tobar Naofa i Sean Leithghlinn ag 10 a chloig ar maidin Dé Sathairn. Lean an tSeirbhís ar aghaidh in Ardeaglais Naomh Laserian in aice láimhe, an foirgneamh is sine atá fós ag feidhmiú i gCeatharlach. Go gairid tar éis 11am cuireadh an taise go cúramach i gcúl feithicil Chosaint Shíbhialta Cheatharlach agus le ceol ó pháobairí ó Bhanna Píob Chill Charáin, chuir an dá chéad duine tús leis an siúlóid, faoi stiúir na hEaspaig Burrows agus Nulty, go dtí Ardeaglais Cheatharlach. Tar éis stopadh le haghaidh sólaistí in Ionad Pharóiste Leithghlinn an Droichid, chuaigh an siúlóid isteach ar Bhealach na Berrúin agus chuaigh sé i dtreo Áth na Muilte Ag na stadanna ar feadh na siúlóide ag Leithghlinn an Droichid, Áth na Muilte, Cloch Ghríanáin (Loc Lanigan), Séipéal Chlár Naofa na Gráige Séipéal Naomh Muire, threoraigh na hEaspaig Burrows agus Nulty an grúpa le paidreacha agus machnaimh le cabhair ó chléir áitiúil.

Cairde ó Echternach ag tabhairt cuairte ar an suíomh ag Rath Melsigi

I mbaile Cheatharlach, chuaigh an Taise ar mhórshiúl ó Eaglais Naomh Clár go dtí Eaglais Naomh Muire agus ansin ar aghaidh go dtí Ardeaglais na Deastógála. D'iompar baill de Sheirbhís Dóiteáin Cheatharlach an Taise trí shráideanna an bhaile, ag cóipeáil an traidisiúin in Echternach ina iompraíonn a Sheirbhís Dóiteáin an Taise ag tús a mhórshiúil bhliantúil. Ag treorú an mhórshiúil i gCeatharlach, bhí Banna Ceoil Scoil na Toirbhearta, a bhí in Echternach níos luaithe sa mhí, agus a sheinn an fonn léim agus a shroich siad an Ardeaglais agus bhí na cuairteoirí ó Echternach ag léim go dtí doras tosaigh na hArdeaglaise.

Ag fáiltiú arna óstáil ag Comhairle Chontae Cheatharlach, ar an Aoine 22 Meitheamh, chuir an Comhairleoir William Paton, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach agus An Comhairleoir Jim Deane, Méara Cheantar Bardasach Cheatharlach fáilte roimh na cuairteoirí chuig Ceatharlach. Chun na cuairteanna agus na ceiliúradh comhpháirteacha a chomóradh, tugadh lámhscríbhinn veillim, arna coimisiúnú go speisialta ag Comhairle Contae Cheatharlach, ó Dheoise Chill Dara agus ó Leithghlinne agus ó Dheoise Leithghlinne, don ghrúpa ó Echternach. Ba é Tim O'Neill a chuir an leabhar seo le chéile, ceann de na callagrafaíthe is cáiliúla in Éirinn. Le himeacht ama agus mar gheall ar chúiseanna éagsúla níl aon lámhscríbhinn bhunaidh ag Echternach a thuilleadh agus bhí an deis ag muintir Cheatharlach leabhar uathúil lámhscríofa a chur i láthair in onóir do na cuairteanna a reáchtáladh le déanaí sa dhá thír. Sa leabhar, a bheidh ar thaispeánt in Echternach, tá na focail a scríobh Naomh Willibrord sa bhliain 728 AD in Echternach i leabhar a thug sé ó

Cheatharlach. Sa chuid eile den leabhar, tugtar imlíne ghairid ar an gceangal stairiúil agus ansin liostaítear an seasca duine a thaistil ó Cheatharlach go dtí Echternach agus a ghlac páirt sa mórshiúl léim agus ansin liostaítear an naonúr is fiche duine a thaistil ó Echternach go Ceatharlach agus a ghlac páirt sa 'Siúlóid le Willibrord'.

Ar maidin Dé Sathairn 24 Meitheamh, thug an grúpa cuairt príobháideach ar Chill Eoghain / Rath Melsigi, suíomh de lonnaíocht Angla-Shacsanach sa 7ú haois, áit ar chaith Willibrord dhá bhliain déag. D'éascaigh an t-úinéir talún an chuairt seo ar an suíomh seo. Ar an suíomh bhí an machnamh faoi stiúir an Easpag Michael Burrows, bhí óráid le Pierre Kauthen, Fondúireacht Willibrord, agus rinne gach duine i láthair léim ghrúpa. Bhí an cuairt ar an suíomh mar chuid lárnach den chuairt ar an gcontae. Ar an Domhnach 25 Meitheamh, thug an grúpa cuairt ar an Músaem agus d'fhéach siad ar an taispeántas agus dúirt siad go raibh siad sásta leis.

Leabhar nua do Echternach á chur i láthair do Pierre Kauthen.
(C go D) Easpag Burrows, An Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach; An Comhairleoir William Paton, Cathaoirleach; Pierre Kauthen, an Comhairleoir Jim Deane, an Méara agus Jim Townsend.

Cuireadh an tionscadl ar ghearrliosta do Dhuaiseanna Sármhaitheasa Rialtas Áitiúil” de chuid Chomhlachas Éireann faoin ‘gCatagóir Comórach’. Ceiliúradh Féile Naomh Willibrord, don dara bliain i ndiaidh a chéile ar an Máirt 7 Samhain in Ardeaglais na Deastógála ag 7.30in faoi stiúir an tSár-Oirmhinnigh Denis Nulty, Easpag Chill Dara agus Leithghlinne. Taispeánadh an Taise de Naomh Willibrord os comhair an altóra.

Ar an Domhnach 12 Samhain , rinne Stáisiún Raidió KCLR96FM a chlár faisnéise raidió uair an chloig 'Carlow Hops to Luxembourg' a chraoladh. Cuireadh an clár faisnéise le chéile i gcomhar le hÚdarás Craolacháin na hÉireann (BAI) agus le Comhairle Chontae Cheatharlach trí Mhúsaem Chontae Cheatharlach. Lean an clár faisnéise an oilithreacht stairiúil Cheatharlach go dtí Echternach, Lucsamburg agus an 'Siúlóid le Willibrord' nuair a cuireadh Taise Naomh Willibrord isteach in Ardeaglais na Deastógála, Ceatharlach. Léirigh Monica Hayes, KCLR96FM an clár faisnéise agus is féidir an clár faisnéise a fháil ag: <http://kclr96fm.com>

Tá alt le Dermot Mulligan, Coimeádaí an Mhúsaem, i "Carloviana 2018" maidir leis na himeachtaí a bhí ar siúl i mí an Mheithimh agus ar chlúdach tosaigh na hirise tá Alain Muller, Fondúireacht Willibrord, de fhuinneog ghloine dhaite na hÉireann / Cheatharlach i Basilica Naomh Willibrord in Echternach. Bhí roinnt alt sa nuachtán "Feliciter" den Fhondúireacht Willibrord in eagrán mhí na Samhna. Tháirg siad "Cárta Creidmheasa" chomh maith le beannacht Éireannach air agus cárta faoi spioradáltacht na hÉireann le grianghraf de Thaise Cheatharlach Naomh Willibrord. Chuir siad míle cárta ar aghaidh d'fhonn iad a dháileadh ag an dá Ardeaglais agus ag an Músaem.

St Willibrord's Credit Card
An Irish Blessing

In Dei nomine feliciter !

In Gottes Namen mit Glück voran !

Au nom de Dieu, bonne chance !

In the name of God, be happy !

Em Nome do Senhor, bon sucesso !

In de naam van de Heer, gelukkig vooruit !

Buíochas leis na daoine aonair agus na heagraíochtaí seo a leanas as a gcúnamh: Amenity Trus, Ceatharlach; An Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach, an Bord agus foireann Mhúsaem Chontae Cheatharlach; an Fíor-Oirmhinneach Michael Burrows, **Easpag Chaisil, Port Láirge, an Leasa Mhóir, Fhearna Osraí agus Leithghlinn** ; Ionad Paróiste Ardeaglais Cheatharlach; Baill agus foireann Chomhairle Contae Cheatharlach, lena n-áirítear an tUasal Pat Delaney, Stiúrthóir Seirbhísí, Cosaint Shibhialta Cheatharlach agus Seirbhís Dóiteáin Cheatharlach; A Shoilse Peadar Carpenter, Ambasadóir na hÉireann go Lucsamburg; Maria Cristina Pirvu, Bibliothèque Nationale de France; an tOirmhinneach. John Cummins, Riarthóir Ardeaglais Cheatharlach; an Teaghlach Deacon, Garryhendon; Marc Diederich, Monsieur le Président, Willibrordus Bauverein agus a chomhaltaí, lena n-áirítear Pierre Kauthen agus Alain Muller; Louise Doyle, Tully's Travel; An tAthair John Dunphy, Paróiste Ghráig Cuilinn & Cill Uisean; A Shoilse Patrick Engelberg, Ambasadóir Lucsamburg go hÉirinn; Francis Erasmy, Monsieur le Recteur de la Basilique St-Willibrord; An Garda Síochána, Ceatharlach lena n-áirítear an Ceannfort Gerry Redmond agus an **Sáirsint** Michelle Byrne; an Sár-Oirmhinneach Tom Gordon, Déan Ardeaglais Naomh Laserian, Sean Leithghlinn; An Dr Janet Gunning, Leabharlann Ardeaglais Durham; Monica Hayes, KCLR 96FM; an Sár-Oirmhinneach Jean-Claude Hollerich, Ardeaspag Lucsamburg; An tAthair Ed Hone, Lucsamburg; Gary Hughes; Roinn Gnóthaí Eachtracha na hÉireann; Banna Píob Chill Uisean; Alex Langini, Abbey Museum, Echternach; Ionad Pharóiste Leithghlinn an Droichis; An tUasal Paul Maxwell, Avril Hogan, Eaglais Mheitisteach Cheatharlach; Martin Nevin; an Sár-Oirmhinneach Denis Nulty, Easpag Chill Dara agus Leithghlinne; An tOllamh Dáibhí Ó Cróinín, Rannóg Staire, Ollscoil na hÉireann, Gaillimh; An tAthair Conn Ó Maoldhomhnaigh , Uachtarán Choláiste Cheatharlach; Tim O'Neill, callagrafaí; Rajeenee Permale, Ambasáid Lucsamburg, Londain; an Banna Ceoil Scoil na Toirbhearta faoi stiúir Edwina Hayden, Múinteoir Ceoil; Bryan Rose, Lucsamburg; Sharon Sutton, Leabharlann Choláiste na Tríonóide; Jim Townsend; Joe Tully, Tully's Travel; Uiscebhealaí Éireann lena n-áirítear Rosanna Nolan, Innealtóir & Jim Butler, Saoiste; Monsieur le Maire, Yves Wengler, Comhairle Echternach; An tOirmhinneach David White, Eaglais na hÉireann, Naomh Muire, baile Cheatharlach agus na 60 duine a thaistil ó Éirinn go dtí Echternach agus na 29 duine a thaistil ó Echternach go hÉirinn i mí an Mheithimh 2017.

Naomh Willibrord - Comórtas Ealaíne

D'fhonn ceiliúradh a dhéanamh ar Fhéile Naomh Willibrord, Pátrún Lucsamburg agus ar a cheangal le Cheatharlach, thug an Fíor-Oirmhinneach Michael Burrows, Easpag Chaisil, Port Láirge, an Leasa Mhóir, Fhearna, Osraí agus Leithghlinn chomh maith leis an Sár-Oirmhinneach Denis Nulty, Easpag Chill Dara agus Leithghlinn cuireadh do dhaltaí ó rang a chúig agus a sé i mbunscoileanna i gCo. Cheatharlach páirt a ghlacadh i gcomórtais ealaíne.

I mí na Bealtaine, tháinig buaiteoirí an chomórtais le chéile i Músaem Chontae Cheatharlach, lena dtuismitheoirí agus lena múinteoirí chun a gcuid plaiceanna a ghlacadh chomh maith le dearbhán do sholáthair ealaíon ranga a bhronn an Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach agus Easpaig Burrows agus Nulty. Chuaigh an chéad áit do Hannah Kehoe, Rang a 6 an Bhuiríos; an dara háit go Zach Cassells Rang a 6, Scoil Náisiúnta Cheatharlach agus an tríú háit comhpháirteach go Kacper Gniedziejko Rang a 6 Scoil Molaise, Seanleithghlinn agus go Catelyn James Gibbons Rang a 6 Scoil Náisiúnta Naomh Muire, Muine Bheag. I measc a saothar bhí gnéithe de shaol Naomh Willibrord, saol manach, na lámhscríbhinní maisithe a tháirg siad agus lonnaíochtaí creidimh meánaoiseacha ó Chontae Cheatharlach.

Tiomnú de ghailearaí in onóir de Chlann Uí Annracháin

Ar an Satharn 11 Márta, tiomnaíodh an ghailearaí taispeántais shealadaigh i Músaem Chontae Cheatharlach in onóir an Chlann Uí Annracháin as a rannchuidiú le neamhspleáchas na hÉireann. Bhí cónaí orthu ag 90 agus 91 Sráid na Tulaí ag deireadh an 19^ú haois agus go luath san 20^ú haois. Rinne Pearse O'Harahan, mac-gharnia Richard agus Mary O'Hanrahan agus nia lena gcuid leanaí Harry, Micheál, Edward, Áine (Ciss), Máire agus Eily, an tiomantas agus an phlaic a nochtadh. Bhí Richard ina bhall de na Fíníní agus ba í 2017 an comóradh céad bliain agus caoga den éirí amach in 1867. Bhí a dheartháir Harry in éineacht le Pearse agus bhí roinnt gaolta eile Uí Annracháin ina measc, lena n-áirítear Deirdre Lawlor gharneacht agus iníon le gharneacht le Clann Uí Annracháin.

I láthair ag an nochtadh bhí an Comhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach; An Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach agus an Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach.

(C go D) An Comhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach; Harry agus Pearse O'Harahan; An Comhairleoir Fintan Phelan, Méara Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach; an Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach agus Deirdre Lawlor.

Dúirt Pearse O'Harahan, a thaistil ó Dhún Dealgan, ag an tiomnú go raibh sé an-sásta go raibh onóir á déanamh don teaghlach ar fad agus ghabh sé buíochas le Comhairle Contae Cheatharlach agus le Bord an Mhúsaem as an mbeart. Dóibh siúd a bhí i láthair ag an tiomnú, bhí sé soiléir gur labhair an Pearse as an gcróí nuair a luadh sé na baille teaghlaigh uile agus na ról a bhí acu. Bhí baint acu leis na heagraíochtaí éagsúla lena n-áirítear Bráithreachas Phoblacht na hÉireann, Óglaigh na hÉireann agus Cumann na mBan. Rinne sé trácht ar leith don trí dheirfiúr Áine (Ciss), Máire agus Eily a rugadh i gCeatharlach agus go raibh ról bródúil agus tábhachtach acu san Éirí Amach. Dhírigh sé ar an gcaoi a raibh an teach teaghlaigh i mBaile Átha Cliath ag lár an cruthú agus go ndearnadh na hairm a stóráil a bhainfeadh siad úsáid as san Éirí Amach. Go suntasach, in ainneoin go raibh arm na Breataine ag déanamh ruathar air ní bhfuarthas airm riamh sa teach agus gur rud é seo a bhí na deirfiúra an-bhródúil as.

Dúirt an Comhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Chontae Cheatharlach gur imir na hAnnracháin a bpáirt sa streachailt ar son neamhspleáchas sa 19ú haois agus san 20ú haois. Tá an t-ainm Uí Annracháin fós i gcuimhne sa bhaile le GFC Uí Annracháin ainmnithe in onóir Mícheál. Ghabh sé buíochas le 'GFC Uí Annracháin as an' Corn Uí Annracháin' a thabhairt ar iasacht don Mhúsaem i gcomhar é a thaispeáint. Ar dtús, chuir na ndeirfiúra Uí Annracháin an corn seo i láthair don chlub i gcuimhne ar Mhícheál. ' Luaigh sé freisin go raibh Harry agus Mícheál ina bhail bhunaithe de The Workman's Club, an club deireanach dá leithéid sa tír.

Dúirt an Comhairleoir Fintan Phelan, Méara Cheantar Bardasach Cheatharlach agus Cathaoirleach Choiste Éireann 2016 Cheatharlach, "gur thug an Clann Uí Annracháin rannchuidiú ollmhór le Éirí Amach na Cásca 1916 agus leis an saol anseo i gCeatharlach. Dá

bhrí sin, tá sé an-oiriúnach go bhfuil an gailearaí seo tiomnaithe in onóir dóibh 'agus go raibh cónaí orthu in aice leis an áit a bhfuil an Músaem suite sa lá ata inniu ann.

Labhair an Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach as Gaeilge in onóir de Mhicheál a raibh ina bhunaitheoir ar bhrairse Cheatharlach de Chonradh na Gaeilge ar an tábhacht a bhí ag cultúr na hÉireann don teaghlach agus an ról a bhí acu maidir lena chur chun cinn agus go háirithe le cur chun cinn na teanga.

Sa ghailearaí taispeántais seo, atá tiomnaithe do chlann Uí Annracháin, cuirtear taispeántais rothlach agus shealadacha an Mhúsaem i láthair. Tar éis an tiomnaithe, nocht Pearse agus a dheartháir Harry an plaic chloiche lena daingníodh an tiomnú. Ina dhiaidh sin, bronnadh bonn speisialta Chomhairle Contae Cheatharlach 1916 - 2016 ar Pearse O'Hanrahan i gcomhpháirt leis an gComhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach; An Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach agus an Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach.

Creative Ireland & Cruinniú na Cásca

Ag leanúint ón mbliain rathúil de chomóradh céad bliain d'Éirí Amach 1916 a bhí ar siúl ar fud na tíre agus i gcontae Cheatharlach anuraidh, bunaíodh 'Creative Ireland' mar chlár oidhreacht an chomóraidh seo. Beidh an clár seo i bhfeidhm i ngach údarás áitiúil sna cúig bliana amach romhainn. Chomhordaigh Músaem Chontae Cheatharlach ar feadh breis agus dhá bhliain a chlár 'Éire 1916 Cheatharlach', inar reáchtáladh os cionn seasca imeacht sa chontae. Tá an comhordú do Creative Ireland á dhéanamh ag an Oifig Ealaíon. Ar Luan na Cásca 2017, iarradh ar gach údarás áitiúil imeachtaí saor in aisce a eagrú le haghaidh 'Cruinniú na Cásca', ar fud na tíre ar Luan na Cásca, an lá a thosaigh an Éirí Amach. Ghlac an Músaem, an Leabharlann agus Visual go léir páirt ann. Chuir an Músaem turas saor in aisce den Mhúsaem ar fáil inar fhreastail suas le tríocha duine.

Cur i láthair de na 'Forógraí Athshamhlaithe'

Mar chuid d'Éire 2016, le haghaidh comóradh céad bliain, ghlac gach bunscoil sa chontae an deis chun a n-inní a chur in iúl agus na nithe a bhfuil siad ag súil leo sa todhcháí trí "Forógraí Ath-Shamhlaithe" a scríobh. Mar chuid den chlár Éire 2016, Ceatharlach, thug Músaem Chontae Cheatharlach i gcomhar le hOifig Ealaíon Cheatharlach cuireadh do bhunscoileanna ar fud an chontae a gcuid Forógraí nua a phriontáil i gcló priontála bunaidh. D'fhoilsigh an Músaem le Jack agus Paul Byrne, athair agus mac, ó Newark Printers, Cloch Ghriánáin, a bhfuil preas priontála láimhe fós acu a úsáideann an teicníc chéanna a úsáidtear chun an Forógra 1916 bunaidh a phriontáil.

Paul Byrne, Printéirí Newark ag obair leis na daltaí chun a gcuid Forógraí athshamhlaithe a phrintáil le Jack Byrne sa chúilra.

Ghlac na scoileanna páirt i gceardlanna 'preas priontála' faoi stiúir Newark Printing i Músaem Chontae Cheatharlach agus bhain na daltaí, a thuismitheoirí agus an fhoireann an-sult as. Tugadh an deis annamh do na scoláirí cuidiú leis an bpreas litreach a shocrú agus lena bhForógra nua a priontáil.

An 28 Meitheamh, tháinig na daltaí rannpháirteach, a dtuismitheoirí, príomhoidí agus múinteoirí le chéile i Halla an Bhaile Cheatharlach chun a gcuid Forógraí Athshamhlaithe a fháil i fráimhthe arna gcur i láthair ag an gComhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Mhúsaem Chontae Cheatharlach; An Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach in éineacht le Jack agus Paul Byrne, Printéirí Newark. Taispeánfar cóip amháin de na forógraí nua-chlóite sa Músaem.

Grianghraf grúpa de na scoileanna rannpháirteacha ag fáil a bhForógraí Athshamhlaithe i Halla an Bhaile, arna gcur i láthair ag an gComhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach; An Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach in éineacht le Jack agus Paul Byrne, Printéirí Newark.

Is iad na scoileanna a ghlac páirt sa tionscnamh Éire 2016 Cheatharlach bhí: Scoil Phádraig Naofa, an Tulach; SN Binn an Choire; Scoil Molaise, Sean Leithghlinn; Scoil Mhuire

Banríona na Cruinne, Muine Bheag; SN Chill Damháinn; Scoil Mhuire Lourdes, An Tulach agus SN Naomh Muire, Muine Bheag

Éire 2016

Ar an gCéadaoin 18 Deireadh Fómhair, sheol Heather Humphries, TD, an tAire Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta an leabhar 'Centenary' in Ardoifig an Phoist, Sráid Uí Chonaill, Baile Átha Cliath. Is éard atá sa leabhar seo ná achoimre ar na gníomhaíochtaí iomadúla a rinneadh ar fud an oileáin chun comóradh 100 bliain den Éirí Amach 1916 a cheiliúradh. Tá painéal gloine dhaite an Mhúsaeim le Peadar Lamb le feiceáil.

Ceiliúradh Lucinda Sly:

Rinne Músaem Contae Cheatharlach i gcomhar le hIonad Siopadóireachta Cheatharlach agus John Mac Kenna, Scríbhneoir Cónaithe, Leabharlann Cheatharlach an Comóradh 182 bliain de chrochadh Lucinda Sly agus John Dempsey ag 2:30 ar an Déardaoin 30 Márta ag teach an Ghobharnóra san Iar-Phríosún Cheatharlach (Ionad Siopadóireachta Cheatharlach anois). Thug John léamh, le cúnaimh ó Angela Keogh, ó dhráma John faoi Lucinda Sly, agus ina dhiaidh sin bhí nóiméad cúnais ag an nóiméad cruinn a tharla an crochadh poiblí de John Dempsey agus Lucinda Sly - an bhean deireanach a crochadh i bPríosún Cheatharlach.

Féile Idirnáisiúnta Pan Cheilteach

Don cheathrú huair le sé bliana anuas, d'óstáil baile Cheatharlach an Féile Idirnáisiúnta Pan Cheilteach thar thréimhse Sheachtain na Cásca. D'eagraigh an Músaem roinnt imeachtaí mar chuid den chlár ar nós turais threoraithe ar an Músaem agus turas ar Chaisleán Cheatharlach. D'óstáil an Músaem, thar cheann an coiste féile, roinnt seisiúin oscailte scéalaíochta ina bhfachtas roinnt de na toscaireachtaí cuairte freastal air agus léiriú a thabhairt.

Hillfort Study Group

Reáchtáil an 'Hillfort Study Group' lonnaithe in Ollscoil Oxford a n-ócáid bhliantúil trí lae in Éirinn thar an deireadh seachtaine ón Aoine 21 go dtí an Domhnach 23 Aibreán. Bhí siad ag fanacht i mbaile Cheatharlach agus d'óstáil siad a ggruinniú in Ionad Pharóiste na hArdeaglaise agus thug siad cuairt ar an Músaem, inar chuir Fergal Browne, Cathaoirleach agus baill Bhord Músaem Chontae Cheatharlach fáilte rompu.

(C go D) An tOllamh William O'Brien, Roinn na Seandálaíochta, COC; Noreen Whelan agus Martin Nevin, Bord Mhúsaem Chontae Cheatharlach; An Dr Eileen Wilkes, Cathaoirleach Hillfort Study Group; An Dr Wendy Morrison, Rúnaí Hillfort Study Group; An Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach; An Comhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach.
agus Dermot Mulligan, Coimeádaí an Mhúsaem.

Léacht do Sheachtain na hOidhreachta

Mar chuid de Sheachtain na hOidhreachta 2017 d'eagraigh an Músaem, i gcomhpháirtíocht le Bonneagar Iompair Éireann (TII) agus an Halla Paróiste Tigh an Réileáin, léacht 'Roundabout Archaeology, discovering Ballinacarrig's ancient origins' ar an Luan 21 Lúnasa. Chuir Kate Taylor, ón tseirbhís seandálaíochta, TVAS (Ireland) Ltd, a rinne na tochailtí, an léacht i láthair Halla Paróiste Tigh an Réileáin. Chuir TII maoiniú ar fáil do Chomhairle Contae Cheatharlach chun timpeallán a thógáil ag acomhal an N80 agus an L1028 i mBaile na Carraige, ar bhóthar Loch Garman os comhair Pháirc Ghnó Bhóthar Loch Garman, díreach lasmuigh de bhaile Cheatharlach.

(C go D) An tUasal Kate Taylor, TVAS (Ireland) Ltd, An Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach agus an Comhairleoir. Jim Deane, Méara Cheantar Bardasach Cheatharlach.

Le linn na tochailt aimsíodh na hiarsmaí de roinnt céimeanna gníomhaíochta daonna. I ndeireadh na tréimhse réamhstairiúil, thart ar 2000 bliain ó shin, tochlaíodh díog chiorclach chun teorainn a chur le háit adhlactha. Fuarthas fosuithe de chnámh daonna créamtha sa díog; agus fuarthas coirníní beaga déanta as gloine le cuid den chnámh créamtha. Taispeánadh cuid de na fionnachtana ag an léacht le cead ó Ard-Mhúsaem na hÉireann.

Eureka, Féile Eolaíochta

Chomhordaigh IT Carlow 'Eureka, Féile Eolaíochta' ón 13 go dtí an 18 Samhain. Fuair an fhéile maoiniú ó Fhondúireacht Eolaíochta na hÉireann (SFI) agus beidh sé dírithe ar ábhair STEM a chur chun cinn (Eolaíocht, Teicneolaíocht, Innealtóireacht agus matamaitic). Bhí baint ag an Músaem agus ag an Leabharlann agus le Cumann Stairiúil agus Seandálaíochta Cheatharlach (CHAS) i ngnéithe éagsúla d'imeachtaí na féile. Táthar ag súil go mbeidh sé ina imeacht bhliantúil. Ar an Satharn 18 Samhain, d'óstáil IT Cheatharlach sheimineár ar William Dargan, chun ceiliúradh a dhéanamh ar chomóradh 150 bliain dá bhás. D'eagraigh Cumann Stairiúil & Seandálaíochta Cheatharlach an seimineár le tacaíocht ó Chomhairle

Contae Cheatharlach é, tríd an Músaem, agus IT Carlow. Ar feadh seachtaine, thaispeáin an tionad Dargan in IT Carlow, ar iasacht, dealbh bhrád de William Dargan atá ar taispeáint sa Mhúsaem.

Iasacht ó Ard-Mhúsaem na hÉireann

Fuair an Músaem an 'Soitheach Ballybit' ar iasacht ó Ard-Mhúsaem na hÉireann. Is soitheach potaireachta ón gChré-umhaois Luath é seo a fhaightear ar eastát Col. Bunbury, Lios na bhFiodh, Ráth Bhile, Co. Cheatharlach. Aimsíodh é i 1862 faoi bhollán eibhir agus tá meáchan de thart ar 2 thonna ann.

Is cineál potaireachta sainiúil é an Tradisiún Babhla ón gCré-Umhaois. Tá an taobh amuigh de beagnach maisithe i gcónaí le himprisin agus gearrthacha, tá an Soitheach Ballybit rangaithe mar bhabhla easnach. Aimsíodh an Soitheach Ballybit ar eastát Lios na bhFiodh, ach níor aimsíodh é mar gheall ar thochailt seandálaíochta, agus mar sin níltear cinnte faoi chomhthéacs an aimsithe, ach toisc gur aimsíodh é faoi bhollán mór eibhir b'fhéidir go raibh sé mar chuid d'adhacadh ciste. In alt a foilsíodh in Iris Chumann Ríoga na Sean-Arsairí in Éirinn in 1862, rinneadh cur síos ar an Soitheach Ballybit 'mar slán agus úr ina chuma (gan locht) de réir mar a bhí sé nuair a d'fhág sé lámh an chriadóra ársa Cheilteach'. Tá an soitheach sa bhailiúchán náisiúnta ó 1928.

Roinnt blianta ó shin, bhí cuid de pháipéir phearsanta an Uasail Edward O'Toole, príomhoide na scoile i Ráth Bhile bronnta ag Noreen O'Keeffe (a ghariníon) ar an Músaem, a d'fhoilsigh a chuid cuimhní cinn 'Whist for your life, that's treason' in 2003.

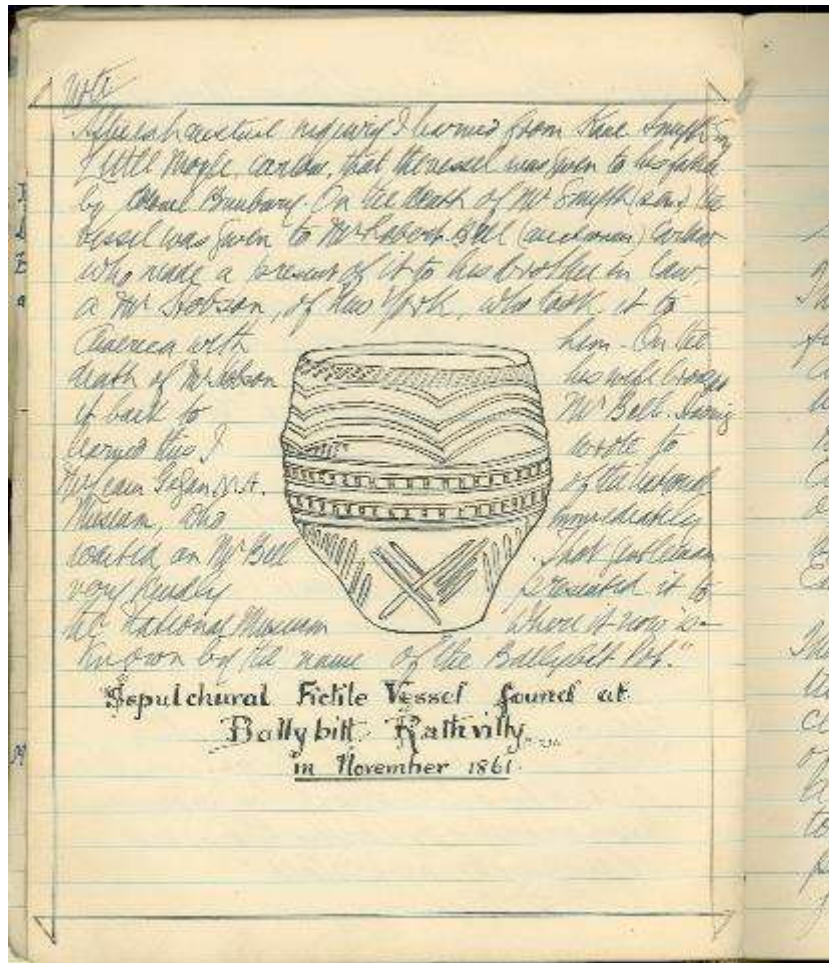
Le linn na páipéir seo a chatalógú, fuarthas amach le scríbhinn láimhe de Edward O'Toole é féin sa leabhar ar Stair Ráth Bhile, inar thug sé tuairisc ar an stair neamhghnách de thuras an tsoithigh tar éis a fhionnadh. Ní raibh an Ard-Mhúsaem ar an eolas faoin bhfaisnéis seo.

Míníonn Edward gur thug an tUasal Lynch, aimsitheoir an tsoithigh an soitheach don Col. Bunbury. Ansin thug Col. Bunbury é don Uasal Smyth as an Maoil Bheag. Tar éis bhás an tUasal Smyth, tugadh an soitheach do Robert Bell, ceantálaí i mBaile Cheatharlach, ar thug ansin é dá deartháir céile, an tUas. Hobson a bhí ina gcónaí i Nua-Eabhrac. Ar bhás an Uasail

Hobson, tugadh an soitheach ar ais do Robert Bell ó Nua-Eabhrac. Ansin scríobh Edward O'Toole chuig an Ard-Mhúsaem ag cur an déantúsán in iúl dóibh. Rinne an tArd-Mhúsaem teagmháil le Robert Bell ar thug an Soitheach Ballybit dóibh.

Tá Músaem Chontae Cheatharlach ar cheann de dhá mhúsaem déag atá ainmnithe ag Ard-Mhúsaem na hÉireann chun rudaí seandálaíochta a bhailiú agus a thaispeáint as a gcontae ar leith. Fuarthas go leor poiblíochta nuair a tugadh an Soitheach Ballybit ar ais. Bhí sé sa Carlow Nationalist, ar an Máirt 21 Samhain; ba é an príomhscéal sa Carlow People an 28 Samhainn agus rinneadh agallamh faoi ar an gclár beo KCLR ar an Déardaoin 30 Samhain. Thug Isabella Mulhall, Ard-Mhúsaem na hÉireann an t-agallamh ar KCLR96FM.

An leathanach lámhscríofa ó 'History of Rathvilly' le Edward O'Toole a thugann mionsonraí ar stair an tSoithigh Ballybit idir an am a fuarthas é agus an am ar tugadh d' Ard-Mhúsaem na hÉireann i 1928. ccm 06-095 sliocht.

Dráma 'The Winter Dress'

D'óstáil an Músaem an dráma 'The Winter Dress' oíche Dé Máirt 2 Nollaig. Cé gur óstáil an Músaem léiriú agus athachtacháin roimhe seo ba é seo an chéad uair gur léiríodh dráma iomlán. Ba í Angela Keogh a scríobh an dráma agus a léirigh ann, in éineacht le John McKenna. Bhí suíomh an dráma i gContae Cheatharlach agus insíodh an scéal de dhéantóir éadaí agus manach a bhuail le chéile ag Wells, an Darach Ríoga sa gheimhreadh sa bhliain AD 1348 le linn na Plá Móire. Roinn siad a gcuid scéalta ionas go mbeadh a dturas níos giorra agus fuair siad amach go raibh níos mó i gcoitinne acu ná mar a shamhlaigh siad ar dtús.

Volunteer Expo

Bhí seastán ag foireann an Mhúsaem ag an ‘Volunteer Expo’ de chuid an Ionad Oibrithe Deonacha Ceatharlach Ionad Siopadóireachta Fairgreen an 14 Meán Fómhair, inar mhealladh oibrithe deonacha nua agus chun cuairteoirí nua a spreagadh chomh maith leo siúd a bhí ann cheana a spreagadh.

Oíche Chultúir

Thug foireann an Mhúsaem turas teoraithe mar chuid de 'Oíche Chultúir 2017' a bhí ar siúl ar an Aoine 22 Meán Fómhair.

[TripAdvisor](#) 2017 'Teastas Sármhaitheasa 2017':

Fuair an Músaem Teastas Sármhaitheasa 2017 ó [TripAdvisor](#). Maíonn TripAdvisor gurb é an suíomh taistil is mó ar domhan, le breis agus 60 milliún ball agus breis agus 170 milliún athbhreithniú agus tuairimí ar óstáin, bialanna, taitneamhachtaí agus gnólachtaí eile a bhaineann le taisteal. Cuireann baill an phobail a chuid athbhreithnithe isteach agus bunaithe ar na hathbhreithnithe seo, tugtar ráta don ghnó. Is é seo an dara huair gur bronnadh an 'Teastas Sármhaitheasa' ar an Músaem.

Dámhachtainí Chomhlachas Tráchtála Cheatharlach

Ainmníodh Músaem Chontae Cheatharlach i dhá chatagóir i nDámhachtainí Gnó Cheatharlach 2017, arna eagrú ag Comhlachas Tráchtála Cheatharlach. Reáchtáladh na dámhachtainí in Visual ar an Déardaoin an 28 Meán Fómhair. Ainmníodh an Músaem sna catagóirí ‘Carlow's Hidden Gem’ agus ‘Carlow's Best Tourism Experience (Attractions and Activities)’ Bhuaigh Ionad Wellwood, Ríoga na Darach, an chatagóir ‘Carlow’s Hidden Gem’, agus bhuaigh Rathwood Home and Garden an chatagóir ‘Carlow's Best Tourism Experience’.

Penfest

Ar an Satharn, 24 Meán Fómhair, d’óstáil an Músaem caint tráthnóna mar chuid den deireadh seachtaine 'Penfest' de chuid na Leabharlainne Contae. Ba é an t-ábhar a bhí ann ná 'Writing Local History' arna chur i láthair ag ball foirne na Leabharlainne agus Christopher Power, údar féin-fhoilsithe de roinnt leabhar.

Nochtadh de Phlaic JKL

Nocht an tEaspag Denis Nulty plaic chun comóradh a dhéanamh ar JKL (An tEaspag James Doyle) i gColáiste Cheatharlach ar an Máirt 2 Deireadh Fómhair. Bhronn an 'Coiste Náisiúnta um Phlaic Chuimhneacháin san Eolaíocht agus Teicneolaíocht' ar an gColáiste agus coimisiúnaigh Comhairle Contae Cheatharlach é trí Mhúsaem Chontae Cheatharlach. Le bronnadh na plaice seo, aithnítear ról lárnach JKL maidir le córas oideachais náisiúnta a chur chun cinn, lena n-áirítear teagasc na heolaíochta. I ndiaidh an nochtadh bhí léacht leis an Dr Thomas McGrath, Leas-Uachtarán Gnóthaí Acadúla agus Cláraitheoir Choláiste Cheatharlach 'Bishop Doyle agus Irish Education'. Is ealaíontóir é an Dr McGrath a fhoilsigh trí imleabhar ar an Easpag Doyle.

Ba nuachóiritheoir oideachais a bhí i Doyle, ar mian leis na scoileanna fálaithe séasúracha primitíbhreacha lena múinteoirí neamhoilte agus neamhrialaithe a athsholáthar le múinteoirí a raibh oiliúint faighte acu de réir na smaointeoireachta is déanaí san oideachas bunscoile. Bhí a chuid fianaise i Westminster lárnach don chinneadh maidir le córas náisiúnta scoile a bhunú agus thug sé tacaíocht d'oideachas ilchreidmheach.

Sa phictiúr ag nochtadh na plaice do James Doyle (JKL) (C go D): An Dr Norman McMillan, Rúnaí Coiste Náisiúnta um Phlaic Chuimhneacháin san Eolaíocht agus Teicneolaíocht, an Dr Tom McGrath, Leas-Uachtarán Gnóthaí Acadúla agus Cláraitheoir, Coláiste Cheatharlach; An Comhairleoir John Murphy, An Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach, an tUasal Pat Delaney, Stiúrthóir Seirbhísí, Comhairle Contae Cheatharlach, An Comhairleoir Jim Deane, Méara Cheantar Bardasach Cheatharlach, an Seanadóir Jennifer Murnane-O'Connor, An Dr Brian Smyth, Cathaoirleach an Choiste Náisiúnta um Phlaic Chuimhneacháin san Eolaíocht agus Teicneolaíocht agus Moinsíneoir Brendan Byrne.

Líonra Músaem an Údaráis Áitiúil (LAMN)

Toghtar Dermot Mulligan mar rúnaí ar Líonra Músaem an Údaráis Áitiúil (LAMN) agus tá sé tar éis éirí as a phost mar rúnaí ar Choiste Músaem Ainmnithe na hÉireann.

Bord an Mhúsaeim

Tá Músaem Chontae Cheatharlach á fheidhmiú ag Comhairle Contae Cheatharlach i gcomhar le Cumann Stairiúil & Seandálaíochta Cheatharlach (CHAS). Tá seachtar mball ar an mBord, triúir Bhall de Chomhairle Contae Cheatharlach, triúir ionadaí ón CHAS agus ainmní an Phríomhfheidhmeannaigh. Feidhmíonn Coimeádaí Mhúsaeim Chontae Cheatharlach mar Rúnaí don Bhord.

Roghnaíonn na triúir Bhall den Chomhairle Contae agus na triúir ionadaí CHAS an Cathaoirleach, agus déantar post an Chathaoirligh a mhalartú ar bhonn bliantúil idir Comhaltaí na Comhairle Contae agus ionadaithe CHAS. Ag CGB 2016, toghadh an Comhairleoir Fergal Browne mar Chathaoirleach do 2017.

An Bord de Mhúsaem Chontae Cheatharlach ag féachaint ar an Soitheach Ballybit, a ón gCré-Umhaois, i Músaem Chontae Cheatharlach. Chomh maith leis sin bhí Pat Deering TD a thagann as Baile Bheit, áit a bhfuarthas an soitheach. (C go D) An Comhairleoir Noreen Whelan, Gary Hughes, An Comhairleoir Walter Lacey, An Comhairleoir Andrea Dalton, An Dr Seamus Ó Murchú; An Comhairleoir Fergal Browne, Cathaoirleach Bhord an Mhúsaem; John Shortall, Leabharlannaí Contae Gníomhach, Pat Deering TD, agus Dermot Mulligan, Coimeádaí Músaem.

Foireann & Oibrithe Deonacha an Mhúsaem

Tá beirt bhall foirne lánaimseartha ag an Músaem, Dermot Mulligan, Coimeádaí an Músaem agus John McDarby, Oifigeach Foirne le Martin O'Rourke, Ceannfort Cothabhála, ina bhall foirne den tSeirbhís Leabharlainne chomh maith. Tá rochtain ag an Músaem ar sheasamh go leith faoin Scéim Shóisialta Tus arna comhordú ag Comhpháirtíocht Forbartha Chontae Cheatharlach. Tá an post seo roinnte idir triúir dhuine i rith na seachtaine, an tUasal Bridget Flannery, Gerald Moore agus an tUasal Thiru Thirukkumaran. Chuir Kelly Mooney, Intéirneach Iarchéime, a conradh dhá bhliana i gcrích i mí an Mheithimh 2017 le déanaí agus tá sí tar éis aistriú go dtí an Oifig Ealaíon. I mí na Nollag, tionóladh an 6^ú Pháirtí bliantúil d'Oibrithe Deonach sa Mhúsaem i Lárionad Delta agus d'fhreastail go leor de na hoibrithe deonacha tiomanta atá sa Mhúsaem air. Tá an Músaem buíoch as a cuid oibrithe deonacha iontacha a chabhraíonn linn i rith na bliana.

TEICNEOLAÍOCHT FAISNÉISE

Tá Comhairle Contae Cheatharlach tiomanta do chórais faisnéise a fhorbairt agus a chur chun cinn chun éifeachtacht agus cáilíocht seachadta seirbhíse a mhéadú dár gcustaiméirí. Déanann Rannóg Faisnéise, Cumarsáide agus Teicneolaíochta (FCT) na Comhairle riachtanais na seirbhíse faisnéise a bhainistiú. Ba bhliain ghnóthach í 2017 don Rannóg FCT agus cuireadh neart tionscadal bonneagair i gcrích, agus rinneadh obair shuntasach ar Shábháilteacht TF chomh maith le nuálaíochtaí néala agus bogearraí.

Tionscadail Bonneagair

I mí an Mheithimh 2017, thosaigh FCT Cheatharlach ar dhearadh líonra loighciúil nua chun líonra náisiúnta LGMA a fhágáil, a bhí ann le breis agus 15 bliain. Rinneadh cinneadh i 2016 an líonra náisiúnta a dhíscaoileadh, ina bhfuil níos mó ná 25 údarás áitiúil nasctha go dlúth i líonra loighciúil, ar a dtugtar forest. Bhí obair shuntasach i gceist leis an ascnamh, toisc go raibh ga le beagnach 300 cuntas úsáideora, cuntas ríomhaireachta agus os cionn 40 freastalaithe a ascnamh go láimh. Mar chuid den phróiseas, rinneadh uasghrádú ar roinnt freastalaithe chuig na Freastalaithe Microsoft ceadúnaithe is déanaí, chun luach a chur leo agus a gcuid feidhmeanna a chosaint don todhcháí. Níor chuir an obair seo isteach ar an bhfoireann ná ar sheirbhísí TFC Cheatharlach. Is é Ceatharlach an chéad údarás áitiúil chun an fhoroais náisiúnta a fhágáil.

Seirbhísí Feidhmchláir agus Bogearra

Caitheadh méid suntasach ama, mar i gcónaí, ag déanamh cothabhála ar phríomhsraith na bhfeidhmchlár gnó. Faoi láthair, san áireamh sa sraith seo tá iPlan, iHouse, Agresso, ePayments, láithreáin ghréasáin éagsúla, láithreáin meáin shóisialta éagsúla, ardáin, Office 365, CRM Dynamics, Sugar CRM, iDocs agus ArcGis. Tá na feidhmchláir seo thar a bheith ilghnéitheach agus gan na feidhmchláir sin ní fhéadfadh na rannóga éagsúla laistigh den Údarás Áitiúil feidhmiú.

D'aistrigh Leabharlanna Chontae Cheatharlach go córas bogearraí nua Leabharlainne, Sierra, go luath i 2017. Chuir an fhoireann sa Rannóg TFC tacaíocht agus cabhair ar fáil le linn an aistrithe casta seo.

Plean Náisiúnta Leathanbhanda

Is idirghabháil stáit é an Plean Náisiúnta Leathanbhanda (PNL) a chuirfidh leathanbhanda ardluais ar fáil d'áiteanna áirithe sa tír nach bhfuil cinnteacht ann go ndéanfaidh an earnáil tráchtála infheistíocht iontu. Ceapadh Oifigeach Leathanbhanda ó Rannóg FCT Chomhairle Chontae Cheatharlach.

Déanfaidh an tOifigeach Leathanbhanda idirchaidreamh chun dul i gcomhairle leis an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, an tairgeoir rathúil agus leis an Údarás Áitiúil, chun cabhrú le imlonnú gréasáin sa chontae. Tá sé mar aidhm ag an bplean

leathanbhanda ardluais a sholáthar do shaoránaigh agus comhlachtaí na hÉireann, le rochtain ar luasanna 30Mbps ar a laghad. Tugadh faoi bheart léarscáilíochta le léiriú na háiteanna ata clúdaithe cheana féin, nó go mbeidh clúdaithe go luath, ag oibreoirí leathanbhanda tráchtála agus na háiteanna eile a bheidh clúdaithe ag an bPlean Náisiúnta Leathanbhanda. Cuirfear an cleachtadh seo isteach sa phróiseas soláthair nuair a roghnófar tairgeoir(i). Cuireadh moill mhór ar an dáta chun na conarthaí a bhronnadh ar na tairgeoirí agus cuireadh dáta an chinnidh siar go dtí 2018.

Slándáil agus Monatóireacht FCT

Is mór an imní í an tSlándáil TF don Roinn FCT i gcónaí, agus caitear roinnt ama agus acmhainní chun a chinntiú go gcosnaítear an ghréasán ó bhagairtí. Tá sé níos ábhartha inniu mar gheall ar leathadh bogearraí mailíseacha FCT, víris agus bogearraí éirice. Chun na críche sin, caitheann an Roinn FCT go leor ama ar chur i bhfeidhm, nuashonrú, monatóireacht agus ar bhainistíocht an réimse gléasanna slándála ar an ngréasán, ardáin ríomhphoist agus gléasanna, lena n-áirítear gléasanna fóin agus táibléid. Tá cuid mhór de na hacmhainní i TF tiomanta do raon fairsing seirbhísí tacaíochta a sholáthar do bhaill foirne na comhairle, do bhaill agus don phobal.

Suiteáladh Córas Oibriúcháin Freastalaí Windows agus paistí slándála i rith na bliana freisin lena chinntiú go bhfuil na réamhchúraimí TF uile glactha ag Comhairle Contae Cheatharlach. Rinneadh na freastalaithe a óstálann láithreáin ghréasáin Chomhairle Contae Cheatharlach a phaisteáil ar an leibhéal is airde freisin. Leanfar leis na paistí seo a chur i bhfeidhm go rialta le linn na mblianta atá le teacht chun cosaint a thabhairt in aghaidh dúshaothar féideartha lena n-áirítear víris, péisteanna agus ionsaithe bogearraí éirice.

Tharla ionsaithe bogearraí éirice iomadúla idirnáisiúnta i rith 2017 lena n-áirítear ionsaithe WannaCry agus Petya. Tharla siad ar fud an domhain, agus bhí siad dírithe ar ríomhairí a fheidhmíonn córas oibriúcháin Microsoft Windows. Bíonn Bogarraí éirice i bhfoirm bogearraí mailíseach a úsáideann cibearchoirpigh chun do ríomhaire nó comhaid ríomhaireachta a shealbhú le haghaidh airgid fhuascailte. Cuireann sé srian ar rochtain ar an gcóras ríomhaireachta ionfhabhtaithe agus éilíonn sé go n-íocann an t-úsáideoir fuascailt leis na cibearchoirpigh chun na fillteáin a dhíghlasáil. Is féidir le Bogarraí Éirice a bheith i bhfoirm iarratais í ríomhphost chun cliceáil ar sheoladh láithreán gréasáin nó díreach ar nasc ó láithreán gréasáin. Uair agus a chliceálann an t-úsáideoir ar an seoladh, déantar ansin na comhaid áitiúla ar do ríomhaire a chriptiú agus ar chomhaid líonra agus éilítear ar 'fhuascailte' a íoc.

D'ionfhabhtaigh an t-ionsaí WannaCry níos mó ná 230,000 ríomhaire i níos mó ná 150 tír i lá amháin, lena n-áirítear codanna de Sheirbhís Sláinte Náisiúnta na Breataine (NHS), chomh maith le go leor tíortha agus cuideachtaí eile ar fud an domhain. Scaoileadh Petya roinnt míonna ina dhiaidh sin, a bhí mar chúis le hanord domhanda, go háirithe sna hearnálacha miondíola agus cógaisíochta.

Mar gheall ar thromchúis na n-ionsaithe seo agus ionsaithe eile, d'oibrigh an Fhoireann TFC i gComhairle Chontae Cheatharlach gan staonadh lena chinntiú go nglacfaí gach réamhchúram riachtanach chun sonraí na Comhairle Contae a chosaint. Tá ionsaithe ó bhogearraí éirice ag éirí níos coitianta agus tá sé tábhachtach go mbeadh na baill agus na foirne ar an airdeall.

Cumarsáid

Bhunaigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe Creat Náisiúnta um Sholáthar de Sheirbhísí Guth Seasta agus Gutha thar IP. Cuireadh comhaontuithe i bhfeidhm le hocht iompróir. Is iad príomhghnéithe an chreata seo:

Ráthaíocht praghais is ísle

Próiseas soláthair éifeachtach ó thaobh costais agus simplí do chustaiméirí

Téarmaí agus Coinníollacha na Seirbhíse Poiblí

Bainistiú conartha láraithe agus monatóireacht maidir le feidhmíocht díoltóra.

D'eisigh an Rannóg FTC RFQ faoin gCreat Gutha Seasta agus VoIP i 2017 agus bronnadh an conradh ar Vodafone.

Bunachar Sonraí Náisiúnta um Iarratas Pleanála

Ghlac Comhairle Contae Cheatharlach páirt sa Tionscadal Náisiúnta do Bhunachar Sonraí um Iarratais Phleanála le linn 2017. Ba í an aidhm a bhí aige ná sonraí pleanála a ghlacadh ó na húdaráis Áitiúla go léir chun seirbhís gréasáin náisiúnta lárnach a chruthú agus a chothabháil maidir le sonraí iarratais phleanála. Tá an tseirbhís gréasáin seo ar fáil anois mar chuid de myplan.ie agus cinntítear go bhfuil sonraí iarratais phleanála le haghaidh Cheatharlach ar fáil lena n-úsáid ghinearálta.

Athsholáthar d'Fheidhmchláir Flex

Suiteáladh an ESRI ArcGIS Viewer for Flex Builder go rathúil chun go leor feidhmchlár bunaithe ar an ngréasán a thógáil le trí bliana anuas i gComhairle Chontae Cheatharlach. Is iad seo a leanas, samplaí de láithreáin ghréasáin a tógadh GIS Pleanála, Amharcóir ar Chlár Maoine agus Amharcóir na Seirbhísí Sláintíochta.

Úsáideann an Flex Builer Adobe Flash Technology. Aithníodh go leor leochaileachtaí féideartha a d'fhéadfadh a bheith ann nuair a bhaintear úsáid as an ardán seo. Áirítear leis na leochaileachtaí ionsaithe slándála agus mailíseacha féideartha. Tá saineolaithe sa réimse slándála ag tabhairt comhairle anois maidir le húsáid Adobe Flash agus go gcuirfear deireadh lena úsáid go hiomlán le himeacht ama.

Cuireadh tús le próiseas na bhfeidhmchlár flex a asnamh chuig ardán níos sábháilte a úsáideann HTML5 agus JavaScript i rith 2017. Bainfear úsáid as an WebApp Builder ó ESRI chun na feidhmchláir flex tógtha uile a athsholáthar, lena laghdaítear rioscaí slándála féideartha.

MÓTARCHÁIN

Soláthraíonn Oifig Mótarchánach Chomhairle Chontae Cheatharlach seirbhís d'ardchaighdeán don phobal. Is é príomhfheidhm na hoifige ná táillí Cheadúnais Fheithiclí a bhailiú.

Bíonn an tseirbhís Mótarchánach ar fáil ar líne 24/7 – 365 lá sa bhliain ag www.motortax.ie

SONRAÍ STAITISTICÚLA

Cuireadh i gcrích breis is 40,000 idirbheart san Oifig Mótarchánach i 2017. Eisíodh beagnach 35,000 diosca cánach.

B'ionann an t-airgead iomlán a bailíodh i 2017 ná € 6.3 milliún. Leanann miondealú ar seo i bhfoirm tabláin.

	€ milliún	%
Feithiclí Príobháideacha	4.4	69.8
Feithiclí Earraí	1.3	20.6
Ilghnéitheach	.6	9.6
Iomlán	6.3	

Chomh maith leis an 51,647 idirbheart thuas, rinneadh € 8,398,060 ar fad a phróiseáil ar líne.

SÁBHÁILTEACHT UISCE

Chuir an Chomhairle Chontae maoiniú ar fáil i 2017 chun an Clár Sábháilteachta san Uisce a sholáthar, lena n-áirítear fostaíocht de dhá fhoireann de ghardaí tarrthála ar bhonn laethúil ag áiteanna snámha ar an mBearrúin, ag Muine Bheag, Clais an Ghainimh agus Buiríos. Cuireadh tús lena dtréimhse dhá mhí fostaíochta an 24 Meitheamh. Le linn a bhfostaíochta, chuir an tseirbhís gharda tarrthála tarrtháil i gcrích chomh maith le hidirghabhálacha bainistithe riosca a chur cosc ar thimpistí bá agus ar chásanna uisceacha a d'fhéadfadh daoine a chur i mbaol, agus bhí gach aoisghrúpa i gceist.

In 2017, chuir Uiscebhealaí Intíre iarratas pleanála isteach ar fhorbairt de cosán tarraingthe ar an mBearrúin sa chontae chun an úsáid phoiblí mhéadaithe de chosán tarraingthe na Bearú a éascú.

Tá áiseanna carrchlóis agus soláistí ag Clais an Ghainimh agus Moling, agus bíonn go leor daoine ann ag campáil, ag siúlóid nó agus ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí eachtraíochta san uisce. Is áit oifigiúil é Clais an Ghainimh do chomórtais chanú/cadhála agus imeachtaí traenála arna n-eagrú ag an Irish Canoe Union. Cuireann an méid gníomhaíochtaí sa cheantar brú ar rochtain agus ar na háiseanna páirceála atá ann cheana, Cé nach bhfuil daonra gnó suntasach 'uiscespleách' fós sa Chontae, tá an bonneagar paisinéirí / fóillíochta agus muirí ann i gcomhthráth leis na hionaid bhialainne / shóisialta uasghrádaithe atá cóngarach do Abhainn na Bearú inseolta sa Chontae, tá an abhainn ag éirí ina hacmhainn níos suntasaí ó thaobh gníomhaíochta fóillíochta / turasóireachta, go háirithe le linn dea-aimsire.

Tionóladh comhdháil bhliantúil na nOifigeach um Fhorbairt Sábháilteachta Uisce i gCathair Phort Láirge in Aibreán. I measc na nithe a pléadh ag an gcomhdháil bhí Cigireachtaí ar Bhaoithe, Measúnuithe Riosca Linn Snámha, Garchabhair do Ghardaí Tarrthála, Cigireacht ar limistéar snámha trá Dhún Mór Thoir agus báid Tarrthála Intíre.

De réir riachtanas, is iarracht foirne iad na hiarrachtaí chun an baol a bhaineann le tubaiste bhá a íoslaghdú. I rith na bliana, mar gheall ar aimsir neamhghnách, iompaíodh na haibhneacha ciúine sa chontae ó am go chéile ina dtulca, agus bhí siad ina mbagairt don shaol agus do mhaoin. Is le linn na n-imeachtaí sin go bhfeictear gur éifeachtach iad na hiarrachtaí comhordaithe d'oifigí limistéir, foireann theicniúil agus allamuigh na Comhairle agus aonad Cosanta Sibhialta atá feistithe go cuí agus a bhfuil oiliúint oiriúnach acu. Oibríonn na Gardaí an Scéim 'Riverwatch' chun iompar frithshóisialta in aice le hAbhainn Bhearrúin a smachtú sa Chontae agus comhoibríonn na gardaí tarrthála leis na Gardaí sa Scéim sin.

Tarlaíonn bá den chuid is mó sna contaetha istigh faoin tír, agus dá bharr sin, cuirfidh an Chomhairle polasaí Shábháilteacht Uisce na hÉireann i bhfeidhm maidir le riosca a bhainistiú sna háiteanna snámha. Chomh maith leis sin, cuirfidh Coiste Sábháilteachta Uisce an Chontae teachtaireacht shábháilteachta usice ar fáil trí chlár féinmhaoinithe de ngníomhaíochtaí, lena n-áirítear traneáil speisialta agus scileanna snámha/tarrthála, do gach aoisghrúpa, le linn na bliana..

COSAINT SHIBHIALTA

Is é Comhairle Chontae Cheatharlach an tÚdarás Cosanta Sibhialta don cheantar riaracháin Cheatharlach. San Acht Cosanta Sibhialta 2003, leagtar amach rólanna don Chosaint Shibhialta, lena n-áirítear seirbhís tacaíochta a chur ar fáil do na Príomhsheirbhísí Éigeandála, Seirbhís Pobail, Oiliúint Taismeacha, Cumarsáid Raidió, Tarrtháil, Leas, Comhrac Dóiteáin agus Scileanna Bádóireachta (cuardach agus tarrtháil).

Cuireann an Chosaint Shibhialta seirbhís ar fáil don Údarás Áitiúil, FSS, agus do na Gardaí i gcás drochaimsire, ar nós tuile agus sneachta.

Díscaoileadh an Bord Cosanta Sibhialta i mí Eanáir 2013 ar bonn náisiúnta agus tagann Cosaint Shibhialta faoi choimirce an Roinn Cosanta, an Brainse Cosanta Sibhialta.

Sa doiciméad maidir leis an gCreat um Bhainistíocht Móréigeandála, leagtar amach na rólanna agus freagrachtaí do Chosaint Shibhialta, cosúil le hIonaid Leasa a bhunú, Taismeacha a Chlárú, a bheith freagrach as oibrithe deonacha agus a bheith mar thacaíocht do na Príomhsheirbhísí Éigeandála. Is oibrithe deonacha iad baill Chosanta Sibhialta seachas Oifigeach amháin atá fostaithe go páirtaimseartha ag Comhairle Chontae Cheatharlach. Faoi láthair, tá níos mó ná 65 oibrí deonach, in áiteanna cosúil le baile Cheatharlach, Muine Bheag, Buiríos agus Ráth Ana. Múintear traenáil sheachtainiúil ar ábhair cosúil le Garchabhair, ACS, Garchabhair Gairme, an Chéad Fhreagróir Éigeandála, Teicneoir Míochaine Éigeandála, Scileanna Chomhrac Dóiteáin, Scileanna Cuardaigh agus Leas, srl. agus déantar cleachtadh ar na scileanna sin. Déantar cleachtadh ar na scileanna sin mar chuid den sceideal traenála ag an deireadh seachtaine, agus cuirtear na scileanna sin in iomaíocht le scileanna tíortha eile i gcomórtais ag ionad éagsúla.

Úsáidtear ár dtraenáil ag laethanta traenála chun cuardach a dhéanamh amuigh faoin tír, imeachtaí chomhrac dóiteáin ASF agus Traenáil Scileanna Cuardaigh ar an talamh agus ar bháid sna haibhneacha Bhearrúin agus Sláine. Tá an foirgneamh nua do Chosaint Shibhialta faoi lán seoil ó mí Mheán Fómhair 2009, agus tá an eagraíocht níos éifeachtúla ó sin agus tugtar freagra níos éifeachtúla agus tapa chomh maith.

Cuireadh tús le cúrsa traenála nua, Scileanna Cuardaigh, i 2014 dár mball agus múineadh e i gColáiste na nGardaí. Ba é an grúpa Cheatharlach an chéad ghrúpa chun glacadh leis an ngníomhaíocht seo agus fuaireamar stádas Teagascóra. Ó 2015 tá Bainisteoirí Cuardaigh againn oile sa chúrsa Scileanna Réimse seo.

Táimid ag Leibhéal Teagascóra i bhFeasacht Uisce agus mar Chéad Fhreagróir ar Thuilte ó 2014. Tá Traenáil Bhainistíocht Uisce agus Cuardaigh againn, a rinneadh sa Bhreatain Bheag.

Tugann aonaid Bháid Cosanta Sibhialta tacaíocht don tseirbhís Dóiteáin (PRAnna) agus do na Gardaí maidir le Cuardach agus Tarrtháil in Aibhneacha.

Cuirtear oiliúint ar oibrithe deonacha maidir le scileanna Bádóireachta, cuardach ar thalamh agus in Aibhneacha agus teicnící tarrthála chun cabhrú leis na Gardaí.

Reáchtáiltear feasacht uisce agus cúrsaí um Fhreagra Tuile Bhánuisce i gcaitheamh na bliana.

Bhunaigh an Chosaint Shibhialta Cuardaigh Lae agus Oíche Ilghníomhaireachtaí ar chodanna difriúla d'abhainn Bhearrúin, lena n-áirítear na Gardaí agus an tSeirbhís Dóiteáin chun

scileanna áirithe a scrúdú: teicnící cuardaigh san abhainn sa dorchadas, Trealamh solais, Pointí rochtana ar bhruach na habhann, Smacht ar Bhádóireacht, Cumarsáid, agus Tarrtháil Choirp.

Cuidíonn Cosaint Sibhialta leis an FSS freisin.

Deontais

Fuair an Chomhairle na deontais seo a leanas ón Roinn Cosanta. An Brainse Cosanta Sibhialta.

I 2017 fuairamar deontas de € 10,000 i dtreo Bád Nua a cheannach chun cur lenár bhflít le haghaidh na drochaimsire.

GNÍOMHAÍOCHTAÍ CUMHDAITHE AG AN gCOSAINT SHIBHIALTA LE LINN 2017.

Dáta	Gníomhaíocht	Ionad
06/01/2017	Operation Transformation Sábháilteacht agus Garchabhair	Coill na Ratha, Tulach, Contae Cheatharlach.
14/01/2017	Oiliúint Bháid d'eachtraí Tuilte thar thréimhse na Bliana Nua.	Abhainn na Bearrúin, Tigh na hInse agus Moling.
22/01/2017	Oiliúint do Chéadfhreagróirí Bánuisce.	Abhainn na Bearrúin, Baile Cheatharlach.
31/01/2017	Tús an Chúrsa Raidió	Ceanncheathrú Cosanta Sibhialta
05/02/2017	Cúrsa Raidió Cuid 2 agus oiliúint Bhánuisce	Ceantar Milford Lock.
18/02/2017	Oiliúint Ceamara Sonóra	Muinebheag / Abhainn Leithghlinn an Droichid.
19/02/2017	Cuid 2. Oiliúint Sonóra	Cora an Droichid Nua / Muine Bheag
05/02/2017	Scileanna Cuardaigh	Ceantar Shliabh Laighean.
12/03/2017	Oiliúint Bháid d'Earcaigh	Contae Cheatharlach.
17/03/2017	Maoirseacht ar Pharáidí Lá Fhéile Pádraig	Baile Cheatharlach agus Míseal, Muinebheag agus Leithghlinn an Droichid
25/03/2017	Comórtais Réigiúnacha Loch Garman	Contae Loch Garman
02/04/2017	Oiliúint Ceamara Sonóra Oiliúint bhruaigh	Ceantar Muine Bheag
11/04/2017 16/04/2017	Oiliúint CDO ionad NECC Dualgas Ollmhór Éirí na Gréine	Ionad NECC, Baile Átha Cliath Sliabh Laighean.

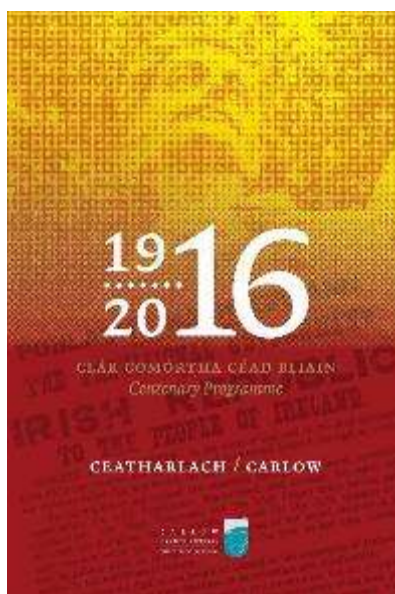
18/04/2017	Imeacht Pobail Pan-Ceilteach	Imeacht Pharáide
23/04/2017	Imeacht Pobail Taste of Carlow	Baile Cheatharlach
07/05/2017	Oiliúint Bháid agus Bhánuisce	Baile Cheatharlach
14/05/2017	Dualgas Trí-atlain	Abhainn na Bearrúin, Baile
26/05/2017	Cur i láthair na mbonn 2016	Cheatharlach.
28/05/2017	Imeacht Pobail Siúlóid 5km	Páirc an Chrócaigh, Baile Átha
03/06/2017	Regata Ceatharlach, Dualgas	Cliath
04/06/2017	Regata Ceatharlach, Dualgas	Ceantar Muine Bheag. Ceatharlach Ceatharlach
11/06/2017	Dualgas Bád Sábháilteachta	Dualgas ar an Abhainn
11/06/2017	Dragon Boats	Suíomhanna éagsúla ar
24/06/2017	Imeachtaí Féile Ealaíon	Abhainn na Bearrúin
01/07/2017	Dualgas ag Taispeántas Tinte Ealaíne Imeacht phobail Siúlóid Ailse, Sliabh Laighean.	Caisleán Leithghlinn an Droichid go dtí tailte Ardeaglais Cheatharlach. Míseall go Sliabh Laighean.
06/07/2017 go 16/07/2017	Féile Mhuine Bheag	Áiteanna éagsúla i Muine
30/07/2017	Dualgais Fhéile	Bheag
07/08/2017	Oiliúint Bháid Railí Carranna Seanré Cheatharlach	Loc / Cora Chúirt Fhionnúir Dualgais thaismigh
15/08/2017	Aonach na Buiríse Garchabhair agus maoirseacht.	An Bhuiríos
20/08/2017	Taispeántas na Tulaí	An Tulach, Contae Cheatharlach.
03/09/2017	Oiliúint Bád, Oiliúint Raidió Gach Cumarsáid GPS.	Abhainn na Bearrúin.
10/09/2017	Oiliúint Scileanna Cuardaigh	Ceantar Shliabh Laighean.
17/09/2017	Oiliúint Scileanna Cuardaigh Cuid 2	Milford Lock
08/10/2017	Scileanna Cuardaigh Lae agus Oíche	Sliabh Laighean. Ceantar Foraoise.
15/10/2017	Oibríocht um ullmhú stoirme	Ceanncheathrú na Comhairle
16/10/2017	Stoirm	Contae.
11 agus 12/11/2017	Oiliúint Bháid Uisce Chuain Chathair Phort Láirge	Cathair Phort Láirge
03/12/2017	Imeacht phobail le haghaidh na Nollag Duckett`s Grove. Dualgais éagsúla. Sábháilteacht srl.	Ceatharlach

TUARASCÁIL ACHOIMRE 1916
CHEATHARLACH

Comóradh "Ceatharlach Éire 2016", Forbhreathnú

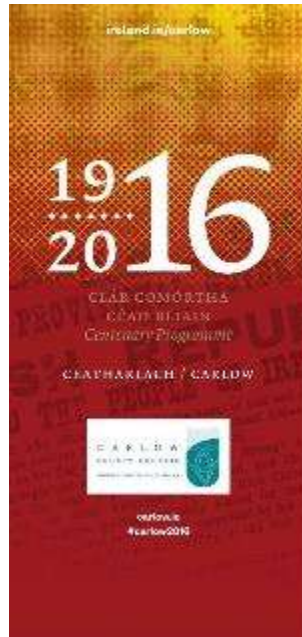
Ba chlár náisiúnta é "Éire 2016" a mhair an bhliain ar fad, chun comóradh a dhéanamh ar imeachtaí Éirí Amach 1916, chun machnamh a dhéanamh ar ár n-éachtaí mar stát daonlathach le 100 bliain anuas agus chun féachaint ar thodhchaí na hÉireann. Sa chlár náisiúnta, bhí seacht snáithe san áireamh: Searmanas Stáit; Machnamh Stairiúil; An Teanga Bheo; Óige agus Samhlaíocht; Léiriú Cultúrtha; Rannpháirtíocht Phobail; Domhanda agus Diaspóra. Bhí snáithe na Rannpháirtíochta Pobail faoi stiúir na húdaráis áitiúla ar fud na tíre. Bhí Éire 2016 ina bhliain de rannpháirtíocht do gach duine ar an oileán seo. Ba chuireadh céad bliana aon uaire do dhaoine de gach aois, sa bhaile agus thar lear, chun cruthú agus páirt a ghlacadh i réimse éagsúil gníomhaíochtaí stairiúla, cultúrtha agus ealaíne, chun comóradh, ceiliúradh agus díospóireacht a chothú. Bhí tionchar ollmhór ag an tréimhse rithábhachtach seo i stair na hÉireann ar fhorbairt ár náisiúin agus dár bhféiniúlacht náisiúnta, agus tá sé oiriúnach go ndearnamar comóradh a dhéanamh ar na daoine agus ar na himeachtaí ar shlí mhachnamhach, mheasúil agus chomhairleach. Sa 'Clár 'Éire 2016' - Ceatharlach' d'óstáil an chontae thar seasca imeacht chun ceiliúradh céad bliain ó Éirí Amach 1916 a chomóradh. I ngach comóradh, cuireadh i gcuimhne ina n-aonar agus lena gcéile na príomhthrátha i mbunú an Stáit seo.

Bhí comóradh Éirí Amach 1916 i gContae Cheatharlach faoi stiúir "Coiste Éire 2016 - Ceatharlach", faoi chathaoirleacht an Cllr. Fintan Phelan, a bhunaigh Comhairle Contae Cheatharlach i mí Eanáir 2015 agus bhí a chruinniú deireanach aige in Eanáir 2018. Agus an Clár 2016 á dhréachtú, d'iarr an Coiste, i mí Feabhra agus Márta 2015, ar aighneachtaí ón bpobal le smaointe agus moltaí oiriúnacha faoi na ceannteidil seo a leanas (a) Cuimhniúchán (an Éirí Amach), (b) Ag machnamh (ar na 100 bliain anuas) (c) Athshamlú (ag féachaint don todhchaí). I mí an Mheithimh, bunaithe ar seo, d'óstáil an Coiste seisiún faisnéise poiblí don chontae san Óstán Lord Bagenal, Leithghlinn an Droichid. Leag an Coiste amach a chuid torthaí agus tionscadail a dhéanfadh sí trí Chomhairle Contae Cheatharlach agus trína cuid institiúidí, eadhon Oifig Ealaíon Cheatharlach, Seirbhís Leabharlainne Cheatharlach agus Músaem Chontae Cheatharlach. An oíche sin sheol an Coiste "Scéim Dheontais 2016 Cheatharlach" do Thionscadail faoi Stiúir an Phobail. Cuireadh €25,000 san iomlán ar fáil faoin scéim seo, a mhaoinigh naoi ngrúpa agus eagraíocht is fiche ar fud an chontae le linn na bliana chun imeachtaí a reáchtáil. Leis na himeachtaí rannpháirtíochta pobail seo, ligeadh do rannpháirtíocht fíor-shaoránaigh le "Éire 2016".

I mí Dheireadh Fómhair 2015, sheol an Taoiseach Enda Kenny TD; An Tánaiste Joan Burton TD; Heather Humphreys TD, Aire Gnóthaí Ealaíon, Oidhreacht, Réigiúnach, Tuaithe agus Gaeltachta agus Alan Kelly TD, Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil gach clár contae san Ospidéal Ríoga, Cill Mhaighneann, Baile Átha Cliath. Reáchtáladh seoladh Chontae Cheatharlach ar an Aoine an 29 Eanáir 2016 i Leabharlann Lár Cheatharlach. Sheol Ann Phelan, TD, Aire Stáit um Fhorbairt Eacnamaíochta Tuaithe agus Fiontraíocht Shóisialta an clár. Dúirt an Ceannasaí Stephen MacEoin, ag labhairt thar ceann Éire 2016, go mbeadh "os cionn dhá mhíle imeacht ar siúl ar fud na tíre agus go bhfuil an slua mór a fhreastalaíonn ar sheoladh Cheatharlach mar fhianaise den leas mhór a bhí ag daoine sa tréimhse seo agus mar bhunús dár dtír".

Tugadh cuireadh don Dr Conor Kostick, bitheagraisteoir de Micheál O'Hanrahan, labhairt ag an seoladh, gur féidir le Ceatharlach a bheith bródúil as a gceangal le O'Hanrahan agus gurb é an dara ainm is mó a thairfeadh i dtaifid póilíní Bhaile Átha Cliath ag an am sin. Bhí an ról a bhí aige roimh an Éirí Amach mar Mháistir Ceathrún tábhachtach agus níor chóir é a mheas faoina luach.

TÁRMAÍ
 An Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Cheatharlach de 'Éire 2016'
 An Comhairleoir Charlie Murphy, Cathaoirleach Contae Cheatharlach
 An Méara John Cassin, Méara Cheantar Bardasach Cheatharlach agus an Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach

CLÁR CHEATHARLACH ÉIRE 2016
 le Fintan Phelan, T.D.
 Cathaoirleach Contae Cheatharlach
 An Comhairleoir Charlie Murphy, Cathaoirleach Contae Cheatharlach

Tá Clár Cheatharlach Éire 2016 á chomhoibriú le
 An tArd-Mhóráil Chomhairle Contae Cheatharlach
 An Comhairleoir Charlie Murphy, Cathaoirleach Contae Cheatharlach
 D. Céas Roinne, Mhóráil Chomhairle Contae Cheatharlach
 Bardasach Cheatharlach agus an Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach
 An tArd-Mhóráil Chomhairle Contae Cheatharlach agus an Comhairleoir Charlie Murphy, Cathaoirleach Contae Cheatharlach

Cllr. Charlie Murphy
 Cathaoirleach Contae Cheatharlach agus Cllr. Fintan Phelan
 Comhairle Contae Cheatharlach
 100, South Street, Carlow, Co. Carlow

THE CARLOW-IRELAND 2016 PROGRAMME
 An tArd-Mhóráil Chomhairle Contae Cheatharlach agus an Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach
 An tArd-Mhóráil Chomhairle Contae Cheatharlach agus an Comhairleoir Charlie Murphy, Cathaoirleach Contae Cheatharlach

27 Eanáir 2016
 Carlow Central Bus Station, South Street, Carlow, Co. Carlow

An tArd-Mhóráil Chomhairle Contae Cheatharlach agus an Comhairleoir Charlie Murphy, Cathaoirleach Contae Cheatharlach
 An tArd-Mhóráil Chomhairle Contae Cheatharlach agus an Comhairleoir Charlie Murphy, Cathaoirleach Contae Cheatharlach

1916
 carlow2016

Dúirt An Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Cheatharlach de 'Éire 2016', "gur mór an taitneamh é go ndéanfaidh an oiread sin pobail agus eagraíochtaí ar fud an chontae comóradh ina gceantar féin. Beidh comóradh ar nós gairdíní comórtha a oscailt, taispeántais, taispeántais grianghrafadóireachta, píosaí amharclainne agus drámaí, nochtadh plaiceanna agus coimisiúin ealaíne, paráidí, léachtaí, taispeántais ealaíne, athléirithe, comórtais spóirt agus an Forógra a léamh. Ba mhaith liom, thar ceann an Choiste, buíochas a ghabháil leo as ucht a spéis agus a réamhfhéachaint maidir le tionscail a fhorbairt chun an bhliain thábhachtach seo a chomóradh. '

I measc cuid de na mbuaicphointí éagsúla sa bhliain:

Tharla Comóradh 1916 an Chontae Cheatharlach ar an Domhnach 3 Aibreán lasmuigh de Halla an Bhaile, Haymarket, Baile Cheatharlach. Thug An Comhairleoir Charlie Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach, an Méara John Cassin, Méara Cheantar Bardasach Cheatharlach agus an Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach cuireadh do mhuintir an chontae teacht agus cuimhneamh a dhéanamh ar shaoránaigh Cheatharlach uile a ghlac páirt in Éirí Amach na Cásca 1916. Ag an ócáid chomórtha seo, léigh na mic léinn meánscoile Tommy Mac Diarmada agus Ella Hyland an Forógra i nGaeilge agus i mBéarla faoi seach; leag an Comhairleoir Charlie Murphy bláthanna thar ceann saoránaigh an chontae; d'ardaigh Leifteanant Tom Bell, 3^ú Chathlán agus James Stephens Bearice, Cill Chainnigh an bhritach náisiúnta; sheinn Gerrie Dunne, Band Píopa Chill Charáin caoineadh; nóiméad ciúnais agus ina dhiaidh sin slánú an Last Post & Reveille le Christine Somers de Kilkenny Brass & Reed Band; agus ag an deireadh, sheinn an Presentation Band an amhrán náisiúnta. Mháirseáil baill d'Eagraíocht Náisiúnta um Iar-Bhail na bhFórsaí Armtha agus Iarshaighdiúirí na NA i gCeatharlach.

Chun an comóradh céad bliain a cheiliúradh, thug Comhairle Contae Cheatharlach ómós d’ochtar saoránach de Cheatharlach atá céad bliain d’aois nó níos sine. Bronnadh bonn comórtha speisialta 1916 - 2016 orthu. Ba iad seo a leanas na faighteoirí: An tUasal Ethel Blair, Leithghlinn an Droichid; An tUasal Anne Fitzgerald, Fionnmhach; An tUasal Francis Kevin Garvey, An Bóthar Glas; An tAthair Tom Kennedy, Muine Bheag; An tUasal Bernadette Kehoe, Teach Altranais Bhaile an Chradógaigh; An tUasal Annie Meaney, Sean Leithghlinn; An tUasal Morris, Teach Altranais Radharc an Chnoic agus An tUasal Mary 'Moll' Nolan, Muine Bheag.

Ba é Mary 'Moll' Nolan an chéad duine a fuair an bonn comórtha 1916-2016, agus thug a cairde agus comharsana 'Queen of the Green' uirthi, is as Faiche an Aonaigh, Muine Bheag, Co. Cheatharlach í, agus bhí sí 101 bhliain i mbliana.

Tá sí sa phictiúr anseo leis an gComhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach.

Grianghraf: Paul Curran, Comhairle Contae Cheatharlach.

Reáchtáil Coláiste Cheatharlach, an coláiste Caitliceach tríú leibhéal is sine in Éirinn, 'Lá Cuimhneacháin' nuair a thug baill den phobal aon mhír a bhain le hÉirí Amach 1916, Cogadh na Saoirse agus an Cogadh Sibhialta leo ionas go bhféadfaí grianghraf a ghlacadh dóibh agus na scéalta a bhaineann leo a thaifeadh.

Choimisiúnaigh comhaltaí Chomhairle Contae Cheatharlach dhá shaothar ealaíne poiblí nua, ceann do gach Dúiche Bardasach. Choimisiúnaigh an Chomhairle na leagáidí buana seo de chomóradh céad bliain Cheatharlach 1916, trína Grúpa Oibre Ealaíne Poiblí agus comhordaithe trí Choiste Cheatharlach, Éire 2016. Rinneadh an tionscadal a bhainistiú tríd an Oifig Ealaíon, i gcomhpháirtíocht le Músaem Chontae Cheatharlach faoi threoir Pat Delaney, Ceannasaí Airgeadais, Córais Faisnéise agus Cultúr Chomhairle Contae Cheatharlach.

Tá an coimisiún ealaíne do Cheantar Bardasach Cheatharlach suite i Músaem Chontae Cheatharlach. Léiríonn an painéal gloine dhaite comhaimseartha nuálach agus uathúil seo scéal Cheatharlach, ina léirítear roinnt figiúirí tábhachtacha a bhí i gCeatharlach agus an ról a bhí acu i 1916. Rinne ealaíontóir Peadar Lamb, ata lonnaithe i gCathair Chorcaí, múrphictiúr mór 2.5 mhéadar ar leithead agus 1.5 mhéadar ar airde. Tá sé seo mar aon leis an sé fhuinneog ghloine dhaite sna 1930í atá sa Mhúsaem cheana féin, buíochas le cónaitheoirí bunaidh an fhoirgnimh, Siúrach na Toirbhearta.

Tá meas ag an bpainéal seo ar scéalta de roinnt figiúirí ó Cheatharlach i 1916 mar aon le leagáid a sholáthar do na glúine atá le teacht a thabharfaidh cuairt ar Músaem an Chontae. Bíonn tionchar ag an bpainéal ar gach cuairteoir ar an Músaem agus tá sé anois mar chuid de bhailiúchán buan an Mhúsaem. Oibríonn Peadar Lamb, mar ealaíontóir, go príomha trí mheán gloine dhaite le breis agus fiche bliain. Ag baint úsáide as gloine lámhdhéanta, úsáideann sé teicnící éagsúla nár athraigh mórán thar na céadta bliain. Cuireadh a chuid saothar ar taispeántas ina thír dhúchais, Éire agus go hidirnáisiúnta, agus tá a chuid oibre i mbailiúcháin phoiblí agus phríobháideacha san Eoraip, sa Mheánoirthear, sna Stáit Aontaithe agus sa tSeapáin.

Ag nochtadh Cuimhneacháin Painéal 1916 de Ghloine Daite leis an ealaíontóir Peadar Lamb i Músaem Chontae Cheatharlach ar an Déardaoin 21 Iúil 2016, bhí an Comhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach; An Comhairleoir Fintan Phelan, Méara Bardas Cheatharlach agus Cathaoirleach Choiste 'Éire 2016' Cheatharlach; Gary Hughes, Cathaoirleach Bhord Músaem Chontae Cheatharlach; Baill Bhord an Mhúsaeim: An Comhairleoir Anne Ahern, An Comhairleoir Fergal Browne, An Comhairleoir Walter Lacey, Martin Nevin agus Noreen Whelan; Bernie O'Brien, Leas-Phríomhfheidhmeannach; Pat Delaney Stiúrthóir Seirbhísí, an t-ealaíontóir Peadar Lamb, Catherine Marshall, stairí ealaíne; Sinead Dowling agus Aileen Nolan, Oifigeach Ealaíon agus Dermot Mulligan, Coimeádaí an Mhúsaeim. Grianghraf: Paul Curran, Comhairle Contae Cheatharlach

Léiríonn an coimisiún:

Micheál O'Harahan, a d'fhás suas ar Shráid na Tulaí, i mbaile Cheatharlach, a cuireadh chun báis mar gheall ar a ról i 1916, agus déantar ionadaíocht dá theaghlach a bhí tumtha sa traidisiún poblachtach. An t-altra Margaret Kehoe, as Leithghlinn an Droichid, a fuair bás ar Luan na Cásca 1916 agus í ag tabhairt aire dóibh siúd a bhí gortaithe in Aontas Bhaile Átha Cliath Theas. An tAthair Albert Bibby OFM CAP, Muine Bheag, a d'fhreastail ar go leor príosúnach reibiliúnach i bPríosún Chill Mhaighneann agus bhí sé ina nasc idir na príosúnaigh agus a dteaghlach. Taispeántar Thomas Traynor⁴, as an Tulach, a throid in Éirí Amach 1916 agus a cuireadh chun báis é i mí Aibreáin 1921 i rith Chogadh na Saoirse, in éineacht lena deichniúr leanbh.

Tá siomballacht shaibhir sa saothar, lena n-áirítear íomhá de philéar mór agus rothar. Seasann an piléar do chumhacht Impireacht na Breataine dea-armtha agus seasann an rothar do Réabhlóidithe Éireannach neamh-fheistithe, cás David v Goliath. Dúirt Peadar "gur micreascóim é a obair ealaíne seo ar an méid a bhí ag tarlú sa tír le linn na tréimhse 1916. Mar ealaíontóir, agus an obair seo á dhéanamh agam caithfidh mé iarracht a dhéanamh teacht

ar an méid atá le rá agam agus conas scéal Cheatharlach a léiriú. Ní fheicim dátaí stairiúla, feicim rudaí i bpictiúir. Chruthaigh mé saothar oidhreachta ní amháin faoin am atá thart ach freisin don lá atá inniu ann agus sa todhcháí ".

Ag nochtadh an phainéil i mí Iúil 2016, thug Catherine Marshall, príomhfhigiúir i Stair Ealaíne in Éirinn, achoimre ar an tábhacht a bhaineann le gloine dhaite mar fhoirm ealaíne. Dúirt sí "tá sé iontach ar fad saothar ealaíne nua a fheiceáil nuair a fheiceann an pobal é den chéad uair. Go stairiúil, mar fhoirm ealaíne, ba í gloine dhaite an meán a úsáidtear le haghaidh comóradh. Is obair fhísteach fheiliúnach é gur choimisiúnaigh Chomhairle Chontae Cheatharlach an t-ealaíontóir gloine daite Peadar Lamb. Ceapaim gurb é an rud is iontaí faoin saothar ealaíne seo ná na teicnící agus na modhanna traidisiúnta cúramach traidisiúnta a chuir Peadar i bhfeidhm, ar fad déanta de lámh, ar nós na fuinneoga ardeaglais iontacha ar fud na hEorpa. Cosúil leis na healaíontóirí gloine dhaite ar nós Harry Clark, is ealaíontóir eisceachtúil é Peadar Lamb agus tá saothar ealaíne álainn déanta aige do Cheatharlach ".

Cuireadh an saothar sin ar ghearrliosta do Dhuaisianna Sármhaitheasa Rialtas Áitiúil" de chuid Chomhlachas Éireann faoin 'gCatagóir Comóradh'. Tá grianghraf den phainéal le feiceáil i bhfoilseachán oifigiúil Éire 2016 "Centenary, Ireland Remembers 1916" arna chur in eagar ag Ronan McGreevy.

Tá an coimisiún ealaíne do Cheantar Bardasach Muinebheag lonnaithe ag Beachers Hill ar Bhóthar Leithghlinn an Droichid sa Mhuine Bheag. Is cuimhneachán eibhir Cheatharlach é dhéanann ómós don tUasal Albert Bibby OFM Cap., Sráid an Leasrí, Muine Bheag agus Banaltra Margaret Kehoe, Orchard, Leithghlinn an Droichid as an cúram tréadach agus leighis ar thug siad dóibh siúd a throid i 1916.

Ba é an Dr. Maurice Manning, Cathaoirleach de Ghrúpa Comhairleach Saineolaithe do 'Éire 2016' agus as Muine Bheag ó dhúchas an t-aoichainteoir dá nochtadh an Domhnach 17 Aibreán. Dúirt sé "tar éis an Éirí Amach, bhí an tAthair Bibby mar fhigiúir náisiúnta. D'fhreastail sé ar riachtanais Micheal O'Hanrahan, fear eile de Cheatharlach agus bhí sé i láthair nuair a cuireadh chun báis é. Chonaic sé na huaireantaí deiridh de Edward Daly, Willie Pearse, Joseph Mary Plunkett agus ceithre lá ina dhiaidh sin chonaic sé Michael Mallin, Con Colbert, Sean Houston agus Eamonn Ceannt á gcur chun báis". Dúirt sé gurb fear maith agus naomh a bhí san Athair Bibby agus go raibh a shaol bunaithe ar thrí phríomh-cholún - a chreidimh dhomhain, a dhílseacht don ordú Capuchin iontach agus do na móideanna a ghlac sé ag a oirniú agus, b'fhéidir, an rud is fearr ná a bhraistint seirbhíse, go háirithe do na daoine bochta.

Dúirt an Dr Manning ag labhairt faoin Banaltra Margaret Kehoe gur 'chaith sí a saol ar nós an Athair Bibby ag obair leis na daoine bochta agus leo siúd a raibh fadhbanna meabhracha acu. Ba bhanaltra ard-oilte tuisceanach í. Tuairiscíodh gurbh í an chéad íospartach d'Éirí Amach na Cásca a ndearnadh dearmad uirthi. Bhí Margaret Kehoe 49 bliain d'aois ag agus ba as an Abhallort í, in aice le Leithghlinn an Droichid. Ba theaghlach sine a raibh meas ag cách air sa cheantar. Ba Chróinéir do chontae Cheatharlach é a athair an Dr Patrick Kehoe.

Ghabh An Comhairleoir Denis Foley, Cathaoirleach Cheantar Bardasach Mhuine Beag, buíochas le Declan Nolan agus le foireann Ionad Cloiche Cheatharlach, Balana as an cuimhneachán álainn in Eibhear Cheatharlach a chruthú agus tá snoíodóireacht den Athair

Bibby agus den Bhanaltra Kehoe bunaithe ar léaráidí le Adam Curran, baile Cheatharlach. D'oibrigh Ionad Cloiche Cheatharlach go dlúth le hOifig Ealaíon Chomhairle Contae Cheatharlach agus le Músaem Chontae Cheatharlach ar an tionscadal. Tar éis an nochtadh, bheannaigh an tAthair Christopher Twomey OFM Cap., Caomhnóir Phobal Capuchin Cheatharlach an cuimhneachán.

Roimhe seo bhí paráid os comhair Banna Píob Cheatharlach mar aon le baill d'Eagraíocht Náisiúnta um Iar-Bhail na bhFórsaí Armtha Mhuine Bheag agus Cumann Ceatharlach Iarshaighdiúirí na NA . Ag an gcuimhneachán, léigh Hamish Beaton, Príomhoide Scoil Naomh Bríde, i mBaile Bheag, an Forógra i nGaeilge. Léigh Padraig Cahill, Oifigeach Cosanta Sibhialta Chontae Cheatharlach as Mhuine Bheag, léigh an Forógra i mBéarla. Leag An Comhairleoir Chuir Charlie Murphy fleasc i gcuimhne ar an Athair Bibby agus Banaltra Kehoe. Sheinn David Walsh ina bhall de Bhanna Píob Cheatharlach dhá chaoineadh mar chuid den searmanas. D'ardaigh an Ceannaire Fergal Foley ó Cheanncheathrú na Roinn Cosanta sa Churrach, mac an Chomhairleora Denis Foley bratach na hÉireann agus shéid Christine Somers de Kilkenny Brass & Reed Band an Last Post & Reveille. Chan Cór Eaglais Naomh Aindriú an t-amhrán Náisiúnta in éineacht leis an mBanna Píob Cheatharlach.

Ag deireadh an searmanais bhronn an Comhairleoir Charlie Murphy, trí bhonn choimisiúnaithe go speisialta ar an Athar Christopher Twomey, Caomhnóir Pobail Capuchin i gCeatharlach; ar Denise Kehoe, chun ómós a thabhairt dá nasc leis an mBanaltra Kehoe agus leis an aoichainteoir, an Dr Maurice Manning.

I mí an Mhárta, reáchtáil gaolta le Banaltra Kehoe, tríd an ngrúpa Cuimhneacháin Margaret Kehoe (Leithghlinn an Droichid), grúpa a bunaíodh go speisialta di, seirbhís speisialta in aice lena uaigh ag Eaglais Naomh Fionnáin, Baile na mBreatnach agus nocht siad cuimhneachán teaghlaigh di sa Ghairdín Cuimhneacháin i Leithghlinn an Droichid. Chum Eleanor Cummins, garneacht leis an mBanaltra Kehoe tríd an ngrúpa Cuimhneacháin Margaret Kehoe, dráma ina ndearnadh ceiliúradh ar a ról i 1916. Go náisiúnta ar Lá Idirnáisiúnta na mBan i mí an Mhárta, sheol Éire 2016 físeán gairid faoin mBanaltra Kehoe neas-suite le dochtúir nua-aimseartha. https://www.youtube.com/watch?v=7jzuSoP7R_M

Uaigh an Bhanaltra Kehoe ag Eglais Naomh Fionnáin, Baile na mBreatnach

Ar Shráid an Leasrí, nocht Grúpa Feabhsúcháin Mhuine Bheag plaic don Athar Bibby OFM Cap. ar an teach inar rugadh é.

Mar thoradh ar an bhfócas náisiúnta ar 1916, chuir go leor pobail tús le taighde a dhéanamh ar naisc fhéideartha ina gceantar agus tháinig scéalta níos pearsanta chun cinn. Ba dhuine amháin dá leithéid ná Bridget (Brede) Connolly as Fearann na gCanánach, Contae Cheatharlach, agus tá cuma air gurb í an t-aon duine as Ceatharlach a bhí i láthair sa GPO i Sráid Uí Chonaill le linn an Éirí Amach. Bhí sí ina oifigeach seolta do Chumann na mBan. D'fhoilsigh "Coiste na Gráinseach 1916" plaic ag a uaigh sa Ghráinseach. Ba é an ceangal eile ná James Connor, fear feiceálach as Ceatharlach agus bainisteoir d'Oibreacha Aoil Cloch Ghrianáin, a mharaigh reibiliúnaithe é ar Luan na Cásca ar Fhaiche Stiabhna toisc gur dhiúltaigh sé a charr a thabhairt suas le haghaidh barrach. Chuir an Dr Shay Kinsella léacht ar a shaol i láthair agus nocht sé plaic ar bhalla reilig Chlóidí chun comóradh a dhéanamh ar Connor toisc go bhfuil a uaigh gan mharcáil.

(C go D) Bridget (Brede) Uí Chonghaile as Fearann na gCanánach, Contae Cheatharlach agus an tAthair Bibby OFM Cap.

Chuir Cónaidhm Cheatharlach Bantracht na Tuaithe (ICA) taipéis bhalla mhór lena léirítear Éachtaí na hÉireann ó 1916 go dtí 2016. Bhí stíleanna éagsúla fuála, cuilteála agus bróidnéireacht ó dhá chuallacht dhéag de Chónaidhm Cheatharlach sa phíosa comórtha seo. Tá an taipéis bhalla ar taispeáint i Músaem an Chontae.

(C go D) Plaic le James Connor, bainisteoir Oibreacha Aoil Chloch Ghrianáin agus

an taipéis bhalla mhór le Cónaidhm Cheatharlach Bantracht na Tuaithe.

Nocht Coiste um Chomóradh Céad Bliain na Tulaí 2016 in Aibreán 2016 "The Flame of Liberty" mar fhreagra an phobail chun cuimhneamh a dhéanamh ar an Oibrí Deonach Thomas Traynor, a rugadh i 1882 ag Cannon's Quarter, An Tulach. Rinne cuideachta áitiúil Burnside Autocyl de dhearthóirí, ceardaithe agus printíseoirí oilte an píosa miotail seo go luath i 2016 le grá. Tá scéim datha "Flame of Liberty" tógtha ón mBratach Náisiúnta, i gcruth ochtagánach, seacht tiomanta do shínitheoirí an Forógra 1916 agus ocht, tiomanta don Oibrí Deonach, Thomas Traynor. Le chéile, soláthraíonn an ocht taobh áit láidir shlán don "Flame of Liberty" a tionlacadh ó Bhóthar Thomas Traynor tríd an mbaile chuig Cuimhneachán Thomas Traynor ag baill de theaghlach Traynor, grúpaí pobail áitiúla agus bannaí máirseála.

Sa chéad seachtain d'Aibreán 2016 chonacthas Sráid Bhaile Átha Cliath, a bhí ina phríomhmhol trádála i mBaile Cheatharlach roimhe seo, ar ais go dtí an saol tráchtála gnóthach a bhí ann i 1916. D'athchruthaigh úinéirí siopaí ar an tsráid a gcuid fuinneoga siopa agus taispeántais lenar léiríodh an t-am atá thart agus chaith an fhoireann culaithe ón tréimhse. Athchruthaíodh roinnt gnóthais trádála nach bhfuil ann a thuilleadh, ar nós oibreacha priontála, ceardlann saoirseachta agus gréasaí. Bhí cairr seanré, capall agus cairt agus inneall gaile ar an tsráid.

Reáchtáil Seirbhís Leabharlainne Cheatharlach roinnt imeachtaí ar fud a gcuid brainsí, lena n-áirítear comórtais scríbhneoireachta agus filíochta. Trína gcartlann Náisiúnach Cheatharlach, chuir siad sraith bileoga le chéile lenar taispeánadh saol Cheatharlach i 1916 faoi cheannteidil ghnó, spóirt, feirmeoireachta, séipéil, comóradh, leas áitiúil, leighis agus an Éirí Amach.

Rinne ASPIRO Choir, faoi threoir Mary Amond O'Brien, an cumadóir Liam Lawton a choimisiúnú chun Requiem 'Remembering the Child' a chumadh mar chuimhneachán beo ar leanaí a fuair bás in Éirí Amach 1916 agus mar chuimhne ar gach leanbh a chaill a saol nó a óige trí fhoréigean, cogadh agus ansmacht. Mar shiombail dóchais de thodhchaí síochánta agus rathúnais in Éirinn agus ar fud an domhain amach anseo, tá an coimisiún nua seo ina lárphointe de chlár amhráin roghnaithe go speisialta a léiríonn an sliocht de Leonard Bernstein: "Is é seo ár bhfreagra ar fhoréigean: ceol a dhéanamh níos déine, níos áille agus níos mó ná riamh". Reáchtáladh an cheolchoirm seo i mí na Samhna in Ardeaglais Cheatharlach le haoi speisialta, Joe Duffy, raidió RTÉ, i láthair agus léadh sliocht óna leabhar

'Children of the Rising' don slua mór ar fhreastail uirthi.. Léiríodh an cheolchoirm freisin i dTeampall Chríost, Baile Átha Cliath an 28 Nollaig.

D'athchruthaigh CLG Cheatharlach an dá Bhabhta Ceannais Chontae ó 1916 ina bhí Tigh an Réileáin ag imirt i gcoinne Naomh Pádraig na Tulaí sa pheil agus Muine Bheag i gcoinne na Gráige san iománaíocht. Sa dhá chluiche, chonacthas imreoirí, a bhí ina mhuintir dhíreach d'fhoirne 1916, cóirithe sna geansaithe spóirt macasamhail mar aon leis na buataisí oibrí agus caipíní.

Thosaigh an dá chluiche leis an gcaitheamh traidisiúnta leis na himreoirí go léir línithe suas i lár na páirce. Bhí an onóir ag an tSár-Oirmhinneach, Denis Nulty, Easpag Chill Dara agus Leithghlinne, den sliotar a chaitheamh isteach don chluiche iománaíochta. Ba léiriú iontach é an t-athchruthú don slua, agus chaith cuid mhór díobh éadaí ón tréimhse 1916 freisin don ócáid speisialta.

Mar chuid den tSeachtain Oidhreachta 2016, chuir Cumann Stairiúil agus Seandálaíochta Cheatharlach trí léacht beaga i láthair. Chuir an tUasal Róisín Bowling "Uniformity 16, inar ceiliúradh Cumann na mBan agus na héadaí a chaith siad"; Labhair an tUasal Paul Maguire, Coimeádaí Músaem Míleata Cheatharlach faoi éide agus airm 1916 agus phléigh an tUasal Imelda Byrne, láithreoir sraith teilifíse 'ICA Bootcamp' an bhia 1916 i 'The Way We Ate'.

Ba iad seo a leanas faighteoirí "Scéim Dheontais 2016 Cheatharlach" do Thionscadail faoi Stiúir an Phobail:

An Gairdín Beo; ASPIRO; Grúpa Feabhsúcháin Mhuine Bheag; Grúpa Feabhsúcháin Balana; Cónaidhm Cheatharlach Bantracht na Tuaithe (ICA); CLG Cheatharlach; Club Gailf Cheatharlach; Turasóireacht Cheatharlach; Ógtheagmháil Cheatharlach; Grúpa Rannpháirtithe na hIarshaighdiúirí Cluain na nGall / Cill Damháin; Amharclann Óige Chontae Cheatharlach; Cartlann Delany, Coláiste Cheatharlach; Delta Center; Scoil Polainnis na Seansanna Comhionanna; Grúpa Feabhsúcháin Fionnmhach; Club CLG na nÓg Fionnmhach; Coiste an Ghráinseach 1916; An tUasal Janice de Bróithe; Grúpa Stair Shóisialta Míseall/ Dhroim Féich; Grúpa Cuimhneacháin Margaret Kehoe (Leithghlinn an Droichid); Grúpa Comórtha an Bhanaltra Margaret Keogh; GFC O'Hanrahan; SMART Ltd.,

Moling; Scoil Mhuire Gan Smál; An Dr Shay Kinsella; SN Naomh Iosef; Baile Tailte Slachtmhara; Coiste na Tulaí 2016 agus Workman's Club Carlow.

Ar fud na tíre cuireadh béim ar leith ar scoileanna agus daoine óga páirt a ghlacadh sa chomóradh. Ag tosú i mí Mheán Fómhair 2015 thug baill d'Óglaigh na hÉireann cuairt ar gach bunscoil ar fud na hÉireann agus thug siad bratach Éireannach agus cóip den Fhorógra 1916 dóibh. Tugadh cuireadh do mheánscoileanna a gcuid féin a fháil ag searmanas speisialta a tionóladh i bPáirc an Chrócaigh, Baile Átha Cliath leis an Uachtarán Michael D Higgins, Uachtarán na hÉireann i bhFeabhra 2016. Ghlac gach scoil páirt i "Lá Forógra" an 15 Márta nuair a léadh an Forógra 1916 agus ardaíodh bratach na hÉireann. Roimh an lá sin, iarradh ar scoileanna tuiscint a fháil ar an bhForógra bunaidh agus an deis a ghlacadh chun a n-ímní a chur in iúl agus na nithe a bhfuil siad ag súil leo sa todhchaí trí "Fhorógra Nua-Shamhlaithe" a scríobh.

Thug Músaem Chontae Cheatharlach i gcomhar le hOifig Ealaíon Cheatharlach cuireadh do bhunscoileanna ar fud Cheatharlach a gcuid Forógraí nua a phriontáil i gcló priontála bunaidh. D'fhoilsigh an Músaem le Jack agus Paul Byrne, athair agus mac, ó Newark Printers, Cloch Ghrianáin, a bhfuil preas litir oibre priontála láimhe fós acu a úsáideann an teicníc chéanna a úsáidtear chun an Forógra 1916 bunaidh a phriontáil.

Tugadh an deis annamh do na scoláirí cuidiú leis an bpreas litreach a shocrú agus lena bhForógra nua a priontáil. Clóítear Trí Fhorógra, ceann don dalta, ceann amháin don scoil agus tá an tríú ceann ar taispeáint sa Mhúsaem. Is iad na scoileanna a ghlac páirt sa tionscnamh Éire 2016 Cheatharlach bhí Scoil Phádraig Naofa, an Tulach; SN Binn an Choire; Scoil Molaise, Sean Leithghlinn; Scoil Mhuire Banríona na Cruinne, Muine Bheag; SN Chill Damháinn; Scoil Mhuire Lourdes, An Tulach agus SN Naomh Muire, Muine Bheag (féach ar tuarascáil Músaem Chontae Cheatharlach le haghaidh tuilleadh eolais).

Adam Ó Murchú, Gaelscoil Eoghain Uí Thuairisc ag fáil a bhoinn ón gComhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach agus An Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach le Príomhoide Aingeal.

Ar bhonn náisiúnta, eagraíodh roinnt comórtais stairiúla tríd an Roinn Oideachais agus Scileanna. Bhí buaiteoirí i gCeatharlach ag leibhéal bunscoile agus meánscoile araon. Ba é

Adam Ó Murchú, Gaelscoil Eoghain Uí Thuairisc, baile Cheatharlach an buaiteoir sa chatagóir 'Éirí Amach 1916' sa bhunscoil lena aighneacht "The Coltwood Incident ". D'inis sé an chaoi ar scaoil a garuncail Paddy Ramsbottom an chéad urchar in Éirí Amach na Cásca 1916. Sa chatagóir iar-bhunscoile "Éire agus an Chéad Chogadh Domhanda", ba iad James Osborne agus Oisín Morrín, mic léinn i gColáiste an Chnoic Bhig, na buaiteoirí foriomlána lena n-tionscadal "An Historical Analysis of the 'Forgotten' POWs of Templemore During the Great War (1914-1918)". Chun aitheantas a thabhairt don rath a bhí ag gach ceann acu, bhronn Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach agus an Comhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach bonn, arna choimisiúnú go speisialta, orthu trí Éire 2016 Cheatharlach.

James Osborne agus Oisín Morrín, Coláiste an Chnoic Bhig ag fáil a gcuid boinn ón gComhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach Choiste Éire 2016 Cheatharlach agus ón gComhairleoir John Murphy, Cathaoirleach Chomhairle Contae Cheatharlach.

I mí an Mhárta 2017, chun comóradh céad bliain agus caoga d'éirí amach na Féine a chéiliúradh in 1867 agus Éirí Amach 1916, tiomsaíodh gailearaí taispeántais shealadach Músaem Chontae Cheatharlach in onóir do Chlann Uí Annracháin as a gcuid rannchuidiú le neamhspleáchas na hÉireann. Bhí cónaí orthu ag 90 agus 91 Sráid na Tulaí ag deireadh an 19^ú haois agus go luath san 20^ú haois. Rinne Pearse O'Harahan, mac-gharnia Richard agus Mary O'Harahan agus nia lena gcuid leanaí Harry, Micheál, Edward, Áine (Ciss), Máire agus Eily, an tiomantas agus an phlaic a nochtadh. Bhí Richard ina bhall de na Fíníní. Bhí a dheartháir Harry in éineacht le Pearse agus bhí roinnt gaolta eile Uí Annracháin ina measc, lena n-áirítear Deirdre Lawlor garneacht agus iníon le garneacht le Clann Uí Annracháin. Dúirt Pearse O'Harahan, ag an tiomantas go raibh sé an-sásta go raibh onóir á déanamh don teaghlach ar fad agus ghabh sé buíochas le Comhairle Contae Cheatharlach agus le Bord an Mhúsaem as an mbeart. (Féach ar tuarascáil Mhúsaem Chontae Cheatharlach le haghaidh tuilleadh eolais).

Ag leanúint ón mbliain rathúil seo ar fud na tíre agus i gcontae Cheatharlach, bunaíodh 'Creative Ireland' mar chlár oidhreachta an chomóraidh seo. Beidh an clár seo i bhfeidhm i ngach údarás áitiúil sna cúig bliana amach romhainn. Tá an comhordú do Creative Ireland á dhéanamh ag an Oifig Ealaíon.

Coiste Éire 2016 Cheatharlach :

An Comhairleoir Anne Ahern*, An Comhairleoir John Cassin, An Comhairleoir Andrea Dalton, An Comhairleoir Jim Deane, An Comhairleoir Denis Foley, An Comhairleoir Andy Gladney, An Comhairleoir Tommy Kinsella, An Comhairleoir Arthur McDonald, An Comhairleoir Jennifer Murnane O'Connor **, An Comhairleoir Ken Murnane, An Comhairleoir Charlie Murphy, An Comhairleoir Brian O'Donoghue, An Comhairleoir William Paton, An Comhairleoir John Pender, An Comhairleoir Fintan Phelan, Cathaoirleach agus An Comhairleoir Willie Quinn.

* D'éirigh as Comhairle Contae Cheatharlach, Meán Fómhair 2017 agus cuireadh an Comhairleoir Andrea Dalton ina háit;

** Toghadh chuig an 25ú Seanad i mí Aibreáin 2016 agus tá an Comhairleoir Ken Murnane ina háit.

Grúpa Chur i bhFeidhm Éire 2016 Cheatharlach :

Pat Delaney, Ceannasaí Airgeadais, Córais Faisnéise agus Cultúr; Eoin Lyng, Ceannasaí na gCóras Faisnéise; Josephine Coyne, Leabharlannaí Contae / John Shortall ina hionad Leabharlannaí Contae Gníomhach i bhFeabhra 2016; Sinead Dowling, Oifigeach Ealaíon; Kelly Mooney, Earcach Iarchéime; Dermot Mulligan, Coimeádaí Músaem agus Comhordaitheoir Éire 2016 Cheatharlach; Aileen Nolan, Oifig Ealaíon Cheatharlach.

